

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

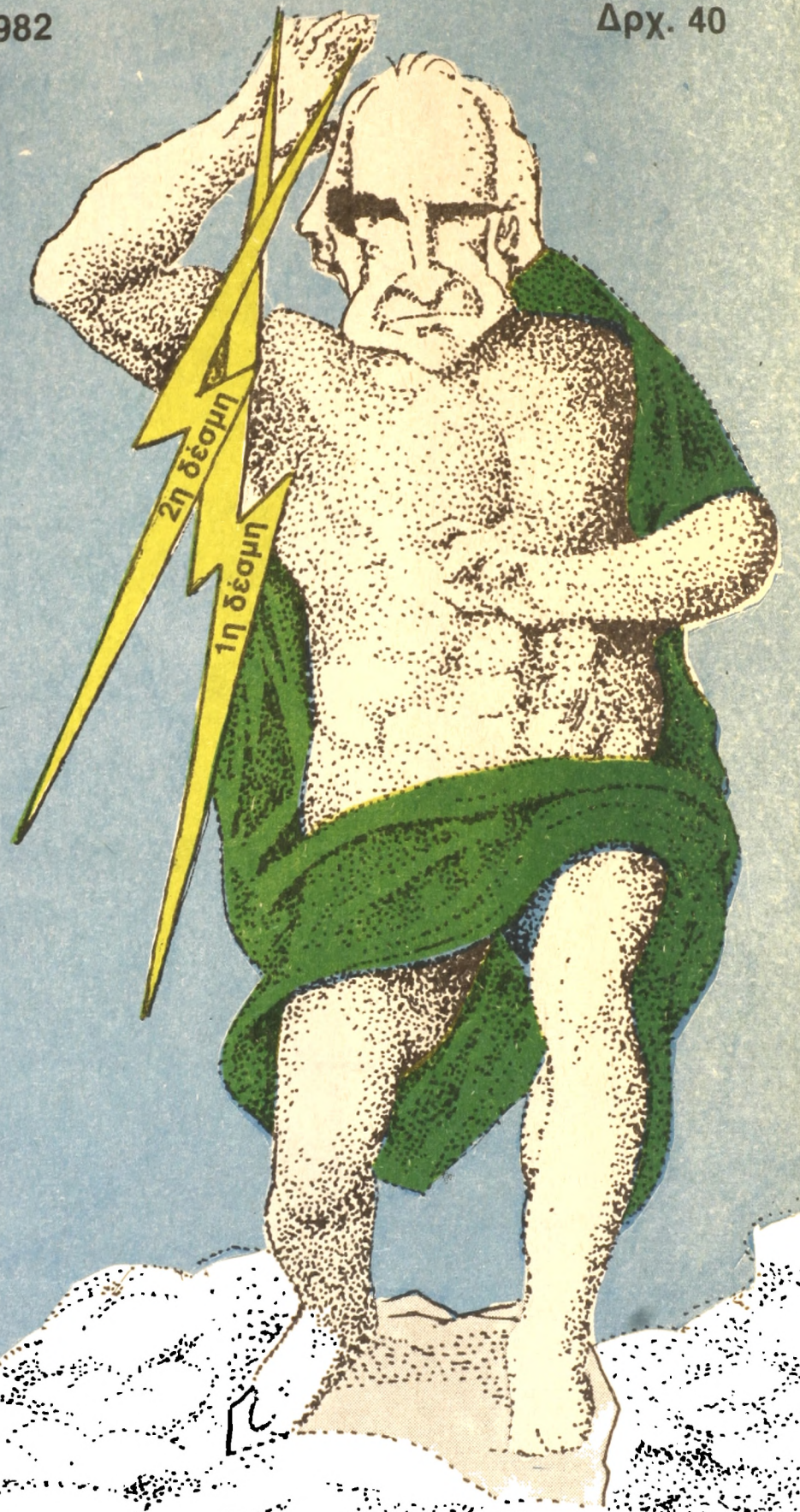
ΑΝΤΙ

Περίοδος Β', τεύχος 197 Παρασκευή 22 Ιανουαρίου 1982

Δρχ. 40

ΔΕΣΜΕΣ ΜΕΤΡΩΝ

- Οικονομικά
- Εξωτερικές σχέσεις
- Προστασία περιβάλλοντος
- Θεσμικά

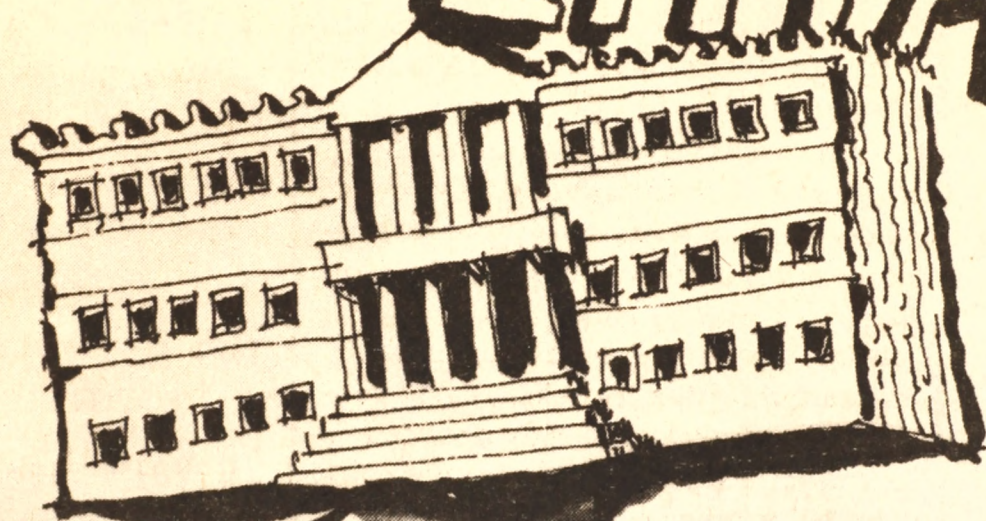

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ

Κεντρική διάθεση: «ΠΟΛΥΤΥΠΟ»

Τηλ. 729.237 - 732.819

Η ΑΛΛΗ ΕΠΤΑΕΤΙΑ

ΣΥΛΛΟΓΗ
ΜΕ ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ
ΙΩΑΝΝΟΥ

ΑΠΟ ΤΟ 74 ΟΣ ΤΟ 81

Περίοδος Β'
Χρόνος 9ος
Τεύχος 197

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ

ΑΝΤΗΝΩΡ: Πού στοχεύει η τουρικική κλιμάκωση..... 4
Γ. ΚΑΛΑΪΤΖΗ: Μέχρι προχτές... 8
ΒΟΥΛΗ
Π. ΣΤΑΓΚΟΥ: «Καψόνι» για τους υπαλλήλους της Βουλής..... 9
ΣΠ. ΛΙΝΑΡΔΑΤΟΥ: Ένας απολογισμός — που πρέπει να γίνει με πνεύμα κριτικής..... 11

Κ. ΚΙΤΣΟΥ: Αναμενόμενα οικονομικά θαύματα και άμεσες θεραπείες. ΑΝΤ. ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ: Εξυγίανση ή περιπλοκή;..... 14
ΓΙΑΝΝΗ ΙΩΑΝΝΟΥ: Ο Ευρωπαίος... 17
ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΛ. ΛΥΚΑ: Άμεσα αναγκαίος ο Εθνικός Φορέας Υγείας... 21
ΓΙΩΡΓΟΥ ΜΑΝΤΖΟΥΡΑΝΗ: Είμαστε μια χώρα μεταναστών... 22
ΓΙΩΡΓΟΥ Α. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ: Κοινοβουλευτική δράση 1977 - 1981... 24
ΧΡΗΣΤΟΥ ΠΑΤΡΙΝΟΥ: Η οργάνωση του ΠΑΣΟΚ Αχαΐας... 26
ΑΝΤΙΘΕΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ Μέση Ανατολή - Ελ Σαλβαντόρ - Κίνα... 28
ΦΟΙΒΟΥ ΑΡΒΑΝΙΤΗ: Πολωνία - το αδιέξοδο βαθαίνει... 31
ΖΜΠΙΓΚΝΙΕΦ ΚΟΒΑΛΕΦΣΚΙ: Έκκληση προς τον πολωνικό λαό... 32
ΚΩΣΤΗ ΚΑΛΙΟΡΑ: Συνέντευξη του Ζ. Κοβαλέφσκι στο «ΑΝΤΙ»... 32
ΕΝΤΟΥΑΡ ΛΙΠΙΝΣΚΙ: Είμαι σοσιαλιστής από το 1906... 33
ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΟΥΜΕ... 37
ΠΑΝΤΕΛΗ ΚΑΡΑΚΑΣΗ: Ο άνθρωπος από σίδηρο... 38
ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΕΩΤΣΑΚΟΥ: Ξένα ακροάματα, Ε.Ε.Μ., Κρατική... 40
ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ... 42
ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΤΙΚΗ Χρ. Λούκου - Π. Πετρίδης... 44
ΔΙΑΛΟΓΟΣ... 46
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ 15ου τόμου (Β' εξάμηνο του 1981)... 48

ΕΞΟΦΥΛΛΟ: ΓΗΣΗ

ΝΕΦΟΣΚΕΠΗ...

ΟΙ ΜΕΝ Βερολινέζοι του μεσοπολέμου ζούσαν «υπό τας φιλλύρας» και τουλάχιστον τους έμεινε κι ένα τραγούδι για την εποχή. Οι Αθηναίοι του '82 ζουν υπό το νέφος κι είναι περίπου σίγουρο ότι θα τους μείνουν πολλά: πνευμονικές και καρδιακές παθήσεις, κάποιοι καρκίνοι, κάποιες απελπισίες και άγχη μιας αβίωτης ζωής, πέρα από τα άσματα...

ΟΚΤΩ ΥΠΟΥΡΓΟΙ εν παρατάξει δεν έπεισαν πάντως για το αντίθετο. Τα μέτρα της κυβέρνησης για την αντιμετώπιση του νέφους και ο τρόπος παρουσίασής-τους επαλήθευσαν την ορθότητα της παλιάς αρχής, ότι όσο μια εξουσία χρειάζεται θέαμα και λόγια για την αυτοπαρουσίασή-της, τόσο λιγότερο έργο έχει να επιδείξει.

ΑΥΤΟ αναφέρεται και στο γενικότερο «στυλ» άσκησης της κυβερνητικής πολιτικής εκ μέρους — τουλάχιστον — πολλών κυβερνητικών επιτελών. Δεν έχει ιδιαίτερο νόημα να αναφέρεται κανείς διαρκώς στο παρελθόν της Δεξιάς («το νέφος είναι πολιτικό» — διατύπωση του Υπουργού Χωροταξίας), διότι είναι η γνώση της πολιτικής της Δεξιάς που οδήγησε στη λαϊκή ψήφο ανατροπής-της. Όπως, επίσης, το δεύτερο σκέλος της λαϊκής εντολής δεν ήταν παρά η επίγνωση της δυνατότητας άσκησης μιας διαφορετικής πολιτικής. Αλλά γι' αυτή την πολιτική δεν αρκεί πια μόνο να μιλάμε και να επικαλούμαστε διαρκώς την πολιτική «βούληση» της νέας κυβέρνησης. Οφείλουμε να την εφαρμόζουμε, έστω και στο περίγραμμά της, έστω και στις πρώτες προϋποθέσεις-της...

Η ΕΝΣΤΑΣΗ-μας εκκινεί από την υφή και τον χαρακτήρα των μέτρων, που τόσο θεαματικά εξαγγέλθηκαν και παρουσιάστηκαν: δεν συγκροτούν μέτρα θεραπείας στην καλύτερη περίπτωση μπορούν να θεωρηθούν μέτρα ανάσχεσης και διατήρησης των πραγμάτων ως έχουν. Στην πραγματικότητα, στο βαθμό που οι ρίζες του προβλήματος δεν θίγονται, τα μέτρα θα εξασφαλίζουν απλά και μόνο ένα μίνιμουμ επιβίωσης στους κατοίκους του λεκανοπεδίου, που, δυστυχώς για μας και ευτυχώς για το νέφος, δεν είναι οροπέδιο.

ΕΠΕΙΔΗ ακριβώς το νέφος προκύπτει από ένα σύνθετο πλέγμα παραγόντων, που όμως κοινός παρονομαστής-τους είναι η λογική — το «μοντέλο» ανάπτυξης που μέχρι σήμερα έχει ακολουθηθεί — θα έπρεπε κανείς να σκεφθεί: — Δεν θά 'πρεπε να αποφασιστεί και να εφαρμοστεί με απαράκαμπτη αυστηρότητα η πλήρης απαγόρευση εγκατάστασης ή επέκτασης ρυπαντικών βιομηχανικών εγκαταστάσεων στο λεκανοπέδιο της Αττικής; Αλλά αυτό δεν έγινε. Αυτό που έγινε όμως, (από άλλη πόρτα), με τη «δέσμη μέτρων και κινήτρων» του Υπ. Συντονισμού για την ανάκαμψη της οικονομίας, είναι ότι τα πράγματα παραμένουν ως έχουν και επαυξάνονται προς το χειρότερο. Δεν είδαμε, για παράδειγμα, κριτήριο — συγκεκριμένο και πρακτικό εννοούμε — των ενισχύσεων στους μεγαλο-μικρο-μεσαίους, τη δέσμευση ότι δεν αποτελούν ρυπαρογόνες μονάδες.

ΒΕΒΑΙΩΣ, και με κανένα τρόπο η κριτική-μας δεν αποτελεί μια βλακώδη επίκληση κάποιου «εδώ και τώρα». Κατανοούμε και τις δυσχέρειες. Κατανοούμε επίσης και τα κενά — ακόμα και ως προς τα στοιχεία — που αντιμετωπίζει η νέα κυβέρνηση. Αλλά είμαστε βέβαιοι ότι η κυβέρνηση πρέπει να έχει κατανοήσει πια με τη σειρά-της ότι η άσκηση της κυβερνητικής πολιτικής δεν είναι τίποτε άλλο από την επιλογή κάποιων πραγμάτων και την απόρριψη κάποιων άλλων.

ΑΣΚΗΣΗ πολιτικής — κυβερνητικής εννοούμε — σε δυο «ταμπλώ» δεν σημαίνει καν ότι θα κερδίσεις εν τέλει στο ένα. Σημαίνει με ασφάλεια ότι θα χάσεις και στα δυο.

ΔΕΝ ΠΡΕΠΕΙ η κυβέρνηση να σπαταλά, επίσης, απερίσκεπτα το μοναδικό — προς το παρόν — αποκλειστικά δικό-της κεφάλαιο: τη λαϊκή εμπιστοσύνη που την περιβάλλει. Κατά τη γνώμη-μας, τα ανασταλτικού και μεταβατικού χαρακτήρα μέτρα «πρώτων βοηθειών» που εξήγγειλε η κυβέρνηση για το νέφος, έπρεπε να ανακοινωθούν λιτά και απλά και να τοποθετηθούν στα πραγματικά-τους όρια, δηλαδή την περιορισμένη στόχευσή-τους.

ΑΠΟ ΤΗΝ άλλη μεριά, δεν υποβοηθά ιδιαίτερα ούτε στη λαϊκή συναίνεση, ούτε φυσικά στην αποτελεσματικότητα των μέτρων, η παράλληλη αναφορά στις μακροπρόθεσμες επιδιώξεις για αποκέντρωση, ανθρώπινη χωροταξία κτλ. Δεν υποβοηθά ακριβώς γιατί λείπει το κεντρικό νήμα, ο συνεκτικός ιστός μιας προγραμματικής ιεράρχησης από το άμεσο, προς το μεσοπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο. Έτσι, όταν ακούς το μακροπρόθεσμο γενικά και αφηρημένα, και πρακτικά και συγκεκριμένα σου παίρνουν τις πινακίδες κάπου χάνεσαι και χανόμαστε γενικότερα όλοι.

ΕΝΔΕΧΕΤΑΙ, επομένως, να πρέπει ορισμένοι κυβερνητικοί επιτελείς να αποδεχτούν ότι ο καλύτερος ρεαλισμός για μια σοσιαλιστική κυβέρνηση είναι να συγκρούεται με τον ρεαλισμό που κληρονόμησε. Αλλιώς τι κληρονομιά θα αφήσει η ίδια;

αντί

Πού στοχεύει η τουρκική κλιμάκωση;

ΕΛΗΞΕ, λοιπόν, η «περίοδος ηπιότητας» στις σχέσεις κυβέρνησης και Νέας Δημοκρατίας... Το εξαγγέλλει, με ολοσέλιδους τίτλους, ο Τύπος της Δεξιάς, με αφορμή τη συζήτηση του νομοσχεδίου για τη δημόσια διοίκηση και την πρόθεση των κ.κ. Ευ. Αβέρωφ, Κ. Στεφανόπουλου, Ν. Αναγνωστόπουλου, κ.α., να θέσουν θέμα «*συνταγματικότητας*» του νομοσχεδίου.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΛΛΗ, φαίνεται ότι τα πράγματα, μέσα στην Νέα Δημοκρατία, δεν πάνε καθόλου «κατ' ευχήν»... Με τη διαπίστωση συμφωνεί και ο «*ειδικός συνεργάτης*» του ΒΗΜΑΤΟΣ, που βεβαιώνει ότι τα ταμεία του κόμματος είναι, τώρα, άδεια, παρά το γεγονός ότι ο πρώην αρχηγός, κ. Γ. Ράλλης, είχε κατορθώσει να συγκεντρώσει, για τον «*προεκλογικό αγώνα*» το απίθανο ποσό — σε μετρητά — του ενός δισεκατομμυρίου και εξήντα εκατομμυρίων δραχμών!

ΑΛΛΑ ΤΑ προβλήματα του κ. Αβέρωφ, δεν είναι μόνο οικονομικά. Είναι και οργανωτικά, όπως ο ασιγαστος πόλεμος ανάμεσα στις νομαρχιακές επιτροπές και την κοινοβουλευτική ομάδα του κόμματος, κάποιες (ορατές και αόρατες...) ομαδοποιήσεις και «*κινήσεις*», ένας ολόκληρος μηχανισμός που έμαθε να κινείται μόνον όταν το κόμμα είναι εξουσία και που πρέπει, τώρα, ν' αντικατασταθεί με άλλον... Και, φυσικά, πέρα από τα οικονομικά και οργανωτικά, είναι τα ιδεολογικά προβλήματα. «*Είμαστε πολύ δεξιά*» — λένε μερικοί... «*Είμαστε ό,τι πρέπει*» — απαντούν άλλοι... Ωστόσο, όσοι μελετούν τα συμβαίνοντα, τη στιγμή αυτή, στη Νέα Δημοκρατία, συμφωνούν ότι εκείνο που χωρίζει σήμερα τους λογής δελφίνους και νεοδελφίνους, δεν είναι τόσο η «*ιδεολογία*» — «*ακροδεξιός*», «*δεξιός*», «*κεντρώος*», κ.α. — όσο το «*εργαλείο*», μέσω του οποίου θ' ανοίξει πάλι η πόρτα της εξουσίας. Και, φυσικά, για ν' ανοίξει ευχερέστερα η πόρτα της εξουσίας, θα πρέπει ο άλφα ή ο βήτα δελφίνος να προωθηθεί, από τώρα, σε νευραλγικές θέσεις στην ιεραρχία του κόμματος.

Στο ΠΑΣΟΚ τι γίνεται;

ΚΑΙ ΑΥΤΑ μεν συμβαίνουν στη Νέα Δημοκρατία. Στο ΠΑΣΟΚ όμως, τι γίνεται; Ας το πούμε καθαρά: Φαίνεται ότι και στους κόλπους του κυβερνητικού κόμματος, δεν λείπουν κάποιες διαφορές προσεγγίσεων, κάποια έλλειψη συνεργασίας — και συντονισμού — μεταξύ υπουργών, υφυπουργών και γενικών γραμματέων. Λέγεται λ.χ., ότι οι υπουργοί Οικονομικών και Εργασίας, Μ. Δρεττάκης και Απ. Κακλαμάνης, παραπονούνται ότι πληρώνουν, «κατ' εξακολούθησιν», το πολιτικό κόστος των αποφάσεων που παίρνει — χωρίς να τους ερωτά — ο υπουργός Συντονισμού Απ. Λάζαρης... Λέγεται ότι «*κάτι δεν πάει καλά*» ανάμεσα στον υπουργό και υφυπουργό Εμπορίου Ν. Ακριτίδη και Ι. Παπασπύρου, ότι προβλήματα συνεργασίας υπάρχουν ανάμεσα στον υπουργό και υφυπουργό Βιομηχανίας Αν. Πεπονή και Λ. Πιτσιώρη, ότι είναι δύσκολη η εξεύρεση κοινής γλώσσας ανάμεσα στον υπουργό Παιδείας Λ. Βερυβάκη και τον υφυπουργό Π. Μόραλη, κλπ.

ΟΙ ΠΑΡΑΠΑΝΩ πληροφορίες πρωτοδημοσιεύθηκαν — είναι αλήθεια — στον Τύπο της Δεξιάς, στο πλαίσιο μιας έντονης φημολογίας περί επικείμενου ανασχηματισμού. Και όσο και αν διαψεύσθηκαν από πλευράς υπουργού Τύπου, γεγονός παραμένει ότι, κάθε τόσο, αναπαράγονται ακόμη και από στήλες φιλικά προσκείμενες προς την κυβέρνησή.

ΩΣΤΟΣΟ, αν η επισκόπηση του δεκαπενθήμερου αυτού πρέπει να σταθεί σ' ένα κεντρικό σημείο, αυτό δεν είναι άλλο από την ένταση που καλλιεργεί — και προωθεί — η 'Αγκυρα σ' ολόκληρο το πλέγμα των ελληνοτουρκικών σχέσεων.

Η 'Αγκυρα κλιμακώνει την ένταση

ΤΗΝ ΕΝΤΑΣΗ δεν συγκεκριμενοποιεί, ασφαλώς, μόνον η προκλητική παρουσία τουρκικής κανονιοφόρου έξω από την Εύβοια, αλλά μια ολόκληρη αλυσίδα προκλήσεων και στο Αιγαίο και στην Κύπρο, που επιβεβαιώνει ότι η τουρκική χούντα μεθοδεύει την κλιμάκωση, την τεχνητή κρίση.

ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ δεν λείπουν: Στην Κύπρο λ.χ., τουρκικά μαχητικά εξακολουθούν να πετούν πάνω από το έδαφος του ελεύθερου τμήματός-της, ενώ ο στρατός του Αττίλα επιμένει να διεξάγει ασκήσεις, με ζωντανά πυρά, κατά μήκος της διαχωριστικής γραμμής. Παράλληλα η 'Αγκυρα έσπευσε να διαμηνύσει στην Αθήνα ότι αν, τελικά, ο πρωθυπουργός της Ελλάδας επισκεφθεί την Κύπρο, την ίδια μέρα, η τουρκοκυπριακή διοίκηση θα προχωρήσει στην ανακήρυξη χωριστού κυπριακού κράτους, το οποίο, σύμφωνα με χάρτη που δημοσίευσε τα αμερικανικά περιοδικά «Τάιμ», φέρεται να έχει ήδη ενσωματωθεί στην ηπειρωτική Τουρκία! Οι «*προειδοποιήσεις*» αυτές, συνοδεύονται από ένα ασιγαστο πόλεμο νεύρων κατά του ελληνοκυπριακού στοιχείου και από πλήθος πληροφοριών που αφήνονται να «*διαρρεύσουν*» από διάφορες πηγές. Έτσι — κατά τις πληροφορίες αυτές — αν οι Ελληνοκύπριοι «*δεν σταματήσουν τις προκλήσεις-τους κατά της τουρκικής κοινότητας*» τότε ο στρατός του Αττίλα, που βρίσκεται στην Κύπρο για να «*προστατεύει*» την κοινότητα αυτή, θα υποχρεωθεί να «*επεκτείνει*» την περιοχή ελέγχου-του, καταλαμβάνοντας λ.χ. το διεθνές αεροδρόμιο της Λευκωσίας ή, στην καλύτερη περίπτωση, να «*τιμωρήσει τους θρασείς Ελληνοκύπριους*», ανατινάσσοντας λ.χ. τις δεξαμενές-τους πετρελαίων ή κάποιες τουρι-

NEWSPOT

TURKISH DIGEST

Surprising attitude of Greece at NATO meetings in Brussels

Ένα από τα τεύχη του αγγλόφωνου περιοδικού "NEWSPOT" της Τουρκικής Διεύθυνσης Τύπου. Κύριο θέμα, η «*περιέργη*» συμπεριφορά του Έλληνα πρωθυπουργού Α. Παπανδρέου στη σύνοδο των υπουργών Άμυνας του ΝΑΤΟ, τον περασμένο Δεκέμβριο. Ανάμεσα στα άλλα, στο τεύχος υπάρχει και ειδικό άρθρο που «*εξηγεί*» γιατί ο φάκελος της Κύπρου δεν άνοιξε ακόμη και ίσως δεν ανοίξει ποτέ...

στικές εγκαταστάσεις-τους, κατά το πρότυπο των γκαγκστερικών ισραηλινών αντιποίνων εναντίον των Παλαιστινίων!

ΑΛΛΑ ΚΑΙ κατά της Ελλάδας, οι τουρκικές προκλήσεις δεν υστερούν. Ο πρωθυπουργός της χούντας Ουλουσοϋ, έσπευσε και αυτός να «προειδοποιήσει» τους Έλληνες ότι «πολύ γρήγορα θ' απογοητευθούν» («αν ο κ. Παπανδρέου δεν αλλάξει στάση και δεν παύσει να προσβάλει το τουρκικό έθνος...»), ενώ δεν περνά μέρα που ο τουρκικός Τύπος να μην αφιερώνει ένα ή δύο άρθρα-του εναντίον των «νέων σοσιαλιστών κυβερνητών της Ελλάδας», που έφθασαν να ζητούν, από τους Αμερικανούς, εγγυήσεις των ανατολικών συνόρων-τους! Ακόμη και το αγγλόφωνο όργανο της Τουρκικής Γενικής Διεύθυνσης Τύπου (NEWSPOT), αφιερώνει, κατά κανόνα, την πρώτη σελίδα-του σε θέματα που άπτονται των ελληνοτουρκικών σχέσεων.

Η επίσκεψη του Κυπριανού

Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ αυτή πραγμάτων, ώθησε τον πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας, κ. Σπ. Κυπριανού, να έλθει στην Αθήνα, για διαβουλεύσεις με την ελληνική κυβέρνηση και, ειδικότερα, με τον πρωθυπουργό Α. Παπανδρέου, καθώς διάχυτη είναι η αίσθηση μεταξύ των Ελληνοκυπρίων ότι «κάτι ετοιμάζει πάλι ο Αττίλας στο νησί». Δεν αποκλείεται, φυσικά, η αίσθηση αυτή ν' αποδειχθεί υπερβολική. Το γεγονός όμως ότι στον ήδη τουρκικό στρατό κατοχής της Κύπρου, προστέθηκε — σύμφωνα με επίμονες πληροφορίες — μια ακόμη μεραρχία, δικαιολογεί τις χειρότερες υποψίες.

ΑΛΛΑ Η ΑΙΣΘΗΣΗ αυτή, δεν περιορίζεται μόνο στην ελληνοκυπριακή κοινή γνώμη. Ως ένα βαθμό, αντανakλά τις ανησυχίες και της ελληνικής και της κυπριακής κυβερνητικής ηγεσίας, που διερωτώνται «πού οδηγεί, τελικά, η τουρκική αυτή κλιμάκωση» και αν βρισκόμαστε στις παραμονές κάποιου «μείζονος τουρκικού εγχειρήματος». Κατά τις εκτιμήσεις ορισμένων Ελλήνων στρατιωτικών εμπειρογνομόνων, η Κύπρος — σαν χώρος — «προσφέρεται καλύτερα» στην τουρκική χούντα, αν πρόθεσή-της είναι να περάσει από την περιοχή των προκλήσεων, στην περιοχή των «εγχειρημάτων». Τίποτε όμως, δεν αποκλείει το εγχείρημα αυτό να εκδηλωθεί και στο Αιγαίο. Όπως και να έχει το πράγμα, βέβαιο είναι ότι Αθήνα και Λευκωσία εντείνουν την επαγρύπνησή-τους και ενισχύουν τις γραμμές εθνικής άμυνας, τόσο εδω, όσο και στην Κύπρο. Και στο πλαίσιο αυτό, τοποθετούνται, ασφαλώς, τόσο η μετάβαση του υφυπουργού Άμυνας Γ. Πέτσου στο Παρίσι, όσον και ο ερχομός στην Αθήνα του στρατηγού Μιτεράν. Στόχος, και στις δυο περιπτώσεις, η ενίσχυση της ελληνικής πολεμικής βιομηχανίας, ο εξοπλισμός της ελληνικής αεροπορίας με τελευταίους τύπου αεροσκάφη, «Μιράζ-2.000», όπως αναφέρεται.

Ποιοί βρίσκονται πίσω από την Άγκυρα;

ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑ, ωστόσο, που πλανάται πάνω από την ελληνική κοινή γνώμη και που απασχολεί, όπως είναι φυσικό, και την κυβέρνηση, είναι αν και κατά πόσον η Άγκυρα ενεργεί μόνη-της ή με την ενθάρρυνση «άλλων» — των Αμερικανών. Αν είναι ακριβείς ορισμένες πληροφορίες που διοχετεύονται από αμερικανικές πηγές, η Ουάσιγκτον υπόδειξε και στις τρεις κυβερνήσεις — Άγκυρας, Αθηνών και Λευκωσίας — «ψυχραιμία και αυτοσυγκράτηση»... Σύμφωνα με άλλες πληροφορίες όμως, η Άγκυρα ενεργεί εκ συμφώνου με τις Ηνωμένες Πολιτείες ή τουλάχιστον με τους σκληρούς του αμερικανικού Πενταγώνου, που δεν συγχωρούν στον Α. Παπανδρέου ούτε τη «δημοσιοποίηση», μέσω του αμερικανικού τηλεοπτικού δικτύ-

ου ABC, της τουρκικής απειλής, ούτε την «ανεξαρτοποίηση» της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής, όπως, τουλάχιστον, διαδηλώθηκε στη σύνοδο των υπουργών Άμυνας του ΝΑΤΟ, τον περασμένο Δεκέμβριο, και, μόλις πρόσφατα, στη σύνοδο των υπουργών Εξωτερικών για το πολωνικό.

ΣΤΗΝ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ, φαίνεται ότι υπάρχει ταύτιση σκοπών και συμφερόντων, ανάμεσα στην Άγκυρα και την Ουάσιγκτον. Η πρώτη πιστεύει ότι είναι η «κατάλληλη στιγμή» — τώρα που ο γενικός γραμματέας του ΝΑΤΟ διακηρύσσει την «ασημαντότητα» του ελληνικού στρατηγικού παράγοντα και οι Αμερικανοί έχουν εξοργισθεί με τις «παλινωδίες των Ελλήνων σοσιαλιστών»... — για να προωθήσει τις δικές-της θέσεις, στο Αιγαίο και στην Κύπρο. Η δεύτερη, η Ουάσιγκτον, πιστεύει ότι τώρα, επίσης, είναι η «κατάλληλη στιγμή» — εν όψει των ελληνοαμερικανικών διαπραγματεύσεων για τις βάσεις — για να «πεισθεί» ο Α. Παπανδρέου ότι θα πρέπει, κατά κύριο λόγο, να στηρίζεται στην αμερικανική στρατιωτική παρουσία, αν θέλει ν' αποφύγει «εγχειρήματα» και περιπέτειες με τους Τούρκους. Στήριξη όμως στην αμερικανική στρατιωτική παρουσία, σημαίνει διαίωνιση του καθεστώτος των εδω αμερικανικών βάσεων, χωρίς όρους, χωρίς περιορισμούς.

ΦΟΒΟΥΜΑΣΤΕ ότι οι ώρες είναι πάλι κρίσιμες. Και όσο και αν υπάρχει ένα είδος «πολιτικού μιθριδατισμού» γύρω από τα κυπριακά και τα ελληνοτουρκικά, όσο και αν ορισμένοι Αμερικανοί μας «διαβεβαιώνουν» ότι οι λογής ελιγμοί του Έλληνα Πρωθυπουργού στα θέματα εξωτερικής πολιτικής, επιδιώκουν «απλώς να περισπάσουν την προσοχή του λαού από τα καρτά οικονομικά προβλήματα», βέβαιο είναι πως οι Έλληνες ενώνονται και πάλι, σ' ένα μέτωπο αγωνιστικής ομοψυχίας. Για την προάσπιση της εθνικής ανεξαρτησίας και εδαφικής ακεραιότητας.

ΑΝΤΗΝΩΡ

ΤΟ ΜΙΚΡΟ ΑΠΟΣΤΗΜΑ ΚΑΙ Η ΓΑΓΓΡΑΙΝΑ

Με στεναχώρια αλλά και οργή επανερχόμαστε στο θέμα «Οικονόμου». Στεναχώρια, γιατί τέτοιο θέμα δεν έπρεπε καν να υπάρξει. Οργή, γιατί αν και το ατόπημα έγινε, παρατείνεται χωρίς στοιχειώδη αιτιολόγηση, ή, έστω, δικλείδα υπεκφυγής.

Το πρόβλημα είναι γνωστό. Με την ανάληψη του Υπ. Προεδρίας από τον κ. Κουτσόγιωργα, επανανατέλει το άστρο του κ. Δ. Π. Οικονόμου στο χώρο της Δημόσιας Διοίκησης. Ο κ. Οικονόμου μετατρέπεται στο στενότερο σύμβουλο του κ. Κουτσόγιωργα και λέγεται ότι κανένα έγγραφο δεν διακινείται από ή προς τον κ. Υπουργό, χωρίς τη μονογραφή του κ. Οικονόμου. Λέγεται επίσης ότι ο κ. Οικονόμου είναι ο «εγκέφαλος» του Ν.Δ. για την αναδιάρθρωση της Δημόσιας Διοίκησης και ο εισηγητής της επανασυγκρότησης του ΑΣΔΥ του οποίου μάλιστα διεκδικεί την ηγεσία.

Αναφερόμαστε επομένως σε ένα άτομο με θέση-κλειδί, με ρόλο αποφασιστικό σε έναν από τους πιο ευαίσθητους και κρίσιμους τομείς, όπου θα δοκιμαστεί το εγχείρημα της Αλλαγής.

Συμβαίνει όμως το άτομο αυτό, να μην γεννήθηκε τις 18 Οκτωβρη του '81. Έχει μια μακρά και ευδόκιμο προϋπηρεσία στη θεραπεία των εκάστοτε κυβερνώντων. Αλλά έχει αναπτύξει, πέραν της προσαρμογής στις εξουσίες και ιδεολογία για το ρόλο της Διοίκησης, που τις έχει εκθέσει αναλυτικά και σε κατάλληλους χώρους, με αντάξιους μάλιστα συνεργάτες.

Δεν θα αναφερθούμε λοιπόν σε καταγγελίες (που πάντως δεν διαψεύστηκαν) για τη συνεργασία του κ. Οικονόμου με την ΚΥΠ επί Παπαδόπουλου. Δεν θα αναφερθούμε στο κατά πόσο συγκροτεί «αντιστασιακή δάφνη» η απόλυσή-του επί Ιωαννίδη ως «Παπαδοπουλικού».

Θα αναφερθούμε στην ιδεολογική συγκρότηση του ανδρός και το πολιτικό-του «πιστεύω», όπως το διατύπωσε σε επανειλημμένη αρθρογραφία-του στο ιδεολογικό έντυπο της Χούντας «ΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΙΔΕΑΙ» με συνεργάτες τον κ. Στ. Παττακό, τον υφ. Προεδρία της «Εθνικής Κυβερνήσεως» κ. Κ. Βοβολίνη, τον περίφημο κ. Βρυώνη, τον γνωστό κοινωνιολόγο κ. Τσάκωνα κτλ.

Εκεί λοιπόν «φωστήρας» του αστερισμού ο κ. Οικονόμου αναλύει: «Το συνταγματικό πρόβλημα εις την Εθνικήν Πολιτείαν» (άρθρο του Ιουλίου 1968 εν όψει του ψευτοσυντάγματος της Χούντας). Τον Σεπτέμβρη '68 συνεχίζει: «το οργανωτικόν πρόβλημα της Εθνικής Πολιτείας» κτλ. κτλ.

Οσο για το επίπεδο της «επιστημονικότητας» της αρθρογραφίας, ιδού το «συμπέρασμα», του «οργανωτικού προβλήματος της Εθνικής Πολιτείας»:

«...Και αυτά ευχόμεθα όπως επιτύχη η επανάστασις της 21 Απριλίου 1967, ίνα η Ελλάς αποκτήση την νέαν Δημοκρατίαν, την επιστημονικήν, την Ελληνικήν, την πραγματικήν Δημοκρατίαν εις την οποίαν άρχεσθαι και άρχειν δεν είναι αντίθεσις αλλά τεχνολογική σύνθεσις κοινού συμφέροντος, δηλαδή τεχνική Res Publica.».

Δεν θα μακρυγορήσουμε σε επιχειρήματα. Αλλοίμονο αν χρειάζεται επιχειρηματολογία για το αυτονόητο. Φρονούμε ότι η υπόθεση Οικονόμου είναι ένα απόστημα στον ίδιο τον κορμό της κυβερνητικής πολιτικής, που απειλεί να μολύνει την καθαρότητα των ενεργειών, των προθέσεων αλλά και των ιδεολογικών συντεταγμένων που κατευθύνουν το κυβερνητικό έργο σε ένα κρίσιμο τομέα-του.

Ο κ. Οικονόμου πρέπει πάραυτα να επιστρέψει στο φυσιολογικό μέγεθος ενός απλού υπαλλήλου, που η έλλειψη εκδικητικότητας της Δημοκρατίας του επιτρέπει να σιτίζεται από τον κρατικό κορβανά.

Κάθε άλλος χειρισμός είναι όχι απλά απαράδεκτος. Γεννά ερωτηματικά και ανησυχίες και αμφιβολίες σ' αυτούς που η Αλλαγή οφείλει να στηριχθεί. Ενθαρρύνει και αποχαλινώνει εκείνους που θα την υπονομεύσουν και θα την ανατρέψουν αν το μπορέσουν.

Ποιοί ενδιαφέρουν άραγε τον κ. Κουτσόγιωργα;

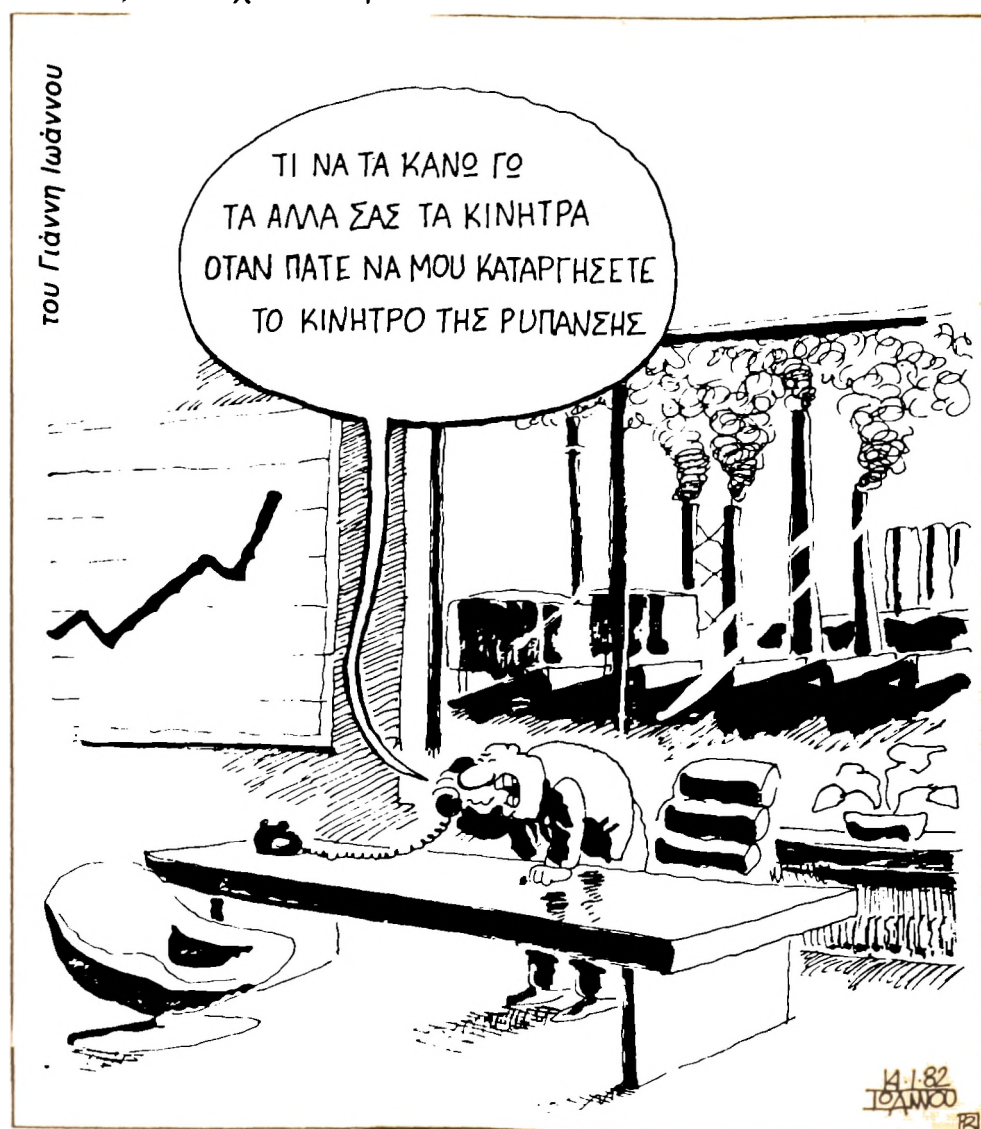
ΟΙ ΚΑΤΑΛΗΨΕΙΣ ΤΕΛΕΙΩΣΑΝ ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΠΑΡΑΜΕΝΟΥΝ

Οι καταλήψεις σπιτιών, που έγιναν αμέσως μετά την άνοδο του ΠΑΣΟΚ στην εξουσία, ανεξάρτητα με τη συμφωνία, τη διαφωνία ή τη ριζική αντίθεση, την οποία μπορεί να διατυπώσει και να έχει ο καθένας, με τον τρόπο, την οργάνωση, τους στόχους, την προβληματική και τις επιδιώξεις εκφώνησης του ιδιαίτερου ιδεολογικού λόγου που, ενδεχομένως επεδίωκαν οι οργανωτές-τους, σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με σύγχρονα κοινωνικά προβλήματα. Προβλήματα με ιδιαίτερες επιπτώσεις τόσο στο χώρο της νεολαίας όσο και γενικότερα.

Για αυτές τις καταλήψεις, κανείς δεν μπορεί να ισχυρισθεί ότι στηρίζονται σε συγκεκριμένα κοινωνικά προβλήματα, παρόμοια με αυτά που αποτέλεσαν τη βάση αντίστοιχων κινημάτων κοινωνικής κριτικής και αμφισβήτησης σε πολλές χώρες της Δυτ. Ευρώπης. Ούτε επίσης, ότι κατόρθωσαν να πετύχουν κάποια οργανική σύνδεση με υπαρκτές αντιθέσεις στο χώρο της νεολαίας και να αναδείξουν έτσι προβλήματα, που δημιουργεί σήμερα η καπιταλιστική ανάπτυξη και η συνολική θέση των σύγχρονων πόλεων στις καπιταλιστικές κοινωνίες.

Αν μέσα από ένα παρόμοιο πρίσμα δούμε τις καταλήψεις, ως αποτέλεσμα δηλαδή συγκεκριμένων προβλημάτων, που όμως στη βάση-τους εμπεριέχεται ο βαθύτατα κοινωνικός-τους χαρακτήρας, η στάση της κυβέρνησης ήταν και λαθεμένη και εντελώς αδικαιολόγητη. Δεν μπορεί μια σοσιαλιστική κυβέρνηση να αντιμετωπίζει κοινωνικά προβλήματα, άσχετα με τον τρόπο, ή την αντίληψη με την οποία παρουσιάστηκαν, με τη χρήση βίας, με καταστολή και με ΜΑΤ. Γιατί πέρα από το γεγονός, ότι δικάστηκαν και καταδικάστηκαν πέντε ως υπεύθυνοι' και έτσι έχουμε τους πρώτους κρατούμενους για παρόμοια προβλήματα από μια κυβέρνηση ΠΑΣΟΚ, τα προβλήματα δεν εξοβελίστηκαν, αλλά αντίθετα παραμένουν. Και ακόμη περισσότερο. Η κοινωνική βάση από την οποία πηγάζουν τέτοια προβλήματα και ότι συνέπειες έχουν στους χώρους της νεολαίας, δεν διαγράφεται, ούτε με τα ΜΑΤ, ούτε με τα δικαστήρια και τις παραπομπές σε δίκες. Αντίθετα, παραμένει και δυστυχώς για όσους θέλουν να αγνοούν τους νόμους της κοινωνικής εξέλιξης, διαιωνίζονται και εμφανίζονται αργότερα σε ένα άλλο επίπεδο.

Και κάτι άλλο. Η χρησιμοποίηση βίας από αστυνομική δύναμη μέσα στο δικαστήριο, ακόμα και σε παράγοντες της δίκης, αν μη τι άλλο, τουλάχιστον προκαλεί.

ΠΕΙΘΑΡΧΙΚΑ ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ - ΜΕΧΡΙ ΠΟΤΕ;

Είναι γνωστός ο ιδιαίτερος κατασταλτικός ρόλος των πειθαρχικών συμβουλίων στα ΑΕΙ στη διάρκεια της δικτατορίας, όπως επίσης γνωστές είναι η προσπάθειες, στη μεταπολιτευτική περίοδο, για την αναπροσαρμογή αυτού του ρόλου, κύρια στην κατεύθυνση του προληπτικού χαρακτήρα της λειτουργίας-τους.

Θα περιμέναμε τώρα, κινήσεις επαναβίωσης και επαναλειτουργίας-τους, να συναντούσαν τη ρητή αντίθεση του Υπουργείου Παιδείας, έτσι ώστε να αποθαρρυνθούν όσοι ακόμα παραμένουν υποστηρικτές παρόμοιων λύσεων στην πανεπιστημιακή ζωή. Αντί όμως γι' αυτό, το πειθαρχικό στο Πανεπιστήμιο της Πάτρας λειτουργεί και σε πείσμα φαίνεται όλων επιδιώκεται ακόμα και ποινικοποίηση φοιτητικών κινητοποιήσεων που στηρίζονται σε υπαρκτά προβλήματα. Πάντως η προσπάθεια του κ. Δημαρόγκωνα, του οποίου η έδρα έχει καταληφθεί, να αναμίξει και τον εισαγγελέα, όπως καταγγέλουν φοιτητές της Πολυτεχνικής Σχολής, είναι ανεξήγητη και παράδοξη. Ο κ. καθηγητής μ' αυτό τον τρόπο ή εκβιάζει τη λειτουργία των πειθαρχικών ή χωρίς να το θέλει ανοίγει διόδους για νέου τύπου παρεμβάσεις στα ΑΕΙ και στο φοιτητικό κίνημα με απρόβλεπτες συνέπειες τουλάχιστον τώρα. Και το πρώτο και το δεύτερο όμως είναι απαράδεκτα.

Ελπίζουμε πάντως ότι τα προηγούμενα να μην περιέχονται ούτε καν στη σκέψη των υπεύθυνων στο Υπουργείο Παιδείας. Όμως η ουδέτερη μέχρι τώρα στάση-του και η εμμονή να μην οριοθετείται με σαφήνεια σε παρόμοια συγκεκριμένα ζητήματα, αφήνει περιθώρια σε μια υπολειτουργία των πειθαρχικών που ούτε τη σκοπιμότητά-της, ούτε τη χρησιμότητά-της κατανοούμε σήμερα.

Τα προβλήματα πάντως σαν αυτά των πειθαρχικών και όσων προκάλεσαν τις καταλήψεις μπορούν να λυθούν και χωρίς το νέο Νόμο - Πλαίσιο. Και είναι καιρός από τώρα τα πειθαρχικά και ό,τι συνοδεύει τη λειτουργία-τους, να τοποθετηθούν στις αίθουσες της ιστορίας των ΑΕΙ.

Η ΑΛΛΗ ΛΟΓΙΚΗ

Αρνήθηκε ο Υπουργός Συγκοινωνιών να διαψεύσει τις φήμες ότι η υπόθεση του «Μετρό» εγκαταλείπεται για μια ακόμη φορά. Βέβαια, οι μέχρι τώρα μελέτες ανεβάζουν το ύψος της δαπάνης για το έργο σε 100 δις δραχμές και δείχνουν ότι ο χρόνος που θα απαιτηθεί για την πραγμάτωσή-του θα είναι μεγάλος.

Απ' αυτή την άποψη μπορούμε να κατανοήσουμε τον σκεπτικισμό και την διστακτικότητα των κυβερνητικών ευθυνών μπροστά σε κάποιο ενδεχόμενο πολιτικό, κυρίως, κόστος. Δεν μπορούμε όμως να δικαιολογήσουμε μια ενδεχόμενη εγκατάλειψή-του.

Δεν χρειάζεται να αναλύσουμε ότι η δημιουργία του «Μετρό» είναι το μόνο αποτελεσματικό μέτρο για την λύση του κυκλοφοριακού προβλήματος (και σ' ένα βαθμό του νέφους) ιδιαίτερα μάλιστα για τις «μή προνομιούχες» κοινωνικές τάξεις. Θέλουμε μόνο να τονίσουμε ότι η νέα κυβέρνηση πρέπει απέναντι στην προχειρότητα, τη λογική των εύκολων «λύσεων» και την αδυναμία πρόβλεψης και σχεδίου των κυβερνήσεων της δεξιάς, να αντιπαρατάξει μια εντελώς διαφορετική λογική σχεδιασμού της κοινωνικής ανάπτυξης.

ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ ΚΑΙ ΔΕΣΜΟΙ

Μια μικρή έκδοση με την απολογία του δικτάτορα Γ. Παπαδόπουλου από τη δίκη για τα γεγονότα του πολυτεχνείου και μια δήλωσή-του προς τον ελληνικό λαό κυκλοφόρησε ο «Ελληνο-Καναδικός Πατριωτικός Σύνδεσμος», με έδρα το Τορόντο του Καναδά. Και όπως λέει στο προλογικό-του σημείωμα βάλθηκε να μας κάνει να σκεφτόμαστε «σαν Έλληνες το Εθνικό συμφέρον» και βέβαια τότε, θα βγάλουμε συμπεράσματα αληθή για την «εθνοσωτήριον».

Αναρωτιόμαστε για το σύνολο των δραστηριοτήτων του «Συνδέσμου». Αν κρίνουμε, όμως, από αυτή την έκδοση είναι εύκολο να υποθέσουμε πόσο «πατριωτικά» κινείται ο σύνδεσμος, πόσο «εθνικά» σκέφτεται και πόσο φροντίζει για την «αλήθεια». Το αναγνωρίζουμε. Πρόκληση ή ανοησία;

ΟΨΙΜΕΣ (Ή ΠΡΟΕΚΚΛΟΓΙΚΕΣ) ΕΥΑΙΣΘΗΣΙΕΣ

Εκατόν πενήντα πέντε περιπτώσεις χάριτος μετριασμού και άρσης συνεπειών ποινής χορήγησε η προηγούμενη κυβέρνηση, τους τελευταίους μήνες πριν τις εκλογές, σε άτομα που υπέπεσαν και καταδικάστηκαν για ποινικά αδικήματα.

Μόνο αυτές, οι εκατόν πενήντα πέντε περιπτώσεις, καταγράφονται σε δώδεκα φύλλα «Εφημερίδας της Κυβερνήσεως» που εκδόθηκαν από 20 Μαΐου μέχρι 14 Σεπτεμβρίου της προηγούμενης χρονιάς. Όλες, δόθηκαν έπειτα από πρόταση του υπουργού Δικαιοσύνης και «μετά γνώμην του Συμβουλίου Χαρίτων».

Ο λόγος; (Τον τυπικό εννοούμε, γιατί ο ουσιαστικός δεν είναι καθόλου άσχετος από την προεκλογική σπουδή της τότε κυβέρνησης). Δεν αναφέρεται πάντοτε. Στις περιπτώσεις όμως άρσης συνεπειών ποινής και χάριτος, είναι στο σύνολό-τους, λόγοι επαγγελματικής αποκατάστασης.

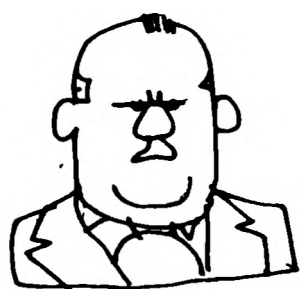
Από τις περιπτώσεις που καταγράψαμε οι 66 αναφέρονται σε άρση των συνεπειών της ποινής. Φυσικά σε περίπτωση όπου η ποινή έχει υπηρετηθεί ή καταβληθεί. Χάριτες, 32 συνολικά, έχουν δοθεί σε άτομα που είχαν εκτοπισθεί, υπολείπονταν ορισμένο χρόνο από την πλήρη έκτιση της ποινής-τους ή όφειλαν χρηματικό πρόστιμο. Ο μετριασμός της ποινής αφορά 57 περιπτώσεις καθιέρωσης κυρίως για φόνους,

ναρκωτικά, λιποταξίες, πλαστογραφίες κτλ.

Κανείς, βέβαια, δεν έχει αντιρρήσεις στην απονομή χαρίτων, πράγμα που προβλέπει και το Σύνταγμα. Γεννιούνται όμως απορίες για το κατά πόσο ο υπουργός Δικαιοσύνης μιας κυβέρνησης, παραμονές των εκλογών μπορεί να... ευαισθητοποιείται τόσο ώστε να διανέμει, κυριολεκτικά, τέτοιες αποφάσεις με μορφή Προεδρικών διαταγμάτων. Πολύ περισσότερο όταν αυτές οι χάριτες ή άρσεις των συνεπειών της ποινής, σχετίζονται άμεσα με προσωπικά, (βλέπε: οικονομικά) οφέλη αυτών που τις απολαμβάνουν.

Και για ν' αφήσουμε απέξω τα ναυτικά φυλλάδια ή τα πτυχία μηχανικών εμπορικού ναυτικού, ακόμη και τις περιπτώσεις όπου σαν λόγος της χάριτος εμφανίζεται η επαγγελματική αποκατάσταση, χωρίς να διευκρινίζεται το είδος αυτής, δεν μπορούμε να μην επισημάνουμε: Τους διορισμούς σαν ΝΠΔΔ ή υπαλλήλων στο δημόσιο, τους διορισμούς καθηγητών, τους διορισμούς στο ΙΚΑ τους ΗΛΠΑΠ ή τον ΟΛΠ, τις χορηγήσεις αδειών ταξί.

Πολύ περισσότερο όταν στις φυλακές παρέμεναν πολίτες που είχαν καταδικαστεί με τον «αντιτρομοκρατικό ή τον 495/76. Φαίνεται όμως πως αυτοί δεν είχαν λόγους «επαγγελματικής αποκατάστασης». Ούτε «ευγνωμοσύνης»...

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ
ΜΟΥ
ΕΙΝΑΙ
ΔΕΞΙΟΣ

Η ΜΑΝΑ
ΜΟΥ
ΕΙΝΑΙ
ΓΥΝΑΙΚΑ
ΤΟΥ

Τ'ΑΦΕΝΤΙΚΟ
ΜΟΥ
ΕΙΝΑΙ
ΑΡΙΣΤΕΡΟΣ

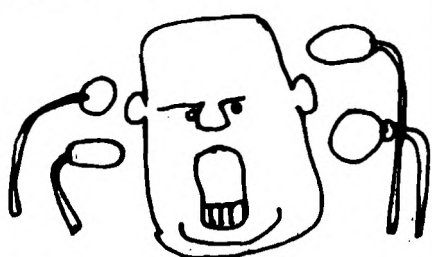
Η ΚΟΒΑ
ΤΟΥ
ΣΥΝΟΙΚΙ
ΑΚΗ

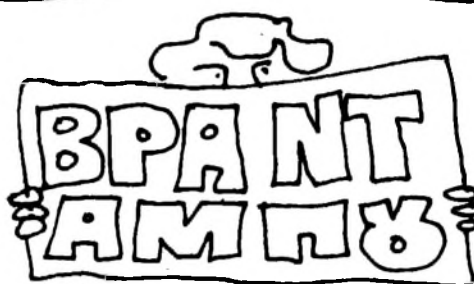
Η ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ
ΒΑΡΕΤΗ

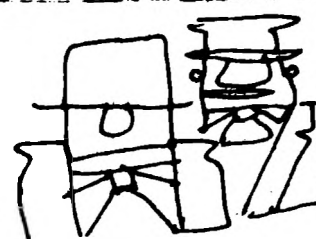
Ο ΔΗΜΟΣ
ΕΧΕΙ
ΔΗΜΑΡΧΟ

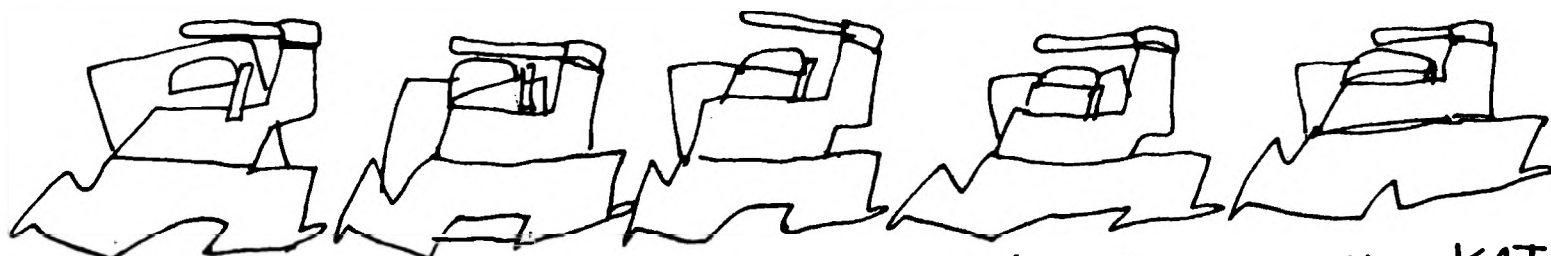
Η ΔΕΞΙΑ
ΚΟΥΣΙ
ΕΡΓΕΙ

Ο ΤΥΠΟΣ
ΕΙΝΑΙ
ΥΠΕΡΒΟΛΙ
ΚΟΣ

Η ΑΣΦΑΛΕΙΑ
ΕΧΕΙ
ΧΑΦΙΕΔΕΣ

ΜΕΧΡΙ ΠΡΟΧΤΕΣ ΠΟΥ ΤΑ ΜΑΤ ΜΠΟΚΑΡΑΝΕ ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΛΗΨΗ

ΤΩΡΑ ΠΙΑ

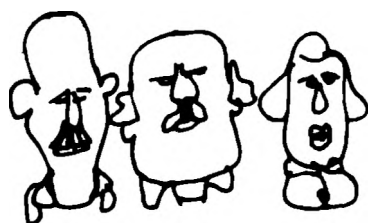
Ο ΠΑΤΕΡΑΣ
ΜΟΥ
ΗΤΑΝΕ
ΣΤΟ ΕΑΜ

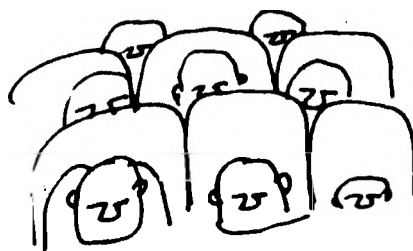
Η ΓΥΝΑΙΚΑ
ΤΟΥ
ΕΓΙΝΕ
ΜΑΝΑ
ΜΟΥ

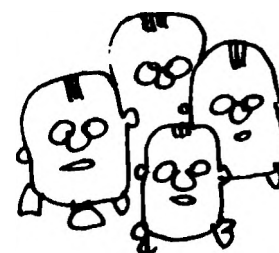
ΤΟ
ΑΡΙΣΤΕΡΟ
ΜΟΥ
ΑΦΕΝΤΙΚΟ

Η ΚΟΒΑ
ΠΗΡΕ
ΒΡΑΒΕΙΟ

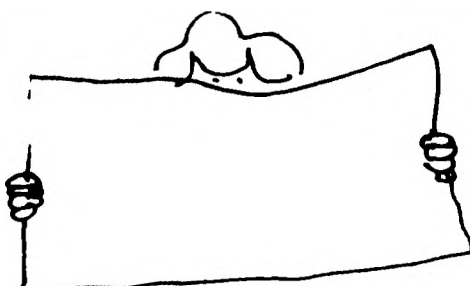
Η ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ
ΕΙΝΑΙ
ΜΑΖΙΚΗ

Ο ΔΗΜΟΣ
ΕΧΕΙ
ΔΗΜΟΤΕΣ

Η ΔΕΞΙΑ
ΗΤΤΗΘΗΚΕ

Ο ΤΥΠΟΣ
ΕΙΝΑΙ
ΑΝΤΙΚΕΙ
ΜΕΝΙΚΟΣ

ΟΙ ΧΑΦΙΕΔΕΣ
ΕΧΩΝ
ΑΣΦΑΛΕΙΑ

του Πέτρου Στάγκου

«Καψόνι»

για τους υπαλλήλους της Βουλής

«Τζόγος να γίνεται...»

Μπήκε — επιτέλους — η Βουλή στον «αστερισμό» της Δημόσιας Διοίκησης — του σχετικού Νομοσχεδίου εννοούμε — και ανεξάρτητα από το αυτόφωτο ή το ετερόφωτο της έμπνευσης (περί «επαναφοράς σε ισχύ, τροποποίηση και συμπλήρωση των διατάγών του ΝΔ 4352/1064 κλπ» ο λόγος) τα κοινοβουλευτικά-μας πράγματα παίρνουν — και πάλι επιτέλους — το δρόμο-τους:

Θά 'χουμε μια Βουλή που θα νομοθετεί — καλώς ή κακώς — μια κυβερνητική πλειοψηφία που θα «περνάει» τα Νομοσχέδια — καλώς ή κακώς — μια αξιωματική αντιπολίτευση που θα διαμαρτύρεται, θα καθυστερεί ή και θα αποχωρεί — καλώς ή κακώς — και ένα τρίτο κόμμα που θα κρατάει «τα μπόσικα» — καλώς ή κακώς...

Μετά την «ξεραϊλα» της προεδρίας και μεθεορίας «Βουλής της Αλλαγής» (σε νομοθετικό έργο εννοούμε και κοινοβουλευτικό έλεγχο) καιρός είναι ν' αρχίσει να συμβαίνει κάτι... στο κτήριο των Παλαιών Ανακτόρων — κι όχι μόνο εκτός των τειχών! «Τζόγος να γίνεται» δηλαδή...

«Σικέ» παιχνίδι για την Πολωνία;

Ό,τι και να πούμε — και να γράψουμε — για την «κουκούλα» που έπεσε μέσα στην ελληνική Βουλή σχετικά με τη διχτατορία στην Πολωνία, ένα είναι σίγουρο: δεν θα πούμε — και δε θα γράψουμε — τίποτε το καινούριο. Και όσα γράψαμε «ευελπιστούντες» και «αναμένοντες» «την εξόφληση ενός διαμαρτυρόμενου γραμματίου» στο προηγούμενο τεύχος, φαίνεται πως δεν πήραν υπόψη τις «βουλές» των Κυρίων...

— Ο Πρωθυπουργός είπε πριν από την έναρξη των εργασιών της Βουλής, ότι είναι έτοιμος για την συζήτηση («υπάρχουν τώρα τα απαραίτητα στοιχεία») σ' επίπεδο αρχηγών κομμάτων...

— 23 βουλευτές της ΝΔ ζητούν γενίκευση της συζήτησης καταθέτοντας σχετική Επερώτηση...

— Ι Πρόεδρος της Βουλής λέει ότι «μάγκες την πατήσατε» με την Επερώτηση: τώρα θα περιμένετε να πάρει σειρά η Επερώτησας και όταν θα συζητηθεί τότε θα αποφασίσουμε για το πως θα συζητήσουμε... κατά τα άλλα η συζήτηση σ' επίπεδο αρχηγών ματαιώνεται...

— Ανοίγει η Βουλή, εμφανίζεται ο Ευάγγελος κι αντί να ζητήσει την πρόταξη της Επερώτησης, μιλάει για το... μονοτονικό.

— Στο μεταξύ το ΠΑΣΟΚ, αφού έδωσε πρώτα πόδι στον κ. Φωτήλα, κάνει τη «στροφούλα»-του και ψελίζει ορισμένα ολίγα περί καταδίκης του στρατιωτικού νόμου, αλλά δε συζητά το θέμα με δική-του πρωτοβουλία...

— Κι όσο για το ΚΚΕ βγάζει την αμίμητη προσούρα «Η αλήθεια για την Πολωνία»...

Κάτι θα πάει καλά, ε;! Μυρίζει «σικέ» παιχνίδι η όλη ιστορία της μεθόδευσης της συζήτησης για την Πολωνία — ακόμα κι αν γίνει κάποτε...

(Η «Αλλαγή» με τη φωνή του Μπαρμπα-Μήτσου)

Αν ο Τρότσκι έχει συνδέσει το όνομά-του με την «σύλληψη» και την εφαρμογή του «στρατιωτικού σοσιαλισμού» τα πρώτα χρόνια μετά την Οκτωβριανή επανάσταση, αν η έμμεση βία του καπιταλισμού — σε καιρούς «ειρηνικούς» — εκφράζεται στους χώρους εργασίας, μέσα στ' άλλα, με τους γνωστούς «Εσωτερικούς Κανονισμούς», αν ο Παπαδόπουλος και οι συν αυτώ ταυτίζονται συνειρμικά με εκείνο το τραγελαφικό «αποφασίζομεν και διατάσσομεν» και αν τέλος, ο παραλογισμός του милитарισμού — στα ελληνικά δεδομένα — συνδέεται με το κατασκευάσμα του «20-1», τότε είναι μοιραίο να συνδεθεί το εγχείρημα της επιβολής μιας «σοσιαλιστικής ευταξίας» στην κατάσταση που επικρατεί στις υπηρεσίες της Βουλής και στο καθεστώς των συνθηκών εργασίας των υπαλλήλων-της, με μια εγκύκλιο που υπογράφεται — «με εντολή του Προέδρου της Βουλής» — από τον νέο Γενικό Γραμματέα της Βουλής κ. Γ. Μπάλλα.

Με μιαν όμως επιπρόσθετη — εν μέσω «Αλλαγής» — πρωτοτυπία: Το «αποφασίζομεν και διατάσσομεν» γίνεται «πάσσα» στον πρώην Πρόεδρο της Βουλής κ. Δ. Παπασπύρου και μόνο οι προσαυξήσεις σε αυστηρότητα (και στρατιωτικό-σοσιαλίζον) ύφος φέρουν την υπογραφή του νέου Γενικού Γραμματέα.

Περί τίνος πρόκειται; Πρόκειται για μιαν εγκύκλιο που αφορά το «Ωράριο των Υπηρεσιών της Βουλής» — με ημερομηνία 14 Ιανουαρίου 1982 — και που «υπενθυμίζει» την μηδέποτε εφαρμοσθείσα Απόφαση του Μπαρμπα-Μήτσου — με ημερομηνία 29 Ιανουαρίου 1981 και αριθμό πρωτοκόλλου 348 — «περί των ωρών εργασίας του προσωπικού των υπηρεσιών της Βουλής και του τρόπου ελέγχου της προσελεύσεως, εργασίας και αποχωρήσεως τούτων».

Δίνουμε «δείγματα γραφής» — και πνεύματος:

— ΩΡΑΡΙΟ: Τέσσερις μέρες τη βδομάδα από 7.30 μέχρι 14.30 και από 17.30 μέχρι

Διπλή «κάθαρση» κι ερωτηματικά...

«Χωρίς συζήτηση» κι «ομόφωνα» έγινε Νόμος η απονομή σύνταξης στη χήρα του Γιώργη Τσαρουχά

Ήρθε λοιπόν το «πλήρωμα του χρόνου» και η «εκκρεμότητα» που υπήρχε για την χορήγηση σύνταξης στη χήρα του Γιώργη Τσαρουχά έπαψε πλέον να είναι «εκκρεμότητα» και «χρωστούμενο», έγινε Νόμος του κράτους με φυσικό συνεπακόλουθο την «εκκρεμούσα» «κάθαρση»...

Πραγματικά, όπως γράφεται και στην σχετική Εισηγητική Έκθεση, «η απονομή της σύνταξης αυτής έχει εξαιρετική σημασία, γιατί όχι μόνο θα αποτελέσει την εκπλήρωση ενός μεγάλου ηθικού χρέους της Πολιτείας, αλλά γιατί με την πράξη-της αυτή η Εθνική Αντιπροσωπεία θα τιμήσει στο πρόσωπο του εκλεγμένου αντιπροσώπου του λαού, όλους εκείνους που έπαθαν ή έπεσαν στις επάλξεις του αγώνα για την αποκατάσταση των δημοκρατικών ελευθεριών στη χώρα-μας — κοινολογίς, η απονομή της σύνταξης αυτής είναι μία πράξη που συνδεεται άμεσα με τη Δημοκρατία και τη δημοκρατική μνήμη!».

Φαίνεται όμως πως η «κάθαρση» της ιστορίας αυτής — έτσι όπως έγινε στη Βουλή, με την ψήφιση δηλαδή του Νομοσχεδίου χωρίς συζήτηση και με την συναίνεση της ΝΔ — έγινε σε διπλή κατεύθυνση: ικανοποιήθηκε το λαϊκό περί δικαίου αίσθημα και η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ πραγματοποίησε μιαν από τις επαγγελίες-της (μέχρι εδώ πάει καλά...),

αλλά ταυτόχρονα έγινε και η «κάθαρση» της ΝΔ — αφού συμφώνησε στην ψήφιση του Νομοσχεδίου — που ανέβαλε, ματαιώνει και αρνιόταν επί χρόνια με χίλιες-δυο προφάσεις την ψήφιση της αντίστοιχης Πρόταξης Νόμου από τα κόμματα της αντιπολίτευσης...

Τι συνέβη; Πού πήγαν οι «συνταγματικές» αντιρρήσεις-της; Άλλαξε μήπως πολιτική ή ιδεολογική φυσιογνωμία-της επί του προκειμένου;

Τα ερωτήματα εύλογα, γιατί είναι σαφές ότι η Δεξιά έπρεπε να λογοδοτήσει — έστω και μόνο μέσα στη Βουλή — για την άρνησή-της τόσα χρόνια να δεχτεί την συνταξιοδότηση της χήρας του Γιώργη Τσαρουχά. Την «γλύτωσε» όμως με τον συμψηφισμό: υπερψηφίζοντας αλλά... χωρίς συζήτηση. Συμφωνία κυρίων; Δεν ξέρουμε — ίσως...

Πάντως υπάρχουν κι άλλα δύο ερωτήματα — εύλογα — που χρειάζονται απάντηση:

ΠΡΩΤΟ: Ο Τσαρουχάς δολοφονήθηκε το 1968 — γιατί η σύνταξη στη χήρα-του δεν είναι αναδρομική;

ΔΕΥΤΕΡΟ: Τι θα γίνει με όσους άλλους «έπαθαν ή έπεσαν στις επάλξεις του αγώνα για την αποκατάσταση των δημοκρατικών ελευθεριών στη χώρα-μας» και που δεν ήταν βουλευτές;

«μουσική γωνιά»

Βουλής 12 - 32.34.269

Προσφορές Δεκαπενθήμερου

WAGNER: ΠΑΡΣΙΦΑΛ - J. King-G. Jones-F. Crass-T. Stewart K. Ridderbusch ★ Χορωδία και Όρχηστρα του Φεστιβάλ ΜΠΑ-ΥΡΩ-ΥΤ
Δ/νει ο Pierre Boulez 5 Δ DG (Δρχ. 1900 αντί 2.700)

**WAGNER: ΟΙ ΑΡΧΙΤΡΑΓΟΥΔΙΣΤΕΣ ΤΗΣ ΝΥ-
REMBERΓΗΣ** - C. Ligendza-C. Lurwig-D. Fischer Dieskau
P. Domingo ★ Χορωδία και Όρχηστρα της Γερμανικής
Όπερας του Βερολίνου
Δ/νει ο Eugen Jochum 5 Δ DG (Δρχ. 2.300 αντί 2.700)

MOZART: ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ No. 21 ΜΕΧΡΙ 41 -
Academy of St. Martin-in-the-Fields ★
Δ/νει ο Neville Marriner 8 Δ Philips (Δρχ. 2720 αντί 4.320)

**MOZART: ΚΟΝΤΣΕΡΤΑ ΓΙΑ ΠΙΑΝΟ ΚΑΙ ΟΡ-
ΧΗΣΤΡΑ (ΠΛΗΡΗΣ ΕΚΔΟΣΗ)** - Camerata Acade-
mica του MOZARTEUM του Salzburg ★ Δ/νει και παίζει πιάνο ο
Géza Anda 12 Δ DG (Δρχ. 3.750 αντί 6.480)

**BEETHOVEN: ΟΙ ΣΟΝΑΤΕΣ ΓΙΑ ΒΙΟΛΟΝΤΣΕ-
ΛΟ ΚΑΙ ΠΙΑΝΟ - ΟΙ ΣΟΝΑΤΕΣ ΓΙΑ ΒΙΟΛΙ ΚΑΙ
ΠΙΑΝΟ** - Yehudi Menuhin, Βιολί - Wilhelm Kempff, Πιάνο -
Pierre Fournier, Βιολοντσέλο
8 Δ DG (Δρχ. 2.550 αντί 4.320)

**MOZART: ΟΛΗ Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΔΩΜΑΤΙΟΥ ΓΙΑ
ΕΓΧΟΡΔΑ** - A. Grumiaux, Βιολί - A. Pelliccia, Βιόλα - Trio
Grumiaux - Quartetto Italiano - Árpád Gérecz, Βιολί
15 Δ Philips (Δρχ. 3.400 αντί 8.100)

**MOZART: ΤΑ ΝΤΙΒΕΡΤΙΜΕΝΤΑ ΚΑΙ ΟΙ ΣΕΡΕ-
ΝΑΤΕΣ** - Κρατική Όρχηστρα της Δρέσδης - Φιλαρμονική
της Δρέσδης ★ Δ/νουν οι Günter Herbig - Otmar Suitner - Edo
de Waart 10 Δ Philips (Δρχ. 2.300 αντί 5.400)

**DVORAK: ΤΑ ΚΟΥΑΡΤΕΤΑ ΕΓΧΟΡΔΩΝ (ΠΛΗ-
ΡΗΣ ΕΚΔΟΣΗ)** - Κουαρτέτο Έγχόρδων της Πράγας
12 Δ DG (Δρχ. 4.600 αντί 6.480)

DVORAK: ΤΑ ΕΡΓΑ ΓΙΑ ΟΡΧΗΣΤΡΑ - Συμφωνική
Όρχηστρα της Βαυαρικής Ραδιοφωνίας - Άγγλική Όρχη-
στρα Δωματίου ★ Δ/νει ο Rafael Kubelik 6 Δ DG (Δρχ. 2.400 αντί 3.240)

**BARTOK: ΕΡΓΑ ΓΙΑ ΟΡΧΗΣΤΡΑ - ΚΟΝΤΣΕΡΤΑ
ΓΙΑ ΠΙΑΝΟ - ΚΟΝΤΣΕΡΤΟ ΓΙΑ ΒΙΟΛΙ** - Géza
Anda, Πιάνο - Tibor Varga, Βιολί - Συμφωνική RIAS του
Βερολίνου - Φιλαρμονική του Βερολίνου
Δ/νει ο Ferenc Fricsay 5 Δ DG (Δρχ. 2.000 αντί 2.700)

**SCHUMANN: ΤΑ ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΕΡΑ ΕΡΓΑ ΓΙΑ
ΠΙΑΝΟ** - Claudio Arrau, Πιάνο
9 Δ Philips (Δρχ. 3.200 αντί 4.860)

**SCHUBERT: ΤΑ ΠΙΑΝΙΣΤΙΚΑ ΕΡΓΑ ΤΗΣ ΤΕ-
ΛΕΥΤΑΙΑΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ (1822-1828)** - Σονάτες -
Moments Musicaux - Impromptus - Klavierstücke ★ Alfred
Brendel, Πιάνο 8 Δ Philips (Δρχ. 2.080 αντί 4.320)

**HAYDN: ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ: No. 22, 43, 44, 48, 49, 55,
59, 85, 94, 96, 100, 103** - Academy of St. Martin-in-the-
Fields ★ Δ/νει ο Neville Marriner 6 Δ Philips (Δρχ. 1.800 αντί 3.240)

**MOZART: ΟΙ ΓΑΜΟΙ ΤΟΥ ΦΙΓΚΑΡΟ Κ. 492 -
ΝΤΟΝ ΤΖΙΟΒΑΝΝΙ Κ. 527 - ΕΤΣΙ ΚΑΝΟΥΝ
ΟΛΕΣ Κ. 588** - Σολίστες - Χορωδία και Όρχηστρα της
Βασιλικής Όπερας του Κόβεντ Γκάρντεν
Δ/νει ο Colin Davis 12 Δ Philips (Δρχ. 2.800 αντί 6.480)

Δεχόμαστε παραγγελίες
απ' όλη την Ελλάδα
ΜΑΜΠΟ Ε.Π.Ε.

Βουλής 12 - Σύνταγμα
32.34.269

21.00 και μία μέρα τη βδομάδα 8.00 μέχρι 15.00 (Δηλαδή 49 ώρες «από χέρι», χώρια τα κλιμάκια που παραμένουν μετά τις 21.00 (πότε η Βουλή τελειώνει στις 21.00;) και χώρια τα αντίστοιχα σαββατιάτικα).

— **ΤΡΟΠΟΣ ΕΛΕΓΧΟΥ:** «Η προσέλευσις και αποχώρησις πάντων ανεξαιρέτως των υπαλλήλων της Βουλής... θα διαπιστούται δια της εις σχετικόν δελτίον υπογραφής, πραγματοποιουμένης αυτοπροσώπως παρ' εκάστου υπαλλήλου, ενώπιον του Διευθυντού της διευθύνσεως εις ην εκαστος υπηρετεί. Τα δελτία ταύτα, μετά της επί τούτων σημειώσεως παρ' εκάστου διευθυντού της τυχόν μη εγκαίρου προσελεύσεως ή προώρου αποχωρήσεως υπαλλήλου τινός, μετά ημίσειαν ώραν το αργότερον από του οριζομένου κατά τα ανωτέρω χρόνου προσελεύσεως τούτων, κατά την έναρξιν δε της εν συνεχεία εργασίας προκειμένου περί των δελτίων αποχωρήσεως τούτων, δεόν να παραδίδονται εις το Γραφείον του Γενικού Διευθυντού της Βουλής, υποχρεωμένου τούτου όπως καθ' εκάστην συντάσσει κατάστασιν των μη προσερχομένων εμπροθέσμως εις την υπηρεσίαν-των ή αποχωρούντων προώρου ταύτης υπαλλήλων...»

— **ΠΟΙΝΟΛΟΓΙΟ:** «Η παράλειψις υπό του Διευθυντού της υποβολής εις το Γραφείον του Γενικού Διευθυντού των ανωτέρω δελτίων ή η τυχόν ανακριβής βεβαίωσις περί των ανωτέρω, αποτελεί βαρύ πειθαρχικόν παράπτωμα και θα ελέγχεται αυστηρώς». Και: «Ο μη προσερχόμενος εγκαίρως εις την εργασίαν-του υπάλληλος ή αποχωρών ταύτης προώρου αδικαιολογήτως, δεν θα δικαιούται δια την ημέραν της παραβάσεως αμοιβής δι' υπερωριακήν εργασίαν και αν τυχόν πραγματοποιήσει ταύτην (!) έτι δε του αυτού υπαλλήλου, θα περικόπτεται εκ των εξόδων κινήσεως αυτού ποσόν αντίστοιχον προς το 1/25 δι' εκάστην εκ των ανωτέρω παραβάσεων...»

— **ΟΔΗΓΙΕΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ:** «Η απόχωρησις των υπαλλήλων από του τόπου της εργασίας-του προς μετάβασιν εις έτερον γραφείον επιτρέπεται μόνον για την εκτέλεσιν υπηρεσίας, περί της τοιαύτης δε ολιγοχρόνου απουσίας του υπαλλήλου πρέπει να είναι ενήμερος ο Προϊστάμενος εκάστου Γραφείου.» Και: «Κατά τον χρόνον συνεδριάσεως του κοινοβουλίου απαγορεύεται η εις το κυλικείον της Βουλής παραμονή παντός υπαλλήλου πέραν του αναγκαίου χρόνου δια την αγορά των εις τούτον αναγκαιοούντων πραγμάτων...»

Αυτά τα... ολίγα Παπασπύρεια, που υιοθετεί η «Αλλαγή» — και τώρα, ένα χρόνο αργότερα, από την εγκύκλιο του Μπαρμπα-Μήτσου στην εγκύκλιο της «Αλλαγής», η μπάλα στον... κ. Μπάλλα:

— **ΤΕΡΜΙΝΑ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΑΓΕΣ:** «Οι αρμόδιοι Διευθυντές θα συμπληρώνουν στα δελτία την ώρα προσελεύσεως και θα τα παραδίδουν οι ίδιοι στο Γραφείο του Γενικού Γραμματέα (Αλλαγή πρώτη!) το πολύ ένα τέταρτο μετά την καθορισμένη για κάθε κατηγορία υπαλλήλων, ώρα προσελεύσεως (Αλλαγή δεύτερη!) Οι υπάλληλοι που καθυστέρησαν θα υπογράφουν τα δελτία προσελεύσεως στη Γενική Γραμματεία. (Αλλαγή τρίτη) Τα δελτία στη συνέχεια, θα φυλάγονται στο Γραφείο του Γενικού Γραμματέα, (Αλλαγή τέταρτη!), απ' όπου και θα τα παραλαμβάνουν οι Διευθυντές ένα τέταρτο πριν από την καθωρισμένη για κάθε κατηγορία υπαλλήλων ώρα αποχωρήσεως...» (και οι Αλλαγές συνεχίζονται... σύνεφεο!)

— **ΠΡΟΣ ΑΡΣΙΝ ΠΑΡΕΞΗΓΗΣΕΩΝ:** «Τονίζεται, ότι η συμμόρφωση των κ.κ. υπαλλήλων προς το περιεχόμενο της παραπάνω αποφάσεως του κ. Προέδρου της Βουλής (τον κ. Παπασπύρου, εννοεί) θα ελέγχεται αυστηρά και θα επιβάλλονται πάντοτε οι προβλεπόμενες κυρώσεις για τη μη συμμόρφωση.» Και: «Αν τυχόν υπάρξουν επανειλημμένες περιπτώσεις καταστρατηγήσεως του παραπάνω ωραρίου και των παραπάνω τρόπων ελέγχου της εφαρμογής-του, θα υπάρξη ανάγκη να εφαρμοσθούν και άλλες, πιο αποτελεσματικές, (!) μέθοδοι.»

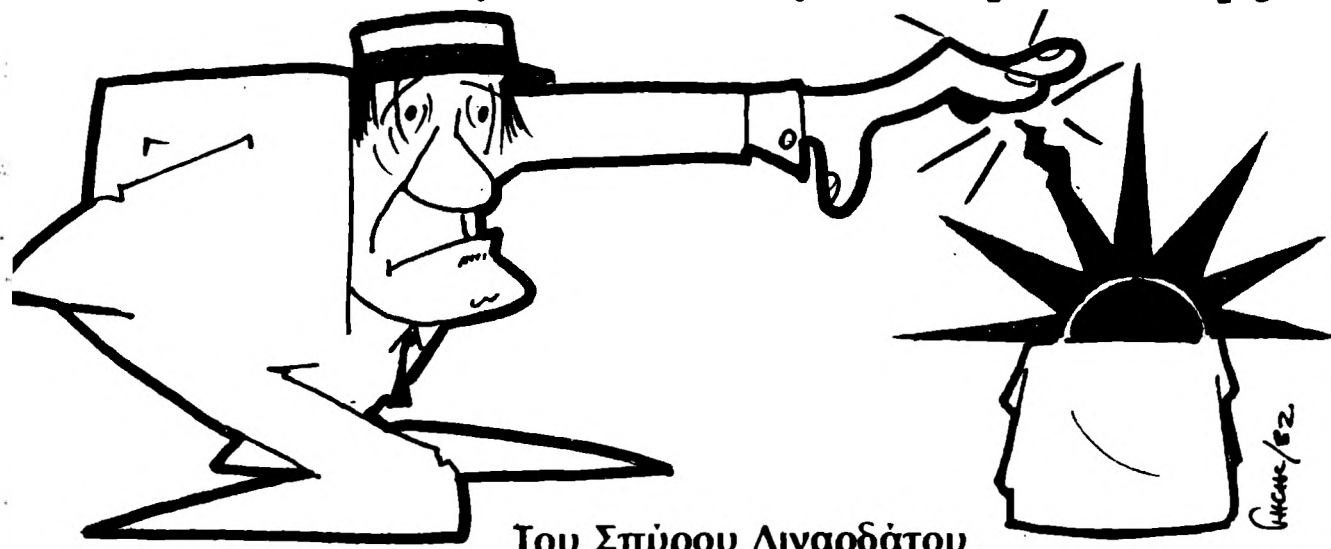
Ανεξάρτητα από το γεγονός ότι το σώμα των υπαλλήλων της Βουλής δεν είναι «παρθένο» από φαυλοκρατικές παλαιοκομματικές και ρουσφετολογικές παρεμβάσεις της Δεξιάς στην συγκρότησή-του από το παρελθόν, ανεξάρτητα από το γεγονός ότι οι 100 ώρες υπερωριών που πληρώνονται οι υπάλληλοι της Βουλής το μήνα σαφώς και δεν μπορεί να είναι πλασματικές και ανεξάρτητα από το — επίσης — γεγονός ότι το «νοικοκύρεμα» δεν βλάπτει, η εγκύκλιος αυτή είναι απαράδεκτη: Η υιοθέτηση της απόφασης του Μπαρμπα-Μήτσου αντί για «πονηρή τρίπλα» στην κατεύθυνση της ΝΔ γίνεται τρικλοποδιά για το ΠΑΣΟΚ — και τα «αυτογκόλ» δεν αποκλείονται. Το ύφος, το πνεύμα και το λεξιλόγιο — πέρα από τα «μέτρα» τα ίδια — των προσαυξήσεων της «Αλλαγής» με την υπογραφή του νέου Γενικού Γραμματέα της Βουλής, μόνο Αλλαγή δεν μυρίζουν — αντίθετα άλλα πράγματα και καιρούς θυμίζουν... (Οι Διευθυντές γίνονται «Λοχίες Υπηρεσίας» η Γενική Γραμματεία παίρνει το ρόλο του «Αξιωματικού Υπηρεσίας», οι υπάλληλοι «φαντάρια» που θα ζητάνε άδεια να πάνε για... κατούρημα και θα τρέμουν μη φάνε και καμία «καμπάνα» αν καθυστερήσουν στο «κυλικείο-ΚΨΜ» — μόνο για «περίπολα» και «εφόδους» δεν υπάρχει πρόβλεψη στην εγκύκλιο, αλλά πού ξέρει κανείς...).

Εκτός αν πρόκειται για «τιμωρία» των υπαλλήλων για το «έγκλημα» που'χουν διαπράξει άλλοι. Και κάτι τέτοιο μάλλον υποδηλώνει η διαβεβαίωση του κ. Αλευρά προς το Δ.Σ. του Συλλόγου των Υπαλλήλων της Βουλής ότι «η τελική (!)-του πρόθεση είναι η αναμόρφωση του ωραρίου» και ότι «ο χρόνος διαρκείας του σημερινού καθεστώτος (!) θα είναι χρονικά ανάλογος με την διάθεση προσαρμογής των υπαλλήλων (!) στο νέο (!) πνεύμα Διοικήσεως της Βουλής...»

Κοινώς «καψόνι» δηλαδή!

ΣΤΟ ΠΡΩΤΟ ΤΡΙΜΗΝΟ ΕΞΟΥΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΑΣΟΚ:

Ένας απολογισμός — που πρέπει να γίνει με πνεύμα κριτικής

Του Σπύρου Λιναρδάτου

ΠΟΤΕ, στη μεταπολεμική ιστορία της χώρας-μας, τόσο μεγάλη πλειοψηφία του λαού δεν θεωρούσε τόσο «δική» της την ελληνική κυβέρνηση όσο τη σημερινή. Και αυτό δεν έχει σχέση με τους αριθμούς και τα ποσοστά των εκλογικών αποτελεσμάτων. Γιατί υπήρξαν στο πρόσφατο παρελθόν κυβερνήσεις με πολύ μεγαλύτερη εκλογική και κοινοβουλευτική δύναμη. Αλλά σήμερα, και μέρος των πολιτών που ψήφισαν «Νέα Δημοκρατία» και, ακόμα περισσότερο, τα μικρά κεντρώα και, αριστερά κόμματα νιώθουν την κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ πιο κοντινή-τους, πιο συγγενική-τους, πιο λαϊκή από κάθε προηγούμενη.

ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ τυχαίο, από την άποψη αυτή, ότι και ο νέος αρχηγός της ΝΔ, παρά κάποιους «ανενδοτισμούς»-του, υποχρεώνεται να κάνει ήπια αντιπολίτευση: γνωρίζει, ότι, αν μερίδα των βουλευτών και των στελεχών του κομματικού μηχανισμού ζητούν έξαλλη πολεμική η πλειοψηφία των οπαδών της ΝΔ εγκρίνει ορισμένα τουλάχιστο από τα κυβερνητικά μέτρα και, το λιγότερο, βρίσκεται σε στάση ανοχής και αναμονής απέναντι στην κυβέρνηση του κ. Α. Παπανδρέου. Αυτό ισχύει ακόμα περισσότερο για τη λεγόμενη «παραδοσιακή» Αριστερά. Το «παρών», που είπαν οι βουλευτές του ΚΚΕ στη Βουλή, στην ψηφοφορία για τις προγραμματικές δηλώσεις, ισοδυναμεί με πίστωση χρόνου στην κυβέρνηση του κ. Α. Παπανδρέου να εφαρμόσει το πρόγραμμά-της. Ακόμα πιο φιλική στάση προς την κυβέρνηση τηρεί το ΚΚΕ εσωτερικού, που δεν εκπροσωπείται στη Βουλή, παρά κά-

ποιες αντιπολιτευτικές-του εξάρσεις, όπως πρόσφατα με το πολωνικό. Το τρίτο, μικρό κόμμα της «παραδοσιακής» Αριστεράς, η ΕΔΑ, με τον εκπρόσωπό-της στη Βουλή, εκλεγμένο στους συνδυασμούς του ΠΑΣΟΚ, έχει δηλώσει, ότι θεωρεί τον εαυτό-του συμπολίτευση.

Η ΠΟΛΥ πλατιά λαϊκή συναίνεση που έχει η κυβέρνηση — πλατύτερη από την ίδια την εκλογική και κοινοβουλευτική-της δύναμη — οφείλεται στις προεκλογικές και μετεκλογικές εξαγγελίες-της, στην ίδια την, σε μεγάλο βαθμό, λαϊκή-της σύνθεση — άσχετη με το παλιό πολιτικό «κατεστημένο», στην πολιτική της λαϊκής και εθνικής συμφιλίωσης που διακήρυξε ο πρωθυπουργός κ. Α. Παπανδρέου και στα πρώτα μέτρα-της προς αυτή την κατεύθυνση. Το κυβερνητικό κύρος το ενίσχυσαν οι πρώτες εμφανίσεις του Πρωθυπουργού από την Τηλεόραση, η έντονη και υπερήφανη προβολή και υπεράσπιση των ελληνικών θέσεων και δικαιών στις συνεντεύξεις-του και στις διεθνείς διασκέψεις (της ΕΟΚ στο Λονδίνο, του ΝΑΤΟ στις Βρυξέλλες). Το ενίσχυσαν ακόμα τα πρώτα φιλεργατικά και φιλολαϊκά μέτρα (απαγόρευση απολύσεων, αυξήσεις στους χαμηλόμισθους κτλ.), αλλά, σε μεγαλύτερο βαθμό, η τακτική του κ. Α. Παπανδρέου να επικοινωνεί συχνά με τους πολίτες από τα τηλεοπτικά μέσα και να εξηγεί την κυβερνητική πολιτική, καθώς και την κατάσταση και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει η χώρα τόσο στον εσωτερικό, όσο και στον εξωτερικό τομέα. Δυστυχώς, αυτή την τακτική δεν την ακολούθησε η κυβέρνηση και προσωπικά ο Πρωθυπουργός σε όλες τις περιπτώσεις.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΘΕΜΑΤΑ

Κυκλοφορούν

ΑΧ. ΜΗΤΣΟΥ

Ή προσχώρηση στις
Ευρωπαϊκές Κοινότητες

T.S. KUHN

Ή δομή των επιστημονικών
επαναστάσεων

Ετοιμάζονται

P. SRAFFA

Παραγωγή εμπορευμάτων
μέσω των εμπορευμάτων

Πρελούδιο σε μία κριτική
της οικονομικής θεωρίας

P. FEYERABENT

Ενάντια στη μέθοδο

E. LACLAU

Πολιτική και ιδεολογία
στή Μαρξιστική Θεωρία

A. ΒΡΥΧΕΑ, Κ. ΓΑΒΡΟΓΛΟΥ

Απόπειρες έκσυγχρονισμού
της ανώτατης εκπαίδευσης
1966-1981

A.M. ΚΩΤΣΙΟΠΟΥΛΟΥ

Ζητήματα Αρχιτεκτονικής
Θεωρίας

Κεντρική διάθεση

Αθήνα: ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ
ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗ

Σίνα 7, τηλ.: 3615493

Θεσσαλονίκη: ΚΕΝΤΡΟ ΔΙΑΘΕΣΗΣ
ΒΙΒΛΙΟΥ

Κ. Μελενίκου 34,
τηλ.: 212610

Εξόρμηση

ΒΔΟΜΑΔΙΑΤΙΚΗ

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΘΕΩΡΙΑ

**ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ
ΣΕ ΛΙΓΕΣ ΜΕΡΕΣ**

Ζωρζ Μπαταϊγ

Ο ΕΡΩΤΙΣΜΟΣ

ΑΥΤΟ το τελευταίο σημείο, περισσότερο ίσως και από ορισμένες αρρυθμίες στην κυβερνητική μηχανή, φανερές ελλείψεις σε συντονισμό ανάμεσα στα υπουργεία και κάποιους «καποραλισμούς» μεσαίων ή και κατώτερων στελεχών, θα πρέπει να προσέξει η κυβέρνηση στην παραπέρα πορεία-της, ώστε, καθώς πληθαίνουν τα προβλήματα και οι δυσκολίες, να μην τραυματίζεται το κύρος-της και να μην ψυχραίνεται ο λαϊκός ενθουσιασμός για τη νίκη των δυνάμεων της Αλλαγής. Μπορεί να παραθέσει κανείς αρκετά ενδεικτικά παραδείγματα περιπτώσεων, γνωστών ήδη στην κοινή γνώμη. Καμιά ικανοποιητική εξήγηση δεν δόθηκε, π.χ. για το επίδομα στέγης που δόθηκε σε όλους χωρίς εξαίρεση, τους αξιωματικούς, για ένα θέμα δηλαδή που προκάλεσε κραδασμούς και σχόλια ανάμεσα και στους πιο πιστούς οπαδούς του ΠΑΣΟΚ. Με υπεκφυγές και αοριστίες εξάλλου αντιμετωπίστηκε η βαρύτατη κατηγορία, ότι, ένα κόμμα που τόσο έντονα διακήρυξε την ανάγκη της «αποχουντοποίησης» διατηρεί τώρα ως κυβέρνηση σε καίρια θέση, ως «ειδικό σύμβουλο» του υπουργού Προεδρίας γνωστό για τη δράση-του ως στέλεχος της δικτατορίας νομικό.

ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ για τα θέματα της εξωτερικής πολιτικής υπάρχει, σε όλες σχεδόν τις πτέρυγες του πολιτικού φάσματος, καλή θέληση να κατανοηθούν οι δυσκολίες που αντιμετωπίζει η κυβέρνηση και, στην πραγματικότητα, η χώρα και να μη γίνει κομματική εκμετάλλευση, φαινομενικών ή ουσιαστικών, υπαναχωρήσεων από την προεκλογική συνθηματολογία. Ακόμα και το ΚΚΕ, που είναι, στις διακηρύξεις-του και τη διεθνή τοποθέτησή-του, εναντίον του ΝΑΤΟ και της ΕΟΚ, ασκεί, συστηματική μεν, αλλά ήπια αντιπολίτευση στα θέματα αυτά. Εξάλλου, τις δυσκολίες τις είχε υπογραμμίσει ο ίδιος ο κ. Α. Παπανδρέου ως Πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ και αρχηγός τότε της αξιωματικής αντιπολίτευσης στη συζήτηση στη Βουλή για την επανένταξη της χώρας-μας στο στρατιωτικό σκέλος του ΝΑΤΟ, τον Οκτώβρη του 1980 και στη σύνοδο της Κοινοβουλευτικής Ομάδας που ακολούθησε. Και από τότε σε πολλές ακόμα ευκαιρίες, από την άποψη αυτή και με γνώμονα τα ελληνικά συμφέροντα και την κρισιμότητα των στιγμών ιδιαίτερα εξαιτίας της μόνιμης απειλής που υπάρχει για τη χώρα-μας από την πλευρά της Τουρκίας, θα δεχόταν η κοινή γνώμη με κατανόηση οποιαδήποτε «μεθόδευση» και μετριοπάθεια στην κυβερνητική θέση απέναντι στην τραγωδία της Πολωνίας που συγκλονίζει ακόμα τον κόσμο. Θα μπορούσε να κατανοηθούν οι λόγοι που

θα επεβαλαν, λ.χ., να ήταν ισομετρωπαθής η ελληνική κυβέρνηση στην καταδίκη του στρατιωτικού πραξικοπήματος στην Πολωνία, όσο η δυτικογερμανική του κ. Σμίτ. Αυτό όμως που δεν γίνεται κατανοητό είναι η σιωπή ή οι υπεκφυγές. Ούτε η ανακοίνωση του Εκτελεστικού Γραφείου του ΠΑΣΟΚ, ούτε η κυβερνητική δήλωση που ακολούθησε, αφού είχε μεσολαβήσει η προσπάθεια της ΝΔ να συζητηθεί το θέμα στη Βουλή, δεν καλύπτει την παράλειψη του Έλληνα Πρωθυπουργού να πάρει αμέσως ο ίδιος δημόσια θέση για το συγκλονιστικό δράμα της Πολωνίας — δράμα που απεικονίζει τα τραγικά αδιέξοδα του σύγχρονου κόσμου, το στραγγαλισμό της ανεξαρτησίας των μικρών χωρών και τους κινδύνους για την ειρήνη. Μια δήλωσή-του, και μάλιστα μέσα στην ίδια τη Βουλή, θα διέλυε παρεξηγήσεις και θα έδινε τη δυνατότητα στην Κυβέρνηση να διατηρήσει εσωτερικά την απόλυτη πρωτοβουλία και στο θέμα αυτό.

ΕΞΑΛΛΟΥ, πέρα από τη θλίψη, για την επιβολή του στρατιωτικού νόμου στην Πολωνία, την ανησυχία για το μέλλον και τη διακήρυξη της αντίθεσης σε κάθε ξένη επέμβαση, καθώς και στην εκμετάλλευση των γεγονότων για να αναζωπυρωθεί ο ψυχρός πόλεμος θα ήταν ίσως αρκετή και η επανάληψη των μόνιμων θέσεων του ΠΑΣΟΚ για το ξεπέραςμα του σημερινού χωρισμού της Ευρώπης σε στρατιωτικούς συνασπισμούς και για την ανεξαρτησία των λαών για να διαλυθεί κάθε παρεξήγηση. Όσα ακολούθησαν, με τη σύνοδο των Δέκα στις Βρυξέλλες, την «απόλυση» του υφυπουργού κ. Φωτήλα πριν να επιστρέψει στην Ελλάδα, τις ανακοινώσεις για μη δέσμευση της χώρας-μας από το ανακρινωθέν (κυβερνητικός εκπρόσωπος) ή για απλές επιφυλάξεις σε ορισμένες παραγράφους (υπουργός Εξωτερικών) ασφαλώς δεν εξύψωσαν το κύρος ούτε της κυβερνήσεως ούτε της χώρας.

ΑΚΟΜΑ μεγαλύτερη σύγχυση και περισσότερα ερωτηματικά για την κυβερνητική θέση στο θέμα της Πολωνίας προκάλεσε εκείνη η περιέργη παράγραφος από την ομιλία του κ. Φωτήλα στη σύνοδο των Δέκα, από την οποία έβγαινε το συμπέρασμα, ότι η Κυβέρνηση περίμενε ακόμα να πληροφορηθεί και να διαπιστώσει αν το πραξικόπημα του Στρατού στην Πολωνία ήταν... για το καλό ή όχι του πολωνικού λαού...

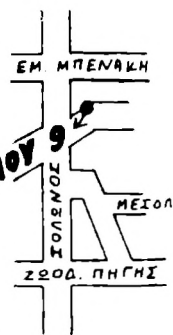
Ο ΕΚΔΗΜΟΚΡΑΤΙΣΜΟΣ στη διοίκηση, η κατάργηση ή, τουλάχιστο, ο περιορισμός, της γραφειοκρατίας και της ρουσφετολογίας είναι μέτρα που επικροτούνται από το σύνολο σχεδόν του λαού. Γι' αυτό και οι διαμαρτυρίες της ΝΔ και των εκπροσώπων-της στο δημοσιό-

η κομμούνα

- ΒΙΒΛΙΑ
- ΑΦΙΣΣΕΣ
- ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΑ και ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΑ

ΣΑΤΟΥΡ

ΣΑΤΟΥΡ

Pub

**Θεμιστοκλέους και Δερβενίων
ΕΞΑΡΧΕΙΑ Τηλ. 36.02.796**

Ο ισόγειος χώρος της Pub έχει ειδικά διαμορφωθεί και ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ για οποιαδήποτε ατομική ή συλλογική καλλιτεχνική εκδήλωση.

παλληλικό κόσμο για το νομοσχέδιο που αποβλέπει στην αναδιοργάνωση της διοίκησης δε βρίσκει απήχηση ούτε στους οπαδούς της Δεξιάς, που επίσης ταλαιπωρούνται από ένα κομματικοποιημένο και βαθιά διαβρωμένο κρατικό μηχανισμό. Η τοποθέτηση, σε καίριες θέσεις πολιτικής σημασίας προσώπων που έχουν τη θέληση και την ικανότητα να εκφράσουν και να εφαρμόσουν την πολιτική της κυβερνήσεως δεν είναι μόνο δικαίωμα, αλλά και υποχρέωση ενός κόμματος που επιδιώκει την Αλλαγή. Αρκεί βέβαια να μην παραμερίζονται τα προσόντα που απαιτούνται για τις καίριες αυτές θέσεις και να κυριαρχούν μόνο τα κομματικά κριτήρια, γιατί τότε αυτοαναιρείται η επιδίωξη από τα ίδια τα πρόσωπα που τοποθετούνται για να την πραγματοποιήσουν. Και να μην επεκτείνονται οι τοποθετήσεις με πολιτικά κριτήρια πέρα από τις θέσεις - κλειδιά, γιατί τότε δημιουργείται η εντύπωση, ότι η κομματικοποίηση αλλάζει απλώς χρώμα.

ΙΔΙΑΙΤΕΡΗ ευαισθησία και σαφήνεια επιβάλλεται στα μέτρα, όταν αυτά επεκτείνονται σε τομείς, όπως τα κρατικά νοσοκομεία που έχουν σχέση με την υγεία του λαού. Ο στόχος ασφαλώς της κυβερνήσεως είναι να βελτιωθεί η ποιότητα της περίθαλψης και να εξαλειφθεί η απαράδεκτη σημερινή κατάσταση της εμπορίας της υγείας και της ίδιας της ζωής των πολιτών και όχι η ικανοποίηση μικροφιλοδοξιών.

Η **ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ** επίσης για εκδημοκρατισμό στα συνδικάτα, για μαζικοποίηση του συνδικαλισμού, που, όπως ορθά έχει επανειλημμένα διακηρύξει ο κ. Α. Παπανδρέου, αποτελεί θεμέλιο της σύγχρονης δημοκρατίας, επικροτείται από την πλειοψηφία του λαού. Αλλά και εδώ οι χειρισμοί έχουν δημιουργήσει

παρεξηγήσεις και ψυχρότητες που, σε ένα βαθμό, οφείλονται, τυπικά τουλάχιστο, στην παρεμβολή της δικαιοσύνης. Είναι γνωστό, ότι, στο θέμα αυτό υπήρξαν ενδοκυβερνητικές διαφωνίες: ο ίδιος ο αρμόδιος υπουργός Εργασίας επεδίωκε κάποιο προσωρινό συμβιβασμό με την παράταξη Καρακίτσου και μεγαλύτερη αντιπροσώπευση της ΕΣΑΚ-Σ στην προσωρινή διοίκηση, αναλογικότερη προς την πραγματική της δύναμη στα συνδικάτα. Η τελική διαμόρφωση που δόθηκε από το δικαστήριο στην προσωρινή διοίκηση δημιούργησε την εντύπωση μιας προσπάθειας για κατάκτηση από το ΠΑΣΟΚ δυσανάλογων προς τις πραγματικές δυνάμεις στο συνδικαλισμό θέσεων και έδωσε αφορμές χωρίς ουσιαστικό λόγο, για κατηγορίες μονοκομματισμού. Οι πιο αδικαιολόγητες βέβαια είναι οι διαμαρτυρίες της Δεξιάς, που είχε επιβληθεί στην ηγεσία του συνδικαλισμού με τα γνωστά τεχνάσματα και κυρίως με τη διατήρηση έξω από τη δύναμη της ΓΣΕΕ σωματείων και οργανώσεων με πραγματική υπόσταση και μαζικότητα. Οποσδήποτε η όλη προσπάθεια θα κριθεί από το τελικό αποτέλεσμα, δηλαδή από τη συγκέντρωση στους κόλπους της ΓΣΕΕ, των εργατικών κέντρων και των ομοσπονδιών όλων των εργατικών δυνάμεων και τη διενέργεια πραγματικά τίμιων και δημοκρατικών εκλογών για να αναδειχτεί η οριστική ηγεσία του ελληνικού συνδικαλισμού.

ΓΕΝΙΚΟΤΕΡΑ, καλό για το ίδιο το κυβερνητικό έργο και για την υπόθεση της Αλλαγής, είναι να αποφύγει το ΠΑΣΟΚ τον πειρασμό της «υπεροψίας δύναμης» απέναντι στα μικρά κόμματα. Να αποφύγει γενικά τις ψυχρότητες και τα προβλήματα, που καμιά φορά δημιουργούνται ακόμα και με συμπολιτευόμενες δυνάμεις εξαιτίας πρωτοβουλιών ή έμμεσων ιδεών κάποιου ή κάποιων στελεχών.

ΕΙΝΑΙ μια κοινοτοπία να επαναλάβουμε, ότι, για το μέλλον της Δημοκρατίας στην Ελλάδα, μεγάλο ρόλο θα παίξει η συνέχιση της προσπάθειας για δημοκρατική οργάνωση των κομμάτων. Και βέβαια πρωταρχική σημασία έχει η δημοκρατική οργάνωση και η πορεία του κόμματος της πλειοψηφίας που, σ' αυτή τουλάχιστο τη φάση, έχει αναλάβει να πραγματοποιήσει το όραμα της Αλλαγής. Δυστυχώς, φαίνεται, ότι οι κυβερνητικές ευθύνες του Προέδρου και των ηγετικών στελεχών του Κινήματος δεν θα επιτρέψουν να πραγματοποιηθεί το Α' Συνέδριο του ΠΑΣΟΚ ούτε μέσα στο 1982. Αυτό είναι το βασικό μειονέκτημα για την πορεία των πολιτικών-μας πραγμάτων. Μπορεί να υποθέσει κανείς ότι γίνεται τουλάχιστο προσπάθεια να μη χαλαρώσει η οργανωτική δραστηριότητα του ΠΑΣΟΚ και για μεγαλύτερη ανάπτυξη-του και ποιοτική άνοδο των οργανώσεων-του, ώστε να εκφράζουν, όχι μόνο ποσοτικά, αλλά και πολιτικά την αυξημένη δύναμή-του. Και ότι σύντομα θα αρχίσει, — αφού λυθεί, με κάποιο τρόπο και το βασικό πρόβλημα της σύμπτωσης κυβερνητικών και κομματικών ευθυνών στα ίδια πρόσωπα — η προετοιμασία ενός συνεδρίου για το 1983 αντάξιου ενός λαϊκού και προοδευτικού κόμματος, του πρώτου μεγάλου σοσιαλιστικού κόμματος στην Ελλάδα.

ΑΚΟΜΑ και αντίπαλοι του ΠΑΣΟΚ αναγνωρίζουν, ότι είναι εθνική ανάγκη να πετύχει στο έργο-της η κυβέρνηση του κ. Α. Παπανδρέου. Κατά συνέπεια και οποιαδήποτε κριτική που δεν υπαγορεύεται από αντιπολιτευτική ή μικροκομματική διάθεση, δεν μπορεί παρά να κατατείνει σ' αυτό το στόχο.

ΑΝΤΙΔΕΟΣΕΙΣ

Κυκλοφόρησε τό τεύχος 7

- **Κ. ΒΕΡΓΟΠΟΥΛΟΣ:** Τό 'Επιστημολογικό Πρόβλημα της 'Αξίας
- **Γ. ΚΟΥΡΟΥΠΟΣ:** 'Ελληνικότητα και έλληνική μουσική
- **Ε. ΠΑΜΠΟΥΚΗ:** 'Αλλαγή και γυναικείο κίνημα
- **Α. ΣΤΑΓΚΟΣ:** Διλήμματα του 'Ανανεωτικού Χώρου
- **Α. ΣΤΕΡΓΙΟΥ:** Τρεις προοπτικές για τό ΚΚΕεσ.
- **Κ. ΤΣΟΥΚΑΛΑΣ:** Δημοκρατικός Σοσιαλισμός και 'Ανανέωση
- **ΦΑΚΕΛΟΣ: ΕΡΓΑΣΙΑ**
- **Ρ. ΡΟΣΑΝΤΑ:** 'Απελευθέρωση της 'Εργασίας
- **Ν. ΧΟΛΣΤΡΟΜ:** Γυναικεία 'Εργασία και Καπιταλισμός
- **Θ. ΚΑΛΟΜΑΛΟΣ:** 'Η 'Εργασία σαν κατάρα

Ζητήστε τις **ΑΝΤΙΔΕΟΣΕΙΣ**
στά κεντρικά περίπτερα και στα βιβλιοπωλεία.

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ

Μ.Γ. ΜΕΡΑΚΛΗΣ

**Ρομαντικοί -
Εποχή Παλαμά
Μεταπαλαμικοί
ποιητές**

από τη σειρά
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ

●
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΟΚΟΛΗ
Γραβιάς 10 - 12 τηλ. 36.05.520

Αναμενόμενα οικονομικά θαύματα και άμεσες θεραπείες

του Κ. Κίτσου

ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ να γίνει γνωστή μία ακόμα «δέσμη» οικονομικών μέτρων — αυτή που θα αφορά το έλλειμμα της δημοσιονομικής διαχείρισης και τον τρόπο κάλυψής-του — για να επιχειρηθεί η αντικειμενικότερη, κατά το δυνατό, κριτική της οικονομικής πολιτικής της κυβέρνησης, και των πιθανότερων συνεπειών-της.

ΑΠΟ ΟΣΑ, μέχρι στιγμής ανακοινώθηκαν δεν είναι εύκολη η συναγωγή συμπερασμάτων. Και δεν είναι, γιατί αυτά που ανακοινώθηκαν, δεν βεβαιώνεται έστω, πως είναι με την τελική-τους μορφή. Αντίθετα, καθημερινές είναι οι «διορθώσεις»-τους, ύστερα από πιέσεις όσων θίγονται ή όσων διεκδικούν περισσότερα. Επειδή, εξάλλου, για να

προσεγγίσει κανείς στις τελικές επιδράσεις τούτων ή εκείνων των οικονομικών μέτρων, χρειάζεται να λάβει υπόψη-του την οργανωτική επάρκεια και την ψυχική διάθεση του μηχανισμού που θα κληθεί να τα εφαρμόσει, οι ασάφειες για το τι θα γίνει με τους κρατικούς υπαλλήλους — τακτικούς και συμβασιούχους — καθώς και των Οργανισμών που ελέγχει το κράτος, δυσκολεύουν κάθε πρόβλεψη, όταν δεν την προδιαγράφουν καθαρά αρνητική. Η απαισιόδοξη προοπτική ενισχύεται από το γεγονός, ότι, στις διευθυντικές θέσεις κρίσιμων «μονάδων» τοποθετούνται πρόσωπα εντελώς άπειρα, με μοναδικό προσόν την προσφορά — ως τώρα — συνδικαλιστικών ή προεκλογικού «διαφωτισμού», υπηρεσιών.

ΕΝΩ, συνεπώς, με το προηγούμενο καθεστώς των κυβερνήσεων της «Ν. Δημοκρατίας», ο σχολιασμός κάθε μέτρου που εξαγγέλονταν ξεκινούσε από δεδομένη την ικανότητα ή τη διάθεση του δημόσιου και του ευρύτερου μηχανισμού της οικονομικής ζωής να το εφαρμόσει ή να το «θάψει», τώρα, δεν είναι γνωστός ούτε αυτός ο συντελεστής για την αναζήτηση του αποτελέσματος. Κάτι ακόμα διαφορετικότερο. Τώρα, στη γενικευμένη εντύπωση για απουσία προμελετημένων μέτρων, προστίθενται και η επιφύλαξη για την ικανότητα αυτών που ανέλαβαν κυβερνητικές ή διευθυντικές — σε οργανισμούς — θέσεις, να επεξεργαστούν μια νέα πολιτική και να καθοδηγήσουν την υλοποίησή-της. Δικαιολογούνται, επομένως, όλων των ειδών οι ανησυχίες για το μέλλον της εθνικής-μας οικονομίας, ενώ, ταυτόχρονα, βρίσκει κάποια κατανόηση ή άποψη, ότι, «πρέπει να περιμένουμε λίγο καιρό ακόμα ώσπου να αποκτήσει στενότερη επαφή με τα... καθήκοντά-της, η κυβέρνηση»!

●

ΟΤΑΝ, πάντως, συζητάμε για την κυβερνητική οικονομική πολιτική, αναφερόμαστε μόνο στη βραχυχρόνια. Σ' αυτήν που θα ισχύσει φέτος. Για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, καμιά συζήτηση δεν είναι δυνατή. Γιατί δεν έχει ξεκαθαριστεί ποιού είδους οικονομία θέλει η κυβέρνηση, ποιος, δηλαδή, θα είναι ο «φορέας» της παραγωγικής ανάπτυξης του τόπου. Από τους μέχρι στιγμής «χειρισμούς», φαίνεται πως η κυβέρνηση του κ. Παπανδρέου, φιλοδοξεί να οικονομήσει μια «τρίτου τύπου» οικονομία. Θεωρητικά ανύπαρκτη, φυσικά. Γιατί, οι σημερινές οικονομίες, δεν μπορούν να είναι, παρά, καπιταλιστικές ή σχεδιασμένες, όπως αυτές

που έχουν εφαρμοστεί στις χώρες του «υπαρκτού» σοσιαλισμού. Οικονομία, που δεν στηρίζεται — θεωρητικά, πάντα — ούτε στο κεφάλαιο, ούτε στο προλεταριάτο, είναι αδύνατο να βρει «στηρίγματα» και προωθητικές, αναπτυξιακές δυνάμεις, οπουδήποτε αλλού. Πολύ περισσότερο, δεν μπορεί να στηριχθεί στη λεγόμενη «μικρομεσαία» επιχείρηση. Αφού, αυτή η επιχείρηση, είναι, αυστηρά προσδιορισμένου οικονομικού μεγέθους και κοινωνικής «συνέπειας», από το «γκόσπλαν», το κρατικό σχέδιο, ή τείνει να εξελιχθεί σε μεγάλη, διεθνικών διαστάσεων και επιρροής, εταιρία στον καπιταλιστικό κόσμο. Μείγμα, των δύο τύπων οικονομιών είναι αδιανόητο. Εκτός αν ως παρόμοιο «μείγμα», θεωρείται ο εμπλουτισμός τούτου ή εκείνου του οικονομικού τύπου, με θεσμούς που έχουν εφαρμοστεί με επιτυχία στην «άλλη πλευρά» και μπορούν να μεταφτευθούν. Αλλά αυτό, γίνεται, όχι για να αλλάξει ο τύπος της οικονομίας που «δανείζεται» από την αντίθετή-της, αλλά για να ομαλοποιηθεί και ενισχυθεί!

Αλλά σαν «εξόφληση» υποσχέσεων, και με προσδιοριστικό κριτήριο της έκτασής-τους, να μην εμποδίσουν την κατάκτηση των τριών, πιο πάνω, επιδιώξεων.

Μ' ΑΥΤΟ, ακριβώς, το κριτήριο, έγινε ο υπολογισμός της «διορθωτικής αύξησης» από 1.182 των μισθών των δημοσίων υπαλλήλων, και η επιλογή του συστήματος της αυτόματης τιμαριθμικής αναπροσαρμογής' καθορίστηκαν οι τιμές ασφαλείας των αγροτικών προϊόντων' αποφασίστηκε η πιστοδότηση των «μικρομεσαίων» μεταποιητικών επιχειρήσεων, και η χρηματοδότηση του στεγαστικού προγράμματος' επιμηκύνθηκε ο βίος όλων των ενισχυσών, που λειτουργούσαν, ως τώρα, υπέρ της εξαγωγικής βιομηχανίας, και η χορήγηση πιστώσεων στις υπερχρεωμένες, τις «προβληματικές» επιχειρήσεις, για να μην απολύσουν το προσωπικό-τους' εξαγγέλθηκαν οι έλεγχοι των τιμών σε κρίσιμα είδη' αναβλήθηκε η αναπροσαρμογή της τιμής πολλών «υπηρεσιών» που προσφέρουν δημόσιες επιχειρήσεις (αστικές συγκοινωνίες, ηλεκτρικό κτλ.).

της Σόνιας Μητράλη

Σόττα

ΣΧΟΛΙΑΖΟΝΤΑΣ, λοιπόν ή επιχειρώντας το σχολιασμό της κυβερνητικής οικονομικής πολιτικής, περιοριζόμαστε, αναγκαστικά, στο βραχυχρόνιο κεφάλαιό-της. Και, αυτό, περιλαμβάνει:

- Την αναθέρμανση της παραγωγικής δραστηριότητας,
- Την πρόληψη της ανεργίας
- Τη συγκράτηση του πληθωρισμού.

Όσα μέτρα, κοινωνικής πολιτικής ή για αποκατάσταση κοινωνικής δικαιοσύνης έχουν ή πρόκειται να παρθούν, πρέπει να εκτιμώνται, όχι σαν δυνατότητες που προκύπτουν από την πετυχημένη εφαρμογή της «νέας» οικονομικής πολιτικής.

ΣΕ ΕΝΑ δεύτερο επίπεδο, σε σχέση με τους προηγούμενους κύριους στόχους, η βραχυχρόνια πολιτική, αποβλέπει στον περιορισμό των εισαγωγών και την ενθάρρυνση των εξαγωγών, ώστε να μην αυξηθεί το συναλλαγματικό-μας έλλειμμα, και υποχρεωθεί, η κυβέρνηση, σε ογκώδη εξωτερικό δανεισμό, που δεν είναι σίγουρο πως θα τον πετύχει με την άνεση του παρελθόντος. Όλα αυτά, τέλος, ελπίζεται πως θα λειτουργήσουν μέσα σε κλίμα «κοινωνικής ειρήνης»! Εκείνο που θα εξασφαλίσει η αυξημένη ανοχή και υπομονή των εργαζομένων, τόσο στον δημόσιο, όσο και στον ιδιωτικό τομέα της οικονομίας, ενώ, ως πριν από τις εκλογές, η «κοινωνική ειρήνη» έθετε σαν προϋπόθεση την ικανοποίηση των πιο προωθημένων αιτημάτων όλων των κατηγοριών εργαζομένων.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΟ της αλήθειας ότι, τα μέτρα κοινωνικής δικαιοσύνης, δεν πρέπει να αντιστρατεύονται τις δωδεκάμηνες επιδιώξεις της κυβέρνησης, είναι η ανάκληση της «δέσμης» των παροχών που είχαν εξαγγελθεί για τους απασχολούμενους (στον ιδιωτικό τομέα) από τον υπουργό Εργασίας, και η καθυστέρηση στην οριστικοποίηση των εισοδηματικών αναπροσαρμογών στους εν ενεργεία υπαλλήλους και στους συνταξιούχους του δημοσίου. Η ανάκληση, από τον πρωθυπουργό, των παροχών, στις οποίες υποχρεωνόταν — σύμφωνα με τις δηλώσεις του υπουργού Εργασίας — ο ιδιωτικός τομέας της οικονομίας, υπαγορεύθηκε από το φόβο δημιουργίας ταμειακού αδιεξόδου για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις ή τις μετακυλήσεις των αυξήσεων του κόστους παραγωγής, στις τελικές τιμές των προϊόντων, δηλαδή, στην κατανάλωση, με συνέπεια την ένταση του πληθωρισμού. Η μη οριστικοποίηση, από την άλλη μεριά, του τρόπου υπολογισμού και στους συνταξιούχους του δημοσίου των «διορθωτι-

κών» ποσών που δόθηκαν στους εν ενεργεία υπαλλήλους, ενώ, παράλληλα, δεν ξεκαθαρίστηκε αν τα διορθωτικά αυτά ποσά θα «κρατηθούν» από τις τιμαριθμικές αναπροσαρμογές που θα ακολουθήσουν, ή δεν θα κρατηθούν, πληροφορεί, ότι, οι οριστικές αποφάσεις θα ληφθούν βάσει των συνεπειών-τους στον κρατικό προϋπολογισμό του τρέχοντος έτους.

ΑΠΟΜΕΝΕΙ να αποδειχθεί αν τα μέτρα θα αποδώσουν ό,τι προσδοκάται απ' αυτά.

Η **ΑΠΑΝΤΗΣΗ** στο ερώτημα δε φαίνεται από πουθενά πως μπορεί να είναι καταφατική. Αν ακόμα αφεθούν στην άκρη όλες οι επιφυλάξεις για τη διάθεση του εθνικοοικονομικού μηχανισμού να αποδώσει, η τύχη, στο παρελθόν, παρόμοιων μέτρων ήταν καλή, μόνον όταν η διεθνής οικονομία ακολουθούσε ανοδική πορεία. Σε περιόδους ύφεσης, όπως η σημερινή, τα εν λόγω μέτρα δεν μπορούν να αποδώσουν, να αναθερμάνουν, δηλαδή, τη δική-μας οικονομία, χωρίς πληθωριστικές συνέπειες, και να ενθαρρύνουν επενδύσεις. Ο λόγος είναι απλός. Η εσωτερική-μας αγορά είναι πολύ μικρή για να στηρίξει μόνη-της την ένταση της παραγωγής. Πρέπει, συνεπώς, να υπολογίζει σε όλο και μεγαλύτερου όγκου εξαγωγές. Αλλά η καταναλωτική ικανότητα των Ευρωπαίων αγοραστών, εξαιτίας της ύφεσης και στις δικές-τους οικονομίες, είναι πολύ περιορισμένη. Αυτή η πεσμένη αγοραστική διάθεση των παραδοσιακών καταναλωτών των εξαγωγικών προϊόντων-μας, σε συνδυασμό με την αναζήτηση, εκ μέρους-των, φθηνότερων προϊόντων, που τα βρίσκουν, άλλωστε, αρκετά εύκολα στις υπανάπτυκτες χώρες της νοτιοανατολικής Ασίας, ματαιώνουν τις εξαγωγές-μας. Το 1981, η πραγματική αξία των εξαγωγών-μας ήταν μικρότερη και απ' αυτήν του 1960 και οι προοπτικές, δεν είναι καλύτερες για φέτος.

ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ με τις εξαγωγικές δυσκολίες λειτουργούν, εναντίον της εγχώριας

παραγωγής, οι εισαγωγικές ευκολίες και ο εθισμός του ελληνικού καταναλωτικού κοινού σε είδη που η πράξη απέδειξε πως είναι καλύτερης ποιότητας, άρα ανθεκτικότερα. Λειτουργεί, επίσης, εναντίον των προσπαθειών για αναθέρμανση της παραγωγής το γεγονός ότι τα περιθώρια που αφήνει η δαπάνη για το σπίτι, το φαγητό, το αυτοκίνητο και το σχολείο, είναι πάρα πολύ στενά έως ανύπαρκτα για να επιτρέψουν άλλες, εκτός από τις απόλυτα αναγκαίες, αγορές. Όταν, συνεπώς, δε διευρύνεται ούτε η απορροφητικότητα της εσωτερικής αγοράς, η καταναλωτική δύναμη, δηλαδή, του μεγάλου κοινού, τότε, μαζί με την απώλεια των εξαγωγών, σαν κίνητρο για αναθέρμανση, χάνεται και η εσωτερική κατανάλωση.

ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ, με την ευκαιρία, να υπομνησθεί, ότι, οι αναπροσαρμογές στους ονομαστικούς μισθούς, δεν αύξησαν το πραγματικό εισόδημα των μισθωτών. Απλώς διατήρησαν — αν τη διατηρήσουν ως το τέλος — την πραγματική-του αξία για τα χαμηλότερα εισοδήματα, ενώ την άφησαν μειωμένη για τα μεγαλύτερα (από 50.000 δραχμές και πάνω). Στην πραγματικότητα, άρα, όταν η κυβέρνηση μιλάει για ενίσχυση της αγοραστικής δύναμης των μισθωτών ώστε, αυτή η ενίσχυση, να λειτουργήσει σαν προϋπόθεση για ένταση της λειτουργίας του παραγωγικού-μας μηχανισμού, μιλάει για μέτρα που, ίσως εμποδίσουν την παραπέρα πτώση της παραγωγής. Τη λύση, την ενέπνευσε η φροντίδα συγκράτησης του πληθωρισμού, σύμφωνα με την μονεταριστική — και ας μιλάει για το αντίθετο ο κ. πρωθυπουργός — αντίληψη, ότι, υπεύθυνος για τον εσωτερικό πληθωρισμό είναι η μεγάλη αγοραστική ικανότητα των μισθωτών!

ΔΕΝ ΑΠΟΜΕΝΕΙ για ενθάρρυνση της παραγωγής παρά μόνον ο τριπλασιασμός των ποσών που θα διαθέτουν για κατασκευές εργατικών κατοικιών. Κλασική μέ-

ΝΑΙ ΜΕΝ, ΑΛΛΑ...

ΝΑΙ ΜΕΝ

υπάρχουν κι άλλα έντυπα για Συλλέκτες
ΑΛΛΑ

ένα είναι τό πιο υπεύθυνο!

ή Συλλεκτική

Επιθεώρηση

- Κοντά στο σπίτι σας και δίπλα στο Λυκαθητό λειτουργεί τό νηπιαγωγείο. «Τό αστεράκι».
- Μιά μικρή δαση μέσα στο τσιμέντο.
- Πρόγραμμα μελετημένο – Διδασκαλία και επίβλεψη από έμπειρο προσωπικό.
- Παιχνίδι και μάθηση σ' ένα περιβάλλον φροντίδας και αγάπης για τό παιδί.
- Έλāτε νά γνωριστούμε και νά συζητήσουμε για τό παιδί σας.

Γκόλφω Π. Εύθυμίου

Βαλαμώνας 4 και Άσκληπιού τηλ. 6447830 – 3635419.

θοδος, όχι βέβαιης πάντα απόδοσης. Γιατι η διάθεση δέκα ή δεκαπέντε δισεκατομμυρίων δραχμών για μια οικονομία που θα έχει το 1982 «τζίρο» δύο τρισεκατομμυρίων δραχμών, περίπου, είναι αστείο ερέθισμα (ποσοστό 0,5% ως 0,7 τοις εκατό!) θα ήταν ουσιαστικότερη η ενθάρρυνση αν ξανάρχιζε και η κατασκευή ιδιωτικών διαμερισμάτων και άλλου τύπου κατοικιών. Αλλά αυτές οι κατασκευές είναι απλησίαστες πια, με τις σημερινές τιμές, για το μέγιστο ποσοστό όσων έχουν ανάγκη ιδιοκτητής στέγης, ενώ, παράλληλα, είναι ανεπιθύμητη μορφή «επένδυσης για όσους έχουν διαθέσιμο χρήμα», ύστερα από την κυβερνητική εξαγγελία για επιβολή φόρου ακίνητης περιουσίας, και το πολύ φυσικό ενδεχόμενο, να αυξηθεί η φορολογία του εισοδήματος από οικοδομές.

ΘΑ ΑΧΡΗΣΤΕΥΘΕΙ, λοιπόν και αυτή η μέθοδος για τόνωση της παραγωγής. Για να τοποθετηθούν όλες οι κυβερνητικές ελπίδες, στη λύση της παραγωγής για αποθεματοποίηση. Αυτή που διευκολύνουν τα μεγάλα πιστοδοτικά περιθώρια προς τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Και που δεν αποβλέπουν παρά στην πρόληψη απολύσεων. Στον ίδιο στόχο, στον οποίο αποβλέπει και η συνέχιση της χρηματοδότησης από τις Τράπεζες των ήδη υπερχρεωμένων βιομηχανιών. Οι οποίες, σε αντίθετη περίπτωση, έπρεπε να διακόψουν τη λειτουργία-τους και να στείλουν στην ανεργία χιλιάδες απασχολούμενων-τους.

ΑΝ ΕΠΟΜΕΝΩΣ, αναζητηθεί εκείνο που

πράγματι μπορεί να επιτευχθεί φέτος από την οικονομική πολιτική που έχει εξαγγελθεί, και που πρέπει να περιμένει — όπως είπαμε — τα φορολογικά μέτρα για να αποκτήσει το σύνολο των θετικών ή αρνητικών χαρακτηριστικών-της, αυτό είναι η ανάσχεση της οικονομικής επιδείνωσης, και τίποτε περισσότερο. Με την αίρεση, φυσικά, ότι ο μηχανισμός του δημόσιου τομέα της οικονομίας, δεν θα αναδειχθεί σε μεγαλύτερο από όσο στο παρελθόν παράγοντα αποθάρρυνσης της δραστηριότητας, τόσο στον ίδιο το δημόσιο, όσο και στον ιδιωτικό τομέα. Πράγμα, δυστυχώς πολύ πιθανό, ύστερα από τις αναστατώσεις που προκάλεσαν τα μέτρα του κ. Κουτσόγιωργα, και τις εναντιώσεις που εκτρέφει η υποσκέλιση των διευθυντικών στελεχών αυτού του μηχανισμού από τους «επιτρόπους» του ΠΑΣΟΚ, τους εγκατεστημένους στα Υπουργεία και τους Οργανισμούς.

ΜΕΝΕΙ για απάντηση ένα ακόμα ερώτημα: Όλες οι παραπάνω μεθοδεύσεις για «ανάσχεση» του παραγωγικού και επενδυτικού κατήφορου και για συγκράτηση της ανεργίας, θα εμποδίσουν — όπως υποσχεται η κυβέρνηση — την επιτάχυνση του πληθωρισμού; Σύμφωνα με τις προσδοκίες που τοποθετούνται στον περιορισμό της κατανάλωσης, και στον οποίο — όπως τονίστηκε πιο πάνω — αποβλέπει η κυβέρνηση παρά τις αντί «μονεταριστικές» κατά τους ισχυρισμούς-της, απόψεις-της η απάντηση, είναι: ναι! Είναι: όχι σύμ-

φωνα με το προηγούμενο, που άπειρες φορές έχει επαλυθευθεί, ότι ο περιορισμός της κατανάλωσης οδηγεί σε αύξηση των τιμών, γιατί οι παραγωγοί επιδιώκουν, από τις λιγότερες πωλήσεις, να πραγματοποιήσουν ίδιο όγκο κερδών. Η ανατιμητική τάση ανακόπτεται από τον ανταγωνισμό των εισαγομένων. Αλλά αν οι εισαγωγές γίνουν η μοναδική ασφαλιστική δικλείδα για την αποτροπή ανατιμήσεων στα εγχώρια προϊόντα, αυτό σημαίνει ότι θα αυξηθούν οι συναλλαγματικές-μας δαπάνες για πληρωμές των εισαγομένων, ενώ θα μειωθούν οι εισπράξεις από εξαγωγές. Η ενδεχόμενη αντιπληθωριστική επιτυχία, συνεπώς, θα δημιουργήσει προβλήματα στο συναλλαγματικό ισοζύγιο. Προβλήματα, τόσο περισσότερα ανεπιθύμητα, αφού η σημερινή κυβέρνηση, θέλει να «πάρει τις αποστάσεις»-της από την καπιταλιστική Δύση και τους τραπεζίτες-της, χωρίς, όμως, να έχει βρει στο μεταξύ το υποκατάστατό-τους σε άλλες χρηματοδοτικές πηγές.

Συμπέρασμα: Από τα μέχρι στιγμής δεδομένα, η προοπτική για τα βραχυπρόθεσμα οικονομικά-μας πράγματα, δεν επιτρέπει αισιοδοξίες. Για τα μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, δεν επιτρέπονται προοπτικές, αφού δεν έγινε γνωστή η μακροπρόθεσμη κυβερνητική οικονομική πολιτική. Αν και αυτό, η απουσία, δηλαδή, μακροπρόθεσμης οικονομικής πολιτικής, μπορεί να αποδειχθεί, εξίσου, ευχάριστο ή δυσάρεστο γεγονός. □

ΕΜΕΙΣ ΚΑΙ ΤΟ ΣΩΜΑ ΜΑΣ

ομάδας γυναικών βοστώνης

Εκδόσεις
ΥΠΟΔΟΜΗ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΥΠΟΔΟΜΗ

- Συνειδητοποίηση τουῦ ἑαυτοῦ μας
- Σεξουαλικότητα
- Ζώντας μόνες μας καί μέ τούς ἄλλους
- Διατροφή
- Γυμναστική καί κίνηση
- Βιασμός καί αὐτοάμυνα
- Ἀφροδίσια νοσήματα
- Ἀντισύλληψη
- Ἐκτρωση
- Ἐπιλογή τῆς μητρότητας
- Ἐγκυμοσύνη καί τοκετός
- Ἐμμηνόπαυση

● ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: ΥΠΟΔΟΜΗ ● 3ης Σεπτεμβρίου 22 ● τηλ. 52.34.790
● ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ: Μ. ΚΟΤΖΙΑ και Σία ● Τσιμισκή 78 ● τηλ. 27.97.20

Εξυγίανση ή περιπλοκή;

Η ΕΠΙΣΗΜΗ εγκατάσταση στις 7.1.81 της διορισμένης από το πρωτοδικείο προσωρινής διοίκησης της ΓΣΕΕ, δίνει την αίσθηση ότι έκλεισε μια φάση και άνοιξε μια άλλη. Η φάση που έκλεισε αφορά τις διεργασίες που έγιναν παρασκηνακά σε επίπεδο κορυφής μετά τις 18 Οκτώβρη 1981, ανάμεσα στις πολιτικές (σε τελευταία ανάλυση) δυνάμεις του αντιδεξιού χώρου με αντικείμενο την εξυγίανση του συνδικαλιστικού κινήματος.

ΟΙ ΘΟΡΥΒΩΔΕΙΣ αντεγκλήσεις ανάμεσα στην ΕΣΑΚ από τη μια και την ΠΑΣΚΕ και το ΑΕΜ από την άλλη, αντεγκλήσεις που άρχισαν αμέσως μετά την έκδοση της δικαστικής απόφασης στις 29.12.81 για το διορισμό προσωρινής διοίκησης στη ΓΣΕΕ, μπορεί να επιτρέπουν στους κυνικούς να μιλάν για «ρίξιμο» των κουκουέδων από τους πασοκτζήδες στη μοιρασιά των «καρεκλών» και για «τσόντες» του εσωτερικού, στη μετέπειτα κατανομή των θέσεων του προεδρείου. Δεν φωτίζουν όμως την προοπτική της φάσης που άρχισε στις 7 Γενάρη '82, ημέρα συγκρότησης σε σώμα της προσωρινής διοίκησης της ΓΣΕΕ. Φάσης που άρχισε με παραίτηση από την

προσωρινή διοίκηση των εκπροσώπων της παλιάς διοίκησης (δηλαδή της Δεξιάς), με αποχώρηση της ΕΣΑΚ (δηλαδή του ΚΚΕ) από τη συνεδρίαση και με άρνηση του Θεοχάρη Παπαμάργαρη προέδρου του Συλλόγου Υπαλλήλων Τράπεζας Ελλάδος, να μετάσχει στις διαδικασίες συγκρότησης σε σώμα της προσωρινής διοίκησης.

ΟΙ ΔΥΝΑΜΕΙΣ που μένουν «απέξω» από τις ευθύνες της προσωρινής διοίκησης της ΓΣΕΕ εκπροσωπούν σημαντική μερίδα των ελλήνων εργαζομένων, ίσως την πλειοψηφία. Οι δυνάμεις, που με δικιά-τους καθαρά επιλογή, φορτώνονται την ευθύνη εκδημοκρατισμού του συνδικαλιστικού κινήματος «από τα πάνω» ουσιαστικά περιορίζονται στο κυβερνών κόμμα, το ΠΑΣΟΚ, που τα στελέχη-του έχουν και την πλειοψηφία στην προσωρινή διοίκηση της ΓΣΕΕ.

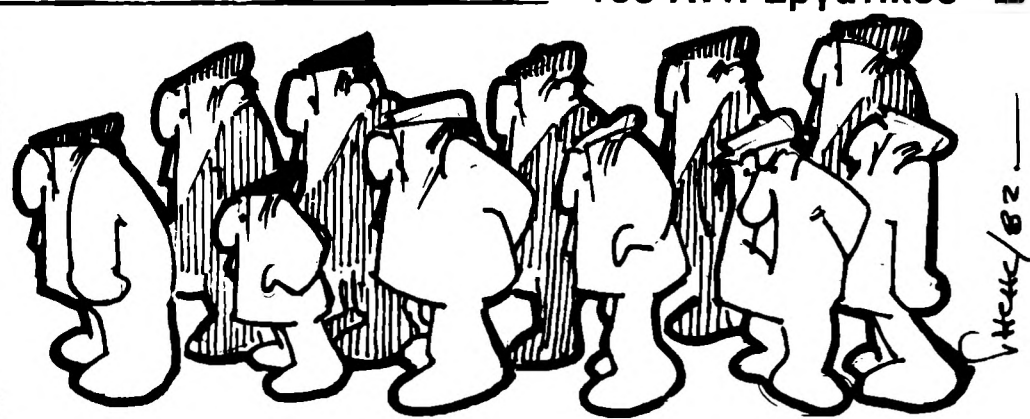
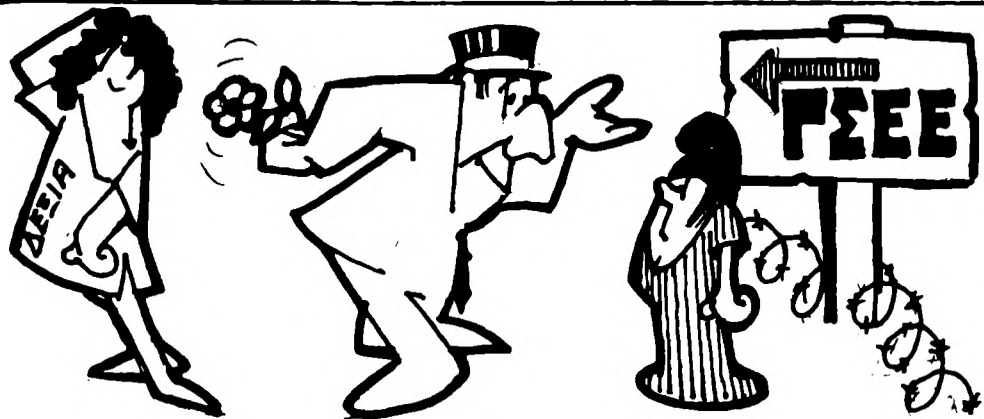
ΤΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ που μπαίνουν είναι πολλά. Αφήνοντας κατά μέρος το τεράστιο (και καθοριστικό) ζήτημα ότι μετά τις 18.10.81 όλα έγιναν στο συνδικαλιστικό κίνημα χωρίς την ενεργητική παρουσία των ιδίων των εργαζομένων μέσα α-

πό τις αντιπροσωπευτικές οργανώσεις-τους, μπαίνει επιτακτικά το θέμα του εάν και κατά πόσο το ΠΑΣΟΚ έχει την πρόθεση να προχωρήσει σε γνήσιο εκδημοκρατισμό ή θα εξελιχθεί σε νεοκυβερνητικό συνδικαλισμό και μάλιστα κακής μορφής. Και σε περίπτωση που έχει την πολιτική βούληση για γνήσιο εκδημοκρατισμό, μπαίνει το ερώτημα αν υπάρχουν, ποιοτικά και ποσοτικά, οι προϋποθέσεις για κάτι τέτοιο: Η συνδικαλιστική συντριβή του ΠΑΣΟΚ πριν λίγες μέρες στις εκλογές του Συλλόγου της Γενικής Τράπεζας και η σαρωτική νίκη εκεί των δυνάμεων που πρόσκεινται στο ΚΚΕ, δείχνουν ότι «άλλο πράγμα η βουλευτική κάλη κι άλλο η συνδικαλιστική».

• • •

ΤΟ ΑΝΤΙ στην προσπάθειά-του να διερευνήσει και να φωτίσει τις προοπτικές που διαγράφονται στο συνδικαλιστικό κίνημα, θα προχωρήσει σε επόμενο τεύχος σε πληρέστερη έρευνα όλων των πτυχών του σύνθετου και καθοριστικού αυτού προβλήματος. Στο σημερινό τεύχος, άρθρο του Αντ. Εργατικού φωτίζει από μια οπτική κάποιες πλευρές και εξελίξεις του ζητήματος.

του Αντ. Εργατικού

ΜΕ ΤΕΧΝΗΤΟ (και σκόπιμο;) αδιέξοδο με σαφείς πια τις προοπτικές της διάσπασής-του οδηγείται το συνδικαλιστικό κίνημα μετά το διορισμό της προσωρινής διοίκησης στη ΓΣΕΕ, όπου ο συσχετισμός των (πολιτικών) δυνάμεων είναι τουλάχιστον «περίεργος» και αποτελεί την τυπική αφορμή για την ανοιχτή ρήξη του ΠΑΣΟΚ (που με τον συνδικαλιστικό-του μανδύα εξεμαίευσε την καθαίρεση της «αιρετής» διοίκησης και την τοποθέτηση νέας) με το ΚΚΕ, το οποίο βάσιμα πιστεύει ότι αδικήθηκε στην κατανομή των θέσεων (4 στους 45, ενώ το ΑΕΜ-ΚΚΕ εσ. πήρε 3, και η ΠΑΣΚΕ 27).

Η ΕΚΠΤΩΤΗ διοίκηση της ΓΣΕΕ φαίνεται ότι έχει υιοθετήσει τη «γραμμή Αβέρωφ» για τη συγκρότηση «εθνικής ΓΣΕΕ» και κλιμακώνει τις δραστηριότητές-της προκειμένου να δημιουργήσει την οργανωτική υποδομή για τη «γαλάζια» συνομοσπονδία.

ΤΙΣ ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ της Δεξιάς για τη διάσπαση του κινήματος είχε έγκαιρα εντοπίσει και αποκαλύψει το «ΑΝΤΙ» (τχ. 195, 25 Δεκεμβρίου 1981). Οι εξελίξεις που ακολούθησαν επιβεβαίωσαν έμπρακτα τις επισημάνσεις-μας. Η έκπτωτη διοίκηση δημιουργεί ήδη «συσπείρωση» των ομοσπονδιών και των εργατικών κέντρων που ελέγχει σε αντίβαρο προς τη «νόμιμη» ΓΣΕΕ, οι δυνάμεις της

οποίας σε οργανώσεις (ή σφραγίδες οργανώσεων) είναι αντικειμενικά — προς το παρόν τουλάχιστον — υποδεέστερες από τις δυνάμεις των εκπτών.

Η «ΣΥΣΠΕΙΡΩΣΗ» αυτή πρόκειται να λειτουργήσει σαν αντίβαρο προς τη ΓΣΕΕ και στην ουσία αποτελεί τη μαγιά για τη συγκρότηση της «γαλάζιας» συνομοσπονδίας. Σε αρκετούς χώρους έχουν κιόλας αναληφθεί από τη Δεξιά προσπάθειες για τη σύσταση αντισωματείων (όπου οι νόμιμες οργανώσεις ελέγχονται από την Αριστερά) ή για τη σύσταση σωματείων σε «ακάλυπτους» εργασιακούς χώρους (π.χ. εργοστασιακά σωματεία στον τομέα του μετάλλου).

ΕΠΕΙΔΗ στους περισσότερους χώρους υπάρχει ήδη διπλή συνδικαλιστική εκπροσώπηση (δύο οργανώσεις: μία της Δεξιάς που ανήκει συνήθως στην ομοσπονδία και το εργατικό κέντρο και μία της Αριστεράς, σαν κατάλοιπο του προχουντικού παρελθόντος) η συγκρότηση του νέου φορέα (συνομοσπονδία) δεν αντιμετωπίζει μεγάλες τυπικές δυσκολίες. Ο χρόνος για την υλοποίηση των σχεδίων αυτών θα εξαρτηθεί από τις γενικότερες συνδικαλιστικές εξελίξεις και την πορεία του δικαστικού αγώνα για την τύχη του πρόσφατου συνεδρίου της ΓΣΕΕ στην Κασσάνδρα.

ΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΥ ΕΡΓΑ

σε όριστική τυποποιημένη έκδοση
Κυκλοφόρησαν οι πρώτοι τόμοι

1

Ο ΔΡΟΜΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Φιλοσοφία.

Τετάρτη έκδοση αναθεωρημένη

2

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΩΝ ΓΑΤΩΝ

Ποίηση - Τρίτη έκδοση

3

ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ ΑΠΑΝΤΑ

Σάτιρα.

Τετάρτη έκδοση, συμπληρωμένη

4

ΠΑΡ' ΟΛΑ ΑΥΤΑ

Πεζά. Πρώτη έκδοση

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΝΕΦΕΛΗ

Μαυρομιχάλη 9. Τηλ. 3607.744

ΠΑΝΤΩΣ έχει αρχίσει η προπαγανδιστική προεργασία με πρώτη εκδήλωση τον «ευαίσθητο» χώρο των τραπεζικών, στον οποίο η Δεξιά δεν έχει μεγάλες προσβάσεις σε ό,τι αφορά στον έλεγχο οργανώσεων. Έτσι εμφανίστηκε κάποια «Συνδικαλιστική Ένωση Τραπεζικών» η οποία με προκήρυξη-της κινδυνολογεί ασύστολα και καλεί τους εργαζόμενους του κλάδου σε επιφυλακή...

ΣΤΗΝ ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ αυτή γίνεται μεταξύ άλλων κινδυνολογική μνεία ενός «νέου παιδομαζώματος» (!), προσπάθειας εξόδου από το ΝΑΤΟ και την ΕΟΚ και «εισόδου-μας στο Κομεκόν και το σύμφωνο της Βαρσοβίας» (!), δημιουργίας «δρόμων χωρίς γυρισμό», «ανησυχίας» για την «επιδίωξη δημιουργίας μονοκομματικού κράτους, παραμορφώσεως των θεσμών», «σφετερισμού όλων των κέντρων εξουσίας» κ.α.

Η ΚΙΝΗΣΗ της Δεξιάς για τη συγκρότηση συνομοσπονδίας δεν έχει εξασφαλίσει ακόμα την πλήρη αποδοχή όλων των συνδικαλιστικών στελεχών που κινούνται στο χώρο-της. Οι «επιφυλάξεις» που διατυπώνονται δεν έχουν σαν βάση εδώ τις αντιρρήσεις-τους για τη διάσπαση του συνδικαλιστικού κινήματος, όσο τους «φόβους»-τους ότι η κίνηση θα απομονωθεί από τους εργαζόμενους και δεν θα έχει ούτε κύρος ούτε σοβαρούς οικονομικούς πόρους. Παρ' όλα αυτά οι εμπνευστές — και οι εκτελεστές — αυτού του σχεδίου εμφανίζονται αισιόδοξοι γιατί πιστεύουν ότι θα συσπειρώσουν τους δεξιούς εργαζόμενους και θα εξασφαλίσουν οικονομική «άνεση» με πόρους από πολιτικούς «υποστηρικτές» και εξωτερικές πηγές.

ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ να αναφερθεί ότι η έκπτωτη διοίκηση της ΓΣΕΕ χρησιμοποιεί καταφρονητικά τον όρο «διορισμένη» για να «εκθέσει» τη διοίκηση που τοποθέτησε το πρωτοδικείο στη ΓΣΕΕ, σε αντιδιαστολή προς τον εαυτό-της στον οποίον αποδίδει τον όρο «αιρετή».

ΓΙΑ ΤΗΝ ιστορία υπενθυμίζεται ότι ο πυρήνας της έκπτωτης διοίκησης υπήρξε και αυτός «διορισμένος» από το πρωτοδικείο το 1964 — όταν η τότε κυβέρνηση της ΕΚ καθάισε με νόμο την «αιρετή» διοίκηση της ΓΣΕΕ στα πλαίσια των μέτρων εκδημοκρατισμού του κινήματος, που ναρκοθετήθηκαν τελικά απ' αυτούς στους οποίους είχε ανατεθεί από την κυβέρνηση η εφαρμογή-τους. Αποτέλεσμα της συνειδητής υπονόμησης των μέτρων αυτών από μέλη και παράγοντες της τότε κυβέρνησης ήταν να επανέλθει στη ΓΣΕΕ η καθαιρεμένη διοίκηση μέσω ενός συνεδρίου, που είχε χαρακτηριστεί «συνέδριο - ζούγκλα».

ΔΙΟΡΙΣΜΕΝΑ ήταν τα ίδια αυτά στελέχη και το 1974 για να αποκτήσουν στη συνέχεια τον τίτλο του «αιρετού» μέσω τριών συνεδριών που χαρακτηρίστηκαν νόθα. Το τρίτο από τα συνέδρια αυτά — του Οκτωβρίου 1980 — ακυρώθηκε επειδή μεταξύ άλλων η ΓΣΕΕ αλλοίωσε σκόπιμα τη σύνθεση των συνεδρίων ώστε να πετύχει το επιθυμητό σ' αυτήν εκλογικό αποτέλεσμα. Κατά τα άλλα η έκπτωτη διοίκηση της ΓΣΕΕ διατείνεται ότι αποτελεί τη «νόμιμη διοίκηση» της συνομοσπονδίας και κατηγορεί μάλιστα την κυβέρνηση για «πραξικόπημα» στο κίνημα...

ΑΠΟ ΤΗΝ άλλη μεριά η άνιση κατανομή των θέσεων — η οποία τυπικά, βέβαια, έγινε από το πρωτοδικείο — πυροδότησε την κρίση που σοβεί από παλιά στις σχέσεις ΠΑΣΟΚ-ΚΚΕ στο συνδικαλιστικό επίπεδο και έδωσε τη δυνατότητα στην ΕΣΑΚ-Σ να μιλά για «νέο κυβερνητικό συνδικαλισμό» και να αμφισβητεί την ειλικρίνεια των προθέσεων της νέας διοίκησης σχετικά με τον εκδημοκρατισμό του κινήματος και την προώθηση των αιτημάτων των εργαζομένων.

Η ΠΟΛΕΜΙΚΗ που εξαπέλυσε η ΕΣΑΚ-Σ κατά της ΓΣΕΕ και κατ' επέκταση κατά της κυβέρνησης αν και ξεκινά από εύλογη αιτιολογία (οι τέσσερις θέσεις της ΕΣΑΚ-Σ στη διοίκηση της ΓΣΕΕ σε καμία περίπτωση δεν ανταποκρίνονται στις πραγματικές δυνάμεις και την επιρροή του ΚΚΕ στον συνδικαλιστικό χώρο) παρ' όλα αυτά χαρακτηρίζεται από κακοπιστία γιατί αρνείται το δικαίωμα στην προσωρινή διοίκηση να εμφανίζεται σαν εκφραστής των συμφερόντων των εργαζομένων. Ταυτόχρονα η επιχειρηματολογία-της ότι η σύνθεση της διοίκησης έγινε με κυβερνητική παρέμβαση αποτελεί «σωσίβιο» για την έκπτωτη χουντοδεξιά διοίκηση της ΓΣΕΕ που στηρίζει την πολεμική-της ακριβώς στο ίδιο επιχείρημα, ότι δηλαδή ο διορισμός έγινε ουσιαστικά από την κυβέρνηση.

ΜΕ ΤΑ γενικά αυτά δεδομένα η προσωρινή διοίκηση βρίσκεται ήδη ανάμεσα σε δύο πυρά: κι' αυτό δημιουργεί ιδιαίτερες δυσχέ-

ρειες στο έργο-της που — σύμφωνα τουλάχιστο με τις διακηρύξεις-της — είναι η δημιουργία των προϋποθέσεων για τη σύγκληση πραγματικά αντιπροσωπευτικού συνεδρίου.

ΤΗ ΘΕΣΗ για εκδημοκρατισμό την πρεσβεύει και η ΕΣΑΚ-Σ· αλλά η στάση που τηρεί απέναντι στη ΓΣΕΕ έχει, σε πολλούς παρατηρητές των συνδικαλιστικών εξελίξεων, γεννήσει την εντύπωση ότι επιχειρήται κάποιος τορπιλισμός των μέτρων εκδημοκρατισμού με τη δημιουργία κρίσης και πόλωσης.

Η ΕΝΤΥΠΩΣΗ αυτή ενισχύεται από το γεγονός ότι δεν ερμηνεύεται σαν «τυχαία» η σε βάθος των πραγματικών δυνάμεων του ΚΚΕ σύνθεση της προσωρινής διοίκησης της ΓΣΕΕ. Η σύνθεση αυτή είναι πιθανό να επιδιώχθηκε προκειμένου να αντιδράσει η ΕΣΑΚ-Σ «δυναμικά» και να εμφανιστεί έτσι ουσιαστικός αντίπαλος του ΠΑΣΟΚ στον συνδικαλιστικό χώρο.

ΜΕ ΤΗ διεύρυνση του ρήγματος μεταξύ ΠΑΣΟΚ και ΕΣΑΚ-Σ ενισχύονται σε κυβερνητικό — και παρακυβερνητικό — επίπεδο οι τάσεις που θέλουν ριζική «αποστασιοποίηση» από το ΚΚΕ και στροφή της γενικής γραμμής προς το μετριοπαθέστερο. Σύμφωνα με το σκεπτικό-τους, όσο διαρκεί και εντείνεται η «αναμέτρηση», τόσο η επιδιωκόμενη στροφή — εν όψει του «κομουνιστικού κινδύνου» θα γίνεται πιο εύκολη γιατί υπάρχει η αντίληψη ότι ο εκδημοκρατισμός θα ευνοήσει τις δυνάμεις της «παραδοσιακής» Αριστεράς σε βάρος του ΠΑΣΟΚ.

ΚΑΤΑ «σύμπτωση» την άποψη ότι το ΠΑΣΟΚ δεν θα μπορέσει να ελέγχει το κίνημα και ότι αυτό τελικά θα «καπελωθεί» από το ΚΚΕ είχε σε διάφορους τόνους και διάφορα επίπεδα προβάλει και ο πρόεδρος της έκπτωτης διοίκησης της ΓΣΕΕ, ο πολύς Χρ. Καρακίτσος, όταν κατέβαλε προσπάθειες να πείσει για την «αναγκαιότητα» της παραμονής-του στη συνομοσπονδία.

Η ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ «ρεαλιστική» άποψη ήταν να μην «αδικηθεί» η ΕΣΑΚ-Σ στο πλαίσιο της διοίκησης της ΓΣΕΕ ώστε να περιοριστούν αντικειμενικά τα πολιτικά και «ηθικά» περιθώριά-της να ασκεί «επιθετική» πολεμική προς την κυβέρνηση. Η άποψη όμως αυτή, δεν βρήκε ανταπόκριση με συνέπεια να αναπτυχθεί σήμερα η «αναμέτρηση» μεταξύ των δύο κομμάτων.

ΚΑΙ ΟΜΩΣ η γενικότερη θέση της ΕΣΑΚ-Σ σχετικά με τη δικαστική «επίλυση» των διοικητικών προβλημάτων του συνδικαλιστικού κινήματος ποικίλει ανάλογα με το αποτέλεσμα της δίκης. Έτσι ενώ η απόφαση για την κατάργηση της διοίκησης της ΓΣΕΕ χαιρετίστηκε σαν αποκατάσταση της νομιμότητας και απαρχή για τον εκδημοκρατισμό του κινήματος, άλλη απόφαση — που συντάχθηκε περίπου στην ίδια αιτιολογία με την οποία ακυρώθηκε το συνέδριο της ΓΣΕΕ αλλά έθιγε την ΕΣΑΚ-Σ — χαρακτηρίστηκε απ' αυτήν «πραξικοπηματική ενέργεια» που υποκινήθηκε από τη Δεξιά και την εργοδοσία! (ΣΣ. Η προσφυγή είχε γίνει από οργάνωση της ΠΑΣΚΕ που είχε παράνομα διαγραφεί για να μην ψηφίσει και χαθεί έτσι ο έλεγχος συνεδρίου από την ΕΣΑΚ-Σ!)

Η ΔΙΟΙΚΗΣΗ της ΓΣΕΕ — υφισταμένη ήδη τις πιέσεις και τις υπονομεύσεις από τη Δεξιά και την «παραδοσιακή» Αριστερά — είναι ηθικά και πολιτικά δεσμευμένη να προχωρήσει χωρίς ταλαντεύσεις στην εφαρμογή των διακηρύξεών-της για τον εκδημοκρατισμό του κινήματος διαψεύδοντας έτσι έμπρακτα τις — προκαταβολικές — «αιτιάσεις» της ΕΣΑΚ-Σ για «οπισθοδρομήσεις», στις οποίες ενδεχόμενα στηρίζει η παράταξη αυτή πολλές ελπίδες για να εμφανιστεί σαν η μόνη «συνεπής και αγωνιστική» δύναμη.

Η ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ διοίκηση της ΓΣΕΕ εκφράζοντας και την επίσημη πολιτική βούληση της κυβέρνησης, στην πρώτη δημόσια εμφάνισή-της επανεβεβαίωσε την πρόθεσή-της να υλοποιήσει το πρόγραμμα για τον εκδημοκρατισμό του κινήματος, χωρίς όμως να καταφέρει να «διασκεδάσει» τις αντιρρήσεις και τις επιφυλάξεις της ΕΣΑΚ-Σ που εμφανίστηκε αποφασισμένη να προχωρήσει στη «ρήξη» εφ' όσον δεν κατάφερε να επηρεάσει τη σύνθεση του προεδρείου. Και η «ρήξη» αυτή δεν εκφράστηκε μόνο με τις αντιρρήσεις για το διορισμό αλλά και με ιδιαίτερα οξύ κατηγορητήριο προς την κυβέρνηση, που περιλάμβανε μεταξύ άλλων τη μομφή ότι «υπαναχωρεί (η κυβέρνηση) στα μεγάλα εθνικά θέματα, ΝΑΤΟ, βάσεις, ΕΟΚ κτλ.» και την απειλή για «συνέχιση του αγώνα» για τη διεκδίκηση συνδικαλιστικών αιτημάτων.

ΜΙΑ ΥΠΕΝΘΥΜΙΣΗ όσων είχαν συμβεί το 1964 — σε μια άλλη προσπάθεια εκδημοκρατισμού του συνδικαλιστικού-μας κινήματος — θα ήταν ίσως διαφωτιστική και για τα παρόντα. Η σχετική

οδυσσεας

ΜΙΛΑΝ ΚΟΥΝΤΕΡΑ

Ή ζωή είναι άλλου

ΜΙΛΑΝ ΚΟΥΝΤΕΡΑ

Τό δάλς τού αποχαιρετισμού

ΝΤΟΡΙΣ ΛΕΣΙΝΓΚ

Τό χρυσό σημειωματάριο

ΝΤΟΡΙΣ ΛΕΣΙΝΓΚ

Μάρθα Κουέστ

ΟΥΙΛΙΑΜ ΦΩΚΝΕΡ

΄Αβεσσαλώμ, ΄Αβεσσαλώμ!

ΜΑΡΓΚΕΡΙΤ ΝΤΥΡΑΣ

Δέκα καί μισή καλοκαίρι βράδυ

ΓΚΥΣΤΑΒ ΦΛΩΜΠΕΡ

΄Η αισθηματική άγωγή

ΛΟΥΓΚΟΥΣΤΟ ΡΟΑ

ΜΠΑΣΤΟΣ

΄Ο γιός τού ανθρώπου

ΙΤΑΛΟ ΚΑΛΒΙΝΟ

΄Ο διχασμένος υποκόμης

ΑΛΜΠΕΡΤΟ ΜΟΡΑΒΙΑ

΄Αγκοστίνιο

ΛΟΥΙ ΑΡΑΓΚΟΝ

Οί καμπάνες τής Βασιλείας

ΤΖΩΝ ΝΤΟΣ ΠΑΣΟΣ

U.S.A. ΄Ο 42ος παράλληλος

ΓΟΥΝΤΥ ΑΛΛΕΝ

Χωρίς Φτερά

ΓΟΥΝΤΥ ΑΛΛΕΝ

Παρενέργειες

ΤΣΑΡΛΣ ΜΠΟΥΚΟΦΣΚΙ

΄Ανθρωπος

γιά όλες τīs δουλειές

ΤΣΑΡΛΣ ΜΠΟΥΚΟΦΣΚΙ

΄Ερωτικές ιστορίες

καθημερινής τρέλας

ΠΙΟΖΕΦ ΡΟΤ

΄Ο βουβός προφήτης

ΜΑΡΙΟ ΒΑΡΓΚΑΣ ΛΙΟΣΑ

΄Η πόλη καί τά σκυλιά

ΧΟΥΜΠΕΡΤ ΣΕΛΜΠΥ Jr.

Τελευταία στάση

στό Μπρούκλιν

ΒΙΡΤΖΙΝΙΑ ΓΟΥΛΦ

ΕΝΑ ΔΙΚΟ ΣΟΥ ΔΩΜΑΤΙΟ

Οί γυναίκες συγγραφείς καί οί δυσκολίες πού αντιμετώπιζουν, άφοϋ δέ διαθέτουν οϋτε καν «ένα δικό τους δωμάτιο» γιά νά συγκεντρωθοϋν καί νά γράψουν.

**ΜΟΛΙΣ
ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ**

ΒΙΡΤΖΙΝΙΑ ΓΟΥΛΦ

ΜΕΧΡΙ ΤΟ ΦΑΡΟ

Τό καλύτερο καί πιό δημοφιλές μυθιστόρημα τής ΄Αγγλίδας συγγραφέως. Στο έξοχό τους σπίτι στίς ΄Εβρίδες ή οίκογένεια Ράμσεϋ καί οί φίλοι τους σχεδιάζουν μία έκδρομή στό γειτονικό φάρο. ΄Η έκδρομή θά πραγματοποιηθεί μετά από πολύ καιρό. ΄Ο πόλεμος καί ό χρόνος έχουν αλλάξει τή ζωή. Πόσοι από τούς ήρωες θά φτάσουν τελικά μέχρι τό φάρο;

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΟΔΥΣΣΕΑΣ

ΣΟΛΩΝΟΣ 116 - ΑΘΗΝΑ - 145 - ΤΗΛ. 36.19.724

προσπάθεια άρχισε τότε με την ψήφιση του Ν.4361/64 αλλά οι μεθοδεύσεις οδήγησαν τελικά σε μια φαλκίδευση των διαδικασιών με αποτέλεσμα να μην εκκαθαριστεί και τότε η κατάσταση στο συνδικαλιστικό κίνημα.

ΟΜΩΣ οι συνθήκες του 1964-65 που οδήγησαν στην «παλινόρθωση» της Δεξιάς, στη ΓΣΕΕ έχουν ουσιαστικές διαφορές απ' αυτές του 1982. Στην προκειμένη περίπτωση και αντίθετα απ' ό,τι συνέβη το 1964 η πολιτική βούληση — ιδιαίτερα του υπουργείου Εργασίας και της προσωρινής διοίκησης της ΓΣΕΕ — φαίνεται να συνηγορεί στην εκτίμηση ότι ο εκδημοκρατισμός θα προχωρήσει και δεν θα σταματήσει στα νέα σύνορα που ορισμένοι κύκλοι θέλουν να οριοθετήσουν με το πρόσχημα του ελέγχου του κινήματος από τον «κίνδυνο» της «παραδοσιακής» Αριστεράς και τη διασφάλιση της οργανωτικής-του ενότητας.

ΚΑΤΑ ΤΙΣ εκτιμήσεις των κύκλων αυτών θα σημειωθούν διαρροές στο χουντοδεξιό συνδικαλισμό εφ' όσον εξασφαλισθούν προϋποθέσεις αποτροπής του «κομμουνιστικού κινδύνου» και ότι οι «διαρροές» αυτές θα στηρίξουν την ενότητα αποδυναμώνοντας και απομονώνοντας τη «σκληρή» Δεξιά, η οποία θα βρεθεί έτσι χωρίς ουσιαστικές δυνάμεις ικανές να προχωρήσουν στη διάσπαση.

ΑΛΛΩΣΤΕ ένα από τα χαρακτηριστικά των (μετεκλογικών) συνδικαλιστικών εξελίξεων αποτελεί η «πρόθεση» και η «διάθεση» πολλών στελεχών του (τέως κυβερνητικού) συνδικαλισμού της ΝΔ να συνεχίσουν να προσφέρουν τις «υπηρεσίες»-τους προς τη «νέα κατάσταση» εγκαταλείποντας το «πλοίο» του Καρακίτσου που βουλιάζει...

ΗΔΗ στελέχη αυτής της κατηγορίας — που εμφανίζονται ότι

«ανένηψαν» — βρίσκονται στην προσωρινή διοίκηση της ΓΣΕΕ ενώ άλλα «πρόθυμα» να «βοηθήσουν» σε επιμέρους χώρους (ομοσπονδίες και εργατικά κέντρα) όπου η επιρροή της ΠΑΣΚΕ δεν είναι ιδιαίτερα «εντυπωσιακή» σε αντίθεση προς τη δύναμη της ΕΣΑΚ-Σ ή της ακροδεξιάς. Τα στελέχη αυτά δεν έχουν εκδηλώσει ακόμα ανοιχτά τις προθέσεις-τους για να μην «φλυαρούν» και εξουδετερωθούν πριν παίξουν το ρόλο-τους για την εκλογική στήριξη της «νέας καταστάσεως».

Η ΕΜΦΑΝΗΣ όμως ενίσχυση της «νέας καταστάσεως» από στελέχη αυτής της κατηγορίας — αρκετά από τα οποία δεν έχουν εντελώς «άψογο» παρελθόν — είναι αυτονόητο ότι θα αποτελέσει αντικείμενο εκμετάλευσης από την ΕΣΑΚ-Σ η οποία — χωρίς και αυτή να είναι «άψογη» ως προς τις κατά καιρούς «συμμαχίες»-της — θα βρει την ευκαιρία να «εκθέσει» τη συνδικαλιστική πολιτική του ΠΑΣΟΚ.

ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ όμως προς τη στάση της ΕΣΑΚ-Σ είναι γεγονός ότι η επιτυχία των «μεταγραφών» των συνδικαλιστών της κατηγορίας αυτής θα παίξει μεγάλο ρόλο στο συνέδριο της ΓΣΕΕ, το οποίο, κατά τις διακηρύξεις θα γίνει με την απλή αναλογική. Με το σύστημα αυτό είναι μάλλον δύσκολη η επίτευξη εκλογικής αυτοδυναμίας για την ΠΑΣΚΕ ή την ΕΣΑΚ-Σ, οπότε η συγκρότηση της νέας διοίκησης θα εξαρτηθεί από τις «συμμαχίες» και τις «παραχωρήσεις».

ΤΟ ΠΟΙΕΣ θα είναι αυτές οι «συμμαχίες» θα εξαρτηθεί πέρα από τις ενδοκυβερνητικές «ισορροπίες» και από τις γενικότερες πολιτικές εξελίξεις οι οποίες — σύμφωνα με τα δεδομένα αυτής της περιόδου — δεν προοιωνίζονται ότι θα είναι «θετικές» στις σχέσεις ΠΑΣΟΚ-ΚΚΕ.

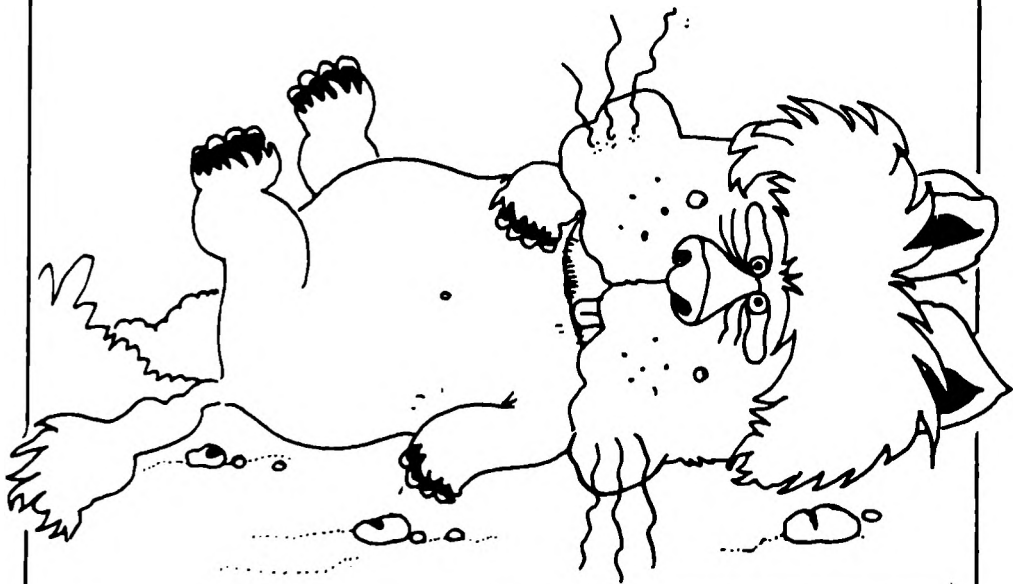

ΤΕΚΜΗΡΙΟ ΓΙΑ ΜΙΚΡΟΥΣ (ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΟΥΣ)

ΚΕΙΜΕΝΑ ΝΙΚΟΥ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΡΙΚΟΥΔΗ

ιστορίες στο πεζοδρόμιο

ΜΙΚΡΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ
ΜΕ ΦΑΝΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΧΙΟΥΜΟΡ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΕΚΜΗΡΙΟ Ζ. ΠΗΓΗΣ 17 - τηλ. 6448510

ΝΙΚΟΣ Γ. ΚΑΛΕΝΤΗΣ

Βιβλία - Έκδόσεις

Κολοκοτρώνη 15 - 1ος Όροφος

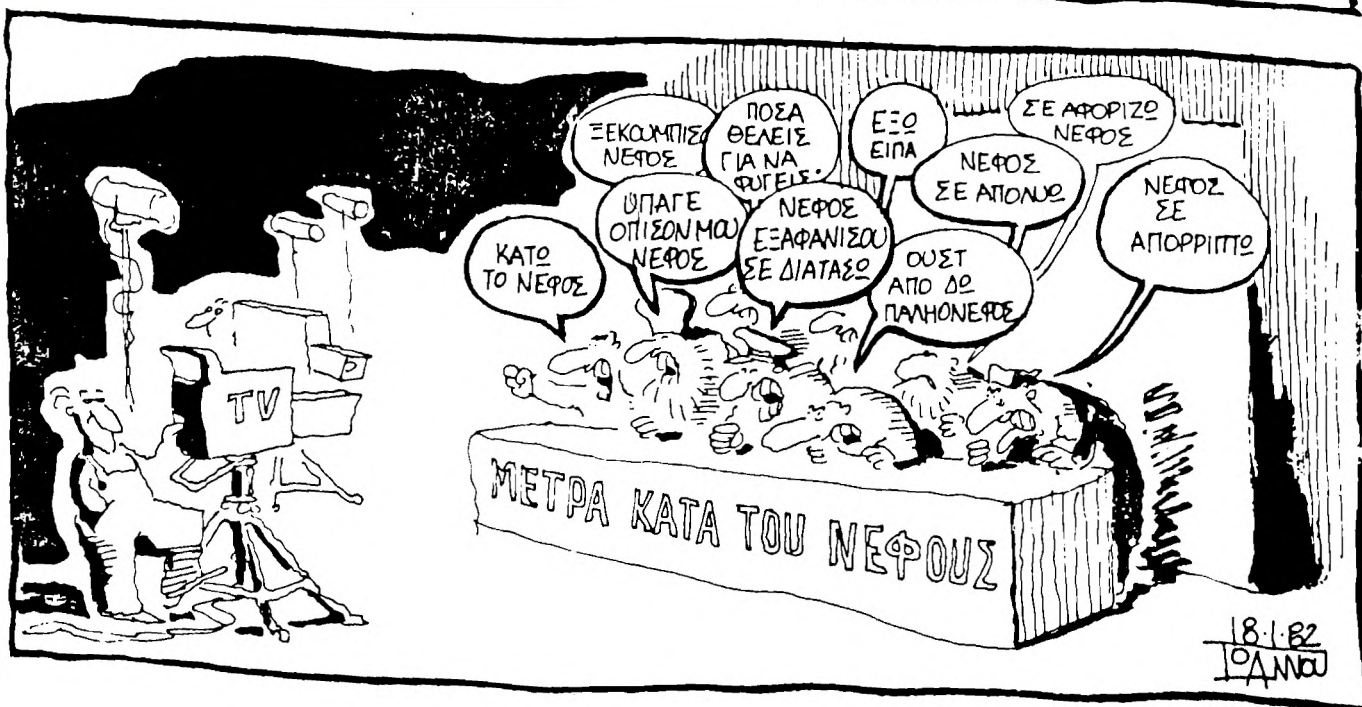
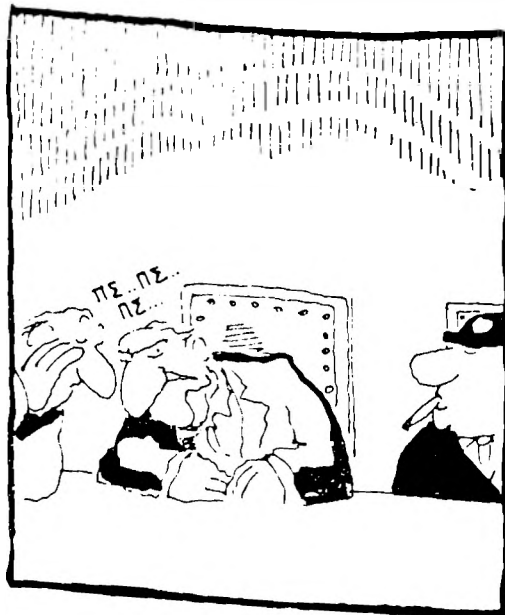
Τηλ. 3234270-3235241-3222573

ΑΘΗΝΑ (Τ.Τ. 125)

ΠΥΡΑΚΑΝΘΟΣ PUB

- Βαρελίσια μπύρα • κοκτέιλς • κρύο πιάτο • απαλή μουσική
- φιλικό περιβάλλον
- Κασταλίας 35 και Καυκάσου - Κυψέλη. Τηλ. 88.30.670

Άμεσα αναγκαίος ο Εθνικός Φορέας Υγείας

του Γιώργου Κλ. Λύκα

Ο Εθνικός Φορέας Υγείας (ΕΦΥ) από καιρό είναι καθαρή ρεαλιστική ανάγκη. Όχι, δεν είναι ουτοπία. Δεν υπάρχει άλλος τρόπος για ριζική και δημοκρατική απαλλαγή της Υγείας από την εμποροποίηση-της. Δεν υπάρχει άλλος τρόπος για μια μεθοδική προσέγγιση των βασικών και άμεσων υγειονομικών αναγκών αλλά και των πιο υψηλών υγειονομικών πόθων της τεράστις πλειοψηφίας των Ελλήνων πολιτών, ανδρών και γυναικών, νέων και ηλικιωμένων.

Οποιαδήποτε φτώχευση της δηλωμένης ιδεολογίας του ΠΑΣΟΚ και αν επέφερε η αριθμητική-του διεύρυνση (48% περίπου), δεν δικαιολογείται η ασαφής στάση-του στα θέματα υγείας. Ο ΕΦΥ (= ΜΕΙΚΤΗΣ χρηματοδότησης για όσα χρόνια χρειασθεί, που θα ασκεί πρωτοβάθμια προληπτική ιατρική δίχως να παραμελεί τη διαγνωστική και θεραπευτική ιατρική, που θα σεβαστεί τα κεκτημένα «προνόμια» για όσα χρόνια χρειασθεί, αποκεντρωμένος σε περιφέρειες και Δήμους και διεγέρτης - οργανωτής της δημοκρατικής συμμετοχής για λήψη αποφάσεων και ανάπτυξη μηχανισμών ελέγχου), είναι καθαρή επιστημονική ανάγκη. Σ' αυτό το συμπέρασμα οδηγεί η μαθηματική λογική, η σημερινή ικανότητα ανάλυσης.

Μια κυβέρνηση που ανακαλύπτει παντού την ανάγκη θέσπισης κάποιου Ενιαίου Φορέα, είναι τουλάχιστον περιεργό πως δεν βλέπει το επείγον της θέσπισης του ενιαίου ΕΦΥ.

Τα αδιόρθωτα χάλια (Ταμείων Υγείας, Νοσοκομείων, Ιατρικών Σχολών), δηλαδή, του Υγειονομικού-μας συστήματος — ελλείψεις παραλείψεις, στρεβλώσεις, ανισορροπίες, σπατάλες, ξετσιπώτες ασυνέπειες, επονειδιστές αδικίες, χειροπιαστές ληστείες (π.χ. φα-

κελάκι, κρουαζιέρες, ποσοστά από συνταγογραφία ή δώρα για ... επιστημονικές ανακοινώσεις, ποσοστά από χρήσιμες ή άχρηστες αναλύσεις ή κλινικές εξετάσεις, διαφορετική χρέωση από το νοσοκομείο του ίδιου δωματίου σε διαφορετικούς αρρώστους κτλ.) — είναι συνέπειες μιας μακρόχρονης κρίσης, είναι οι καρποί της άρνησης μεταρρύθμισης της υγειονομικής οργάνωσης που χρόνια τώρα είναι σε κρίση.

Δεκαετίες τώρα, η χρεωκοπία του συστήματος μεγαλώνει και τα ελαττώματά-του σωριάζονται το ένα πάνω στο άλλο, χρονίζονται-την, και περιπλέκονται-την. Είναι προβλήματα βαθιά ριζωμένα και στεριωμένα. Για να ξεριζωθούν απαιτείται πολιτική θέληση, μεταρρυθμιστική φαντασία, δημοκρατική συνείδηση, συμμετοχή, χρόνος, κόποι και υπομονή. Ένα υγειονομικό σύστημα όπως το θέλουν οι Έλληνες πολίτες — όλο και πιο πολιτισμένο, πιο σοβαρό, πιο σωστό και πιο ανθρώπινο — δεν πραγματοποιείται μονομιάς, με την ταχύτητα που περνάμε από το σκοτάδι στο φως, γυρίζοντας ένα διακόπτη. Δεν πραγματοποιείται δίχως την πιο πλατιά δυνατή συνεργασία κομμάτων και κοινωνικών τάξεων. Εξυπακούεται πως η συνεργασία-τους πρέπει να είναι αποτέλεσμα πολιτικής πράξης (διαφώτισης).

Η σημερινή υγειονομική-μας οργάνωση πρέπει επίσημα να πεθάνει. Γιατί σπαταλάει τους πόρους της χώρας-μας, με μέσο κατά κεφαλήν εισόδημα ΧΑΜΗΛΟ, για να συντηρεί ένα υγειονομικό σύστημα χαμηλής ποιότητας. Γιατί στύβει τις τσέπες των αρρώστων τη στιγμή της ανάγκης. Δεκαετίες τώρα προσφέρει τεράστιες υπηρεσίες και καρπούς στο κεφάλαιο και μηδαμινές στους «ασφαλισμέ-

νους»-του.

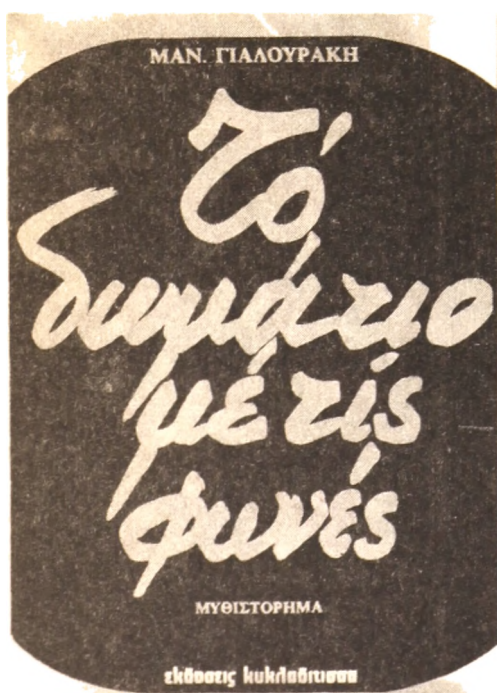
Τα Ταμεία Υγείας πρέπει π.χ. να πεθάνουν και όχι να ενοποιηθούν σταδιακά ή απότομα. Γιατί τροφοδοτούν ένα υπερκαταναλωτικό σύστημα. Γιατί έκαναν τον άρρωστο από υποκείμενο, αντικείμενο. Γιατί πολιτική-τους είναι, όταν είστε άρρωστοι πρέπει να πληρώνετε. Γιατί χρησιμοποιήθηκαν για τη διαίρεση των εργαζομένων και την επιβράβευση εκείνων των κατηγοριών που εκδήλωναν λιγότερη αντίσταση στα πολιτικά σχέδια των κρατούντων. Γιατί παρέχουν διαφορετική υγειονομική φροντίδα σε διαφορετικές επαγγελματικές κατηγορίες και γεωγραφικά διαμερίσματα. Γιατί «αντιμετωπίζουν» την αρρώστια άσχετα με το περιβάλλον δουλειάς και ζωής. Γιατί δεν μπορούν να συνδεθούν με το περιβάλλον ζωής των ασφαλισμένων-τους και να ασκήσουν πρωτοβάθμια προληπτική ιατρική. Γιατί συχνά τα μέλη μιας οικογένειας δεν ανήκουν στο ίδιο Ταμείο Υγείας. Γιατί αφού οδήγησαν τον κόσμο-τους στην υγειονομική αγορά και του την έκαναν απαραίτητη για τη ζωή-τους, από καιρό βάλθηκαν με τη βοήθεια των υγειονομικών καναλιών, να διοχετεύουν στο κεφάλαιο τις εισφορές και τις προσωπικές οικονομίες-τους. Γιατί σταδιακή ή απότομη ενοποίησή-τους σημαίνει **ΜΟΝΟΝ** μεγένθυση **ΠΟΣΩΝ** και γνωστών συμπεριφορών. Σημαίνει αναβολή της μεταρρύθμισης. Σημαίνει επικίνδυνη κληροδότηση στον ενοποιημένο ΕΦΥ. Σημαίνει συντήρηση και όχι αλλαγή. Η αλλαγή αρχίζει αποκλειστικά με τη διάλυσή-τους και την επίσημη γέννηση του ΕΦΥ.

Είναι τουλάχιστο περιεργή η διατήρηση ενός υγειονομικού συστήματος που αφαιμάσσει την οικονομία και την παραγωγή, που απερίσκεπτα «ζεματάει» ανθρώπους και οικονομίες, που χτυπάει κατάκαρδα τους εργαζομένους και ιδιαίτερα την εργατική και αγροτική τάξη, που οδηγεί στην αγωνιώδη αναζήτηση ατομικών και ιδιαίτερων λύσεων, που συχνά τραυματίζουν την προσωπική αξιοπρέπεια, ενώ αδυνατίζουν την ανάμεσά-μας αλληλεγγύη.

Είναι λάθος το να μας διαφεύγει πως υπάρχουν «εχθροί της υγειονομικής μεταρρύθμισης». Είναι πολυάριθμοι, διαθέτουν μεγάλη δύναμη, δεξιότητες και πείσμα.

Σοβαρότερο όμως λάθος είναι να κλείνουμε τα μάτια-μας μπροστά στα λάθη των «φίλων της μεταρρύθμισης». Ενώπιον αυτών που έχουν αναλάβει εξέχοντες ρόλους για την ψήφιση κάποιου μεταρρυθμιστικού νόμου - πλαισίου. Μέχρι τώρα στα λιγοστά κομματικά και προσωπικά-τους κείμενα κυριαρχεί η ασάφεια και η διακήρυξη στοιχειωδών αρχών. Παράδειγμα, η διακήρυξη κυβερνητικής πολιτικής του ΠΑΣΟΚ, τα υγειονομικά κείμενα του ΚΚΕ και της Δημοκρατικής Πανεπιστημονικής Κίνησης «Για τη Λαϊκή Υγεία» 1977, που κάνουν την κοινωνικοποίηση όραμα θερινής νύκτας, επειδή χρησιμο-

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΥΚΛΑΔΙΤΙΣΣΑ
ΤΗΛ. 6823.178

ΕΥΧΡΩΜΟ ΠΟΛΥΣΕΛΙΔΟ 8 ΠΟΛΩΝΙΚΟ

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ
ΤΟ ΚΑΙΝΟΥΡΙΟ ΤΕΥΧΟΣ
της **ΘΑΘΕΛ**

καθε μνηνα; καθε μνηνα

ποιούν κατά τη γνώμη-μου, ιατροκεντρικά πρίσματα. Αυτά και άλλα πολλά, αποτελούν μαρτυρίες μιας τουλάχιστον καθυστερημένης και στρεβλής κουλτούρας των κομμάτων της αλλαγής και των πρωταγωνιστών-τους στα προβλήματα Υγείας. ΠΑΣΟΚ και ΚΚΕ δεν «σχεδιάζουν» ένα άλλο Υγειονομικό σύστημα: Νά 'ναι θέμα ανεπάρκειας ή αμέλειας; Και τα δυο είναι καταδικάσιμα.

Είναι καιρός να θυμηθούμε όλοι πως η συνθηματολογική επανάληψη αρχών, ούτε αρκετή είναι ούτε δημιουργική. Πως για μια πραγματική υγειονομική μεταρρύθμιση δεν φτάνει ένα κόμμα όσο ισχυρό και αν είναι στη Βουλή. Πως δεν φτάνει ούτε μια κοινωνική τάξη, όσο ισχυρή και αν είναι, γιατί παντοδύναμη οπωσδήποτε δεν είναι, ολιγάριθμη όμως είναι. Πως και οι μεγαλύτερες αντιστάσεις των ολιγάριθμων προνομιούχων καταρρέουν τελικά, μπροστά σε μια ώριμη πλατιά συνεργασία. Είναι καιρός τα κόμματα ν' αρχίσουν να σκέφτονται δυνατά. Έτσι θα κάνουν και τους άλλους να σκέφτονται.

Είναι καιρός να θυμηθούμε όλοι, πως τα σημερινά πολύπλοκα συστήματα επιβάλλεται να τα μελετάμε με τη χρήση μη παραδοσιακών λογικών εργαλείων.

Είναι καιρός να θυμηθούμε όλοι, πως τα συμφέροντα υγείας των Ελλήνων πρέπει να είναι πάνω από τα συμφέροντα οποιασδήποτε επαγγελματικής κατηγορίας. Πως δεν είναι ασυμβίβαστα με τα συμφέροντα των ΓΙΑΤΡΩΝ και των υγειονομικών γενικά.

Δεν σας κάνει εντύπωση το ότι καμιά εφημερίδα κομματική ή «ανεξάρτητη», δεν ρώτησε τους αρμόδιους του ΥΚΥ, αν είχαν διατάξει ανακρίσεις για να διαπιστωθεί το αν υπήρχε ή όχι κρεβάτι στο νοσοκομείο που εργάζεται ο γιατρός, τις ημέρες εκείνες που παρέπεμψε την αρρώστη σε ιδιωτική κλινική, για να της κάνει την «επείγουσα» μαστεκτομή; Δεν σας κάνει εντύπωση πως δεν βρέθηκε κάποιος «Οργανισμός» να ρωτήσει για το είδος της «επείγουσας» μαστεκτομής; Όχι δεν είμαι υπέρ της καταδίκης. Υπέρ της Αλλαγής είμαι.

Κανένας δεν έχει το δικαίωμα εδώ και τώρα, να τιμωρήσει τον Έλληνα γιατρό. Γιατί αφού τον δόμησαν να είναι «ευαίσθητος» στις ΣΕΙΡΗΝΕΣ, τον αμόλησαν να ζει επαγγελματικά ανάμεσά-τους. Τιμωρίες, μόνον μετά την αρχή της αλλαγής, μετά την ίδρυση του ΕΦΥ και την αρχή της εξορίας των σειρήνων.

«Υψος» υγειονομικών δαπανών και ΕΦΥ

Για την ώρα, πυρήνας του ζητήματος Υγείας έγινε το «ύψος» των υγειονομικών δαπανών. Οι περισσότεροι επαναλαμβάνουν πως η Ελλάδα αφιερώνει στην ΥΓΕΙΑ ένα ποσοστό του εθνικού-της εισοδήματος που είναι πολύ μικρότερο από αυτό που διαθέτουν άλλα δυτικά κράτη.

Όμως, από μόνη-της η σύγκριση ανάμεσα στην υγειονομική δαπάνη και το Εθνικό εισόδημα, δεν είναι ένα δεδομένο μεγάλης αξίας, ούτε αντιπροσωπεύει ένα έγκυρο κριτήριο για τον καθορισμό του ΠΟΣΑ μια χώρα «μπορεί» να ξοδεύει για υγεία. Είναι ένα δεδομένο που πρέπει να συσχετίζεται με άλλα δεδομένα π.χ. με το μέσο κατά κεφαλή εισόδημα, το δείκτη πληθωρισμού, το ύψος του Δημοσίου χρέους, το επίπεδο ανεργίας και συνεπώς με τη σχέση ανάμεσα στο κλάσμα του απορροφούμενου εισοδήματος από την τρέχουσα δαπάνη και το κλάσμα του εισοδήματος που προορίζεται για παραγωγικές επενδύσεις κτλ.

Η θεώρηση όλων αυτών των άλλων δεδομένων και όταν δεν λογαριάζουμε π.χ. τις στρατιωτικές-μας δαπάνες ή τις δαπάνες για τις σεισμόπληκτες περιοχές, μας οδηγεί να δεχτούμε πως οι ελληνικές συνθήκες διαφέρουν από εκείνες των άλλων δυτικών χωρών, που ξοδεύουν ένα μεγαλύτερο κλάσμα του δικού-τους εισοδήματος για υγεία.

Και όμως, πολιτικές και κοινωνικές δυνάμεις εξακολουθούν ν' αντιμετωπίζουν το πρόβλημα των δαπανών, με τρόπο ουσιαστικά αφηρημένο — μονολογώντας δηλαδή, μόνον ή κύρια πάνω στο «ύψος» των δαπανών ή πάνω στο ποσοστό του εθνικού προϊόντος που είναι «σωστό» να διατίθεται για υγεία — ενώ νομίζω πως, το πρόβλημα για την ώρα, είναι η επινόηση και λειτουργία των απαραίτητων μηχανισμών που θα εξασφαλίζουν να ξοδεύονται έτσι και όχι αλλοιώς τα χρήματα.

Περισσότερα χρήματα στα τωρινά υγειονομικά κανάλια, στις τωρινές υγειονομικές δομές, τις ίδιες καταλήξεις θα έχουν. Είναι κοινό μυστικό, πως το τωρινό υγειονομικό σύστημα παράγει, με συνεχώς αυξανόμενο κόστος, ένα προϊόν όλο και πιο κατώτερης ποιότητας.

Δεκαετίες τώρα οι δημόσιες, ασφαλιστικές και ιδιωτικές δαπάνες τροφοδοτούν ένα υγειονομικό σύστημα, βαθιά άδικο για τις πε-

ρισσότερες κοινωνικές τάξεις και ανεπαρκές για όλους τους Έλληνες. Αν δεν ιδρυθεί ο ΕΦΥ, θα εξακολουθούμε να ξοδεύουμε μεγαλύτερα ποσά, με τους ίδιους τρόπους και χειρότερα αποτελέσματα. Θα εξακολουθούμε να ξοδεύουμε για ενέργειες περιττές ή τεχνικά ξεπερασμένες. Για τη συντήρηση ή ίδρυση υπηρεσιών που δεν τις έχουμε πραγματικά ανάγκη. Για άπειρα φάρμακα αμφίβολης ή τουλάχιστον απατηλής αποτελεσματικότητας. Για τη μισθοδοσία ενός ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΟΥ προσωπικού (ιατρικό και παραϊατρικό), χαμηλού κατά μέσον όρον επαγγελματικού αναστήματος, ή δυσανάλογης απόδοσης σε σχέση με την οικονομική αποζημίωση που λαβαίνει. Την ίδια στιγμή ξοδεύουμε ανεπαρκώς ή ανοργάνωτα στους αληθινά ζωτικούς τομείς της υγειονομικής οργάνωσης.

Γι' αυτούς και άλλους πολλούς λόγους που θ' αναφέρω τώρα μόνον επιγραμματικά (π.χ. οι νέες αρρώστιες που είναι προλήψιμες όχι και θεραπεύσιμες, η αύξηση του αριθμού των αρρώστων, η αύξηση του κόστους των θεραπειών και διαγνωστικών αγωγών, η ανάγκη πρωτοβάθμιας προληπτικής ιατρικής κτλ.), απαιτείται η ταχύτατη θέσπιση ΝΕΑΣ υγειονομικής οργάνωσης. Απαιτείται η διάλυση των ταμείων Υγείας, η ίδρυση του ΕΦΥ, των Περιφερειών και ο καθορισμός της ημερομηνίας λειτουργίας-του. Μια πολύπλευρα συμφέρουσα ημερομηνία λειτουργικής έναρξης του ΕΦΥ, μπορεί να είναι η πρώτη(1) Ιανουαρίου του 1986. Τέσσερα χρόνια για την αρχική οργάνωσή-του, νομίζω πως είναι αρκετά. Μετά θα πορευόμαστε και θα προσαρμόζουμε το σύστημα, με τη βοήθεια του κοινού, των αναλύσεων, της έρευνας, της ανάπτυξης της σκέψης και της πράξης. Με τη συνεργασία ειδικών και του πληθυσμού. Με πυξίδα τα Εθνικά Υγειονομικά Προγράμματα ή σχέδια που θα ψηφίζονται από τη Βουλή-μας.

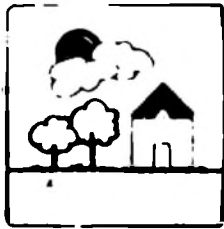
Για την ώρα, φαίνεται πως είναι επείγον το θέμα και από τον ογκούμενο αριθμό Ελλήνων ασφαλισμένων που ασφαλίζονται και σε ασφαλιστικές εταιρίες για υγεία και από τον επίσης αυξανόμενο αριθμό αυτών που καταφεύγουν σε ξένα υγειονομικά συστήματα της Δύσης και της Ανατολής.

□

ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ:

Εθνικά Υγειονομικά προγράμματα
και Εθνικός Φορέας Υγείας

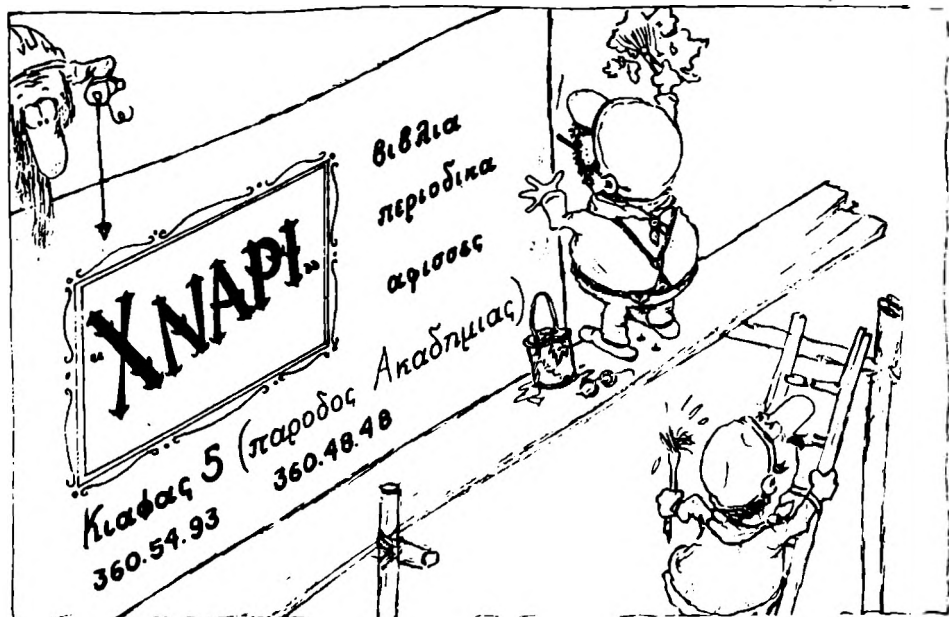
Παιδότοπος παιδικός σταθμός νηπιαγωγείο

“Ενας χώρος στην αποκλειστική διάθεση των παιδιών. Οι ανάγκες του παιδιού για επικοινωνία, παιδαγωγικό παιχνίδι, δημιουργική συλλογική δραστηριότητα, αντιμετωπίζονται με την αγάπη, τη ζεστασιά και με ξεχωριστή ευθύνη από ανθρώπους ειδικούς.

Ντίνα Καψάλη

· Λ. Πεντέλης 53 · Χαλάνδρι Τηλ. 68.32.073

ΕΙΜΑΣΤΕ ΜΙΑ ΧΩΡΑ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ

Εδώ και εκατό χρόνια ταξιδεύουμε στο εξωτερικό και το εσωτερικό με την ελπίδα λιγότερο να συναντήσουμε την καλή-μας μοίρα και περισσότερο να ξεφύγουμε από κείνη που μας μοίρανε στην κούνια. Για παρηγοριά και επιβεβαίωση μας σέρβιραν το παραμύθι του πολυτάξιδου και πολυμήχανου Οδυσσέα και το δαιμόνιο του Έλληνα κι έτσι απέκτησε υπόσταση και περιεχόμενο και η μεταναστευτική-μας ιδεολογία. Που την εξέφρασε με επιμέλεια και επιδεξιότητα επί δεκάδες χρόνια η Δεξιά, υλοποιώντας-την σε δυο κυρίως άξονες: Να φεύγουν όσο γίνεται περισσότεροι Έλληνες από τον τόπο-τους και να μένει απαράβιαστο μυστικό από τους πολίτες η έκταση και η σημασία της μετανάστευσης. Βέβαια ο κ. Ξ. Ζολώτας από το 1966 χαρακτήρισε τη μετανάστευση «εθνικόν κίνδυνον». Αλλά πίσω από αυτό το άλλοθι οι κυβερνήσεις της δεκαετίας του '60 οδήγησαν το μεγαλύτερο μεταναστευτικό κύμα της νεοελληνικής ιστορίας προς τις γερμανικές, τις βελγικές και τις σουηδικές φάμπρικες.

★ ★ ★

ΕΙΜΑΣΤΕ ΜΙΑ ΧΩΡΑ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ

Κατέχουμε τον τίτλο της χώρας με το μεγαλύτερο ποσοστό μεταναστών σε σχέση με τον πληθυσμό-της σ' ολόκληρο τον κόσμο. Το ρεκόρ αυτό δεν το χάσαμε ούτε στην περίοδο των δυο μεγάλων μεταναστευτικών εξάρσεων του αιώνα-μας: Τη δεκαετία του 1910 προς την Αμερική και τη δεκαετία του 1960 προς τη Δυτική Γερμανία και τις άλλες δυτικοευρωπαϊκές χώρες. Από το 1960 και μόνο προς τη Γερμανία μετανάστευσαν, για λίγο ή πολύ, 800.000 Έλληνες, δηλαδή σχεδόν το 10% του συνολικού ελληνικού πληθυσμού. Από τα δύο εκατομμύρια Έλληνες μετανάστες που ζουν σήμερα σ' όλο τον κόσμο το ενάμισι είναι μετανάστες πρώτης και δεύτερης γενιάς με στενούς δεσμούς με την πατρίδα-τους και μόνο τριακόσιες χιλιάδες από τους παλαιότερους έχουν μια αμυδρή μόνο ιδέα για την προέλευσή-τους. Το τραγικό είναι ότι για τη διατήρηση αυτών των δεσμών, που δεν είναι μόνο συναισθηματικοί αλλά και εθνικοί, πολιτικοί και οικονομικοί δεν συνέβαλαν καθόλου οι ελληνικές κυβερνήσεις. Είναι μεράκι και έργο αποκλειστικά των ιδίων των μεταναστών.

★ ★ ★

ΕΙΜΑΣΤΕ ΜΙΑ ΧΩΡΑ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ

Αλλά η έννοια μεταναστευτική πολι-

τική μας είναι άγνωστη. Όχι μόνο στην κυβέρνηση που εγκατέλειψε την εξουσία τον περασμένο Οκτώβρη αλλά σ' όλες τις κυβερνήσεις της τελευταίας εκατονταετίας. Σε μια χώρα που το 20% του πληθυσμού-της είναι μετανάστες δεν υπάρχει μια κεντρική υπηρεσία μεταναστευτικών υποθέσεων ενώ οι διπλωματικές αρχές στις χώρες που ζουν Έλληνες μετανάστες δεν έχουν καμιά σχέση μαζί-τους και καμιά ευαισθησία για τα προβλήματά-τους. Περισσότερο «ενδιαφέρον» δείχνουν οι Τράπεζες, το Στεγαστικό Ταμειυτήριο και κάποιοι πλανόδιοι κρυφουπάλληλοι του Δημοσίου που πλασάρουν στους μετανάστες επενδυτικές ιδέες. Αυτοί όλοι σκοπεύουν στο ψητό: Στις καταθέσεις των μεταναστών που ας μην το κρύβουμε: μόνο στην Ευρώπη υπολογίζονται σε εφτά δισεκατομμύρια δολάρια!

★ ★ ★

ΕΙΜΑΣΤΕ ΜΙΑ ΧΩΡΑ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ

Αλλά και παλιννοστούντων. Στα τελευταία έξι χρόνια παρατηρείται ένα ρεύμα επιστροφής των μεταναστών. Για πρώτη φορά στη διάρκεια του αιώνα η παλιννόστηση ισοφαρίζει τη μετανάστευση και κάπου κάπου την ξεπερνά. Αυτό δεν δίνει σε κανένα το δικαίωμα να πανηγυρίζει. Ωφείλεται σε μια διαταγή του Παττακού το 1972 που απαγόρευε τη μαζική μετανάστευση (και ισχύει ακόμη) για να ωραιοποιήσει την κατάσταση στην Ελλάδα και στους αυστηρούς περιορισμούς που έθεσαν οι Ευρωπαϊκές χώρες και ιδιαίτερα η Δ. Γερμανία από το 1973, για την εισροή νέων μεταναστών στα εδάφη-τους. Στην αναγκαστική αναχαίτιση του μεταναστευτικού ρεύματος των Ελλήνων συνέβαλε αποφασιστικά και ο όρος στη συμφωνία για την ένταξη της χώρας-μας στην ΕΟΚ που προβλέπει επταετή μεταβατική πε-

ρίοδο για την ελεύθερη διακίνηση των εργαζομένων. Οι Γερμανοί και οι άλλοι εταίροι στην ΕΟΚ αλλά και οι Έλληνες αρμόδιοι και οι εργοδότες είχαν προβλέψει ότι χωρίς αυτό τον περιορισμό ένα νέο κύμα μεταναστών θα ξεκινούσε στις αρχές του 1981 από την Ελλάδα με απρόβλεπτη έκταση και συνέπειες.

★ ★ ★

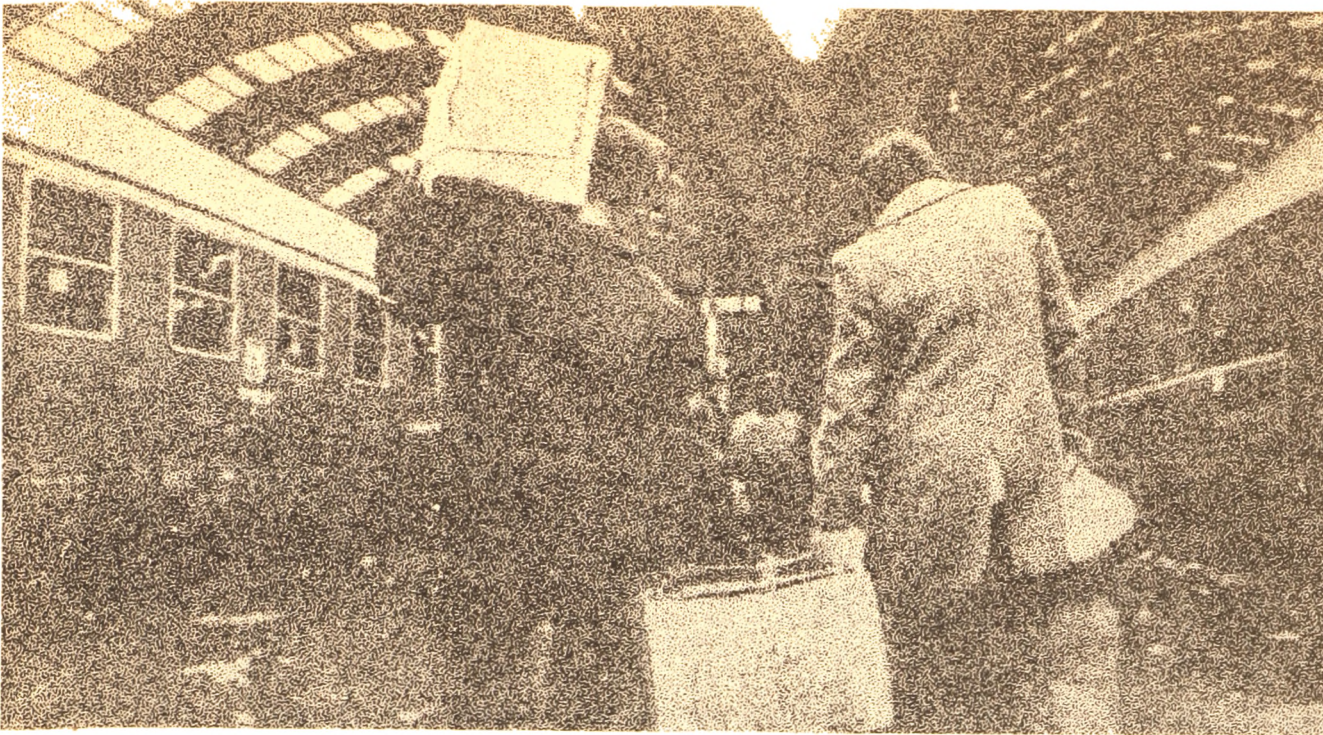
ΕΙΜΑΣΤΕ ΜΙΑ ΧΩΡΑ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ

Γιατί και οι μετανάστες που παλιννοστούν εξακολουθούν να νοιώθουν σαν μετανάστες, τώρα πια στην ίδια-τους την πατρίδα. Κανένας δε σκέφτηκε ποτέ τα προβλήματα αυτών που επιστρέφουν για μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα. Πώς θα επενδύσουν τις οικονομίες-τους, πώς θα αξιοποιήσουν τη βιομηχανική-τους πείρα και τις γνώσεις-τους στην υψηλή τεχνολογία, πώς θα επαναπροσαρμοστούν στην ελληνική κοινωνία, πώς θα λύσουν τα προβλήματα που ανακύπτουν από μια ριζική αλλαγή τρόπου ζωής για δεύτερη φορά μέσα σε δέκα ως είκοσι χρόνια. Τα παιδιά-τους, θύματα ενός αναχρονιστικού εκπαιδευτικού συστήματος στην ξενитеία, αγράμματα σε δυο γλώσσες, δεν μπορούν να προσαρμοστούν στο αδιάφορο ελλαδικό σχολείο, χάνουν χρονιές και πολλά απ' αυτά εγκαταλείπουν πολύ γρήγορα κάθε προσπάθεια για μόρφωση. Μια πρόσφατη έρευνα περιορισμένης έκτασης δείχνει ότι το 50% των Ελλήνων που έχουν παλιννοστήσει από τη Δ. Γερμανία επιθυμούν, για διάφορους λόγους, να ξαναμεταναστεύσουν. Στα παιδιά το ποσοστό είναι μεγαλύτερο...

★ ★ ★

ΕΙΜΑΣΤΕ ΜΙΑ ΧΩΡΑ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ

Και παλιννοστούντων. Που η μετανά-

στευση και η παλιννόστηση είναι τα μεγάλα-μας μυστικά. Να μη μάθει την έκτασή-τους ο πολύς κόσμος, να μην πληροφορηθεί τις επιπτώσεις-τους ο λαός. Τόση μυστικότητα έφτασε να μην ξέρουν τίποτα πια για το θέμα ούτε οι εντεταλμένοι για κάποιες στοιχειώδεις έστω φροντίδες στην κρατική μηχανή. Τη συσκότιση ολοκληρώνει κυβερνητική εντολή που δεν επιτρέπει από το 1978 στην Εθνική Στατιστική Υπηρεσία να τηρεί στοιχεία για τη μετανάστευση και την παλιννόστηση. Το Κέντρο Παλιννοστούντων που ιδρύθηκε με τη φροντίδα του Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών είναι η επιβεβαίωση της κρατικής αδιαφορίας. Στη Δημόσια Διοίκηση δεν υπάρχει σήμερα ούτε ένας υπάλληλος (αρ. 1) ειδικευμένος σε μεταναστευτικά θέματα με μια γενικότερη θεώρηση και επιστημονική ή ερευνητική εμπειρία του προβλήματος. Στα μαζικά μέσα ενημέρωσης και στον Τύπο δεν έχει γίνει στα μεταπολεμικά χρόνια ούτε μια απόπειρα για αντιμετώπιση του προβλήματος με κάποια σοβαρότητα. Και η βιβλιογραφία-μας για το θέμα; Εδώ είναι το τραγικότερο. Από μια δεκάδα βιβλίων, μόλις μπορεί να ξεχωρήσει κανείς δύο ή τρία με τις απαιτήσεις της σοβαρής έρευνας.

★ ★ ★

ΕΙΜΑΣΤΕ ΜΙΑ ΧΩΡΑ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ

Στο βιβλιογραφικό-μου σημειωματάριο έχω καταγράψει περί τα πεντακόσια γερμανόφωνα βιβλία για τη μετανάστευση. Γραμμένα όλα στα τελευταία είκοσι χρόνια. Παρότι οι Γερμανοί δεν εξάγουν, μόνο εισάγουν μετανάστες. Μια ματιά σε στατιστικές διαθέσεις σ' αυτό το σημειωματάριο δίνει μια ιδέα για το πώς σχηματίστηκε αυτή η βιβλιογραφία στη Γερμανία. Σαράντα περίπου έρευνες έχουν διεξαχθεί και δημοσιευτεί από Ινστιτούτα διαφόρων γερμανικών πανεπι-

στημίων. Άλλοι τόσοι τόμοι αποτελούνται από έρευνες διαφόρων κρατικών υπηρεσιών που επίσης δημοσιεύονται. Στις εκατόν πενήντα πλησιάζουν οι μελέτες που έχουν χρηματοδοτήσει Δήμοι, Ινστιτούτα μελετών και βιομηχανίες. Δέκα από τις τολμηρότερες και σημαντικότερες έρευνες έχουν οργανώσει και εκδώσει φοιτητικοί σύλλογοι. Γύρω στα τριάντα έργα σχετικά με τα προβλήματα των μεταναστών έχουν εκδώσει τα Γερμανικά Εργατικά Συνδικάτα και περί τα είκοσι έχουν προωθήσει οι κοινωνικές υπηρεσίες της Ευαγγελικής Εκκλησίας. Εξήντα περίπου είναι οι τυπωμένες και διατιθέμενες από το βιβλιοπωλείο διδακτορικές διατριβές με θέματα από τη μετανάστευση. Τα πολιτικά κόμματα της Γερμανίας προτείνουν τουλάχιστον από μια ογκωδέστατη μελέτη. Και φτάνουν στα εκατόν πενήντα τα βιβλία που έχουν γίνει από ελεύθερους συγγραφείς και ερευνητές και κυκλοφορούν από τους γνωστότερους εκδοτικούς οίκους. Απέναντι σ' αυτά η Ελλάδα, η χώρα με το μεγαλύτερο ποσοστό μεταναστών στον κόσμο, αντιπαραθέτει δυο ή τρία βιβλία γραμμένα στα τελευταία τριάντα χρόνια.

★ ★ ★

ΕΙΜΑΣΤΕ ΜΙΑ ΧΩΡΑ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ

Και παλιννοστούντων. Αρμόδιοι καλούνται σήμερα να διατυπώσουν μια συγκεκριμένη πολιτική στα μεταναστευτικά και παλιννοστησιακά θέματα. Θα στηριχθούν, πού; Σε ποιά υποδομή; Όλα μοιάζουν σα να ξεκίνησε μόλις χθες ο πρώτος Έλληνας μετανάστης για την ξενιτειά. Ας παραδεχτούμε τουλάχιστον πως υπάρχουν μετανάστες. Πως υπάρχει το πρόβλημα. Να ανατραπεί η τακτική της στρουθοκαμήλου, η λογική της απόκρυψης της πραγματικότητας. Έτσι το επόμενο βήμα θα γίνει σίγουρα πιο εύκολο. ○

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΘΥΤΘΠΙΑ

προς την ελευθερία
στον εργώτα

ΚΑΡΟΛΟΣ ΦΟΥΡΙΕ

ΘΥΤΘΠΙΑ

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ

ΚΩΣΤΑΣ

ΣΤΕΡΓΙΟΠΟΥΛΟΣ

Η ανανεωμένη

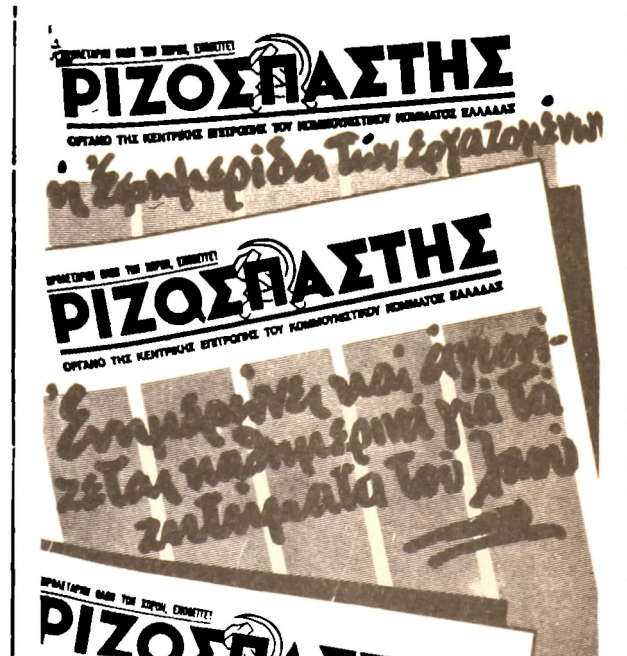
παράδοση

από τη σειρά

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΟΚΟΛΗ

Γραβιάς 10-12 τηλ.36.05.520

ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΡΑΣΗ 1977 — 1981

του Γιώργου Α. Παναγιώτου

Θα ήταν παρακινδυνευμένη κοινοτοπία η επανάληψη των αμφισβητήσεων για το ρόλο του Κοινοβουλίου ή τη δυνατότητα της ουσιαστικής παρέμβασης των ψηφοφόρων στη διαμόρφωση της πολιτικής κατάστασης, όταν μάλιστα στον ψηφοφόρο και τον ενεργό πολίτη η διαφορά είναι πολύ μεγάλη. Οι αντιρρήσεις παραμένουν στο ακέραιο και μάλιστα πολλαπλασιάζονται όσο η πολιτική βούληση του «λαού» παραμένει στη σκιά. Αλλά η Βουλή συνεχίζει το δρόμο-της, όσο αν η ελαχιστοποίηση του ρόλου-της είναι δεδομένη. Γι' αυτό παρουσιάζουμε απλά σε πίνακες, με την ίδια μεθολογία που ακολουθήθηκε και στο τεύχος 182 του «ΑΝΤΙ», τη δραστηριότητά-της στη δεύτερη περίοδο

λειτουργίας-της, με καθεστώς Προεδρευόμενης Δημοκρατίας.

Ο αναγνώστης των πινάκων για τη δράση του Κοινοβουλίου στην περίοδο 1977 - 1981, με τη σύνθεση που είχε ύστερα από τις εκλογές της 20.11.1977, πρέπει να λάβει υπόψη-του: α) πως τα αθροίσματα κάθε πίνακα δεν είναι δυνατό να συσχετιστούν με τα αθροίσματα άλλων πινάκων, γιατί στους τομείς του κοινοβουλευτικού ελέγχου το αυτό αντικείμενο απευθύνεται σε περισσότερα — συνήθως — από ένα υπουργεία και μπορεί να υπογράφεται από βουλευτές διαφορετικών κομμάτων και ακόμη β) πως οι αύξοντες αριθμοί των πινάκων II - VI ανταποκρίνονται στην ίδια ανάπτυξη των υπουργείων με τον πίνακα I.

ΠΙΝΑΚΑΣ I
Η ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΚΑΘΕ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ

α/α ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ	Νόμοι	Συζ. Επερ.	Συζ. Ερ.	Γρ. Απαν.	Κατ. Επερ.	Κατ. Ερ.
1. ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ	26	29	66	256	175	1341
2. ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ	21	14	79	432	137	972
3. ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ	98	10	10	168	77	284
4. ΑΜΥΝΗΣ	17	20	64	393	97	508
5. ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ	25	14	47	95	84	440
6. ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ	12	11	126	1047	56	1959
7. ΠΑΙΔΕΙΑΣ	31	18	108	1203	115	1606
8. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	55	38	137	422	115	1147
9. ΓΕΩΡΓΙΑΣ	29	44	121	1231	173	2122
10. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	11	7	75	240	38	599
11. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ	4	32	89	606	133	1040
12. ΕΜΠΟΡΙΟΥ	16	29	91	314	115	676
13. ΕΡΓΑΣΙΑΣ	10	17	14	507	157	835
14. ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	68	27	111	1559	157	1967
15. ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ	12	36	168	1053	98	1955
16. ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ	1	4	22	218	31	402
17. ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	28	18	14	759	73	1196
18. ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΕΩΣ	8	16	5	582	85	673
19. ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ	22	5	12	316	32	528
20. ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ	0	0	0	18	4	60

ΠΙΝΑΚΑΣ III
ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

α/α	ΝΔ	ΠΑΣΟΚ	ΚΚΕ	ΕΔΗΚ	ΚΟΔΗΣΟ	ΚΚΕεσ	ΕΔΑ	ΕΠ	ΝΦ	Σ.Π.	Α.Π.	ΠΑΡΚΕ
1.	5	40	10	2	3	4	0	0	1	1	0	0
2.	4	45	13	9	4	3	1	0	0	0	0	0
3.	1	4	2	2	1	0	0	0	0	0	0	0
4.	6	33	13	8	3	2	3	0	0	2	0	0
5.	2	31	6	4	4	1	0	0	0	0	0	0
6.	6	67	42	1	1	6	0	2	0	1	0	0
7.	5	61	30	2	2	5	0	0	0	3	1	1
8.	14	70	24	12	4	7	2	1	0	4	0	0
9.	9	70	28	5	3	6	0	0	0	0	0	0
10.	6	45	15	6	3	0	0	0	0	0	0	0
11.	4	44	34	3	2	2	0	0	0	0	0	0
12.	2	49	16	8	6	3	0	0	0	8	0	0
13.	1	2	7	1	0	3	0	0	0	0	0	0
14.	6	60	33	5	0	6	0	2	0	1	1	0
15.	18	106	37	5	2	3	0	0	0	0	1	0
16.	0	12	9	1	0	0	0	0	0	0	0	0
17.	0	6	3	1	3	1	0	0	0	0	0	0
18.	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19.	0	10	1	0	1	0	0	0	1	0	0	0
20.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

ΠΙΝΑΚΑΣ II
ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΕΠΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

α/α	ΠΑΣΟΚ	ΚΚΕ	ΕΔΗΚ	ΚΟΔΗΣΟ	ΚΚΕεσ	ΕΔΑ	ΕΠ	ΝΦ	Σ.Π.	Α.Π.
1.	13	5	6	5	2	0	0	0	3	2
2.	9	3	1	1	0	0	1	0	0	0
3.	6	3	2	0	0	0	0	0	0	0
4.	8	4	6	0	3	0	0	0	0	0
5.	10	2	1	1	0	0	0	0	0	0
6.	6	3	2	1	2	0	0	0	0	0
7.	12	0	2	1	3	0	0	0	2	0
8.	29	5	3	1	2	1	1	0	1	0
9.	27	13	7	0	0	0	0	0	4	0
10.	4	0	1	1	0	0	1	0	0	0
11.	15	7	8	3	1	0	0	0	4	0
12.	23	10	0	0	0	0	0	0	1	0
13.	8	3	2	2	2	0	0	0	0	0
14.	15	6	3	3	2	1	1	0	5	0
15.	19	9	6	2	1	1	2	0	3	1
16.	3	0	0	0	2	0	0	0	0	0
17.	11	3	4	2	2	0	0	0	0	0
18.	6	4	2	2	1	1	2	1	0	0
19.	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

ΠΙΝΑΚΑΣ V
ΚΑΤΑΘΕΣΗ ΕΠΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

α/α	ΝΔ	ΠΑΣΟΚ	ΚΚΕ	ΕΔΗΚ	ΚΟΔΗΣΟ	ΚΚΕεσ	ΕΔΑ	ΕΠ	Σ.Π.	Α.Π.	ΠΑΡΚΕ
1.	70	20	25	24	14	0	0	0	19	2	1
2.	46	25	22	21	14	1	2	0	8	0	0
3.	23	11	24	3	12	0	0	0	4	1	1
4.	31	18	21	4	18	0	0	0	2	3	0
5.	42	17	5	5	3	0	0	0	12	0	0
6.	22	14	5	5	7	1	1	0	0	1	0
7.	50	19	8	9	11	0	0	0	15	3	0
8.	64	19	8	11	5	0	3	0	3	0	0
9.	86	45	8	5	11	0	0	0	13	3	1
10.	18	5	7	2	3	1	0	0	2	0	0
11.	66	19	8	20	13	0	0	0	7	0	0
12.	66	27	4	5	2	0	0	0	10	0	1
13.	47	29	8	12	23	0	0	0	18	0	0
14.	77	22	12	8	14	0	2	0	21	1	0
15.	56	8	6	7	4	1	0	0	14	2	0
16.	12	6	2	3	5	1	2	0	0	0	0
17.	37	10	6	4	10	0	0	0	6	0	0
18.	35	18	7	10	7	2	1	0	5	0	0
19.	20	5	1	3	2	0	0	0	1	0	0
20.	5	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0

ΠΙΝΑΚΑΣ VI
ΚΑΤΑΘΕΣΗ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

α/α	ΝΔ	ΠΑΣΟΚ	ΚΚΕ	ΕΔΗΚ	ΚΟΔΗΣΟ	ΚΚΕεσ	ΕΔΑ	ΕΠ	Σ.Π.	Α.Π.	Μ.Π.	Γ.Π.	Χ.Ι.	Μ.Ξ.	Δ.Κ.
1.	126	720	154	32	62	38	3	2	2	0	0	0	0	0	0
2.	91	520	160	67	90	23	1	5	8	6	0	0	0	0	1
3.	13	127	26	60	37	16	2	4	7	1	0	0	1	0	0
4.	24	271	97	59	37	12	0	4	3	1	0	0	0	0	0
5.	34	316	49	29	35	9	0	1	6	3	0	0	0	0	0
6.	59	1202	612	25	40	11	0	3	2	4	0	0	1	0	0
7.	76	955	455	45	63	72	1	2	29	7	0	0	1	0	0
8.	72	759	134	55	78	22	1	6	13	6	0	0	0	1	0
9.	101	1324	420	40	97	119	1	4	8	5	0	0	1	1	1
10.	30	342	127	24	48	13	1	0	7	0	0	0	0	0	2
11.	56	564	271	21	73	36	0	1	6	11	0	0	0	1	0
12.	39	443	108	24	32	20	0	2	4	4	0	0	0	0	0
13.	19	397	269	10	73	58	2	1	6	0	0	0	0	0	0
14.	113	1199	584	58	108	66	1	2	21	9	0	1	1	4	0
15.	87	1151	533	35	79	40	0	1	16	12	0	1	0	0	0
16.	25	216	114	4	30	11	0	0	1	0	0	0	1	0	0
17.	71	709	271	29	83	17	1	1	8	6	0	0	0	0	0
18.	39	489	71	16	30	13	0	3	7	4	0	0	1	0	0
19.	21	350	85	34	18	11	2	2	4	1	0	0	0	0	0
20.	1	52	4	0	2	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0

ΠΙΝΑΚΑΣ IV
ΓΡΑΠΤΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

α/α	ΝΔ	ΠΑΣΟΚ	ΚΚΕ	ΕΔΗΚ	ΚΟΔΗΣΟ	ΚΚΕεσ	ΕΔΑ	ΕΠ	ΝΦ	Σ.Π.	Α.Π.	ΠΑΡΚΕ	Μ.Π.	Γ.Π.
1.	29	170	25	4	16	10	1	1	1	0	0	0	0	0
2.	26	250	83	32	34	12	0	1	0	0	0	0	0	0
3.	8	66	15	43	18	14	0	0	2	2	0	0	0	0
4.	16	241	65	32	16	10	0	1	1	3	6	0	0	2
5.	9	60	9	10	1	4	0	0	2	0	0	0	0	0
6.	49	642	299	16	24	12	0	7	0	0	0	0	0	0
7.	60	703	283	37	50	51	0	3	0	14	0	0	0	0
8.	30	286	49	24	21	6	0	2	0	5	1	1	0	0
9.	103	789	215	36	43	45	0	2	2	2	3	0	0	0
10.	11	141	58	6	12	11	0	1	0	1	0	0	0	0
11.	41	330	168	23	16	31	0	2	1	1	2	0	0	0
12.	27	196	40	12	21	17	0	0	0	1	0	0	0	0
13.	18	219	176	26	32	42	0	1	0	3	0	0	0	0
14.	98	892	351	59	75	62	2	6	3	13	3	0	0	0
15.	95	633	226	23	38	29	0	2	2	6	4	0	0	0
16.	10	114	73	4	9	6	0	0	0	0	0	0	0	0
17.	56	471	148	31	38	12	1	4	1	4	2	0	0	0
18.	34	418	58	22	16	15	0	10	2	6	1	0	0	0
19.	12	199	54	25	15	8	1	0	0	1	1	0	1	0
20.	0	16	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Πίνακας VII
ΟΙ ΔΕΚΑ ΠΡΩΤΟΙ ΣΕ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ

α/α	Όμιλίες	Κατάθ. Έπερ.	Κατάθ. Έρωτ.	Γραπτές Απαντ.	Άναφορές
1.	Άλευράς..... 389	Κακλαμάνης.... 249	Κάππος..... 2796	Κάππος..... 1402	Μπαντουβάς... 4913
2.	Κακλαμάνης.... 303	Κύρκος..... 225	Δαμανάκη..... 2329	Δαμανάκη..... 1236	Άνερούσης... 3725
3.	Κεδικογλου.... 291	Κάππος..... 218	Κεπέσης..... 2100	Κεπέσης..... 1146	Παπαδημ..... 3253
4.	Λιαροκάπης... 283	Παπαθεμελής... 189	Κρητικός..... 1838	Βασάλος..... 1006	Κάππος..... 3053
5.	Μπαντουβάς... 252	Δαμανάκη..... 140	Βασάλος..... 1779	Καλλέργης..... 910	Κύρκος..... 3021
6.	Κάππος..... 230	Ν. Καλούδης... 135	Μαυροδόγλου.. 1746	Κρητικός..... 889	Βενιζέλος..... 2811
7.	Τσοβόλας..... 226	Τσουδερού..... 131	Καλλέργης..... 1727	Κακλαμάνης... 875	Μαυροδόγλου.. 2494
8.	Βασάλος..... 224	Γιώτας..... 130	Κακλαμάνης... 1568	Μαυροδόγλου... 812	Ξυλούρης..... 2340
9.	Βερυβάκης..... 218	Κεπέσης..... 121	Βερυβάκης..... 1041	Φαράκος..... 597	Μπότσαρης... 2101
10.	Δρεττάκης..... 197	Γιάννου..... 118	Φαράκος..... 1003	Βερυβάκης..... 547	Δαμανάκη..... 2055

Υποσημειώνεται ότι η πηγή είναι η μηνιαία τεκμηριωτική έκδοση για τις εργασίες της Βουλής «Κοινοβουλευτικά Χρονικά» κι ότι τα αρχικά που σημειώνονται με τελεία ανήκουν: Σ.Π. στον Σ. Παπαθεμελή (όταν ήταν ανεξάρτητος), Α.Π. στον Α. Πνευματικό, Μ.Π. στον Μ. Πρωτοπαδάκη, Γ.Π. στον Γ. Παπαευθυμίου, Χ.Ι. στον Χ. Ιμάμογλου. Μ.Ξ. στον Μ. Ξυλούρη και Δ.Κ. στον Δ. Καρδάρη. Επίσης πως οι τυχόν διαφορές ανάμεσα στους πίνακες II, III, IV, και τις αντίστοιχες εγγραφές του τεύχους 20 των «Κοινοβουλευτικών Χρονικών» οφείλονται στο ότι εδώ έχουν συμπεριληφτεί και οι παρεμβάσεις των βουλευτών που έγιναν πέρα από όσους είχαν την πρωτοβουλία για την ανακίνηση του συγκεκριμένου θέματος ελέγχου.

Επισημαίνονται, τέλος, οι εντελώς αδρανείς στο διάστημα της τετραετίας, που είναι: στον τομέα των αγορεύσεων οι Α. Γκελεστάθης, Σ. Γκίκας, Δ. Γρίβας, Γ. Δαβιδόπουλος, Τ. Ζεϊμπέκ, Ι. Καβαρτζής, Μ. Μακρής, Ν. Μάρτης, Η. Παπαηλιού, Ζ. Παπαλαζάρου, Κ. Παπούλιας και Ι. Χατζής (οι Γκίκας, Δαβιδόπουλος, Καβαρτζής και Χατζής είχαν ελάχιστα χρονικά περιθώρια να διακριθούν), στον τομέα των επερωτήσεων οι Ι. Αλευράς, Ι. Ζιγδής, Γ. Μαύρος, Α. Παπανδρέου και Χ. Φλωράκης (όλοι — κατά τεκμήριο — δικαιολογημένα), στον τομέα των ερωτήσεων οι πιο πάνω και ακόμη οι Δ. Βαλαλάς, Α. Γκίλλας, Ε. Δεβλέτογλου, Χ. Ερμείδης, Ν. Ζαρντινίδης, Ε. Κανονάρχος, Ν. Κτιστάκης, Ι. Λαυρεντίδης, Α. Μπάλκος, Θ. Μπάλλας, Σ. Μπίρης, Λ. Μπουρνιάς, Ι. Μπούτος, Π. Παπαληγούρας, Α. Παπαντωνίου, Ν. Πατρώνης, Γ. Τζιτζικώστας, ενώ στον τομέα των αναφορών οι Δ. Βαλαλάς, Γ. Δαλακούρας, Μ. Κακαράς, Ε. Κανονάρχος, Δ. Καρβελάς, Ε. Κεφαλογιάννης, Π. Κλης, Ζ. Κράτσας, Ι. Λαυρεντίδης, Μ. Μακρής, Γ. Ματθαίουδάκης, Ι. Μηναιός, Ε. Μπαίλας, Γ. Μπακατσέλος, Θ. Μπάλας, Σ. Μπλέτσας, Α. Μπουντουβής, Λ. Μπουρνιάς, Δ. Νιάνις, Ζ. Παπαλαζάρου, Π. Παπαληγούρας, Α. Παπαντωνίου, Ν. Παπαπολίτης και Γ. Τζιτζικώστας.

Από την αυτο-οργάνωση της βάσης στον εκλογικό μηχανισμό του κόμματος

του Χρήστου Πατρινού

ΑΦΕΤΗΡΙΑ για την πρώτη οργανωτική ανάπτυξη του ΠΑΣΟΚ στην Αχαΐα, όπως και σ' όλες τις περιοχές της χώρας, αποτέλεσε το κάλεσμα για αυτοοργάνωση που συνόδεψε την ίδρυση του κόμματος και την διακήρυξη της 3ης Σεπτέμβρη.

ΟΙ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ που συγκροτήθηκαν την πρώτη περίοδο εμφάνιζαν ενθουσιασμό και η αρχική προσέλευση μελών μπορεί να θεωρηθεί ικανοποιητική. Ταυτόχρονα όμως παρουσίαζαν και όλα τα αναπόφευκτα προβλήματα που προέρχονταν από την αυτοοργάνωση, δηλαδή ανομοιογένεια, μωσαϊκό απόψεων και τάσεων και οργανωτική χαλαρότητα. Οι διαδοχικές εσωτερικές κρίσεις που συγκλόνισαν το ΠΑΣΟΚ την περίοδο 1975-76, δεν άφησαν ανεπηρέαστες τις οργανώσεις της Αχαΐας, που πέρασαν μια περίοδο ανακατατάξεων και εσωτερικής κρίσης, αντανάκλαση περισσότερο των κεντρικών προβλημάτων που αντιμετώπιζε το κόμμα.

ΕΤΣΙ η τριετία 1974-1977 χαρακτηρίζεται από την προσπάθεια για την εξεύρεση μιας πολιτικής και οργανωτικής ταυτότητας, και την αναζήτηση του μοντέλου μιας μαζικής και σωστά δομημένης οργάνωσης, η οποία να ανταποκρίνεται στους στόχους και την κεντρική πολιτική που διαμόρφωνε σταδιακά η ηγεσία του κόμματος. Η περίοδος αυτή είναι αρνητική για την οργανωτική ανάπτυξη των οργανώσεων, με επιπτώσεις στις μαζικές και άλλες δραστηριότητές τους. Η μεταβατική αυτή περίοδος αρχίζει να καταλήγει σε συγκεκριμένες μορφές και σχήματα στις αρχές του 1977, όταν με την εκλογή Νομαρχιακής Συνέλευσης και Επιτροπής (Ν.Ε.) το ΠΑΣΟΚ αποκτά για πρώτη φορά εκλεγμένα μεσαία στελέχη.

ΟΜΩΣ παρά τις προσπάθειες μαζικοποίησης και αναδιοργάνωσης, που επακολούθησαν, τα αποτελέσματα δεν υπήρξαν ικανοποιητικά.

ΣΥΜΦΩΝΑ με τα στοιχεία της Νομαρχιακής Επιτροπής, το 1977 — μετά την Α' Πανελλήνια Συνδιάσκεψη — το ΠΑΣΟΚ είχε στην Αχαΐα 750 μέλη, αριθμός που αυξήθηκε το 1979 σε 950, αύξηση κάθε άλλο παρά ικανοποιητική. Επιπλέον πολλές οργανώσεις και μέλη παρέμειναν ανενεργά και η κινητοποίηση της οργάνωσης ήταν σχετικά δύσκολη. Ένας από τους λόγους αυτής της οργανωτικής αδυναμίας ήταν και η δυσκολία της πρώτης Νομαρχιακής Επιτροπής να ξεπεράσει ορισμένες παλαιοκομματικές αντιλήψεις και να εφαρμόσει μια νέα πολιτική πρακτική, βασισμένη στη μαζική δράση.

ΜΕΣΑ σ' αυτό το πλαίσιο αναπτύχθηκαν δύο βασικές τάσεις, οι

οποίες σε σημαντικό βαθμό εξακολουθούν να υπάρχουν και σήμερα. Η μία τάση που θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως «αριστερή» επιδιώκει τη δημιουργία μιας «οργάνωσης εξουσίας, αυτόνομης, έξω από παραγοντισμούς, που θα χρησίμευε σαν βασικό εργαλείο στήριξης μιας σοσιαλιστικής κυβέρνησης». Η δεύτερη τάση, που θα μπορούσε να ονομαστεί «δεξιά», αντιλαμβάνεται την οργάνωση σαν ένα απλό μέσο για την εκλογική επιτυχία και για την υποστήριξη των διαφόρων δραστηριοτήτων του κόμματος. Ανάμεσα στις δύο αυτές τάσεις αναπτύχθηκε ένα τρίτο ρεύμα που χαρακτηρίζεται από την ύπαρξη καλών σχέσεων και προσωπικών διασυνδέσεων με την κεντρική καθοδήγηση. Η ομάδα που εκφράζει αυτή την τελευταία τάση επικράτησε και εξακολουθεί να επικρατεί στην Νομαρχιακή Επιτροπή.

Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ κύκλος Νομαρχιακών Συνελεύσεων που έγινε το 1980 και η εκλογή νέας Ν.Ε. σφράγισαν την αρχή μιας καινούριας περιόδου οργανωτικής ανάπτυξης και ανακατάταξης. Μια περίοδος που χαρακτηρίζεται από την αναζωογόνηση αδρανοποιημένων οργανώσεων, την πρόσβαση σε νέους χώρους και τη μαζική δράση και λειτουργία. Συγκεκριμένα από το 1980 μέχρι σήμερα η δύναμη της οργάνωσης ξεπέρασε τα 2.000 μέλη, από τα οποία το 80-90% είναι ενεργά (η κατανομή των μελών σ' όλη την Αχαΐα φαίνεται στους πίνακες Α και Β).

Η ΠΡΟΣΦΑΤΗ οργανωτική ανάπτυξη του ΠΑΣΟΚ στην Αχαΐα αντικατοπτρίζει και τη γενική άνοδο του κόμματος σε όλη την Ελλάδα. Το γεγονός όμως ότι τους τελευταίους 8 μήνες δημιουργήθηκαν 20 νέες τοπικές οργανώσεις (Τ.Ο.) δείχνει ένα δυναμισμό, ο οποίος δεν υπήρχε την πρώτη περίοδο. Ιδιαίτερα θα πρέπει να σημειωθεί η άνοδος του ΠΑΣΟΚ στην Αιγιάλεια, όπου πρόσφατα προστέθηκαν 200 νέα μέλη και τώρα δημιουργείται η πρώτη κλαδική οργάνωση της Αιγιάλειας, η κλαδική επιστημόνων. Η εξέλιξη αυτή αποκτά ιδιαίτερες διαστάσεις εάν σκεφθεί κανείς τη δύναμη της Δεξιάς στην Αιγιάλεια, τον περιορισμένο σχετικά χώρο των επιστημόνων και την παραδοσιακή κυριαρχία στο χώρο αυτό των κομμάτων της Δεξιάς.

Η ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ εξέλιξη του ΠΑΣΟΚ στην Αχαΐα, λοιπόν, απαμβλύνει την παλιά εικόνα μιας αδύναμης και περιορισμένης οργάνωσης με έντονα εσωτερικά προβλήματα. Φυσικά τα προβλήματα εξακολουθούν να υπάρχουν, με κυριότερα τη δομή, την εσωτερική λειτουργία της οργάνωσης και τις σχέσεις με τους επιμέρους κοινωνικούς χώρους. Η οργάνωση όμως διανύει μια περίοδο ανά-

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΠΑΣΟΚ ΣΤΗΝ ΑΧΑΪΑ

ΕΠΑΡΧΙΑ	Τ.Ο.	Ο.Π.	Κλ. Οργ.	Σύνολο μέλη
Αιγιάλεια	5	25	1	188
Καλάβρυτα	2	10	-	500
Πάτρα	34	48	14	1.280
ΣΥΝΟΛΟ	41	83	15	1.868*

Πηγή: Νομαρχιακή Επιτροπή Αχαΐας.
* Στο σύνολο των μελών δεν υπολογίζονται τα πρόσφατα μέλη του κόμματος που ανεβάζουν τον συνολικό αριθμό σε 2.000 μέλη και άνω.

Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΣΤΗΝ ΑΧΑΪΑ

	1977	1979	1981
Αριθμός μελών	750	950	1.868
Αριθμός οργανώσεων		14 Τ.Ο. 46 Ο.Π.	41 Τ.Ο. 48 Ο.Π.
Τ.Ο.		5 Κλ. Οργ.	14 Κλ. Οργ.

Τ.Ο.: Τοπική Οργάνωση.
Ο.Π.: Οργανικός Πυρήνας.
Κ.Ο.: Κλαδική Οργάνωση.

πτυξης που μπορεί να την οδηγήσει στο να έχει ένα καθοριστικό ρόλο, τόσο στα ιδιαίτερα προβλήματα της περιοχής, όσο και μέσα στο κόμμα.

Η ΕΚΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΟΙ ΑΡΧΙΚΕΣ οργανωτικές δυσκολίες του ΠΑΣΟΚ στην Αχαΐα αντισταθμίστηκαν από μια εντυπωσιακή εκλογική παρουσία: 34.345 ψήφοι το 1974 (δηλαδή ποσοστό 24,81%), 54.589 ψήφοι το 1977 (37,26%) και 90.721 ψήφοι στις πρόσφατες εκλογές (55,95%) ποσοστά κατά πολύ μεγαλύτερα από τον αντίστοιχο εθνικό μέσο όρο. Η μεγάλη αυτή εκλογική επιτυχία του ΠΑΣΟΚ στην Αχαΐα είναι δύσκολο να αποδοθεί και μόνο στην ανάπτυξη και δράση της οργάνωσης. Η ύπαρξη μιας οργανωμένης βάσης βοήθησε βέβαια στην εκλογική άνοδο, αλλά ο κύριος λόγος της επιτυχίας πρέπει αναμφίβολα να αναζητηθεί αλλού: στην ύπαρξη μιας ισχυρής Παπανδρεϊκής παράδοσης στην περιοχή και στο ρεύμα υπέρ του Ανδρέα Παπανδρέου που οφείλεται και σ' αυτή την παράδοση. Η υπόθεση αυτή ενισχύεται και από δύο ακόμα στοιχεία.

ΠΡΩΤΟ, η εκλογική δύναμη του ΠΑΣΟΚ στην Αιγιάλεια και στα Καλάβρυτα ήταν αισθητά μικρότερη απ' ό,τι στην Επαρχία Πατρών όπου η ύπαρξη της ισχυρής Παπανδρεϊκής παράδοσης ενίσχυε έντονα το ρεύμα υπέρ του Ανδρέα Παπανδρέου και του ΠΑΣΟΚ.

ΔΕΥΤΕΡΟ, η αδυναμία και η χαμηλή μαζικοποίηση της οργάνωσης στην περίοδο των εκλογών του 1974 και του 1977. Το 1977 μάλιστα η οργάνωση μόλις έβγαине από μια περίοδο εσωτερικών προβλημάτων και αντικειμενικά δεν είχε τις δυνατότητες να λειτουργήσει εκλογικά σαν παράγοντας προσέλκυσης ευρύτερων μαζών.

ΕΤΣΙ, όπως χαρακτηριστικά παρατήρησε μέλος του ΠΑΣΟΚ, «ο κόσμος ψήφισε Αντρέα και όχι την οργάνωση». Αυτό βέβαια δεν σημαίνει ότι οι ιδέες που εξέφραζε ο Πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ δεν έπαιξαν το ρόλο-τους. Αλλά οι ιδέες όταν δεν υπάρχει ένας επαρκής μηχανισμός για να συζητηθούν σε κοινωνικούς χώρους και να «περάσουν» στη μάζα των ψηφοφόρων έρχονται σε δεύτερη θέση σε σχέση με την προσωπικότητα που τις εκφράζει. Και στην προκειμένη περίπτωση η προσωπικότητα του Ανδρέα Παπανδρέου ήταν αυτό που τελικά «μέτρησε» στο εκλογικό σώμα.

ΕΝΑ ΑΛΛΟ θέμα, σχετικό με την εκλογική παρουσία του ΠΑΣΟΚ στην Αχαΐα είναι η πολιτική πρακτική που ακολούθησε το κόμμα και οι μηχανισμοί που ανέπτυξε για να προσελκύσει τους ψηφοφόρους. Μάλιστα δε στην πρώτη περίοδο και εξαιτίας των διαδοχικών κρίσεων στο ΠΑΣΟΚ, η πολιτική παρουσία της οργάνωσης ήταν σε αναντιστοιχία με την παρέμβαση και τους δεσμούς των στελεχών και υποψηφίων βουλευτών-του στη διαμόρφωση ρευμάτων στη μάζα των ψηφοφόρων. Η παρατήρηση αυτή αληθεύει περισσότερο για τις εκλογές του 1974 παρ' όλο που το ΠΑΣΟΚ ήταν ένα καινούριο κόμμα και οι δύο βουλευτές που εκλέχτηκαν στην Αχαΐα (Μ.Κουτσόγιωργας και Ν. Βγενόπουλος) πολιτεύονταν για πρώτη φορά.

ΤΟ 1977 το ΠΑΣΟΚ είχε αποκτήσει μια πιο συγκεκριμένη πολιτική ταυτότητα και παρουσία και οι βουλευτές-του είχαν τη δυνατότητα να εδραιώσουν την υπάρχουσα εκλογική βάση και να την αναπαράγουν. Έτσι δεν έλλειψαν οι παλαιοκομματικές συμπεριφορές και η αναβίωση πελατειακών σχέσεων, που αν και σε περιορισμένη έκταση, ήταν αντίθετες με τις διακηρυγμένες αρχές του κόμματος και δημιούργησαν διάφορα, — συνήθως μικρής έκτασης — προβλήματα μέσα και έξω από την οργάνωση.

ΠΑΝΤΩΣ, συμπερασματικά θα μπορούσε κανείς να ισχυρισθεί ότι το ΠΑΣΟΚ στην περιοχή Αχαΐας στα χρόνια της ανάπτυξης-του χαρακτηρίστηκε από τη συνύπαρξη παραδοσιακών και νέων δομών και πολιτικών πρακτικών. Το ΠΑΣΟΚ εισήγαγε στην Αχαΐα, περιοχή κατ' εξοχή διαβρωμένη από τα πελατειακά δίκτυα και την παρουσία γνωστών και παραδοσιακών πολιτικών τζακιών (Ζαΐμης, Δ. Στεφανόπουλος) μια καινούρια αντίληψη για την κομματική πολιτική πρακτική, αντίληψη που εκφράζεται κυρίως από την ανάπτυξη και δράση της οργάνωσης. Μιας οργάνωσης που βασισμένη στη συμμετοχή και στην οργανωμένη δράση, αποτελούσε πρωτόγνωρο στοιχείο για ένα μη κομμουνιστικό ελληνικό κόμμα.

ΕΚΛΟΓΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΝΟΜΟΥ ΑΧΑΪΑΣ ΣΤΙΣ ΠΡΟΣΦΑΤΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ

	Εκλογές ελληνικού Κοινοβουλίου		Εκλογές ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου	
Εγγεγραμμένοι	210.346		210.346	
Ψηφίσαντες	164.466		164.375	
Έγκυρα	162.302		162.363	
ΠΑΣΟΚ	90.765	55,92%	80.919	49,83%
ΝΔ	49.699	30,62%	44.013	27,10%
ΚΚΕ	14.924	9,19%	16.930	10,42%
Κόμμα Προοδευτικών	2.944	1,81%	2.583	1,59%
ΚΚΕ εσ.	1.702	1,04%	8.133	5,00%
Χριστιανική Δημοκρατία	453	0,27%	2.370	1,45%
ΕΔΗΚ	409	0,25%	1.499	0,92%
ΚΟΔΗΣΟ-ΚΑΕ	291	0,17%	3.289	2,02%
Διάφοροι	1.115	0,67%	2.627	1,61%

ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΙΣ ΕΚΛΟΓΕΣ: ΑΝΑΝΕΩΣΗ ΚΑΙ ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ-ΤΗΣ

Η ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ του εκλογικού αγώνα και οι συζητήσεις για την επιλογή των προσώπων που θα ήταν υποψήφιοι στις φετινές εκλογές, αποτέλεσαν μια μοναδική ευκαιρία για πολιτική ζύμωση και οργανωτική κινητοποίηση. Όλες οι Τ.Ο. έκαναν τις προτάσεις-τους και, ήδη από τις αρχές του 1981, η Ν.Ε. είχε διαμορφώσει τον κατάλογο με τους 16 υποψηφίους που υποβλήθηκε στο ΕΓ. Η συζήτηση για το ψηφοδέλτιο του ΠΑΣΟΚ παρουσίαζε ιδιαίτερο ενδιαφέρον γιατί ήταν γνωστό πως οι δύο από τους τέσσερις βουλευτές του ΠΑΣΟΚ (ο Ανδρ. Παπανδρέου και ο Ασημ. Φωτήλας) δεν θα ήταν ξανά υποψήφιοι στην Αχαΐα, ενώ είχαν πεθάνει ο Τ. Κατσικόπουλος (πρώτος επιλαχών το 1977) και ο Κ. Κουμανιώτης (υποψήφιος του ΠΑΣΟΚ το 1974 και το 1977). Έτσι ήταν σίγουρο ότι το ψηφοδέλτιο που θα παρουσίαζε το ΠΑΣΟΚ θα ήταν ριζικά ανανεωμένο.

ΤΕΛΙΚΑ η οριστική επιλογή από το ΕΓ των 10 υποψηφίων προκάλεσε πολλά σχόλια και αρκετές επιφυλάξεις, ακόμα και από οργανωμένα στελέχη του ΠΑΣΟΚ. Ιδιαίτερη αίσθηση προκάλεσε η απουσία του Ν. Βγενόπουλου (που ορίστηκε υποψήφιος για το ευρωκοινοβούλιο) και ο αποκλεισμός των Α. Κανελλόπουλου και Μ. Δελούκα, που ήταν υποψήφιοι το 1977. Ο Α. Κανελλόπουλος εθεωρείτο μάλιστα μέχρι την τελευταία στιγμή σίγουρος υποψήφιος και σίγουρος βουλευτής (είχε πάρει 7.000 σταυρούς προτιμήσεως το 1977). Παράλληλα η υποψηφιότητα του Γ.Α. Παπανδρέου, γιού του Προέδρου του ΠΑΣΟΚ, προκάλεσε πρόσθετες συζητήσεις ως προς την πολιτική-της σκοπιμότητα.

Η ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΤΑ του Γ.Α. Παπανδρέου ενδεχομένως να υπήρξε η βασική αιτία για την απουσία από το ψηφοδέλτιο του Ν. Βγενόπουλου καθώς και για τον αποκλεισμό του Α. Κανελλόπουλου γιατί και οι δύο αυτοί υποψήφιοι συγκέντρωναν την εκλογική-τους δύναμη στην επαρχία Πατρών και κυρίως στην ύπαιθρο, όπου κυρίως λόγω της παράδοσης θα απευθυνόταν εκλογικά και ο Γ. Α. Παπανδρέου. Λέγεται χαρακτηριστικά ότι ο Ν. Βγενόπουλος εξήγησε την άρνησή-του να συμμετάσχει στο συνδυασμό με τη φράση «εγώ δεν αγωνίζομαι για να κόψω σταυρούς από τον Γιώργο». Όσον αφορά τον Α. Κανελλόπουλο φαίνεται ότι πληροφορήθηκε τον αποκλεισμό-του την τελευταία στιγμή.

ΤΟ ΨΗΦΟΔΕΛΤΙΟ του ΠΑΣΟΚ δημιούργησε λοιπόν ορισμένα προβλήματα γιατί όπως χαρακτηριστικά ανέφερε στέλεχος του κόμματος, η επιλογή των υποψηφίων δεν αποτελούσε και την επιλογή της οργάνωσης. Με άλλα λόγια η οργάνωση δεν κατόρθωσε να προωθήσει και να επιβάλλει τους δικούς-της υποψηφίους. Κι αυτό βέβαια γιατί δεν έχει αναπτυχθεί σε βαθμό που να αποτελεί τον καθοριστικό παράγοντα στο κόμμα.

ΟΙ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ, της κεντρικής καθοδήγησης παραμένουν αποφασιστικές και, σε συνδυασμό με τη σημερινή πολιτική συγκυρία, προσδιόρισαν σε μεγάλο βαθμό το ψηφοδέλτιο και την εκλογική εκστρατεία στην Αχαΐα.

ΜΕΣΑ σ' αυτό το πλαίσιο θα πρέπει να εξηγηθεί και η κεντρώα εικόνα του ψηφοδέλτιού του ΠΑΣΟΚ και η προσπάθεια να διασφαλιστεί η συνέχεια της Παπανδρεϊκής παρουσίας και δύναμης στην Αχαΐα.

ΕΚΛΟΓΙΚΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ

ΕΚΛΟΓΙΚΟΣ στόχος του ΠΑΣΟΚ στην Αχαΐα ήταν να ξεπεράσει το 50% των ψήφων, ποσοστό που θα του εξασφάλιζε τις πέντε από τις οκτώ έδρες του νομού. Δεδομένου δε ότι το 1977 το ΠΑΣΟΚ είχε συγκεντρώσει 37% το 50% φαινόταν φέτος, σαν ένας απόλυτα ρεαλιστικός στόχος. Όμως, τελικά το ΠΑΣΟΚ ξεπέρασε το 55% των ψήφων και κέρδισε 6 από τις 8 έδρες, επιτυχία που ελάχιστοι υπεραισιόδοξοι μπορούσαν να προβλέψουν. Φαίνεται, ότι η οργανωτική ανάπτυξη, και η απήχηση του Ανδρεϊκού ρεύματος, που αντιπροσώπευε ο Γιώργος Α. Παπανδρέου, συνετέλεσαν στη μεγάλη αυτή εκλογική επιτυχία.

ΓΙΑ ΤΗΝ εκλογική επιτυχία-του, το ΠΑΣΟΚ στηρίχτηκε στην μεγάλη απήχηση που διαθέτει στους αγρότες και στους «μικρομεσαίους» (όσο ασαφής κι αν είναι ο καθορισμός αυτής της κοινωνικής κατηγορίας, όλα τα στελέχη του ΠΑΣΟΚ συμφωνούν ως προς την απήχηση του κόμματος στους «μικρομεσαίους»). Το ΠΑΣΟΚ έχει επίσης μεγάλη δύναμη στο χώρο των ελεύθερων επαγγελματιών που κυριαρχούν στη Νομαρχιακή Επιτροπή και στη σύνθεση του ψηφοδέλτιού-του, ενώ αντίθετα, έχει ιδιαίτερη δυσκολία πρόσβασης στο χώρο των βιομηχανικών εργατών και των εξηρημένων επαγγελματιών. Αυτό μπορεί να εξηγηθεί εάν σκεφθεί κανείς ότι η παρουσία του ΚΚΕ είναι ιδιαίτερα αισθητή στον πρώτο χώρο, ενώ στο δεύτερο είναι ισχυρή η Δεξιά.

ΤΟ ΚΥΡΙΟ βάρος της προεκλογικής εκστρατείας το έφερε η οργάνωση, η οποία και διοργάνωσε τις περισσότερες εκδηλώσεις στο νομό. Προβλήματα στη συνεργασία υποψηφίων και οργάνωσης δεν φαίνεται να υπήρξαν αν και ορισμένα στελέχη εκφράζουν τη δυσαρέσκειά-τους για την περιορισμένη κομματική δραστηριοποίηση των υποψηφίων βουλευτών. Γενική πάντως είναι η εντύπωση ότι αυτή τη φορά το ΠΑΣΟΚ κινήθηκε πιο οργανωμένα και πιο μαζικά συγκριτικά με το 1977. Η θεαματική επιτυχία της συγκέντρωσης του Ανδρέα Παπανδρέου στην Πάτρα, υπογραμμίζει αυτή τη διαπίστωση.

ΚΥΡΙΟΣ αντίπαλος του ΠΑΣΟΚ κατά την προεκλογική περίοδο ήταν η Δεξιά, σ' ένα κατ' εξοχήν μονομέτωπο αγώνα, που είχε ως αποτέλεσμα τη συρίκνωση της Ν.Δ. στο 30% των ψήφων και τον

περιορισμό της κοινοβουλευτικής-της εκπροσώπησης σε δύο μόνο έδρες (Κ. Στεφανόπουλος και Β. Μπεκίρης). Τον μονομέτωπο αγώνα του ΠΑΣΟΚ διευκόλυνε η έλλειψη πρόσβασης του ΚΚΕ στην Αιγιάλεια και στα Καλάβρυτα, καθώς και η γενικότερη στασιμότητά-του στην Αχαΐα (είχε συγκεντρώσει 8,14% το 1977 και 9,17% φέτος), όπου δεν κατόρθωσε να διεκδικήσει έδρα από την Α' κατανομή, όπως ήταν διακηρυγμένος στόχος-του.

ΟΣΟΝ αφορά τους συγκεκριμένους υποψηφίους που εκλέχθηκαν δεν υπήρξαν εκπλήξεις. Όπως περίμεναν όλοι — και σ' αυτό το σημείο υπήρχε γενική συμφωνία στην Αχαΐα — οι Γ. Παπανδρέου και Μ. Κουτσόγιωργας κέρδισαν τις δύο πρώτες θέσεις — ο πρώτος με αρκετή διαφορά από τον δεύτερο (21.412 ο πρώτος και 13.836 ο δεύτερος). Την τρίτη θέση κατέλαβε ο Γ.Καπουράλος, συνδικαλιστής, πρόεδρος του ΕΚΠ., γεγονός που δείχνει ότι υπερψηφίστηκε μαζικά από τον εργατοϋπαλληλικό κόσμο της Αχαΐας (10.383 σταυρούς), ενώ τέταρτος εκλέχτηκε ο γιατρός Γρ. Σολομός (με 9.034 σταυρούς), πρόεδρος του Ιατρικού Συλλόγου. Η εκλογή και των δύο αυτών υποψηφίων εθεωρείτο βέβαιη πριν τις εκλογές και ιδιαίτερα του Γρ. Σολομού που αναμενόταν ότι θα έρθει τρίτος (ή και δεύτερος) σε σειρά επιτυχίας.

ΑΒΕΒΑΙΟΤΗΤΑ υπήρχε για το ποιοί θα είναι οι άλλοι βουλευτές του ΠΑΣΟΚ. Τελικά εκλέχτηκαν ο δικηγόρος Π. Σαλαμαλίκης και ο χημικός Αθ. Γκολφινόπουλος, που είναι και οι δύο άνθρωποι της οργάνωσης του κόμματος και θεωρούνται ότι ανήκουν στην «αριστερή» πτέρυγα. Η εκλογή-τους εκφράζει την επιλογή των πιο ριζοσπαστικοποιημένων οπαδών του ΠΑΣΟΚ και μπορεί να θεωρηθεί σαν μια επιτυχία της οργάνωσης του κόμματος.

ΠΑΡ' ΟΤΙ όμως η οργάνωση φαίνεται πως έπαιξε έναν ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στην προεκλογική κινητοποίηση, καθώς και στην ενίσχυση ορισμένων υποψηφίων, δεν ήταν η οργάνωση που εξασφάλισε την εκλογική επιτυχία του ΠΑΣΟΚ. Αυτό το αναγνωρίζουν χωρίς επιφύλαξη όλα σχεδόν τα στελέχη του ΠΑΣΟΚ. Όπως ανέφερε χαρακτηριστικά κάποιος «Ο Ανδρέας πάει μπροστά και η οργάνωση ακολουθεί».

ΕΚΦΡΑΣΗ που φανερώνει πως, και η οργανωμένη βάση έχει απόλυτη συνείδηση του γεγονότος ότι πρωτεύοντα ρόλο στη δομή του ΠΑΣΟΚ διαδραματίζει πάντα η χαρισματική ηγεσία — κάτι που φυσικά στην Αχαΐα (όπου η χαρισματική ηγεσία συνδυάζεται και με την παπανδρεϊκή παράδοση) είναι εντονότερο απ' οπουδήποτε αλλού.

ΣΕ ΛΙΓΕΣ ΜΕΡΕΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ

Ο 15ος τόμος του «ΑΝΤΙ»

β' εξάμηνο 1981 (τχ. 181 - 195)

Το «ΑΝΤΙ» σε τόμους — ένα πολύτιμο απόκτημα

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ
ΣΕ ΔΕΥΤΕΡΗ ΕΚΔΟΣΗ
ΑΝΤΩΝΗ ΜΠΡΙΛΑΚΗ
ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ
ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ

● Ιστορική διαδρομή ● Κρίση ●
Προοπτικές

ΔΙΑΘΕΣΗ: «ΠΟΛΥΤΥΠΟ»
Δεινοκράτους 131 - τηλ. 729.237 - 732.819

Αλκιβιαδου 165 Πειραιας

ΜΕΣΗ ΑΝΑΤΟΛΗ:

...και χώρια
δεν μπορούμε

Ποιος είναι ο μοχλος της αραβικής ενότητας; Το Ισραήλ. Ο ισχυρισμός αληθεύει μόνο εν μέρει. Πάντως, η προσάρτηση των συριακών υψωμάτων του Γκολάν από το Ισραήλ φαίνεται να πείθει τα αμέσως ενδιαφερόμενα «αδελφά» αραβικά καθεστώτα να συμπτύξουν τους ζυγούς.

Μέχρι πριν ένα περίπου μήνα, οι ενδοαραβικές σχέσεις παρουσίαζαν τη θλιβερή εικόνα που προέκυψε από την αποτυχημένη απόπειρα διάσκεψης στη Φεζ του Μαρόκου, με θέμα την εξέταση του σαουδαραβικού σχεδίου ειρήνης, γνωστού ως σχεδίου Φαχντ.

Η απόφαση του Άσαντ να μπούκοτάρει τη διάσκεψη εκείνη υπήρξε και ο κυριότερος λόγος αποτυχίας-της. Καμία ειρηνευτική πρωτοβουλία δεν μπορεί να εξασφαλίσει ευρεία αραβική συγκατάθεση αν κάποιο από τα κράτη της πρώτης γραμμής διαφωνεί.

Αλλά η απείθεια του Άσαντ προς τα κελεύσματα του πλούσιου θείου απ' το Ριάντ και η συνεπούμενη σχετική απομόνωσή-του δε βγήκε σε καλό: διευκόλυνε το Ισραήλ στην προσάρτηση του Γκολάν. Το αποτέλεσμα ήταν ότι ο σύρος πρόεδρος «τσακίστηκε» να τρέξει στη Σαουδική Αραβία και στα Εμιράτα εκλιπαρώντας την υποστήριξή-τους. Και για να επιβεβαιωθεί για μια ακόμη φορά ότι στη Μέση Ανατολή τίποτε δεν είναι σταθερότερο από την αστάθεια, ο Άσαντ όχι μόνο μίλησε για σύντομη — μέσα σε διάστημα εβδομάδων — επανασύγκληση αραβικής διάσκεψης κορυφής αλλά και ανέλαβε την υποχρέωση να προσπαθήσει να πείσει τους ηγέτες της Αλγερίας και της Λιβύης να μετριάσουν την αντίθεσή-τους προς το σχέδιο Φαχντ.

Οι χειρονομίες ενδοαραβικής «αγάπης» ακολούθησαν βροχηδόν: η Λιβύη επανέλαβε τις διπλωματικές σχέσεις με τη Σαουδική Αραβία και το Ιράκ με τη Νότια Υεμένη, Τρίπολη και Βαγδάτη αναζητάνε φόρμουλα επανασύνδεσης ενώ η Συρία, για πρώτη φορά μετά το ξέσπασμα του περσοϊρακινού πολέμου, επέτρεψε στο Ιράκ να προωθήσει τις εξαγωγές πετρελαίου προς τη Μεσόγειο μέσω του αγωγού που περνάει από το έδαφός-της.

Αλλά ποιά είναι η απόχρωση αυτής της επιχειρούμενης νέας αραβικής συμπαράταξης; και ποιό το τίμημα για την παλαιστινιακή υπόθεση; Ο μεγάλος φίλος της Δύσης, το Ριάντ, δεν έκρυψε τις προθέσεις-του. Δια στόματος του υπουργού εξωτερικών, Πρίγκιπα Σαούντ αλ Φεϊζάλ, δέχτηκε ν' αναγνωρίσει το Ισραήλ (το κατονόμασε ρητά αυτή τη φορά) αν το τελευταίο αποχωρούσε από τα κατεχόμενα αραβικά εδάφη.

ΕΛ ΣΑΛΒΑΝΤΟΡ:

Ο λαϊκός πόλεμος
σε φάση «σταθεροποίησης»

Σε ποιά φάση βρίσκεται ο παρατεταμένος λαϊκός πόλεμος στο Ελ Σαλβαντόρ, ένα χρόνο μετά τη «γενική» επίθεση που είχε εξαπολύσει το Γενάρη του 1981, το Εθνικοαπελευθερωτικό Μέτωπο Φαραμπούντο Μάρτι;

Χρησιμοποιώντας τη μαοϊκή ορολογία, θα μπορούσαμε να πούμε ότι διανύει το στάδιο της «σταθεροποίησης». Αυτό σημαίνει ότι ο λαϊκός στρατός έχει αποκτήσει αρκετή ισχύ (αριθμός ενόπλων, βαθμός οργάνωσης, έλεγχος εδαφών, οπλισμός, τηλεπικοινωνίες, ευχέρεια μετακινήσεων, σύνδεση με τον πληθυσμό κτλ.) ώστε τα στρατεύματα της χούντας να μην μπορούν να του καταφέρουν πλήγμα αποφασιστικό για την ύπαρξή-του. «Υπο τις παρούσες συνθήκες, κανένα από τα δυο στρατόπεδα δεν είναι σε θέση να καταβάλει το αντίπαλο», παραδέχτηκε πρόσφατα ο στρατιωτικός ακόλουθος της αμερικανικής πρεσβείας στο Σαν Σαλβαντόρ.

Οι αντάρτικες δυνάμεις, 4.000 περίπου, ελέγχουν αυτή τη στιγμή το ένα τέταρτο του εδάφους της χώρας, διαθέτουν δικό τους ραδιοσταθμό μεγάλης εμβέλειας στην επαρχία Μοραζάν (πρόκειται για το «Ράδιο-Βενσερέμος», επίσημο όργανο του Μετώπου Φαραμπούντο Μάρτι), έχουν εξασφαλίσει «διαδρόμους» για να μετακινούνται ασφαλώς από τη μια άκρη της χώρας στην άλλη αποφεύγοντας έτσι να παγιδευτούν από τις εκκαθαριστικές επιχειρήσεις της χούντας.

Οι αντάρτικες δυνάμεις έχουν αποκτή-

Κανένα κεράκι και για μας, σενιόρ;
Σκίτσο στο Σάνταιη-Τάιμς του Σικάγου.

σει πια υψηλό βαθμό στρατιωτικής οργάνωσης και πειθαρχίας. Στις κυριότερες ζώνες που ελέγχει, το Μέτωπο έχει ιδρύσει «σχολές πολέμου» για τη στελέχωση των αντάρτικων δυνάμεων που, κατά τη διατύπωση των ίδιων των επαναστατών αποτελούν «στρατό υπό συγκρότηση». Επίσης, ο συντονισμός ανάμεσα στις διάφορες ένοπλες οργανώσεις που δρουν μέσα στους κόλπους του Μετώπου έχει γνωρίσει ραγδαία πρόοδο τον τελευταίο χρόνο, όπως προκύπτει από τις επιθέσεις αντιπερισπασμού που εξαπολύουν οι αντάρτες κάθε φορά που τα κυβερνητικά στρατεύματα κάνουν εκκαθαριστικές επιχειρήσεις σε κάποια επαρχία.

Οι προϋποθέσεις για τον παρατεταμένο λαϊκό πόλεμο είναι υπαρκτές.

ΠΕΚΙΝΟ: Τα αντανάκλαστα της αντεπανάστασης

«Διακριτικό» το Πεκίνο απέναντι στο πραξικόπημα του Γιαρουζέλσκι, τόσο «διακριτικό» που κανείς σχεδόν δεν πήρε είδηση τη διακριτικότητά-του.

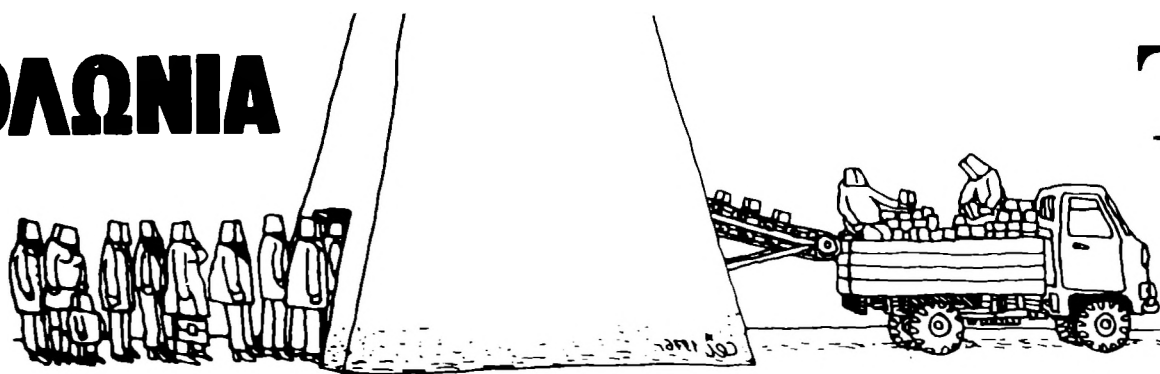
Το πρακτορείο Νέα Κίνα περιορίστηκε, την επομένη της επιβολής στρατιωτικού νόμου στην Πολωνία, να μεταδώσει χωρίς σχόλια την είδηση συνοδεύοντάς-της από δήλωση του κινεζικού υπουργείου εξωτερικών η οποία ευχόταν να ρυθμιστούν τα προβλήματα της χώρας μεταξύ Πολωνών (οποία επαναστατική πρωτοτυπία). Και πέραν τούτου... την νύσαν. Τσάμπα στραβώθηκαν οι πάσης φύσεως ανταποκριτές να ψάχνουν στον κινεζικό Τύπο μπας και τους ξεφυγε καμιά κατάδικη του στρατιωτικού νόμου, φραστική, εννοείται.

Κι ο ηγεμονισμός; Τι γίνεται με τον ηγεμονισμό, δηλαδή; Εδώ, εν ονόματι της αναχαίτισής-του δόθηκε άφεση αμαρτιών σ' όλους τους σφαγείς της οικουμένης, από τον Πινόσέτ μέχρι το Μομπούτου και τον Εβρέν, και τώρα που ο κόσμος τό 'χει τούμπανο, στο Πεκίνο δεν τον ξέρουν τον κύριο;

Αλλά η γούνα του Τένγκ έχει κι άλλα ράματα, ακόμη πιο «διακριτικά». Νά τι λέει ο ανταποκριτής της LE MONDE στο Πεκίνο:

«Στην πραγματικότητα, οι Κινέζοι ηγέτες, λίγες μέρες πριν τις 13 Δεκεμβρίου, έκαναν γνωστό στους Πολωνούς ότι κατανοούσαν απόλυτα την ανάγκη να επιβληθεί τάξη. Αυτό δηλώνουν διάφορες πληροφορίες που προέρχονται από διπλωματικούς κύκλους της Ανατολής και της Δύσης. Σύμφωνα με τις πηγές αυτές, έγινε ανεπίσημη ανταλλαγή απόψεων μεταξύ Κινέζων και Πολωνών δύο φορές, στο τέλος Νοεμβρίου και στις αρχές Δεκεμβρίου, με την ευκαιρία γευμάτων που παρέθεσε η Πολωνική πρεσβεία στο Πεκίνο προς τιμήν Κινέζων αξιωματούχων. Στο δεύτερο γεύμα παρακάθησε και ο Βάνγκ Μπινγκνάν, πρόεδρος της Ένωσης Πολωνοκινεζικής Φιλίας και πρώην πρεσβευτής της χώρας-του στην Πολωνία. Κατά την διάρκεια του γεύματος αυτού, ορισμένοι από τους Κινέζους προσκεκλημένους εξέφρασαν ανησυχία για την «αναρχία» που επικρατούσε στην Πολωνία και παρομοίασαν την κατάσταση μ' εκείνη που επικρατούσε στην Κίνα κατά την Εκπολιτιστική Επανάσταση».

Δεν ξέρω για τους επαναστάτες, αλλά οι αντεπαναστάτες έχουν κάτι αντανάκλαστα...

Το αδιέξοδο βαθαίνει

Η επίταση των αδιεξόδων που αντιμετωπίζει το Διευθυντήριο της χούντας είναι το βασικό χαρακτηριστικό των εξελίξεων του πολωνικού κατά τις τελευταίες 15 μέρες.

Στο εσωτερικό της χώρας, η παράλυση της βιομηχανίας εξακολουθεί, τόσο λόγω έλλειψης πρώτων υλών και ανταλλακτικών όσο και χάρη στην ολοένα και πιο συστηματική μορφή που παίρνει η παθητική αντίσταση. Τηλεγράφημα του Γαλλικού Πρακτορείου από τη Βαρσοβία με ημερομηνία 12 Ιανουαρίου ανέφερε ότι στο εργοστάσιο αυτοκινήτων FSO-Ζεράν, η παραγωγή υπολογίζεται σε δέκα αυτοκίνητα την ημέρα από 350 που είναι η συνηθισμένη δυναμικότητά-του. Παράλληλα, πολλαπλασιάζεται ραγδαία η κυκλοφορία παράνομων εντύπων σ' όλες τις γωνιές της χώρας, ενώ στελέχη της Αλληλεγγύης που βρίσκονται στην παρανομία καλούν, με προκηρύξεις, τους εργάτες να προετοιμάζονται «με άκρα συνομοτικότητα» για γενική απεργία. Ταυτόχρονα, επιμένουν στην αποφυγή μεμονωμένων πράξεων βίαιης αντίστασης επισμαίνοντας τον κίνδυνο της σφαγής.

Η Εκκλησία, από την πλευρά-της, συνεχίζει τις ακροβασίες με την τακτική του «μια στο καρφί και μια στο πέταλο». Ο Γκλεμπ τη μια μέρα καταδικάζει και χαρακτηρίζει άκυρες τις «δηλώσεις νομιμοφροσύνης» που προσπαθεί ν' αποσπάσει το καθεστώς υπό την απειλή της απόλυσης, και την επομένη δηλώνει ότι η ανανέωση της προσωπικής ζωής του ατόμου προηγείται της ανάγκης πολιτικών και κοινωνικών μεταρρυθμίσεων.

Στη διεθνή σκηνή, τα πράγματα φαίνονται να τρέπονται ελαφρώς επί τα χείρω για το καθεστώς του Γιαρουζέλσκι. Μετά τις περίπου ασφαιρες κυρώσεις του Ρήγκαν, οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις σύρθηκαν σε φραστική καταδίκη του στρατιωτικού νόμου εκλιπαρώντας ουσιαστικά ένα νεύμα της Βαρσοβίας που

να υπαινίσσεται χαλάρωση της καταστολής. Αλλά, φυσικά, καμιά παρόμοια χειρονομία δεν έγινε ούτε από πολωνική ούτε από σοβιετική πλευρά η οποία επιμένει να επαινεί τη «σώφρονα» στάση των Ευρωπαίων σε αντιδιαστολή προς εκείνη των Αμερικανών. Η χειρότερη, όμως, είδηση για το Διευθυντήριο υπήρξε η απόφαση των πιστωτών της Πολωνίας να διακόψουν τις διαπραγματεύσεις για νέο τραινάρισμα στην εξυπηρέτηση των χρεών της χώρας. Και τούτο τη στιγμή που, σύμφωνα με τα λεγόμενα της ίδιας της χούντας, απαιτούνται 1,5 δισ. δολάρια κάθε τρίμηνο προκειμένου να εφοδιάζεται στοιχειωδώς η εσωτερική αγορά.

Όσο περνάνε οι μέρες, το αδιέξοδο της χούντας γίνεται ανάγλυφο στο βαθμό μάλιστα που η καταστολή έχει μειωμένη αποτελεσματικότητα. Το ότι η κλίκα Γιαρουζέλσκι βρίσκεται σε «αμηχανία», δεν αποτελεί διαπίστωση μόνο της Αλληλεγγύης και δημοσιογραφικών κύκλων της Δύσης, αλλά και μελών του ίδιου του χουντικού Διευθυντηρίου. Ο γνωστός χαμαιλέων του κομματικού κατεστημένου της Πολωνίας, Μιετισλάβ Ρακόφσκι, μιλώντας ιδιαιτέρως σε πολωνούς διπλωμάτες και δημοσιογράφους στη Βόννη, όπου βρέθηκε πρόσφατα, διακτραγώδησε την πλήρη απομόνωση της χούντας για να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι μόνη προοπτική είναι η παράταση του στρατιωτικού νόμου.

★ ★ ★

Το ANTI, εκτιμώντας μέσα απ' αυτό το πρίσμα την κατάσταση στην Πολωνία, θεωρεί απαραίτητη τη συστηματική κάλυψη του θέματος. Στο παρόν τεύχος, δημοσιεύονται τρία σχετικά ντοκουμέντα: η περίφημη πια δήλωση του βετεράνου επαναστάτη Έντβαρτ Λιπίνσκι για την αυτοδιάλυση της KOR' μια δήλωση και μια αποκλειστική συνέντευξη του Ζμπίγκνεφ Κοβαλέφσκι προς το ANTI.

Η ΥΠΟΘΕΣΗ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ

Έκκληση του Ζμπίγκνεφ Κοβαλέφσκι, που δημοσιεύτηκε στη γαλλική LE MONDE, στις 17 του Δεκεμβρη. Ο Κοβαλέφσκι είναι ηγέτης της Αλληλεγγύης της περιοχής του Λοτζ.

Solidarność

ZIEMI PUŁAWSKIEJ

Ο κατακτήσεις της εθνικής απεργίας του Αυγούστου 1980 άνοιξαν μια νέα φάση της πάλης των Πολωνών εργαζόμενων για να πάρουν τις υποθέσεις-τους στα χέρια-τους. Σήμερα, η αντεπανάσταση αποτελεί μια πραγματικότητα στην Πολωνία. Η γραφειοκρατική εξουσία, βυθισμένη εδώ και μήνες σε μια κρίση δίχως προηγούμενο, χρησιμοποιεί τα ύστατα όπλα-της. Μπροστά στην αδράνεια της πολιτικής διοίκησης του κράτους, που είχε χάσει κάθε ικανότητα διακυβέρνησης της χώρας, και μπροστά στην αποσύνθεση της βάσης του ΠΕΕΚ, η εξουσία θεώρησε πως η τελευταία σανίδα σωτηρίας-της ήταν ο στρατιωτικός-της μηχανισμός. Η "κατάσταση πολέμου" που επέβαλε ο

στρατηγός Γιαρουζέλσκι ενάντια στην εργατική τάξη και σ' ολόκληρη την κοινωνία προσπαθεί να συντρίψει την εργατική επανάσταση με μεθόδους που χαρακτηρίζουν μίαν αληθινή κρατική τρομοκρατία...

Αυτούς τους τελευταίους μήνες, η ανικανότητα του κρατικού μηχανισμού να ικανοποιήσει τις πιο στοιχειώδεις υλικές ανάγκες έγινε πασιφανής στα μάτια όλων. Παρ' όλα αυτά, οι εργαζόμενοι εναπόθεσαν τις ελπίδες-τους στην οικονομική μεταρρύθμιση που βασιζόμενη πάνω στην εργατική αυτοδιαχείριση θα έπρεπε να αρχίσει να ισχύει από το Γενάρη του 1982, ελευθερώνοντάς-τους από τον αυστηρό έλεγχο της κεντρικής γραφειοκρατίας και επιτρέποντάς-τους να πάρουν την εξουσία μέσα στις επιχειρήσεις. Αυτές οι ελπίδες ενισχύονταν από την ανάπτυξη ενός κοινωνικού ελέγχου της οικονομικής πολιτικής και από την προοπτική των πρώτων ελεύθερων εκλογών στα τοπικά κοινοβούλια την προσεχή Άνοιξη.

Τις απόψεις της Αλληλεγγύης πάνω στα κυριότερα ζητήματα που ανακύπτουν μετά την επιβολή του στρατιωτικού νόμου εξηγεί, σε αποκλειστική συνέντευξη προς το ANTI, ο Ζμπίγκνιεφ Κοβαλέφσκι, μέλος του τοπικού προεδρείου της Αλληλεγγύης στο Λοτζ. Ο Κοβαλέφσκι, 38 ετών, κοινωνιολόγος, έφυγε από την Πολωνία τρεις μέρες πριν το πραξικόπημα. Η συνέντευξη αυτή δόθηκε στο Παρίσι στις 30 Δεκεμβρίου προς το συνεργάτη του ANTI Κωστή Καλιόρα.

Ειρηνικό πέραςμα;

Ίσως ναι...
αρκεί να είσαι έτοιμος
και για μη ειρηνικό

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΟΥ Ζ. ΚΟΒΑΛΕΦΣΚΙ ΣΤΟ «ΑΝΤΙ»

ΕΡ: Όπως φαίνεται, όλες οι μεγάλες καταλήψεις και απεργίες έχουν τελειώσει δυόμισι βδομάδες μετά την κήρυξη του στρατιωτικού νόμου. Ο λαός αντιστέκεται ακόμα, και πώς;
ΑΠ: Πιστεύω ότι η πρώτη φάση απεργιών έχει λήξει. Είναι πολύ πιθανό ότι θα υπάρξουν νέες απεργίες αργότερα όταν θα έχει ξαναχτιστεί η οργάνωση της Αλληλεγγύης στην παρανομία. Στο μεταξύ, φαίνεται ότι η αντίσταση στην Πολωνία παίρνει διάφορες άλλες μορφές όπως, για παράδειγμα, επιβραδύνσεις του ρυθμού εργασίας, υψηλά ποσοστά απουσίας από τη δουλειά για λόγους δήθεν, ασθένειας, ενώ ήδη άρχισαν να φτάνουν πληροφορίες για σαμποτάρισμα της παραγωγής.
ΕΡ: Ποιά είναι η έκταση της καταστολής στην Πολωνία σήμερα; Πόσοι άνθρωποι κρατούνται, και ειδικότερα, ποιά είναι η τύχη των Γιάσεκ Κουρόν και Άνταμ Μίτσνικ, των δύο ιδρυτικών μελών της KOR;
ΑΠ: Δυστυχώς, κανένας δεν ξέρει ακριβώς πόσοι άνθρωποι κρατούνται σε στρατόπεδα συγκέντρωσης στην Πολωνία. Οι αρχές, φυσικά, προσπαθούν να υποκριθούν ότι πρόκειται μόνο για λίγες χιλιάδες. Ωστόσο, υπάρχουν πληροφορίες από τη δική-μου περιοχή, για παράδειγμα, το Λοτζ, όπου μόνον εκεί έ-

χουν συλληφθεί μια-δυό χιλιάδες άνθρωποι. Τώρα, σχετικά με τους Κουρόν και Μίτσνικ, καμία πληροφορία δεν υπάρχει για την τύχη του πρώτου, υπάρχουν όμως ακριβείς πληροφορίες για τον δεύτερο. Αυτός ξυλοκοπήθηκε άγρια και κατούρησε αίμα στο κελί-του. Δυστυχώς, ενώ υπάρχουν αρκετές πληροφορίες για διανοούμενους που έχουν συλληφθεί πολύ λίγα είναι γνωστά για εργάτες αγωνιστές.
ΕΡ: Και για τον Βαλέσα, τι είναι γνωστό;
ΑΠ: Ούτε και γι' αυτόν υπάρχουν ακριβείς πληροφορίες. Οι πληροφορίες που φτάνουν στη Δύση είναι αντιφατικές. Άλλες λένε ότι βρίσκεται σε κατ' οίκον περιορισμό, κι άλλες στη φυλακή.
ΕΡ: Ας περάσουμε τώρα στα κίνητρα του στρατηγού Γιαρουζέλσκι. Υπάρχουν διαφορετικές γνώμες πάνω σ' αυτό. Πρόσφατα, κύκλοι του Βατικανού πρόβαλαν την άποψη ότι ίσως ο στρατηγός είναι κάποιο είδος «Τίτο» και ενήργησε με τον τρόπο που ενήργησε για να αποτρέψει μια ρωσική επέμβαση. Είπαν ακόμη, ότι ίσως στο μέλλον να κρατήσει κάποια απόσταση από τη Σοβιετική Ένωση. Ποιά είναι η γνώμη-σου;
ΑΠ: Να συγκρίνει κανείς τον Γιαρουζέλσκι με τον Τίτο είναι ανόητο. Ο Τίτο ήρθε στην ε-

ξουσία στηριγμένος σ' ένα πλατύ μαζικό κίνημα, ηγέτης μιας κοινωνικής επανάστασης. Αντίθετα, ο Γιαρουζέλσκι ήρθε στην εξουσία ως αρχηγός μιας κλίκας πολιτικών και στρατιωτικών στελεχών και είναι ηγέτης της αντεπανάστασης. Ο Γιαρουζέλσκι ποτέ δεν θα μπορούσε να παίξει το ρόλο του Τίτο γιατί δεν έχει καμία υποστήριξη μέσα στην Πολωνική κοινωνία. Όλη η υποστήριξη που έχει έρχεται από έξω, από τη Σοβιετική Ένωση.

ΕΡ: Συνεπώς η ιδέα για κάποια ανεξαρτησία από τη Σοβ. Ένωση είναι απλός μύθος.

ΑΠ: Να μιλάει κανείς για ανεξαρτησία της στρατιωτικής χούντας vis à vis στη Σοβ. Ένωση είναι ανοησία.

ΕΡ: Για να έρθουμε τώρα στην Αλληλεγγύη. Το μεγαλύτερο μέρος της ηγεσίας-της έχει συλληφθεί. Μπορεί ακόμη να λειτουργήσει;

ΑΠ: Πρώτ' απ' όλα, δεν υπάρχουν ακριβείς πληροφορίες για το πόσα μέλη της Εθνικής Επιτροπής της Αλληλεγγύης έχουν συλληφθεί στην πραγματικότητα. Κατά πάσαν πιθανότητα, πολλοί απ' αυτούς έχουν περάσει στην παρανομία. Το ίδιο ισχύει και για τους τοπικούς κλάδους της Αλληλεγγύης. Πιστεύω ότι σ' αυτή τη φάση η Αλληλεγγύη θα

Το Νοέμβρη, η αναπάντεχη εγκατάλειψη από μέρους της κυβέρνησης του ίδιου του δικού-της σχεδίου οικονομικής μεταρρύθμισης και η απόφαση να συγκεντρώσει ακόμα περισσότερο την οικονομική εξουσία στα χέρια του γραφειοκρατικού μηχανισμού προκάλεσε μια μεγάλη κοινωνική ένταση. Σε πολυάριθμες επιχειρήσεις και σε ορισμένες περιοχές, οι εργαζόμενοι της Αλληλεγγύης άρχισαν από τότε να προετοιμάζονται για την ενεργό απεργία ώστε να ασκήσουν έναν έλεγχο πάνω στα μέσα παραγωγής και διανομής, να εγκαθιδρύσουν μια πραγματική εργατική αυτοδιαχείριση και να επιβάλουν μιαν οικονομική μεταρρύθμιση από τα κάτω, μέσα από ένα πλατύ μαζικό κίνημα.

Συγχρόνως, για να εξασφαλίσει την αυτοάμυνα με την προοπτική να πάρουν οι εργαζόμενοι στα χέρια-τους τις επιχειρήσεις και τη διαχείρισή-τους, η Αλληλεγγύη άρχισε να προετοιμάζει τη δημιουργία εργατικών φρουρών. Το ζήτημα του ποιός έπρεπε να έχει την εξουσία — μια προνομιοϋχα μειοψηφία ή οι ίδιες οι εργαζόμενες μάζες — άρχισε να συζητιέται μέσα στους κόλπους της Αλληλεγγύης. Από εκεί και πέρα εμφανιζόταν στην Πολωνία μια άμεσα επαναστατική κατάσταση. Εκείνη ακριβώς τη στιγμή αποφάσισε η ιεραρχία

του πολωνικού στρατού να ολοκληρώσει τις προετοιμασίες-της για το πραξικόπημα που θα επέβαλε τη δικτατορία-της. Προετοιμασίες που είχαν αρχίσει πριν ένα χρόνο, αλλά στις οποίες οι ηγέτες της Αλληλεγγύης, δεν είχαμε δώσει την απαραίτητη προσοχή.

Σήμερα, η προσφυγή στις ξιφολόγχες καταργεί όχι μόνο τη δυνατότητα ενός εργατικού και αυτοδιαχειριστικού σοσιαλισμού που ποθούν τα ελεύθερα συνδικάτα και οι πολωνικές εργαζόμενες μάζες, αλλά και τα στοιχειώδη δικαιώματα του ανθρώπου, του πολίτη και του εργαζόμενου.

Η πολωνική επανάσταση που αποτελεί ένα από τα πιο προχωρημένα και πιο τολμηρά πειράματα στον κόσμο από την άποψη της χειραφέτησης των εργαζόμενων, κινδυνεύει να συντριβεί. Η πολωνική εργατική τάξη κι ο πολωνικός λαός είναι αποφασισμένοι ν' αντισταθούν, αλλά έχουν ανάγκη από την ενιαία και αποφασιστική υποστήριξη των εργαζόμενων όλου του κόσμου, και πριν απ' όλα, των ισχυρών συνδικαλιστικών οργανώσεων της δυτικής Ευρώπης. Η ήττα της Αλληλεγγύης θα ήταν και δικιά-τους ήττα. Αυτό που συμβαίνει σήμερα στην Πολωνία είναι υπόθεση όλων των εργαζόμενων.

αρχίσει να ξαναχτιζεί τη δομή-της στην πα-
ρανομία χρησιμοποιώντας από τη μια μεριά
τα μέλη της Εθνικής Επιτροπής που είναι α-
κόμη ελεύθερα και από την άλλη προωθώ-
ντας στην Εθνική Επιτροπή στελέχη από
τους τοπικούς κλάδους.

ΕΡ: Ο επίσημος πολωνικός Τύπος φαίνεται
να προβλέπει κάποια μορφή νόμιμης ύπαρξης
της Αλληλεγγύης στο μέλλον. Τι ακριβώς έ-
χουν στο μυαλό-τους οι αρχές;

ΑΠ: Κατά πάσαν πιθανότητα, αυτό είναι α-
πλή δημαγωγία. Είναι, ωστόσο, δυνατό να
προσπαθήσει η κυβέρνηση να στήσει κάποια
καρικατούρα της Αλληλεγγύης. Υπάρχει πα-
ρόμοιο προηγούμενο. Από το 1958 μέχρι το
1980 υπήρχε τυπικά εργατική αυτοδιαχείρι-
ση στα πολωνικά εργοστάσια. Αυτό δεν ήταν
όμως παρά ένα γραφειοκρατικό κατασκευά-
σμα που δεν εκπροσωπούσε κανέναν.

ΕΡ: Όπως έχει γίνει γνωστό, οι στρατιωτικοί
προετοιμαζαν την επέμβασή-τους εδώ και αρ-
κετό καιρό. Προφανώς, όμως, το πραξικόπη-
μα κατέλαβε την ηγεσία της Αλληλεγγύης εξ
απήνης και έτσι ένα μεγάλο μέρος-της έχει
συλληφθεί. Γιατί συνέβη αυτό; Μήπως επειδή
η ηγεσία της Αλληλεγγύης πίστευε ότι ένα
στρατιωτικό πραξικόπημα θα μπορούσε να α-
ποφευχθεί εντελώς, ή, μήπως, επειδή θεω-
ρούσε ότι ήταν ακόμη πολύ νωρίς για κάτι τέ-
τοιο;

ΑΠ: Το πραξικόπημα δεν το περιμέναμε. Η
Αλληλεγγύη εκτιμούσε ότι η κυβέρνηση προ-
σπαθούσε να προωθήσει τη δημιουργία ενός
αστυνομικού κράτους αλλά πιστεύαμε ότι
αυτό θα γινόταν μέσα από μια εξελικτική

διαδικασία και ότι θα διατηρούσε ένα κοινο-
βουλευτικό προσωπείο. Γι' αυτό, νομίζαμε ό-
τι με την εξάσκηση ισχυρής πίεσης από την
πλευρά της Αλληλεγγύης πάνω στο Κοινο-
βούλιο θα ήταν δυνατό να ανακοπεί η διχτα-
τορική τάση.

ΕΡ: Η στρατιωτική διχτατορία είναι πια πραγ-
ματικότητα. Θα μπορούσε ο πολωνικός λαός
και η Αλληλεγγύη να είχαν προετοιμαστεί κα-
τάλληλα για μια τέτοια αναμέτρηση ώστε να
κερδίσουν;

ΑΠ: Ο πολωνικός στρατός προετοιμαζόταν
κατά πάσαν πιθανότητα εδώ και έναν χρόνο.
Στρατιωτικά και οργανωτικά είναι πολύ α-
νώτερος από την κοινωνία και όμως χρειά-
στηκαν ένα χρόνο για να προετοιμάσουν το
πραξικόπημα. Η Αλληλεγγύη είχε πολύ πιο
περιορισμένα τεχνικά και υλικά μέσα και
προετοιμαζόταν με πολύ πιο αργό ρυθμό. Συ-
νεπώς, δεν νομίζω ότι ήταν δυνατό να είχαμε
προετοιμαστεί κατάλληλα πριν από την ημέ-
ρα που έγινε το πραξικόπημα ώστε να κερδί-
σουμε την αναμέτρηση.

ΕΡ: Ας υποθέσουμε ότι η Αλληλεγγύη είχε
κερδίσει μια τέτοια αναμέτρηση τώρα ή στο
μέλλον. Μια σοβιετική επέμβαση θα μπορού-
σε να αποφευχθεί;

ΑΠ: Είναι δύσκολο να απαντήσει κανείς για-
τι αυτό εξαρτάται από πολλούς παράγοντες,
εσωτερικούς και εξωτερικούς, όπως η πα-
γκόσμια ισορροπία δυνάμεων, η εσωτερική
κατάσταση του Ανατολικού μπλοκ και ο
βαθμός φθοράς-του.

ΕΡ: Μερικές ερωτήσεις τώρα για τους σκο-
πούς της Αλληλεγγύης. Ο λόγος είναι ότι διά-

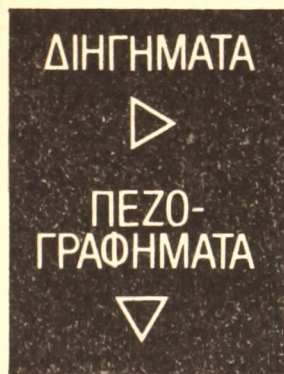
φορες πολιτικές δυνάμεις ανα τον κόσμο, και
στις ΗΠΑ ειδικότερα, θέλουν να παρουσιά-
σουν την Αλληλεγγύη ως ριζικά αντισοσιαλι-
στική. Ισχύει αυτό ή μήπως ένας σοσιαλισμός
διαφορετικός από αυτόν που εφαρμόζουν στην
Πολωνία θα ήταν αποδεχτός από τον πολωνι-
κό λαό και την Αλληλεγγύη;

ΑΠ: Στην Πολωνία υπήρχε ένα σύστημα που
το ονόμαζαν σοσιαλισμό. Αυτός ο λεγόμενος
«σοσιαλισμός» είχε απορριφθεί από την πο-
λωνική εργατική τάξη. Στην πραγματικότη-
τα οι εργάτες-μας δεν θεωρούσαν το σύστη-
μα αυτό καθόλου σοσιαλιστικό. Συνεπώς, αν
θεωρήσεις ότι το υπάρχον σύστημα ήταν σο-
σιαλιστικό, τότε η Αλληλεγγύη απέρριπτε
τον σοσιαλισμό υπ' αυτήν την έννοια. Στη
θέση-του, η Αλληλεγγύη ζητούσε ένα άλλο εί-
δος σοσιαλισμού, έναν πραγματικό σοσιαλι-
σμό, έναν δημοκρατικό σοσιαλισμό εργατι-
κής αυτοδιαχείρισης. Ο σοσιαλισμός σημαί-
νει πλατειά πολιτική δημοκρατία. Σοσιαλι-
σμός είναι η πραγματική κοινωνικοποίηση
των μέσων παραγωγής. Με δυο λόγια, ο σο-
σιαλισμός στηρίζεται στην εργατική αυτο-
διαχείριση και η πραγματική εξουσία βρίσκε-
ται στα χέρια του λαού πράγμα που διασφα-
λίζεται με ελεύθερες εκλογές.

ΕΡ: Συμπληρώνοντας την τελευταία ερώτη-
ση: υπάρχουν πολλοί άνθρωποι στην Πολω-
νία και μέσα στην Αλληλεγγύη ειδικότερα που
να επιζητούν πραγματικά μια επιστροφή σε
Δυτικού τύπου καπιταλισμό όπου τα μέσα πα-
ραγωγής αποτελούν ατομική ιδιοκτησία;

ΑΠ: Προσωπικά εγώ δεν συνάντησα μέσα
στην Αλληλεγγύη ούτε έναν άνθρωπο που να

ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΣΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΕΔΡΟΣ

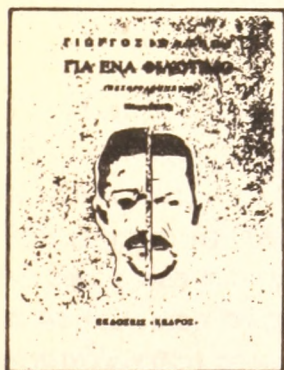
Η ΜΟΝΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ
Διηγήματα (4η έκδοση)

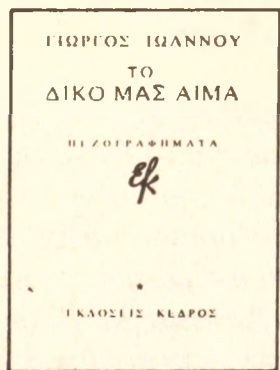
Η ΣΑΡΚΟΦΑΓΟΣ
Πεζογραφήματα (4η έκδοση)

ΤΟ ΑΥΓΟ ΤΗΣ ΚΟΤΑΣ
(Εικόν.: 'Αλέξη Κυριτσόπουλου)

ΓΙΑ ΕΝΑ ΦΙΛΟΤΙΜΟ
Πεζογραφήματα (7η έκδοση)

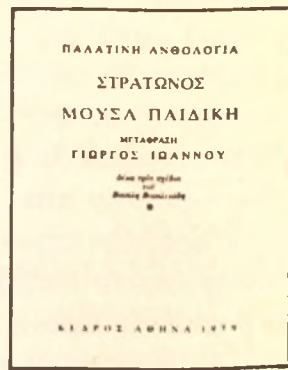
ΤΟ ΔΙΚΟ ΜΑΣ ΑΙΜΑ
Πεζογραφήματα (3η έκδοση)

ΕΠΙΤΑΦΙΟΣ ΘΡΗΝΟΣ
Πεζογραφήματα (3η έκδοση)

**ΕΥΡΙΠΙΔΗ
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ**
Εισαγωγή, μετάφραση, σχόλια
ΓΙΩΡΓΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ (2η έκδοση)

**ΠΑΛΑΤΙΑΝΗ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ
ΣΤΡΑΤΩΝΟΣ ΜΟΥΣΑ ΠΑΙΔΙΚΗ**
Μετάφραση ΓΙΩΡΓΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ
(Σχέδια Βασιλή Βασιλειάδη)

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΕΔΡΟΣ

Γεωργίου Γενναδίου 6 (Πάροδος 'Ακαδημίας) Τηλ.: 36.15.783

ΕΡ: Η κυβέρνηση των ΗΠΑ μόλις ανακοίνω-

ΕΡ: Οι προτάσεις αυτές ορισμένων κυβερνή-

ΑΠ: Πιστεύω ότι όσοι Δυτικοί υπολογίζουν σε κάτι τέτοιο κάνουν μεγάλο λάθος. Γιατι κάτω από τις συνθήκες της στρατιωτικής διαχτατορίας που επικρατούν στην Πολωνία σήμερα δεν μπορεί παρά να υπάρχει μια «πολεμική οικονομία», δηλ. μια οικονομία μη ορθολογική και αναποτελεσματική. Πρόκειται για μια οικονομία που θα ακολουθήσει το ίδιο παλιό σύστημα διαχείρισης, το είδος διαχείρισης που οδήγησε την Πολωνία στη βαθύτατη κρίση-της και στάθηκε ανίκανο να την

βγάλει από εκεί.

ΕΡ: Τι νομίζεις για τις κυβερνητικές δηλώσεις, μετά το πραξικόπημα, ότι δεν υπάρχει ζήτημα επιστοφής στην κατάσταση πραγμάτων που επικρατούσε πριν από τον Αύγουστο του 1980 και ότι πολλές από τις μεταρρυθμίσεις που πραγματοποιήθηκαν αργότερα θα γίνουν σεβαστές;

ΑΠ: Είναι βέβαιο ότι η οικονομική μεταρρύθμιση δεν πρόκειται να πραγματοποιηθεί. Αξίζει να σημειωθεί ότι τον Νοέμβριο η πολωνική κυβέρνηση είχε αποκτήσει η ίδια το δικό της πρόγραμμα οικονομικής μεταρρύθμισης δηλώνοντας ότι εφαρμογή του δεν επρόκειτο να αρχίσει μέχρι στο 1982. Συνεπώς, οι πιθανότητες πραγματοποίησης της οικονομικής μεταρρύθμισης κάτω από τις σημερινές συνθήκες στρατιωτικής δικτατορίας ελαττώνονται στο μηδέν. Η πολωνική οικονομία θα μπορούσε να ανορθωθεί μόνο με το μόχθο των Πολωνών εργατών, μέσα από τη δική τους πρωτοβουλία σε ένα σύστημα αυτοδιαχείρισης. Σήμερα, αντί για εργατική αυτοδιαχείριση έχουμε ένα καθεστώς στρατιωτικών κομισαρίων που διευθύνουν τα εργοστάσια. Αυτό σημαίνει ότι οι Πολωνοί εργάτες δεν θα έχουν καμία δυνατότητα να αξιοποιήσουν την πρωτοβουλία τους και θα έχουν ξανά το συναίσθημα ότι δουλεύουν σε εργοστάσια που δεν ανήκουν σ' αυτούς, όπως ακριβώς συνέβαινε τα τελευταία 36 χρόνια.

ΕΡ: Μια ερώτηση τώρα σχετικά με το ρόλο του Κόμματος στο πραξικόπημα. Ένα πολύ χτυπητό χαρακτηριστικό του στρατιωτικού πραξικοπήματος στην Πολωνία είναι ότι το Κομμουνιστικό Κόμμα έχει εξαφανιστεί σχεδόν εντελώς από το προσκήνιο. Κινήθηκε μήπως ο στρατός ενάντια στη θέληση του Κόμματος, ή βρισκόταν το Κόμμα σε τέτοια κατάσταση διάλυσης ώστε δεν μπορούσε να αναλάβει καμία δράση;

ΑΠ: Όντως, το Κόμμα βρισκόταν σε κατάσταση βαθιάς κρίσης και διάλυσης. Είχε καταντήσει ένα κόμμα χωρίς μαζική υποστήριξη, μια γραφειοκρατία που έλεγχε τους μηχανισμούς. Η απόφαση όμως για το πραξικόπημα πάρθηκε, αναμφίβολα από την ηγεσία του Κόμματος. Ίσως το πραξικόπημα να μην το

είχαν εγκρίνει όλα τα μέλη της ηγεσίας, γιατί ανάμεσά τους υπάρχουν και οι λεγόμενοι «φιλελεύθεροι», αλλά χωρίς αμφιβολία το Κόμμα βρίσκεται πίσω από το πραξικόπημα και είναι υπεύθυνο γι' αυτό.

ΕΡ: Αυτή τη στιγμή υπάρχει μία έντονη διαπάλη μέσα στους ηγετικούς κύκλους της Πολωνίας. Ποιές είναι οι κυριότερες τάσεις που αντιπαλεύουν και ποιά έχει τις μεγαλύτερες πιθανότητες να κυριαρχήσει στο άμεσο μέλλον;

ΑΠ: Πριν από το πραξικόπημα η ηγεσία του Κόμματος ήταν πολλαπλά διαιρεμένη σε αντιμαχόμενες ομάδες. Αλλά μετά το πραξικόπημα η κατάσταση έχει οπωσδήποτε αλλάξει. Καταφεύγοντας στην καταστολή και στις εκκαθαρίσεις μέσα στις τάξεις του Κόμματος, ο στρατός προσπαθεί να αποκαταστήσει την κομματική ενότητα. Η καταστολή στρέφεται κυρίως ενάντια σε κατώτερα κλιμάκια του Κόμματος όπου και υπήρχε η μεγαλύτερη αντίσταση. Οπωσδήποτε ο στρατός και η αστυνομία κάνουν εκκαθαρίσεις σ' όλα τα επίπεδα μέσα στο κόμμα αν και η κατάσταση στην κορυφή δεν έχει ξεκαθαρίσει ακόμη.

ΕΡ: Τις πρώτες μέρες μετά το πραξικόπημα κυκλοφόρησαν φήμες ότι ορισμένοι από τους λεγόμενους «σκληροπυρηνικούς» της ηγεσίας είχαν συλληφθεί. Αληθεύει αυτό;

ΑΠ: Δεν υπάρχει η παραμικρή πληροφορία που να επαληθεύει κάτι τέτοιο. Απλά για δημογωγικούς λόγους, μερικά μέλη του καθεστώτος Γκιέρεκ, που δεν ανήκουν στη σημερινή ηγεσία, έχουν συλληφθεί.

ΕΡ: Μια ερώτηση τώρα για το ρόλο της Καθολικής Εκκλησίας. Τόσο στην Πολωνία, με τις διακηρύξεις του καρδινάλιου Γκλεμπ, όσο και στο Βατικανό, η Εκκλησία πήρε θέσεις που χαρακτηρίστηκαν «μετριοπαθείς». Ειδικότερα, την πρώτη μέρα μετά το πραξικόπημα, ο καρδινάλιος Γκλεμπ κάλεσε τους πολωνούς εργάτες να μην προβάλλουν κανενός είδους αντίσταση που θα μπορούσε να οδηγήσει στην απώλεια ζωών. Η στάση αυτή της Εκκλησίας βοήθησε στην πάλη των εργατών ενάντια στο πραξικόπημα;

ΑΠ: Η επίκληση της Καθολικής Εκκλησίας σκόπευε στην αποφυγή της αιματοχυσίας.

Αυτό με κανέναν τρόπο δεν αντιστρατεύεται τη θέση της Αλληλεγγύης. Γιατί και η παράνομη ηγεσία της Αλληλεγγύης ζήτησε το ίδιο πράγμα: Απεργία αλλά αποφυγή αιματοχυσίας. Η Καθολική Εκκλησία έχει, στα μάτια της κοινωνίας και της Αλληλεγγύης, αδιαμφισβήτητο ηθικό κύρος. Η Αλληλεγγύη, ωστόσο ποτέ δεν περίμενε πολιτικές οδηγίες από αυτήν. Παρ' ότι είχαν επαφές και συνεργασία, η Αλληλεγγύη παρέμεινε πάντοτε ανεξάρτητη από την Εκκλησία. Συνεπώς, η όλη γραμμή της αντίστασης στην Πολωνία θα αποφασιστεί από την Αλληλεγγύη και μόνο και όχι από την Εκκλησία της οποίας ο ρόλος παραμένει στο ηθικό επίπεδο.

ΕΡ: Η Εκκλησία είναι σήμερα η μόνη αντιπολιτευτική δύναμη στην Πολωνία της οποίας η ηγεσία και ο μηχανισμός παραμένουν ανέπαφα. Ποιά είναι η στάση που κρατάει σήμερα;

ΑΠ: Πιστεύω ότι αυτή τη στιγμή η Εκκλησία, με τα περιορισμένα μέσα που διαθέτει, προσπαθεί να περιορίσει την τρομοκρατία και την καταπίεση στην Πολωνία, πράγμα το οποίο, φυσικά, είναι πολύ θετικό. Η Εκκλησία όμως, δεν μπορεί να προβληθεί σήμερα εκπρόσωπος ολόκληρης της κοινωνίας, γιατί ο εκπρόσωπος της κοινωνίας είναι η Αλληλεγγύη.

ΕΡ: Τελειώνοντας, θα ήθελα να κάνω μια κάπως γενική ερώτηση που βρίσκεται στο μυαλό όλων των προοδευτικών ανθρώπων και των σοσιαλιστών σ' ολόκληρο τον κόσμο. Τα τελευταία δραματικά γεγονότα στην Πολωνία επιτρέπουν ακόμη αισιοδοξία για τις δυνατότητες ειρηνικού περάσματος σ' έναν δημοκρατικό σοσιαλισμό (και τονίζω εδώ τη λέξη «ειρηνικό») στην Πολωνία και την υπόλοιπη Ανατολική Ευρώπη;

ΑΠ: Ως τη στιγμή του πραξικοπήματος, εμείς στην Αλληλεγγύη πιστεύαμε σε μια τέτοια δυνατότητα. Τώρα πια είναι φανερό ότι κάναμε λάθος. Αυτό δε σημαίνει ότι πρέπει να εγκαταλείψουμε την προσπάθεια για ένα ειρηνικό πέραςμα. Ωστόσο, παλεύοντας για την πραγματοποίηση αυτής της δυνατότητας θα πρέπει παράλληλα να προετοιμαζόμαστε καλύτερα για το ενδεχόμενο ενός μη ειρηνικού περάσματος.

Ο

ΕΡΑΚ ΖΑΓΚ ΠΑΡΑ ΤΑ ΤΖΟΥΚΑ ΤΖΖΖ ΣΚΡΑΚ

ΑΝ ΔΕΝ ΕΧΕΤΕ ΑΚΟΜΑ ΤΟΝ ΤΡΟΠΟ ΝΑ ΔΙΑΛΕΓΕΤΕ ΜΟΝΟΙ ΣΑΣ ΤΗΝ ΜΟΥΣΙΚΗ ΠΟΥ ΘΕΛΕΤΕ Ν' ΑΚΟΥΤΕ...

ΘΥΜΗΣΑΙΤΕ ΤΗ ΣΟΦΗ ΛΑΪΚΗ ΠΑΡΟΙΜΙΑ

ΚΑΛΙΟ ΠΑΡΑ ΑΥΓΑ ΠΟΥΡΕ®

ΚΑΙ ΑΚΟΛΟΥΘΩΝΤΑΣ ΤΟΝ ΜΥΣΤΙΚΟ ΧΑΡΤΗ

MISTICOS HARTIS

LONDON PARIS B ROME

ADINA-OMFALOS ΤΟΥ COSMOS

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΓΕΑΡΚΕΙΑ

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ

ΑΖΚΛΗΣΙΟΥ 76

ΘΑ ΦΤΑΣΙΤΕ ΕΛΘΟΝΤΕΣ

ΕΝΑΣ ΦΥΣΙΚΟΣ-ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΚΙ ΕΝΑΣ ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΟΣ-ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΣΑΣ ΠΕΡΙΜΕΝΟΥΝ ΓΙΑ ΝΑ ΔΙΑΛΕΞΕΤΕ ΜΑΖΙ ΤΟ ΚΑΜΙΤΕΡΟ ΣΤΕΡΕΟΦΩΝΙΚΟ ΠΟΥ ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΑΠΟΚΤΗΣΕΤΕ ΚΑΙ ΤΑ ΛΕΦΤΑ ΣΑΣ ΝΑ ΠΙΑΣΟΥΝ ΤΟ ΠΟ

MUGAVOX SCASHOS STEREOPLATS

ΣΤΟ ΜΑΓΑΖΙ ΜΑΣ ΘΑ ΒΡΗΤΕ

- * ΟΙΕΣ ΤΙΣ ΜΑΡΚΕΣ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ
- * ΕΥΚΟΛΙΕΣ ΓΛΗΡΩΣΗΣ
- * ΤΙΣ ΚΑΜΙΤΕΡΕΣ ΔΥΝΑΤΕΙΣ ΤΙΜΕΣ

ΚΑΙ ΤΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΩΤΕΡΟ

ΤΟΙΣ ΚΑΜΙΤΕΡΟΥΣ ΣΥΝΔΙΑΣΜΟΥΣ ΣΤΟ ΠΟΣΟ ΠΟΥ ΔΙΑΘΕΤΕΤΕ

ΑΝ ΜΕΛΕΤΕ Σ' ΕΠΑΡΚΙΑ ΓΡΑΨΤΕ ΜΑΣ-ΘΑ ΣΑΣ ΣΤΕΙΛΟΥΜΕ ΤΙΜΕΣ ΚΑΙ ΕΝΤΥΠΑ...

STUDIO HI FI ΑΣΚΛΗΠΙΟΝ 76-ΑΘΗΝΑ 706 ΤΗΛ 3627858-3602697

Εντουάρ Λιπίνσκι

Είμαι σοσιαλιστής από το 1906

Παρ' όλες τις αλλαγές δεν μπορώ παρά να σκεφτώ ότι ο αγώνας συνεχίζεται.

Εμείνα κι εγώ έκπληκτος όταν άκουσα τον Κάνια, σε συγκέντρωση του κόμματος να κραδαίνει την απειλή του αίματος.

Εμείνα κι εγώ έκπληκτος όταν άκουσα το στρατηγό Γιαρουζέλσκι να λέει ότι ήταν έτοιμος να κινητοποιήσει τον στρατό για την υπεράσπιση του σοσιαλισμού στην Πολωνία.

Τι σημαίνει αυτό; Πώς ο στρατός θα μπορούσε να υπερασπίσει το σοσιαλισμό; (Χειροκροτήματα). Πυροβολώντας τους ανθρώπους; Τους είδαμε αυτούς τους γελοίους στην τηλεόραση. Δύο στρατιωτικοί που φαίνονταν έτοιμοι, χαρωποί να υπερασπίσουν το σοσιαλισμό και να εκτελέσουν τις διαταγές. Ποιές διαταγές δίνουν οι αρχές για την υπεράσπιση του σοσιαλισμού; ΠΥΡ.

Η υπεράσπιση του σοσιαλισμού είναι ένα ζήτημα αρχών, θεωρίας, πολιτικών απόψεων. Πώς φτάσαμε σ' αυτό το σημείο; Εκπρόσωποι της ανώτατης εξουσίας να μας απειλούν με στρατιωτική επέμβαση για τη σωτηρία του σοσιαλισμού που ισχυρίζονται ότι κινδυνεύει.

Τι σημαίνει ότι ο σοσιαλισμός απειλείται στην Πολωνία; Ποιές είναι οι αντεπαναστατικές και αντισοσιαλιστικές δυνάμεις;

Κατά τους κλασικούς του σοσιαλισμού, σοσιαλισμός σήμαινε μια οικονομία ανώτερη από την καπιταλιστική, μια λύση για το εργατικό ζήτημα και την εκμετάλλευση της εργατικής τάξης, μια κοινωνία που θα έδινε σε κάθε άνθρωπο τις προϋποθέσεις ν' αναπτυχθεί αρμονικά, που θα 'ταν ελεύθερη η προσέγγιση των θησαυρών της κουλτούρας και του πολιτισμού.

Και αυτό που δημιουργήθηκε είναι ένας σοσιαλισμός με σπάταλη οικονομία, αναποτελεσματικός, στα πρόθυρα οικονομικής καταστροφής χωρίς όμοιό-της κατά τους δύο τελευταίους αιώνες. (Χειροκροτήματα).

Στη Καμπότζη το σοσιαλιστικό καθεστώς πυροβόλησε 3,5 εκ. ανθρώπους για να υπερασπίσει το σοσιαλισμό-του. Αυτός ο σοσιαλισμός της σπατάλης, των φυλακών, της λογοκρισίας και της αστυνομίας μας έχει καταστρέψει στα τελευταία 30 χρόνια όπως καταστρέφει ακόμα και τους άλλους λαούς.

Θεωρούμαι σοσιαλιστής από το 1906. Αλλά για μένα ο σοσιαλισμός είναι αγώνας για μια δημοκρατική οικονομία, για την κοινωνική ιδιοκτησία των μέσων παραγωγής — και όχι την κρατική ιδιοκτησία με μια ομάδα ιδιοκτητών νέου τύπου — για τη δημοκρατική διαχείριση των εργοστασίων, για τις πολιτικές ελευθερίες βασικό χαρακτηριστικό του σοσιαλιστικού κράτους, για την κατάργηση της λογοκρισίας, για την προγραμματισμένη ανάπτυξη του πολωνικού έθνους.

Νά 'τες λοιπόν οι περίφημες αντισοσιαλιστικές και αντεπαναστατικές δυνάμεις. Όχι, ο δικός-τους σοσιαλισμός είναι αντεπαναστατικός και αντισοσιαλιστικός.

Μας απειλούν ότι θα κυλήσει αίμα. Κάτω από την κηδεμονία του κόμματος κάναν την εμφάνισή-τους περιοδικά όπως η «Πραγματικότητα» ή η «Οθόνη» ή ακόμα εφημερίδες των κλαδικών συνδικάτων. Ο αντισημιτισμός κερδίζει έδαφος. Οι εφημερίδες των κλαδικών συνδικάτων αναφέρονται στα «Πρωτόκολλα των σοφών της Σιών» αντισημιτικά κείμενα σ' επαφή με την τσαρική αστυνομία πριν τον πόλεμο του 1914. Και θέλουν να λέγονται εκφραστές των κλαδικών συνδικάτων.

Κάτω από την κηδεμονία του στρατηγού Γιαρουζέλσκι έκανε την εμφάνισή-της η κομμουνοφασιστική εφημερίδα «Στρατιώτης της ελευθερίας». Σ' αυτήν κατηγορήσαν πρόσφατα τους ηγέτες της αλληλεγγύης και του KOR γιατί ισχυρίστηκαν ότι το Κατίν ήταν ένα ρώσικο έγκλημα. Όχι απαντάνε. Οι Γερμανοί ήταν υπεύθυνοι για το Κατίν. Και πρόκειται για εφημερίδα που έχει στόχο-της την πνευματική διαπαιδαγώγηση και την ηθική συμπεριφορά των Πολωνών στρατιωτών κι αξιωματικών.

Τολμούν να προφέρουν ένα τέτοιο ψέμα το 1981.

Κανείς δεν επιδιώκει την επαναφορά στην ατομική ιδιοκτησία των μέσων παραγωγής

Δεν είμαστε όλοι εδώ σοσιαλιστές αλλά αγωνιζόμαστε για τους ίδιους στόχους. Δεν υπάρχουν στην Πολωνία δυνάμεις ας είναι κι ελάχιστα σημαντικές που να επιδιώκουν την ατομική ιδιοκτησία των μέσων παραγωγής. (Χειροκροτήματα). Ούτε στη χαλυβουργία του Κάτοβιτς, ούτε στη χαλυβουργία του Λένιν θα βρείτε τέτοιες δυνάμεις. Βέβαια, όλοι να καταλαβαίνουν ότι το μικροεμπόριο, η μικρή βιομηχανία, τα εστιατόρια κτλ. πρέπει να περάσουν στον ιδιωτικό τομέα. Διότι μόνο η ιδιωτική πρωτοβουλία είναι σε θέση να διαχειρίζεται αυτό το είδος επιχειρήσεων. Όλοι καταλαβαίνουν ότι η κοινωνικοποίηση ή καλύτερα η γραφειοκρατικοποίηση αυτών των επιχειρήσεων είναι συστατικό στοιχείο ενός συλλογικού συστήματος ανίκανου να προσαρμοστεί στην εξέλιξη των συνθηκών. Όμως δεν υπάρχουν αντισοσιαλιστικές και αντεπαναστατικές δυνάμεις που να ζητάνε την επαναφορά στην ιδιωτική βαριά βιομηχανία. Υπάρχουν δυνάμεις που ζητάνε την ελευθερία, που αγωνίζονται γι' αυτήν, που διεκδικούν καλές συνθήκες ζωής για τον πολωνικό λαό. (Χειροκροτήματα). Αυτές οι δυνάμεις δεν είναι αντισοσιαλιστικές.

Εντουάρ Λιπίνσκι

Ο ηλικίας 93 χρόνων Ε. Λιπίνσκι, παλιό στέλεχος του ΚΚ Πολωνίας ανάγγειλε στο Συνέδριο της Αλληλεγγύης την αυτοδιάλυση του KOR. Αφού διάβασε το κείμενο που εξηγεί την απόφαση του KOR έκλεισε την παρέμβασή-του με το λόγο που δημοσιεύεται πιο πάνω. Η μετάφραση έγινε από το περιοδικό Alternative.

Σήμερα ο Ε. Λιπίνσκι έχει συλληφθεί και βρίσκεται στη φυλακή.

ΚΕΡΑΜΙΚΑ

αντικείμενο

αντικείμενο

Δημητρίου Γούναρη 30 Θεσσαλονίκη

σταχυ

Ξάνθου 7 Κολωνάκι

Γραφειοκρατία + ελληνική γλώσσα = νιανιά

«Η γραφειοκρατία είναι χαρακτηριστικό όλου του σύγχρονου κόσμου, όλων των ελευθέρων, ανεπτυγμένων κοινωνιών και όλων των αστυνομικών καθεστώτων ως γνωστόν. Μη αναξέετε πληγές. Αποτέλεσμα των σχέσεων Κράτους και αναπτυσσόμενης κοινωνίας ανεφάνη ήδη από την γαλλική επανάσταση και ο όρος εισήχθη εδώ από την Δύση, μαζί με τόσα άλλα: ηλεκτρισμός, επικοινωνίες, αεροπορία, τηλεγράφος, τυπογραφία, φάρμακα, υπολογιστές, μέθοδοι της επιστήμης, τα νεώτερα μαθηματικά, το τηλέφωνο, οι μηχανές εσωτερικής καύσεως, το αυτοκίνητο, το D.D.T., η ινσουλίνη και τα αντιβιοτικά, τα πλαστικά, η κλασική και νομική παιδεία, το ΝΑΤΟ, η ΕΟΚ, το ΡΟΚ ΕΝΤΡΟΛ, τα φιλοσοφικά και κοινωνικά ρεύματα, τα φράγκικα, το ραδιόφωνο, η τηλεόραση, όπως εισήχθησαν από αλλού τα τσεμπέρια, οι λουκουμάδες, τα ναρκωτικά και πολλά χρώματα, όπως το πράσινο του ΠΑΣΟΚ».

Το εκπληκτικής λογοδιάρειας απόσπασμα που δημοσιεύουμε εκφώνησε στο Ελληνικό Κοινοβούλιο ο καθηγητής της φιλοσοφίας και βουλευτής της Νέας Δημοκρατίας κ. Νιάνιαν, στη συζήτηση τη σχετική με το Νομοσχέδιο για τη Δημόσια Διοίκηση.

Θα λέγαμε και άλλες λεπτομέρειες για την ουσία της επιχειρηματολογίας-του, εάν υπήρχε. Αφήστε, όμως, που μας παρέσυρε ο λυρισμός και το λιβάδι με τους μαργαρίτες που ηρωικά βαδίζει ο φιλόσοφος βουλευτής!

Το Ελληνικό Κοινοβούλιο, ο υποτιθέμενος χώρος όπου οι «300» εκλεκτοί εκπρόσωποι-μας συναθροίζονται και νομοθετούν, θα έπρεπε να είναι ένας χώρος τουλάχιστον σοβαρής συζήτησης. Οι εκπρόσωποι-μας και μάλιστα ορισμένοι «περί την φιλοσοφίαν διατρίβοντες», θα έπρεπε να είχαν κάτι να πουν, που κι αν ακόμη δεν συμφωνούσαμε, θα μπορούσαμε να το ακούσουμε με κάποιο σεβασμό. Να μπορούσαν, έστω, να αρθρώσουν κάποια άποψη στην ελληνική γλώσσα, με αρχή μέση και τέλος.

Τουλάχιστον...

Η πορεία ενός περιοδικού

Ταχτικά έκανε την εμφάνισή-του τη χρονιά που μας πέρασε ο **Εκρηβόλος**, «τριμηνιαίο περιοδικό λογοτεχνίας, θεωρίας της λογοτεχνίας και κριτικής». Κυκλοφορεί στην ουσία εδώ και 4 χρόνια — από το χειμώνα του 1978 — αλλά με κάποια μεγάλα διαλείμματα που έδιναν την εντύπωση της οριστικής εξαφάνισής. Στα 9 τεύχη-του διαπιστώνει κανείς, με πρώτη ματιά, ενόχλητα ύφους και επιμονή. Ξεκίνησε με μεταφράσεις. Με ενιαία, απεγάδιαστη — θα μπορούσαμε ίσως να τη χαρακτηρίσουμε «άτεγκτη» — εκδοτική μορφή παρουσίασε σύγχρονα θεωρητικά κείμενα και άλλα που ενώ θεωρούνταν βασικά στην ιστορία της λο-

γεχνίας ήταν άγνωστα ή λίγο μελετημένα στη χώρα-μας. Για να μείνουμε μόνο στην ποίηση είδαμε λ.χ. να μεταφράζεται στο τχ. 2-3 «Το Σπάρτο» του G. Leopardi και η περίφημη «Παραλία του Ντόβερ» του Matthew Arnold. Επίσης μας έδωσε μια νέα άποψη

— εκ διαμέτρου αντίθετη με την παλιότερη του Σ. Σκιαδαρέση —

για την μετάφραση του Francois Villon (τχ. 4). Αν ο Σκιαδαρέσης είχε προσέξει ρίμα, μέτρο και λαϊκή ζωντάνια, ο μεταφραστής του «Εκρηβόλου» φαίνεται να θέλει να μας δώσει το τί ακριβώς λένε οι στίχοι του ποιητή που έζησε μέσα στη λάσπη, μα ήταν ο μεγαλύτερος της Γαλλίας.

● Τη Δευτέρα, 11 Ιανουαρίου, άνοιξε η έκθεση στη γκαλερί «Αργώ», του Ιταλού ζωγράφου ELIO PELINI. Η έκθεση θα διαρκέσει μέχρι 31.1.1982 και οι επισκέψεις γίνονται κάθε μέρα 10 π.μ. - 1.30 μ.μ. και 6 - 9.30 μ.μ., εκτός από Σάββατο απόγευμα και Κυριακή.

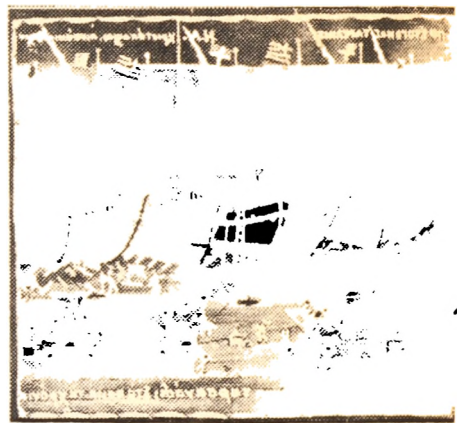
Αξίζει να δούμε τη δουλειά του E. Pelini. Με ευρηματικότητα και ευαισθησία χρησιμοποιεί ποικίλα υλικά στη ζωγραφική-του η μείξη-τους δίνει αποτέλεσμα που εκπλήσσει, φτάνοντας σε αρμονία και χρωματική ισορροπία.

● Η Β' Έδρα Κοινωνιολογίας της Παντείου οργανώνει έναν κύκλο ελεύθερων μαθημάτων με γενικό τίτλο «Όψεις της Ελληνικής Κοινωνίας του 19ου αιώνα». Ο κύκλος περιλαμβάνει μια σειρά δώδεκα διαλέξεων που θα γίνονται κάθε Τετάρτη, από τις 19.30 ως τις 21.00, στο τετράμηνο Ιανουαρίου-Απριλίου 1982. Μεταξύ άλλων, στα θέματα που θα συζητηθούν, περιλαμβάνονται: Κράτος και κοινωνία στον 19ο αιώνα, ο ελληνικός στρατός, κοινωνικές δομές, εισαγωγή και λειτουργία του κοινοβουλευτισμού, τα ιδεολογικά ρεύματα κτλ. Εισηγητές είναι οι : Κ.

Τσουκαλάς, Π. Κιτρομηλίδης, Β. Φίλιας, Θ. Βερέμης, Γ. Δερτιλής, Ν. Διαμαντούρος, Κ. Παπαθανασόπουλος, Ε. Παπαγιαννάκης, Κ. Γεωργουσόπουλος, Α. Γαρδίκας, Αλεξανδροπούλου, Μ. Κουρούκλη-Δημητράκου και Ι. Κολιόπουλος.

● Ο εκδοτικός οργανισμός «International Time» πήρε την πρωτοβουλία να φτιάξει μια πολύτομη ανθολογία ελληνικής πεζογραφίας και ποίησης με σκοπό να μεταφραστεί στα αγγλικά. Καλεί, λοιπόν, όλους τους λογοτέχνες, Έλληνες και Κύπριους, που ενδιαφέρονται να συμμετάσχουν, να στείλουν τα βιβλία-τους ή τα χειρόγραφά-τους μαζί με ένα βιογραφικό σημείωμα στη διεύθυνση: International Time, Πειραιώς 37-39.

● Κυκλοφόρησε το ημερολόγιο της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδας για το 1982 με θέμα το «ΑΙΓΑΙΟ».

Περιέχει μια πλούσια συλλογή από γλυπτά, ψηφιδωτά, εικόνες, κεντήματα, ζωγραφίες και φωτογραφίες από τα νησιά-μας.

● Τέσσερα σχέδια, που απεικονίζουν γυναικείες λαϊκές φορεσιές από διαφορετικές περιοχές της Ελλάδας, περιέχει

Άλλος στόχος του περιοδικού αυτού φαίνεται να είναι η ενσωμάτωση στην τρέχουσα πνευματική-μας παιδεία βασικών κειμένων για την αρχαιότητα που έγραψαν ξένοι, κοπιάζοντας πάνω στη δική-μας πνευματική κληρονομιά. Εκτός από τη μελέτη του Ph. de Lacy για τους Στωικούς και την ποίηση, του T.B.L. Webster για τις θεωρίες τέχνης και λογοτεχνίας μέχρι το 400 π.χ., βρίσκουμε στο τχ. 6 την αισθαντική και ρωμαλέα συνάμα έρευνα της Alice Sperduti για τη θεϊκή φύση της ποίησης στην αρχαιότητα. Θα ευχόταν κανείς να συνεχιστεί στο μέλλον αυτή η σειρά με άρθρα γενικού ενδιαφέροντος για την αρχαιότητα γραμμένα από Έλληνες.

Μια από τις βασικές αντιρρήσεις, άλλωστε, για τον Εκρηβόλο ήταν η απουσία ελληνικών κειμέ-

νων στα πρώτα-του τεύχη. Φτάνοντας, όμως, στο τεύχος 8-9 μπορούμε να κάνουμε μια κριτική αναδρομή στις αρκετές ήδη πρωτότυπες συνεργασίες: Το κείμενο του Ζήσιμου Λορεντζάτου «Η έννοια της λογοτεχνικής κριτικής» (τχ. 5) δείχνει μια σε πλάτος και βάθος οικειώση με το θέμα. Η πιο πρόσφατη δημοσίευση του ίδιου, «Καταγραφές» (τχ. 8-9,) είναι σκέψεις για το Ημερολόγιο ενός ελάχιστου γνωστού στη χώρα-μας ξένου ποιητή του David Gascoyne. Ενδιαφέρον και σοβαρό κείμενο, αλλά σε ορισμένα σημεία-του όχι αρκετά αποδεικτικό. Ο «Πρόλογος στην κριτική έκδοση των Απάντων Παπαδιαμάντη» του Ν. Δ. Τριανταφυλλόπουλου (τχ. 7), άρτια φιλολογική εισαγωγή σ' ένα μεγάλο έργο που χωλαίνει ωστόσο όταν το ύψος-του γίνεται έντονα

μια μικρή συλλογή που κυκλοφόρησε η ESSO με την ευκαιρία της νέας χρονιάς. Τα σχέδια είναι φιλοτεχνημένα με αγάπη και σεβασμό προς το αντικείμενό-τους από τον Γήση Παπαγεωργίου, που έχει κατορθώσει να συνδυάσει τόσο στοιχεία ερευνών σε μουσεία, ιδιωτικές συλλογές και ιδρύματα όσο και ένα ιδιαίτερο ύφος, που αποδίδει θαυμάσια την απεικόνισή-τους, χωρίς να αφαιρεί τα ιδιόμορφα χαρακτηριστικά-τους.

● Κυκλοφόρησε το τεύχος 13 του περιοδικού **Σύγχρονα Θέματα** με αρκετά ενδιαφέρουσα και πλούσια ύλη. Ανάμεσα στα θέματα που περιέχει ξεχωρίσαμε τη μελέτη του Στεφ. Πεσμαζόγλου για τη στρατηγική και τακτική που επέλεξαν οι διευθυντές του ημερήσιου, πρωινού και απογευματινού Τύπου, για την εκλογική μάχη με κριτήριο τους τίτλους της πρώτης σελίδας. Επίσης, το κείμενο του Πασχάλη Κιτρομηλίδη «Το ελληνικό κράτος ως εθνικό κέντρο», που είναι βασισμένο σε προφορική-του ανακοίνωση στο σεμινάριο «Ελληνισμός - Ελληνικότητα: ιδεολογικοί και βιωματικοί άξονες της νεοελληνικής κοινωνίας» που έγινε στην Πάντειο. Και την εισήγηση της καθηγήτριας Μαρίας Ματέν για τα συνδικάτα στη σημερινή Πολωνία που έγινε στη διεθνή

πολεμικό. Η μελέτη του ίδιου «Μαρτυρίες για τα άφαντα ποιήματα του Παπαδιαμάντη» (τχ. 8-9) είναι μια θαυμάσια ερευνητική εργασία. Διαβάσαμε επίσης την οξυδερκή και συνετή συμβολή του Γιώργου Αράγη στην έρευνα για την «Έννοια της λογοτεχνικής κριτικής» στο τχ. 6 και την έξοχη εισαγωγή του Πέτρου Κολακλίδη στην ποιητική και τη γλωσσολογία του Roman Jakobson. (τχ. 7).

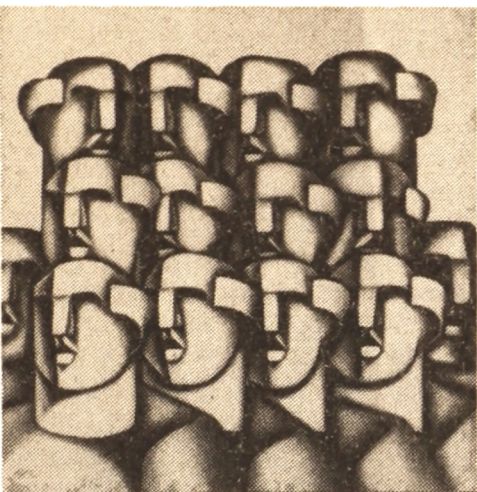
Στο τχ. 5 και στο διπλό τεύχος 8-9 βρίσκουμε αντιστοιχία το (Α) και το (Β) μέρος της ποιητικής σύνθεσης του Νίκου Παναγιωτόπουλου «Το Σπάργανο». Ίσως το μόνο ασφαλές που μπορεί να ειπωθεί, προς το παρόν, για τους στίχους του νέου αυτού ποιητή είναι ότι παράγουν ένα κύμα αυθεντικών ήχων της εποχής-μας.

Δεν είναι βέβαια ελληνικό κεί-

διάσκεψη εργατικού δικαίου στις 21-25 Σεπτεμβρίου στη Βαρσοβία.

● Από τις 3 ως τις 18 Φεβρουαρίου θα μπορούμε να δούμε τη ζωγραφική δουλειά του ποιητή Τάκη Σινόπουλου, στο Γαλλικό Ινστιτούτο Αθηνών. Την ημέρα των εγκαίνιων, στις 3-2, 8 μ.μ., θα μιλήσει για το ζωγραφικό-του έργο η ποιήτρια και τεχνοκριτικός Ελένη Βακαλό. Επίσης, την ίδια μέρα, θα προβληθεί η ταινία που είχε πραγματοποιήσει το 1979 η «Επιλογή» της ΕΡΤ. Στις 8 Φεβρουαρίου, 7.30 μ.μ., θα μιλήσει ο καθηγητής Δ. Ν. Μαρωνίτης για το ποιητικό-του έργο.

● Ο ζωγράφος Τάσος Σουγιούλ γνωστός και καταξιωμένος ήδη, πραγματοποιεί την τρίτη ατομική-του έκθεση στην γκαλερί ΩΡΑ. Με τους σιωπηλούς-του ανθρώπους, κλειστούς και μόνους σ' ένα

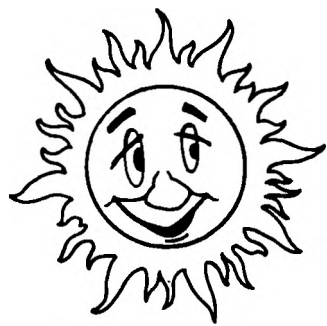

περιβάλλον που περιγράφεται και στυλιζάρεται σε μία άμεση σχέση με την ανθρώπινη φιγούρα, έρχεται να μας θέσει απ' την αρχή το πρόβλημα πραγματικότητας — όνειρο. Η έκθεση θα μείνει ανοιχτή ως τις 12 Φεβρουαρίου. Γκαλερί ΩΡΑ, Ξενοφώντος 7.

μενο η μετάφραση της «Γερμανίας» του Τάκιτου από τον Γιώργο Ιωάννου. Αλλά το δυνατό ύφος του συγγραφέα του «Για ένα φιλότιμο» και η φιλολογική εγκυρότητα της εργασίας-του μας δίνουν ένα ολοζώντανο αφήγημα όπου αποδεικνύεται η συγγένεια της νεοελληνικής και της λατινικής γλώσσας.

Γενικά ο «Εκρηβόλος» διαγράφει μια πορεία από το καλό στο καλύτερο. Κατασταλάζουν οι πειραματισμοί στη γλώσσα που είχαν παρατηρηθεί αρχικά στις μεταφράσεις και διατηρεί θερμό το ενδιαφέρον του αναγνώστη το γεγονός ότι φυλλομετρώντας τις σελίδες-του δε σταματά τόσο σε πρόσωπα, όσο σε κείμενα. Το πρόσωπο που υπερισχύει τελικά στις 700 σελίδες-του είναι η λογοτεχνία και η θεωρία-της.

K.P.

ηλιοτροπία

Αγαπητό ANTI,

Είμαι ένας συνειδητός, καλός και ανώνυμος προβοκάτωρ. Πήρα το θάρρος να σου γράψω και να σου εκθέσω τα προβλήματα της συμπαθούς και ευγενούς τάξεως των προβοκατόρων, γιατί είσαι το περιοδικό όλων των καταφρονεμένων, διαγραμμένων, διασπασμένων και γενικώς αδικημένων.

Ως τάξεις ανήκομεν κοινωνικώς εις τους μη προνομιούχους. Δι' αυτό συμβάλλαμε εις την Αλλαγήν δι' όλων των μέσων και δυνάμεών-μας. Απλώς υπενθυμίζω: εμείς εκάναμε τας απεργίας, εμείς τας πορείας, εμείς εφωνάζαμεν ανώριμα συνθήματα ως κάτω η Δεξιά κτλ. Έτσι ο λαός εψήφισεν ΠΑΣΟΚ.

Ως τάξεις έχομεν ιστορικών παρελθόν. Ούτε οι εργάτες, ούτε οι αγρότες ούτε οι φοιτητές επάλαιψαν την περίοδο της δικτατορίας κατά της χούντας όσον οι προβοκάτορες. Και είναι γνωστόν εις όλους ότι το Πολυτεχνείον υπήρξεν έργον τριακοσίων (300)

προβοκατόρων. Και ας μη γράφει τίποτα περί αυτού ο αστικός Τύπος. Πλην του Ριζοσπάστη που εμμέσως το ανέφερε, γράφων ότι το Πολυτεχνείον «είναι οι νέες Θερμοπύλες». Το Πολυτεχνείον υπήρξε το έπος, η κορυφαία και λαμπρότερα στιγμή της τάξεώς-μας. Δι' αυτό εις κάθε επέτειον συγκεντρωνόμεθα όλοι εις τα προπύλαια δια να αποτίσωμεν φόρον τιμής. Και όχι μόνον εις την πρόσφατον ιστορίαν του τόπου έχομεν συμβάλλει αποφασιστικώς αλλά και παλαιότερον. Μπορεί να είπω ότι εις κάθε αποφασιστικήν στιγμήν της ιστορίας-μας, αναδυσκνείται η ανιδιοτελής προσφορά της τάξεώς-μας. Αρκεί να υπενθυμίσω την Εθνικήν Αντίστασιν και τον κορυφαίον αυτής Άρην Βελουχιώτην γνωστόν εις το Πανελλήνιον και σεσημασμένον από τας αρχάς προβοκάτορα.

Ως τάξεις δεν ανήκομεν, αποκλειστικώς, εις κανένα κόμμα. Αντιθέτως με την εργατικήν και αστικήν τάξιν. που ανήκουν αντιστοιχώς και αποκλειστικώς εις το ΚΚΕ και την ΝΔ. Έτσι υπάρχουν αριστεροί, κεντρώοι και δεξιοί προβοκάτορες πατριώτες. Είμεθα αδογμάτιστοι. Ως ιδεολογίαν έχομεν το αξίωμα: «Η Πατρίς έχει ανάγκη χρημάτων δια να επιζήση». Απαγορεύεται δε αυστηρώς ένας προβοκάτωρ να

είναι μέλος μασσονικής στοάς, του Σωτήρος, της Ζωής και της Χρυσοπηγής. Δι' αυτό ως τάξεις σκεπτόμεθα εθνικά.

Ποτέ δεν επιδιώξαμεν να καταλάβωμεν την εξουσίαν δια βιαιών μέσων ως π.χ. οι Πολωνοί προβοκάτορες, οι οποίοι έφτιαξαν έν συνδικάτον επ' ονόματι «Αλληλεγγύη» και εμάζεψαν, άκουσον δέκα εκατομμύρια (10.000.000) προβοκάτορες. Κατά νεώτερες όμως και μετριοπαθέστερες πληροφορίες μόνο το ένα εκατομμύριο είναι προβοκάτορες, τα πέντε είναι παρασυρμένοι εργάτες και τα τέσσερα παρασυρμένα μέλη του κόμματος που κρατούσαν δια της βίας οι ένοπλοι προβοκάτορες στα ορυχεία της «Αλληλεγγύης». Ως δε μετέδωσεν η τηλεόρασις της Βαρσοβίας, οι προβοκάτορες φορούν στρατιωτικές στολές, είναι οπλισμένοι, έχουν συστήσει στρατιωτική επιτροπή εθνικής σωτηρίας και με τάνκς προσπαθούν να καταλάβουν την Πολωνία. Ο λαός αντιστέκεται. Αγαπητό ANTI,

Οι προβοκάτορες πιστεύουν εις την αλλαγήν και δι' αυτό την βοηθούν. Έδη πρώτοι εμείς ως τάξεις εθέσαμεν το στεγαστικόν πρόβλημα. Έτσι ήρχισαν οι καταλήψεις εγκαταλελημμένων οικιών. Αντιληφθείσα η κυβέρνησις ότι υπήρχεν κίνδυνος να γενικευθούν οι καταλήψεις κτηρίων, έσπευσεν και έδωσεν στεγαστικόν επίδομα 3-10 χιλιάδων εις τους αξιωματικούς, ικανοποιούσα πάγιον αίτημα του πλέον δυναμικού τμήματος της πολυπληθούς και πολυπαθούς τάξεώς-μας.

Παρ' όλας όμως τας εθνικάς προσφοράς-μας είμεθα μία τάξις αδικημένη. Μας πλήττει θανάσιμα η ανεργία ο πληθωρισμός και ο αθέμιτος ανταγωνισμός των εκστρεμιστών. Χωρίς επίδομα ανεργίας. Χωρίς επίδομα επικινδύνου εργασίας. Χωρίς κοινωνική ασφάλιση. Εις ουδεμίαν δέσμην μέτρων υπήχθημεν. Ελπίζομεν εις τας δέσμας που θα επακολουθήσουν. Διότι μπορεί ως τάξεις να έχωμεν πτωχόν παρών αλλά το μέλλον-μας είναι ελπιδοφόρον. Και μην ξεχνάτε... Εμείς, πάλι θα κάμωμεν απεργίας, εμείς διαδηλώσεις, εμείς καταλήψεις, εμείς θα φωνάζουμε για αυξήσεις, εμείς κάτω η Δεξιά... Το μέλλον μας ανήκει.

Με αγάπη
εις προβοκάτωρ
ΠΑΝ. ΠΑΝ.

Ο άνθρωπος από σίδηρο

του Παντελή Καρακάση

Η προβολή της νέας ταινίας του Α. Βάιντα στην Ελλάδα συνέπεσε με την πολωνική τραγωδία. Πέρα όμως από το συγκυριακό αυτό γεγονός η ταινία θέτει, έτσι κι αλλιώς, θέματα συζήτησης και προβληματισμού για το ρόλο του κινηματογράφου, όχι μόνο στην Πολωνία, που σήμερα καταδυναστεύεται από το στρατιωτικό νόμο, αλλά και στη Δύση. Οι απόψεις για την ταινία έχουν διχαστεί και σ' αυτές θ' αναφερθούμε αναλυτικά στο άρθρο που ακολουθεί. Θα πρέπει, όμως, να μνημονεύσουμε το γεγονός ότι την ώρα που σύρονται αυτές οι γραμμές ο δημιουργός, αυτής της ταινίας, πρόεδρος της ομοσπονδίας των Πολωνών σκηνοθετών και οπαδός της «Αλληλεγγύης» έχει συλληφθεί από τη στρατιωτική εξουσία της χώρας-του.

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΑΠΟ ΣΙΔΕΡΟ. Παραγωγή: φιλμπόλσκι, στούντιο Χ., χρωματιστή, 1981. Σκηνοθεσία: Αντρέι Βάιντα. Σενάριο: Αλεξάντερ Σίμπορ-

Ρίλσκι. Πρωταγωνιστούν: Κριστίνα Γιάντα, Γέρζυ Ραντζιβίλοβιτς, Μάριαν Οπάνια, Λεχ Βαλέσα. Διάρκεια: 2 ώρες και 30 λεπτά.

Η πρεμιέρα της ταινίας «Άνθρωπος από σίδηρο», στην Πολωνία έγινε στις 28 Ιουνίου 1980, στα εγκαίνια του μνημείου για τους σκοτωμένους του 1958. Ο Βάιντα έφερε τη μοναδική κόπια της ταινίας-του που παίχτηκε 24 ώρες δίχως διακοπή. Υπήρχε ο φόβος, ότι η κυβέρνηση θα απαγόρευε τη δημόσια προβολή της ταινίας, και ότι εκείνη η μέρα θα ήταν και η μοναδική ευκαιρία να τη δουν. Όταν η οθόνη έδειξε τη λέξη τέλος, όλοι τραγουδούσαν την μπαλλάντα "Romek Wisiewski Padł", που μαζί μ' άλλα τραγούδια φτιάχτηκαν αυθόρμητα το 1980. Η πράξη αυτή ήταν ένα δείγμα πως μια εποχή 36 χρόνων κρατικής προπαγάνδας τελείωσε και οι Πολωνοί προχώραγαν στη διαμόρφωση δικών-τους τρόπων πολιτικής συνείδησης και συμπεριφοράς.

Η αρχή της ταινίας παρουσιάζει το δημοσιογράφο Βίνκελ. Του έχει ανατεθεί από την κρατική τηλεόραση να φτιάξει μια εκπομπή. Σ' αυτήν πρέπει να συκοφαντηθεί ο σπουδαιότερος αρχηγός των απεργιών στα ναυπηγεία Λένιν στο Γκντανσκ, ο Τόμτσικ, ο γιός του αγωνιστή Μπίρκουτ από τον «Άνθρωπο από μάρμαρο». Ο Βίνκελ παίρνει από τη μυστική αστυνομία ένα φάκελλο με στοιχεία για τον Τόμτσικ. Επίσης έχει στη διάθεσή-του χρήματα, αυτοκίνητο και το καλύτερο ξενοδοχείο. Κι όλα αυτά για να δημιουργήσει, από τον Τόμτσικ, ένα αξιοπoiνο πρόσωπο. Ο Βίνκελ πληροφορείται από γνωστούς-του για τον Τόμτσικ. Άλλωστε, και ο ίδιος ο Βίνκελ είχε αντιμετωπίσει παλιότερα προβλήματα με τη λογοκρισία. Έτσι παρακολουθούμε την ιστορία της Πολωνίας από το 1968 ως το 1980. Είναι η εποχή που ο Τόμτσικ παρηγορηθεί τη συμπεριφορά των εργατών, που για παράδειγμα δεν βοηθούν τους εξεγερμένους φοιτητές, γιατί φοβούνται προκλήσεις της αστυνομίας «του λαού» και γιατί δεν έχουν ακόμα καμιά εμπιστοσύνη στην «ιντελιγκέντσια». Ο ίδιος έρχεται σε σύγκρουση με τον εργάτη πατέρα-του κι αρνείται να συνεχίσει τις σπουδές-του. Πηγαίνει εργάτης στα ναυπηγεία. Εκεί θα προσπαθήσει να οργανώσει μια πολιτική ομάδα αντίστασης. Ο Βίνκελ καταλαβαίνει πως, ό,τι από την Βαρσοβία φαινόταν σαν ένα απλό παιχνίδι μισθών, στην πραγματικότητα είναι ένας πολιτικά συνειδητοποιημένος και καλά οργανωμένος αγώνας ενάντια στην ίδια την εξουσία.

Τελευταία σκηνή της ταινίας «Άνθρωπος από μάρμαρο»: η

νεαρή σκηνοθέτης Ανιέσκα μαζί με τον Τόμτσικ πηγαίνουν στο διευθυντή-της για να του πουν το μέλλον της ταινίας-της. Αυτό που μαθαίνει όμως η Ανιέσκα είναι η απαγόρευση κάθε εργασίας-της. Της απαγορεύουν να ζει μαζί με τον Τόμτσικ και να οργανώσει στο Γκντανσκ μια έκθεση φωτογραφιών για το έτος 1970, τότε που πυροβολήθηκε ο Μπίρκουτ. Είναι η εποχή που η αστυνομία κάνει τις πρώτες επιχειρήσεις — εκκαθαρίσεις-της και οι εργάτες πραγματοποιούν τις πρώτες πράξεις αλληλεγγύης. Ο Τόμτσικ έχει χάσει τη δουλειά-του, συγκεντρώνονται χρήματα για τη γυναίκα-του, που βρίσκεται στις φυλακές. Στη διάρκεια της απεργίας, γίνονται οι πρώτες προσπάθειες για δημιουργία ανεξάρτητων συνδικάτων. Ο Βίνκελ επισκέπτεται την Ανιέσκα, στη φυλακή. Η συζήτησή-τους είναι σημαντική. Για πρώτη φορά ο δημοσιογράφος βλέπει ανθρώπους που δεν φοβούνται το «σύστημα» και αρχίζουν να δουλεύουν προγραμματισμένα γιατί γνωρίζουν ποιές δυνατότητες έχει ο εργάτης σ' ένα εθνικό κίνημα.

Στην Πολωνία επίσης, ποικίλουν οι απόψεις, από μέρους των διανοουμένων. Κάνοντας τη σύγκριση της ταινίας με τον «Άνθρωπο από μάρμαρο», ο Γιάν Κομόλκα, ένας από τους πιο σπουδαίους νέους συγγραφείς υποστήριξε πως ο Βάιντα κατόρθωσε, στον «Άνθρωπο από μάρμαρο», να δείξει την τραγωδία του σταλινισμού στην Πολωνία, ενώ με την νέα-του ταινία δεν είχε παρόμοια τύχη. Η δεκαετία του '70 ήταν πιο διασπασμένη κι ανασφαλής, απ' ό,τι φαίνεται στην ταινία. Ο Κομόλκα, μάλιστα, αναρωτιέται πάνω στην «ιστορία Βίνκελ-Τόμτσικ», αν δηλαδή όλες οι προσπάθειες του '70, τα πρώτα βήματα της ΚΟΡ το 1976, τα πρώτα ελεύθερα συνδικάτα, τα πρώτα δημοσιεύματα δίχως λογοκρισία, τα πρώτα «υπτάμενα πανεπιστήμια», απετέλεσαν συνειδητές προετοιμασίες για τη μεγάλη απεργία του Αυγούστου του 1980. Από την άλλη, η σκληρή κριτική που άσκησε ο διευθυντής του περιοδικού Πολίτικα, Μιετισισλάβ Ράμπσκι — αντιπρόεδρος τώρα της κυβέρνησης — έπεσε στο κενό. Το σχετικό άρθρο του Καλουζίνσκι δεν κατόρθωσε να πείσει το κοινό να μη δει την ταινία.

Πάντως κανείς δεν αμφισβήτησε την αξία της ταινίας από την άποψη της πρόσφατης ιστορίας. Κανείς δεν υποστήριξε πως υπάρχει κάποια αλλοίωση των γεγονότων. Ο Βάιντα πέτυχε στην Πολωνία, και καλλιτεχνικά, αλλά και οικονομικά. Η ταινία-του είναι η περισσότερο συζητημένη ταινία στη χώρα-του, κι αυτό ανεξάρτητα από το «χρυσό φοινικά» που κέρδισε στις Κάνες.

Με την ταινία «Άνθρωπος από

σίδηρο», πάντως, κατά τη γνώμη-μου, ο Βάιντα κατόρθωσε ν' αναπαραστήσει τις ψυχολογικές πραγματικότητες του κοινωνικού αγώνα που διεξάγονταν στον τόπο-του, παρακολουθώντας παράλληλα την εξέλιξή-του με αμεσότητα και αυθεντικότητα. Προσπάθησε, μάλιστα, να πείσει όλους τους αριστερούς κριτικούς κινηματογράφου, πως για να κάνεις γνήσια τέχνη, είναι δυνατό να αντλήσεις από τις ξεχασμένες, βασικές αρχές του «σοσιαλιστικού ρεαλισμού», αποφεύγοντας συγχρόνως τη «χυδαία» προπαγάνδα.

Η ελληνική κριτική

Στον Ριζοσπάστη της 8.12.81 ο Δ. Δανίκας αναρωτιέται «Σίδηρο ή απελπισία ο άνθρωπος του Βάιντα» και γράφει: «Ο Βάιντα πρώτα απ' όλα δεν βλέπει στο βάθος-τους τις αιτίες των προβλημάτων στην Πολωνία. Βλέπει μόνο μερικά από τα επιφανόμενα της κρίσης, όπως είναι οι γραφιοκρατικές παραμορφώσεις, η παραποίηση της αρχής του δημοκρατικού συγκεντρωτισμού, την κρίση σε μερικές πλευρές της κοινωνίας. Γι' αυτό το λόγο σχηματοποιεί τα κοινωνικά προβλήματα και από αυτή την άποψη οι παρεκλίσεις-του είναι διάφανες. Για παράδειγμα, ασκώντας κριτική σ' ορισμένα στελέχη του κόμματος και του κράτους, κατά βάθος στρέφει τα πυρά-του ενάντια στο ίδιο το κόμμα και την ιδεολογία-του».

Στο Βήμα της 8.12.81 ο Β. Ραφαηλίδης υποστηρίζει πως: «μπλέκοντας ο Βάιντα με τρόπο εντελώς μηχανιστικό την αλήθεια (των γεγονότων) με την αληθοφάνεια, (της τέχνης), το μόνο που πετυχαίνει τελικά είναι να κάνει την αλήθεια αληθοφανή, δηλαδή να την ψευτίζει και να τη μυθοποιήσει». Και προηγούμενα ο ίδιος λέει: «εξαιτίας της αφέλειας (η σύγκρουση των καλών εργατών της Αλληλεγγύης και των κακών γραφειοκρατών κομμουνιστών) η πολιτική πρόθεση της ταινίας εξατμίζεται εντελώς και εκπίπτει στο επίπεδο του σλόγκαν με τρόπο τόσο κραυγαλέο, που ποτέ δεν έγινε ούτε στον αλήστου μνήμης «σοσιαλιστικό ρεαλισμό».

Θα επιθυμούσα να μας πει ο Δ. Δ. όλα τα άλλα, εκτός από τα μερικά επιφανόμενα της κρίσης στην Πολωνία, ώστε να κατακρίνω κι εγώ τον Βάιντα. Ούτε είναι ο Βάιντα που στρέφει τα πυρά-του ενάντια στο κόμμα και την ιδεολογία-του. Η ταινία, πιστεύω, πως έχει πετύχει το σκοπό-της, να δείξει, δηλαδή, τα γεγονότα του Αυγούστου '80 με τη ματιά εκείνης της εποχής. Να επαναλάβει, στο επίπεδο της τέχνης, τις επιτυχίες των Πολωνών εργατών ενάντια στο γραφειοκρατικό κόμμα και σύστημα. Οι

ΣΑΝΤΕ
ΝΟΤΑΡΝΙΚΟΛΑ

Η ΑΔΥΝΑΤΗ
ΑΠΟΔΡΑΣΗ

ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ
ΤΥΠΟΣ

Ζωοδ. Πηγής 17
τηλ. 36.39.980

εργάτες νίκησαν το λεγόμενο εργατικό κόμμα και τη λεγόμενη πολιτεία των εργατών, σαν εργάτες. Ο Βάιντα, πάλι, κέρδισε επαναπροσδιορίζοντας το «σοσιαλιστικό ρεαλισμό», που είχε καταντήσει μια κρατικοποιημένη θεωρία και ιδεολογία δίνοντάς με το έργο-του τη γνήσια αντανάκλαση του κοινωνικού κινήματος όπως φανερώθηκε τον Αύγουστο του '80. Το ψέμα για τον πολιτικό ρόλο της εργατικής τάξης, το αντικατέστησαν οι ίδιοι εργάτες της Αλληλεγγύης με την πραγματική πολιτική-τους δύναμη.

Στην Αυγή της 8.12.81 ο Α. Μοσχοβάκης σχολιάζει: «είναι ταινία επικαιρική, φτιαγμένη μέσα στη βράση των γεγονότων και των αισθημάτων. Δεν έχει την ιστορική απόσταση του "Ανθρώπου από μάρμαρο", κι επομένως την αυστηρότητα της δομής-του, το βάθος των χαρακτήρων, την ευκρίνειά-του. Είναι ένα σύμφυρμα από εικόνες ντοκυμαντέρ, ανασυνθεμένο ντοκυμαντέρ και σκηνές πλασματικές, όμως όχι ανοργάνωτο κι ακατάστατο, αλλά κυριαρχημένο από το οδηγητικό πνεύμα της αλήθειας. Μεταδίνει έτσι την αίσθηση της ζωής, της πραγματικότητας στο ξετύλιγμά-της και γίνεται πρότυπο για το τι θα μπορούσε να είναι μια τηλεοπτική ταινία αν βέβαια υπήρχε μια τηλεόραση που να μην κυριαρχεί-

ται από την εξουσία, αλλά από το πάθος και την ευθύνη για την αλήθεια.»

Με την ίδια περίπου βάση κρίνουν την ταινία η Μ. Παπαδοπούλου στα Νέα (8.12.81) κι ο Ν. Φ. Μικελίδης στην Ελευθεροτυπία (7.12.81) χαρακτηρίζοντάς-την αληθινό αριστούργημα.

Εδώ βρίσκεται και η φοβερή αντίθεση τη στιγμή που ο Β. Ρ. χαρακτηρίζει την ταινία κακίστη, συστήνει στους προϋδρασμένους κινηματογραφόφιλους όχι τον Βάιντα, αλλά τον Κεν Ράσελ με τις «Ανεξέλεκτες καταστάσεις». Και γράφει: «αφού το ντοκιμαντερίστικο υλικό υπήρχε άφθονο γιατί ο Βάιντα κατέφυγε στην πρόχειρη λύση της ενστάλαξης μέσα στο μύθο κομματιών «ζέουσας πραγματικότητας»; Μα γιατί τούτη η πραγματικότητα έπρεπε να χρησιμοποιήσει σαν όχημα το χονδροειδή μελοδραματικό μύθο προκειμένου να μετατραπεί ταχυδακτυλουργικά το ντοκουμέντο σε σόου ευρείας καταναλώσεως. Έτσι ο θεατής θα εισπράξει τελικά το μύθο για πραγματικότητα, καθώς δε θα μπορεί να ξεχωρίσει που αρχίζει το ένα και που σταματάει το άλλο. Αλλά αυτό ακριβώς είναι η πιο χονδροειδής μορφή προπαγάνδας που είναι δυνατό να υπάρξει».

Ο Δ.Δ. πάλι, «ψύχραιμος» κριτικός του Ριζοσπάστη, παρακάμπτει τον Βάιντα, και τοποθε-

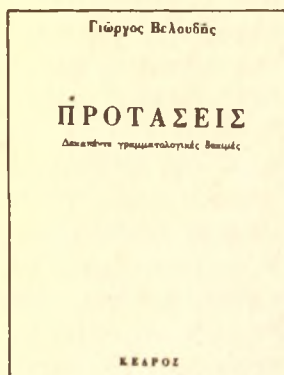
τεί στην κορφή του εβδομήμερου, πρώτη την ταινία «Πέντε βράδια αγάπης» του Νικίτα Μιχάλκοφ (που κατέχει την αγάπη της Μόσφιλμ και της Σοβέτεξπορτ, ως προστάρης του σοβιετικού κινηματογράφου, θέση που μάλλον ο Α. Ταρκόφσκι τη δικαιούται) και δεύτερη την ταινία του άλλου Πολωνού, του Ρ. Πολάνσκι, «Τσαίναταουν».

Μα δεν γίνεται καμιά προπαγάνδα στην ταινία. Ούτε ο θεατής που υποτιμάται από τον Β. Ρ. χρειάζεται να ξεχωρίσει το μύθο από την πραγματικότητα. Αφού και τα δυο συμπίπτουν και αποτελούν καθρέφτη όσων έχουν αληθινά συμβεί. Εκτός κι αν εννοεί μια θεωρία, υπό την οποία η σκλαβιά, και αυτή του καλλιτέχνη που επιβάλεται από την εξουσία, πρέπει να ξεχαστεί. Ποιά αξία μπορεί να έχει αυτή η θεωρία; Αν εξαιτάσουμε τούτη τη γνώμη προσεχτικά θ' ανακαλύψουμε πως περιέχει μια σωστή, απλή μαρτυρία. Δηλαδή ότι η τέχνη πρέπει ν' αναπαριστάνει την πραγματικότητα, μόνο αφού αυτή εξυπηρετεί τους κρατούντες, με σκοπό να επηρεάσει τους ανθρώπους κατά το πνεύμα-τους. Ο Βάιντα σύμφωνα μ' αυτό δεν έκανε τίποτα άλλο παρά να περάσει σε μια καλλιτεχνική φόρμα τις κινήσεις της συνείδησης, των ονείρων και των σκέψεων που όλο και περισσότερο αναμιγνύο-

νταν με τα πολιτικά γεγονότα στην Πολωνία και ν' αναπαραστήσει αυτή την πραγματικότητα. Η μικρή διαφορά υπάρχει στο ότι η πραγματικότητα της Πολωνίας έγινε διαφορετική απ' αυτή που θα επέβαλλε ο «σοσιαλιστικός ρεαλισμός» των κρατούντων. Η νέα τάξη των εξουσιαστών στον «υπαρκτό σοσιαλισμό» προσπάθησε να ελέγξει την τέχνη με τη βοήθεια του «σοσιαλιστικού ρεαλισμού». Κι όμως σ' αυτήν την αναμέτρηση η τέχνη κέρδισε. (Το σενάριο του «Ανθρώπου από μάρμαρο» περίμενε την έγκριση των εξουσιαστών από τις αρχές του 1960 κι έγινε ταινία μόλις πριν πέντε χρόνια.) Μ' άλλα λόγια όπως είπε κι ο Πολωνός σατυρικός LEC «η τέχνη πηγαινει πάντα μπρος και πίσω-της ακολουθούν οι φύλακες της κρατικής εξουσίας».

Ίσως ο «σοσιαλιστικός ρεαλισμός» να έχει κάποιο μέλλον. Ίσως όχι μόνο να μπορεί ν' αναμορφωθεί, αλλά να είναι και δημιουργικός κι αισθητικά καινοτόμος. Η περίπτωση του Βάιντα υποβάλει ένα τέτοιο προβληματισμό σε αντίθεση με τη σοσιαλιστική καθημερινότητα. Αυτό είναι νομίζω ένα από τα βασικά προσόντα της ταινίας «Ανθρώπος από σίδηρο» και δικαιολογημένα προκάλεσε τόσες συζητήσεις γύρω από τον κινηματογράφο και την τέχνη γενικότερα.

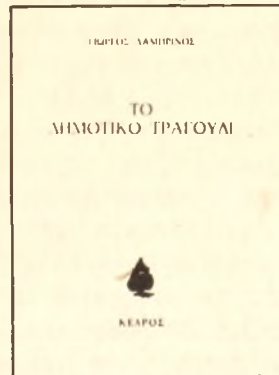
τα βιβλία του μήνα

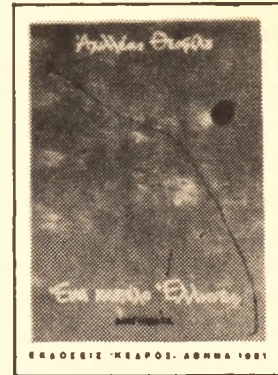
ΓΙΩΡΓΟΣ ΒΕΛΟΥΔΗΣ
ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

ΠΕΤΡΟΣ ΑΜΠΑΤΖΟΓΛΟΥ
ΣΗΜΕΙΑ ΚΑΙ ΤΕΡΑΤΑ
(Μυθιστόρημα)

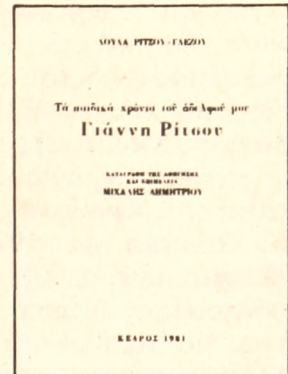
ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΑΜΠΡΙΝΟΣ
ΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ
(Μελέτη)

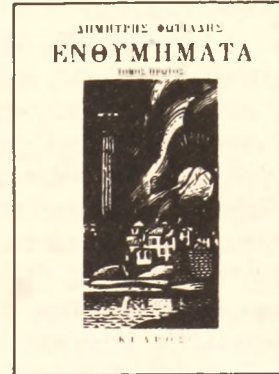
ΑΧΙΛΛΕΑΣ ΘΕΟΦΙΛΟΥ
ΕΝΑ ΚΑΠΕΛΟ ΕΛΛΗΝΕΣ
(Διηγήματα)

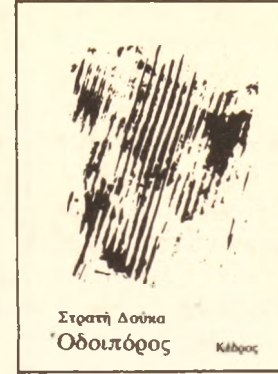
ΣΤΡΑΤΗΣ ΤΣΙΡΚΑΣ
ΤΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ

ΛΟΥΛΑ ΡΙΤΣΟΥ - ΓΛΕΖΟΥ
ΤΑ ΠΑΙΔΙΚΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΟΥ ΑΔΕΛΦΟΥ ΜΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΡΙΤΣΟΥ

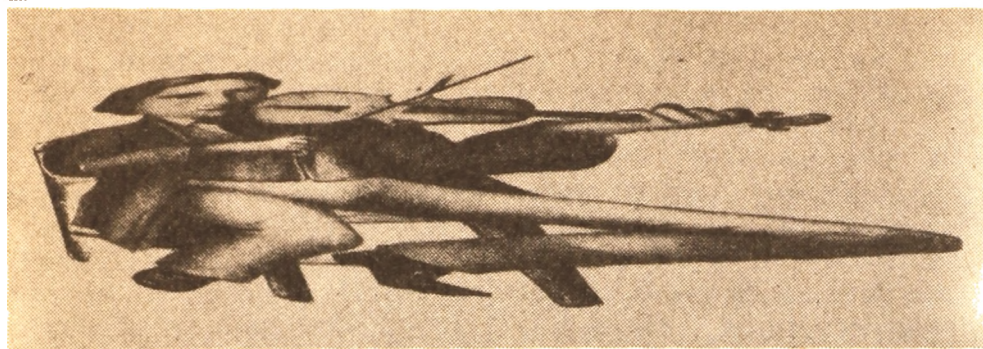
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΦΩΤΙΑΔΗΣ
ΕΝΘΥΜΗΜΑΤΑ
(Α' τόμος)

ΣΤΡΑΤΗΣ ΔΟΥΚΑΣ
ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ
(Σχέδια: Π. Τέτσης)

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΕΔΡΟΣ

Γεωργίου Γενναδίου 6 (πάροδος 'Ακαδημίας) - Τηλ.: 36.15.783

Ξένα ακροάματα Ε.Ε.Μ., Κρατική

του Γ. Λεωτσάκου

1. Ένα αγγλικό συγκρότημα

Η συμμετοχή ξένων μορφωτικών οργανισμών στην ελληνική μουσική ζωή, πέρα από τα θετικά και αρνητικά-της στοιχεία που έχουμε κι άλλοτε επισημάνει, προσφέρει μια αξιοσημείωτη ποικιλία ακροαμάτων και εμπειριών. Βέβαια η ποικιλία αυτή ίσως κάποτε να αποδυναμώνει, στον απλό φιλόμουσο, την αίσθηση της ακραίας σήψης και παρακμής των μουσικών πραγμάτων. Όμως τίποτε δε θα χαρακτήριζε καλύτερα τις θετικότερες εκφάνσεις-της από τις τρεις ενδιαφέρουσες συναυλίες που παρουσίασαν το Βρετανικό Συμβούλιο, το Γαλλικό Ινστιτούτο και το Ινστιτούτο «Γκαίτε» το α' 15ήμερο του Δεκέμβρη.

Ακόμη και σε κρατικά φεστιβάλ («Έκφραση» κυρίως, αφού το Φεστιβάλ Αθηνών παραμελεί ανεπιτρέπτα τη μουσική δωματίου) σπανιότατα ακούμε συγκροτήματα μουσικής δωματίου του επιπέδου του αγγλικού τριό The Music Group of London («Μουσικός Όμιλος Λονδίνου»: Ντέιβιντ Πάρκχαουζ — πιάνο, Χιού Μπην — βιολί, Αϊλντ Κρώξφορντ — βιολοντσέλο). Είναι η περίπτωση όπου η κάπως προχωρημένη ηλικία των εκτελεστών ταυτίζεται απόλυτα με την πλήρη ωριμότητα της τεχνικής και της αισθαντικότητας που σε ιδανική συλλειτουργία προχωρούν στο βάθος αυτού που λέμε «μουσική δωματίου» προσφέροντας την πεμπτούσια-της. Δεν ήταν μόνο ο πλούσιος, φωτεινός, ζεστός, αισθαντικός και γεμάτος μουσικό παλμό ήχος των δύο εγχόρδων με θαυμάσια τεχνική πλατειών δοξαριών, το καθαρότατο τονικά παιξίμο (ακόμα και ελάχιστοι κάπως μετατοπισμένοι τονικά φθόγγοι του βιολιού λες και επικύρωναν τις αρετές-του) το μαλακότατο σε ήχο ακόμα και στα ρωμαλεότερα «φόρτε», πιάνο, με το υπέροχο «περλέ», η τέλεια ηχητική ισορροπία του συνόλου. Ήταν η φυσικότητα και η ευαισθησία με την οποία κάθε όργανο, όπου χρειαζόταν, υποχωρούσε σε ένα δεύτερο πλάνο, παραχωρώντας τον πρώτο λόγο στο ένα ή και στα δύο άλλα όργανα.

Με κομμένη ανάσα ακούσαμε το Τρίο σε ρε μείζ. έργο 70, αρ. 1, «των Φαντασμάτων», του Μπετόβεν και το Τρίο σε ντο ελ. έργο 66 του Μέντελσον να μας αποκαλύπτουν ομορφιές που άλλες, αξιόλογες, εκτελέσεις μόλις καταφέρνουν να υπαινωθούν. Και η γνωριμία-μας με την ώριμη ρομαντική γραφή του «Τρίο — Φαντασία» (1907) του Φράνκ Μπριτζ (1789 - 1941) πιστοποίησε για μια ακόμη φορά το πόσο ένας προικισμένος συνθέτης μπορεί να εκφράσει την προσωπικότητά-του μέσα από οποιοδήποτε ιδίωμα. (Βρετανικό Συμβούλιο, 3-12-1981).

2. Ένωση Ελλήνων Μουσουργών (Β')

Η Β' ως τώρα συναυλία της Ένωσης Ελλήνων Μουσουργών (Ε.Ε.Μ.) για τα 50χρονά-της (1931-81) στα πλαίσια της «Έκφρασης '81-82» του Υπ. Πολιτισμού μάλλον επικυρώνει την αόριστη εντύπωση της πρώτης ότι η παραδοσιακή έντεχνη μουσική-μας (Επτανησιακή και Εθνική Σχολή) εκπροσωπήθηκε ως τώρα λιγότερο από τη σύγχρονη, που πήρε τη μερίδα του λέοντα: ελάχιστα τραγούδια κι αυτά όχι πάντα αντιπροσωπευτικά και σε ιστορική προοπτική. Όμως από την ίδια-της τη φύση μια Ε.Ε.Μ. δεν πρέπει να έχει στόχους κάπως διαφοροποιημένους από εκείνους του Ελληνικού Συνδέσμου Σύγχρονης Μουσικής (ΕΣ-ΣΥΜ); Και δεν θα έπρεπε στο πρόγραμμα να αναφέρονται χρονολογίες σύνθεσης των έργων και γέννησης - θανάτου (για τους νεκρούς) ή γέννησης μόνο (για τους ζώντες) δημιουργούς-μας; Όσο κι αν ξέρουμε τις τεράστιες δυσκολίες οργάνωσης των συναυλιών αυτών τα επισημαίνουμε όλα αυτά με πολλή αγάπη, από τη στιγμή μάλιστα που πρόσφατα στην Ε.Ε.Μ. πνέει νέος, ζωογόνο-ς άνεμος.

Το ιστορικό παρελθόν αντιπροσώπευαν τραγούδια των Σόλων Μιχαηλίδη (1905-79) η ευγενικότατη «Προσευχή του Ταπεινού» και η «Κερήνεια», Θόδωρου Καρυωτάκη (1903-78) «Θλι-

ψη», «Αναστασία», «Καράβι από τη Χιό» και Ανδρέα Νεζερίτη (1897-1980) «Μηλίτσα», «Ο βασιλιάς κι η ζερβοπούλα», όπου σημειώσαμε τη συμβολή των Μυρτώς Δουλής και Δημ. Μιχαηλίδη (πιάνο) και το τεύχος 3 από τα ανανεωμένα «44 Παιδικά Κομμάτια» για πιάνο (1950-51) του Γιάννη Κωνσταντινίδη (γ. 1903), παιγμένα όμως από τον Άρη Γαρουφαλλή με εκφραστική και ηχητική ομοιομορφία, αν όχι ξηρότητα, που δε χαρακτηρίζουν μήτε τον ίδιο ως μουσικό μήτε και τις σελίδες αυτές — διαμάντια της παιανιστικής φιλολογίας-μας. Η «Στιχομυθία II» (1977) για κιθάρα, του Θ. Αντωνίου (γ. 1935) είναι από τις σύγχρονες εκείνες ασκήσεις γραφής που όσο πιο τέλεια κι ευαίσθητα εκτελούνται (ο Κώστας Κοτσιώλης υπήρξε συναρπαστικός!) τόσο περισσότερο άδειες από μουσικό περιεχόμενο φαίνονται. Περνούμε κατόπιν στα έργα για διάφορα σύνολα από την Ελληνική Ορχήστρα Δωματίου που η υψηλού (με διεθνή κριτήρια) επιπέδου διεύθυνση του Γιάννη Ιωαννίδη πέτυχε θαύματα ηχητικής καλαισθησίας.

Όλα σχεδόν τα υπόλοιπα έργα, με επί κεφαλής τις θαυμάσιες «Αναδρομές» (1976) για φλάουτο, τούμπα, βιολοντσέλο, κοντραμπάσο, πιάνο και κιθάρα του Δημ. Δραγατάκη (γ. 1914) είχαν ενδιαφέρον. Μερικά ακούγονταν σε β' εκτέλεση. Και είδαμε για μια ακόμη φορά με κάποιο τρόπο ότι στις σύγχρονες και απρόσωπες αυτές γραφές, μια δεύτερη ακρόαση αφήνει κάποτε εντυπώσεις πολύ διαφορετικές από την πρώτη. Ίσως η κριτική της σύγχρονης μουσικής, ακόμη και όπου υπάρχει διαθέσιμη παρτιτούρα να μην πρέπει να είναι παρά επιφυλακτική καταγραφή εντυπώσεων επιδεχτικών μελλοντικής αναθεώρησης — συνήθως επί τα χείρω... Εξάλλου σχεδόν όλα αυτά τα έργα άπλωναν κονφορμιστικά την όποια ενδιαφέρουσα ευρηματική-τους σε ένα αμετροεπή αμορφισμό, διαστέλλοντας στη διάρκεια... δύο συνθέσεων υλικά που έφταναν και περισσεύαν για μία, προβλέψιμα φυσιολογικής διάρκειας!

Ξανακούσαμε λοιπόν τα γνωστά-μας από την 5η Εβδομάδα Σύγχρονης Μουσικής (1976) «Τρίο» (1974) για κιθάρα, κοντραμπάσο και κρουστά του Ιάκωβου Χαλιάσα (γ. 1924) και τους «Συνειρμούς» (1973) για όμποε, κλαρινέτο, κόρνο πιάνο, κρουστά, βιολί, βιόλα, βιολοντσέλο και κοντραμπάσο του Γιάννη Ανδρ. Παπαϊωάννου (γ. 1910). Σε α' ακρόαση (τουλάχιστον για μας) ακούσαμε τα «Events» (Γεγονότα 1978) για φλάουτο, κλαρινέτο, κλαρινέτο μπάσο, τρόμπα, πιάνο, κρουστά, βιολί και βιολοντσέλο του Μιχάλη Τραυλού (γ. 1950), ενδιαφέρουσα, σχεδόν «ζωγραφική» οργάνωση ηχοχρωμάτων σε διαφο-

ρες μείξεις — διαστρώσεις με ευκρινείς απόηχους ρομαντικών ακουσμάτων και το «Παίγμα» (1976) του Μιχάλη Αδάμη (γ. 1929), για φλάουτο, κλαρινέτο, τρόμπα, τούμπα, κρουστά, βιολί και βιολοντσέλο: επίσης ενδιαφέρον μωσαϊκό από θραύσματα παραδοσιακών ήχων, ίσως προάγγελος μιας οπισθοστρεφέστερης γραφής που εκδηλώθηκε και στις «Ανελίξεις» (1979-80) για ορχήστρα. (Βλ. κριτική-μας, «Αντί» αρ. 189, σελ. 49). («Λουζιτάνια», 8-12-1981).

3. Αλαιν Πλανές

Δικαιώνει στο άρτιο ένα ξένο μορφωτικό οργανισμό η παρουσίαση όχι μόνο ενός νέου συνθέτη της χώρας-του αλλά και ενός εκτελεστή, εκπρόσωπου μιας πιανιστικής σχολής. Γιατι μια νεότερη γαλλική πιανιστική σχολή, όπως μαθαίνουμε, αντιπροσωπεύει ο θαυμάσιος πιανίστας Αλαιν Πλανές: Σχολής που δίνει ιδιαίτερη έμφαση στη στερεότητα της τεχνικής, στη μέγιστη δυνατή καθαρότητα της φθογγικής άρθρωσης αλλά και στην άκρα αφαίρεση και λιτότητα στην έκφραση. Χαρίσματα και ιδιότητες που κατεξοχήν χαρακτήριζαν την ερμηνεία του Πλανές στη Σονάτα σε σι ύφ. μείζ., έργο K.570 (1789) του Μότσαρτ: η τεχνική-του φάνηκε σε λεπτότατες διαφοροποιήσεις στη διαγραφή των μελωδικών γραμμών ανάμεσα στο αριστερό χέρι και στο δεξί — δείγμα ότι η ανεξαρτησία των δυο χεριών είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένη. Γενικά η έκφραση ήταν λιτή και αυστηρή, σαν να έπαιζε Μπαχ, ο ήχος μαλακός και εμφιατικός, το «περλέ» άψογο αλλά όχι επιδεικτικό. Μόνο στο φινάλε μερικά στακκάτι ήταν κάπως εξεζητημένα. Αληθινή αποκάλυψη όμως ενός Ντεμπυσσύ αποψιλωμένου από τον αντιπαθητικό ναρκισσισμό (ένα βήμα πέρα από το «ρομαντισμό» μερικών ερμηνειών του Σοπέν...) με τον οποίο συνήθως εκτελείται και ο οποίος έχει ταυτιστεί με το πιανιστικό-του ύφος ήταν η εκτέλεση του Πρώτου Βιβλίου από τα «Πρελούδια» (1910). Η άκρα λιτότητα του πενταλίσματος (έτσι αποδίδει ελληνικά ο Καλομοίρης το γαλλικό Pédalisation!) η άκρα αφαίρεση της έκφρασης και η σχεδόν αποκλειστική στήριξη της ερμηνείας σε μια περίτεχνα λεπτή χαρακτηριστική γραμμών, μεταμόρφωσαν τα κομμάτια αυτά με τους τόσο χαρακτηριστικούς τίτλους σε ένα ηχητικό αντιστοιχείο των ιαπωνικών χαρακτηριστικών ενός χαρουνόμπου. Αληθινά σπάνια εμπειρία!

Ανάμεσα στο Μότσαρτ και στο Ντεμπυσσύ ο Πλανές έπαιξε μερικά (δεν είπε ποιά) μέρη από το «Μακρόκοσμο Ι» (1973) κάθε μέρος αναφέρεται σε ένα από τα 12 σημεία του ζωδιακού κύκλου του Αμερικανού συνθέτη Τζώρτζ

Κράμπ (Crumb, γ. 1926). Ένα σχεδόν μονοφωνικό πιανιστικό γράψιμο, πάντα ενδιαφέρον, σύντομα μουσικά κύτταρα που διαδέχονται το ένα το άλλο με σχεδόν ελευθεροσυνειρμική λογική και κάποτε διακόπτονται από παραθέματα Σοπέν! Και εδώ ο Πλανές έδειξε πόσο τέλεια μπορεί να πλάσει τον ήχο. (Γαλλικό Ινστιτούτο, 11-12-1981).

4. Η δεύτερη της Κρατικής

Ας έγραφε το πρόγραμμα «3η συναυλία»: στην πραγματικότητα ήταν η δεύτερη αφού η προηγούμενη δε δόθηκε! Ας είναι... Σε κάθε καινούρια εμφάνισή-του ο νέος αρχιμουσικός *Σπύρος Αργύρης* παρουσιάζει μια όλο και σταθερότερα εμπεδωμένη μοντέρνα τεχνική, με λιτές και κομψές κινήσεις. Τεχνική όμως που, όπως είναι φυσικό (αφού εμφανίζεται αραιά) δεν έχει δώσει ακόμη το μέτρο της προσαρμογής-της στην τραχειά και άξεστη ελληνική μουσική πραγματικότητα. Τα καλύτερα αποτελέσματά-της φάνηκαν στην απέρριψη ηχητικά και εκφραστικά εκτέλεση της κλασικής πια «Αναπάντητης Ερώτησης» (1908) του Τσάρλς Άιβς (1874-1954) και σ' εκείνην δύο αποσπασμάτων από το μουσικοσκηνικό έργο «Η Μολυβένια Νύχτα» (1981) του νεοτατου Γερμανού συνθέτη Χανς Γύργκεν φον Μπόζε (γ. 1953): ένα «κολάζ» (ανάλογο με εκείνα του Γιώργου Απέργη) μουσικής μπαρόκ και διάφωνης μοντέρνας ηχοπλασίας και ενός καμβά από μακρόσυρτες ηχητικές «κηλίδες». Το ότι έστησε ένα τέτοιο έργο και πέτυχε να δώσει μια κατά τεκμήριο καθαρή «εικόνα»-του δεν είναι μικρό.

Στη Συμφωνία αρ. 41, «του Διός», του Μότσαρτ, πέτυχε κυρίως να στήσει το έργο στις γενικές-του γραμμές και απλώς να διαβάσει καθαρά κυρίως τα δύο μεσαία μέρη. Γενικά όμως δεν κατόρθωσε να δαμάσει μια ορχήστρα απελπιστικά τραχειά σε ήχο και ανατριχιαστικά ξεκούρδιστη που στα δύο ακραία μέρη φαινόταν να πειθαρχεί μάλλον στη «διεύθυνση» του α' βιολιού με τη νευρική δοξαριά παρά στο μαέστρο. Μέσα στη γενική νευρικότητα το κάθε τι ακουγόταν θαμπό και σκουριασμένο... Η ίδια αυτή ορχήστρα (μειόν τους καταργηθέντες «έκτακτους» εννοείται...) αντηχούσε εξαιρετικά φτωχή σε έγχορδα και κούφια σε ήχο στο Πρώτο Κοντσέρτο για πιάνο του Μπράμς: ερμηνευμένο με εντελώς πηγαία ρωμαλεότητα που έφτανε ως την (υγιά) επιθετικότητα χωρίς στιγμή να ξεπέσει στο σαδισμό από τον *Μαρτίνο Τιρίμο*: κάτοχο μιας θαυμάσιας, σωστής και καθαρής ακόμη και στα δυσκολότερα περάσματα τεχνικής, απτότητας από τα γρηγορότερα «τέμπι», ενός πλούσιου και λαμπερού ήχου,

κατά βούληση μαλακού ή σκληρού και ικανού για πηγαίες εκφραστικές αποχρώσεις που θα ζήλευαν πολλοί «εστέτ» του κλαβιέ.

Τελευταίο αλλ' όχι έσχατο: οι τραγελαφικές «σημειώσεις προγράμματος», πρώτο «δείγμα γραφής» του κ. Ίωνος Ζώτου που αφού τα πρώτα χρόνια της δικτατορίας εμφανίστηκε ως συνθέτης με ένα αξιοδράκρυτα ατάλαντο και απελπιστικά κακόγουστο και άτεχνο ηχητικό συνούθλημα, επέστρεψε από την αλλοδαπή ως μουσικολόγος και έλεω ελληνικού κατεστημένου άρχισε να διορίζεται σε θέσεις καιριές όπως το Δ.Σ. της Λυρικής Σκηνής — άξιος συνεργάτης του Μοδινού! Το κειμενό-του που διανθίζεται από σοφές γενικότητες ανάξιες ακόμη και ενός Δελαπαλίσ και χαρακτηρίζεται από νηπιμορφικό συνειρμό ιδεών, μεταξύ πολλών άλλων μιλά για... ανευρήματα (λέξη αρχαϊκότετη και εξεζητημένη που εννοεί προφανώς «ευρήματα»! εμείς πάντως σκεφτήκαμε το ανευρύσμα αρτηρίας!) και αλλάζει φύλο στους Δρυίδες κάνοντάς-τους θηλυκούς! Γιατί όχι; Όλα επιτρέπονται και περνούν σ' αυτή την Ελλάδα όπου ο πάσα ένας είναι ό,τι δηλώνει. Έτσι που πάμε το να έχει απορριφτεί κανένας από το κατάπτυστο ελληνικό κατεστημένο «καταντά ο μεγαλύτερος τίτλος τιμής...» («Ολύμπια, 14-12-1981»).

5. Τζένη Άμπελ Ρομπέρτο Σιντόν

Την πραγματικά εκπληκτική Γερμανίδα βιολίστρια *Τζένη Άμπελ*, με κεραυνοβόλο τεχνική, άξια ν' αντιμετωπίσει τις δυσκολίες οποιασδήποτε σύγχρονης παρτιτούρας, γεμάτο και φωτεινό ήχο (χρησιμοποιεί ένα Γκουαρνέριους του 1739) και παίξιμο αισθησιακό και ευαίσθητο συνάμα πρωτακούσαμε στις 23-4-1980 στο Ινστιτούτο «Γκαίτε» Θεσσαλονίκης σε έργα για σόλο βιολί των Μπαχ, Χέντσε και Μπάρτοκ. Και την αναφέραμε εύφημη στη στερνή Μουσική Σελίδα της «Πρωϊνής» (8-5-1980). Την ξανακούσαμε στην 121η εκδήλωση του Εργαστηρίου Σύγχρονης Μουσικής του Ινστιτούτου «Γκαίτε» αυτή τη φορά μαζί με τον πιανίστα *Ρομπέρτο Σιντόν* (Sizidon) εφάμιλλό-της στην τεχνική, με τέλειο έλεγχο της ποιότητας του ήχου-του αλλά και με αισθητά διαφορετική ιδιοσυγκρασία: μία-μία οι νότες-του είναι γεμάτες, λαμπερές και «υγρές» αλλά το παίξιμό-του, οι αττάκες, οι παύσεις, το φραζάρισμά-του έχουν εκείνη τη στερεότυπη ξηρότητα και αποστασιοποίηση που ταυτίστηκε με τις σειραϊκές και μετασειραϊκές γραφές. Ωστόσο η συνύπαρξή-τους ήταν παραπάνω από αρμονική στα δύο αριστουργήματα με

τα οποία άρχισαν και τελείωσαν το πρόγραμμά-τους: τη Σονάτα (1950) του πρόωρα χαμένου κι αλησμόνητου Μπέρντ Άλοις Τσίμμερμαν (1918-70) μεταξύ του πιο «διάφωνου» και «βαρβαρικού» ρυθμικά Μπάρτοκ και του Σαϊνμπεργκ, εντυπωσιακής ρυθμικής ζωντάνιας όπου στους ασύμμετρους ρυθμούς του οργιαστικού φινάλε θαυμάσαμε το πεντακάθαρο φραζάρισμα του Σιντόν σ' ένα στρόβιλο δεξιοτεχνίας και τους «Μύθους», έργο 30 (1915), τρία ποιήματα για βιολί και πιάνο (Η Πηγή της Αρέθουσας, Νάρκισσος, Δρυάδες και Πάνας) του μεγάλου και ακόμη λίγο γνωστού Πολωνού εμπρεσιονιστή και μυστικιστή Κάρελ Συμανόφσκι (1882-1937). Ανάμεσα σ' αυτές τις δύο μεγάλες σελίδες της νεότερης μουσικής φιλολογίας, δύο έργα του *Γιάννη Ανδρ. Παπαϊωάννου* (γ. 1910): Οι «Δώδεκα ιβεντσιόνες και Τοκκάτα» για πιάνο (1958), ατονικές κατά το πολύ και σε μια ρυθμική που συχνά θυμίζει Μπαχ, παίχτηκαν άψογα αλλά εκφραστικά μονοσήμαντα και λίγο ανιαρά από τον Σιντόν. Αντίθετα, το νέο-του έργο *Ντούο* για βιολί και πιάνο (1981, α' εκτέλεση), σπουδή σε μια μελοπλασία σχεδόν αποκλειστικά μεγάλων διαστημάτων, ευεργετήθηκε από μια εκτέλεση ιδεώδη. (Θέατρο «Αλάμπρα», 15-12-1980).

6. Μελαγχολική συναυλία...

Από τις μελαγχολικότερες συναυλίες των 22 χρόνων της κριτικής-μας πορείας. Σχεδόν τόσο ακροατές όσα και τα μέλη της ακρωτηριασμένης (δίχως τους λεγόμενους «έκτακτους») ορχήστρας-μας. Εκεί κατάντησαν τη μουσική-μας, πρώτα η ανεξέλεγκτη, ουσιαστικά, «ιδιωτική πρωτοβουλία» που επί δεκαετίες κατεξτελιζεί την ωδειακή-μας παιδεία και ύστερα οι γνωστοί θαυματοποιοί - ολετήρες της μουσικής-μας...

Από τη συναυλία, υπό τον Βύρωνα Κολάση, συγκρατήσαμε την καθαρή, νοικοκυρεμένη εκτέλεση της «Μικρής Συμφωνίας» (1942) για έγχορδα του αείμνηστου Θόδωρου Καρυωτάκη (1903-78), σίγουρης, σχεδόν κλασικής γραφής, καλοχτισμένη σύνθεση, ισορροπημένο κράμα διατονικής «τροπικότητας» (Modalité) και χρωματικού ύφους. Επίσης την ευαίσθητη πλαισίωση, στο Κοντσέρτο του Σιμπέλιους, του σολίστ *Γιώργου Δεμερτζή*, προς τον οποίο όμως αυτή τη φορά εξαντλούμε την αυστηρότητά-μας επειδή ακριβώς πιστεύουμε στα μεγάλα-του χαρίσματα και στις δυνατότητές-του. Δε συζητούμε τόσο το αν θα ήταν η όχι σκόπιμο το να καταπιαστεί στην ηλικία-του και με την ως τώρα πείρα-του μ' ένα έργο που κυριολεκτικά «σπάει κόκκαλα». Μας απασχολεί ο προκλητικά φτηνός, αβανταδόρικός και εφφε-

M. ΚΟΥΝΤΕΡΑ

ΤΟ
ΑΣΤΕΙΟ

Glaude Roy
MILAN KUNDERA

«Σε κάθε σελίδα αυτού του καταπληκτικού βιβλίου ακούγεται η φωνή του ώριμου καλλιτέχνη και πραγματικού ανθρώπου — αυτό είναι μεγάλη τύχη σ' αυτούς τους άτυχους καιρούς».

Glaude Roy,
(Le nouvelle observateur)

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΛΒΟΣ
Αναξαγόρα 1, Αθήνα 112
Τηλ: 52.46.241

τζηδικός τρόπος πλησιάσματος του έργου: λιγομένο ύφος, μακρόσυρτες νότες με υπερβολικό «βιμπράτο» που καταντούσε καρικατούρα και στο αργό μέρος κατέλυσε κάθε έννοια φραζαρίσματος και μορφής και, κυρίως, η ακραία τσαπατσουλιά του παιξίματος που μετέτρεψε το έργο σε γέενα φάλτσων και τονικά λειψών φθόγγων. Κορύφωμα οι φάλτσες οκτάβες και οι γρήγορες γκάμμες με τις στραβοχυμένες και στραβοκολλημένες μεταξύ-τους νότες. Ευχόμαστε να φύγει το συντομότερο στο εξωτερικό για να μελετήσει μ' ένα σοβαρό δάσκαλο και να μας κάνει κάποτε να ξεχάσουμε αυτή την εμφάνιση για την οποία ο ίδιος θα πρέπει κάποτε να κοκκινίζει:

Εξίσου αποκαρδιωτική και η εκτέλεση της 4ης Συμφωνίας του Σούμαν, υπό τον Κολάση. Όσα πάνε κι όσα έρθουν. Κανένα πλάσιμο του ήχου και της έκφρασης. Πολύ συχνά δεν δίνονται παρά μόνο το μέτρο και κάποιες «αντρε» ή τονισμοί. Μείναμε με την εντύπωση αλαφιασμένων εγχόρδων ποδοπατημένων από άτσαλα χάλκινα — ανάμεσά-τους του κάκου προσπαθούσαν να τραγουδήσουν τα ξύλινα. Καμιά φροντίδα για εκφραστική γραμμή και συνέχειά-της. Στην υπέροχη Ρομάντσα που «διαβάστηκε» αδιάφορα, άλλο εκφραστικό τόνο είχε η πρώτη φράση (όμποε - βιολοντσέλλο) κι άλλο η δεύτερη! Και μη χειρότερα! («Ολύμπια», 21.12.1981).

Βιβλιο-παρουσίαση

ΤΙΜΟΣ ΜΑΛΑΝΟΣ

Ο Καβάφης απαραμόρφωτος
Εκδ: Πρόσπερος, Αθήνα 1981

Η συμβολή του Τ.Μ. στη γνωριμία-μας με το καθαφικό έργο, ανεξάρτητα από τις επιφυλάξεις που μπορούμε να διατηρούμε επί της ουσίας, είναι οπωσδήποτε αναμφισβήτητη. Με το βιβλίο αυτό έρχεται να προσθέσει μνήμες, αλλά και ερμηνευτικές παρατηρήσεις στο καθαφικό έργο, αλλά και στην κριτική-του. Χωρίς αμφιβολία τις γραμμές αυτού του βιβλίου διαπερνά το γνωστό και από παλιότερες εργασίες «πείσμα» του συγγραφέα. Δεν θα μπορούσε κανείς, όμως, να ακυρώσει «πεισματικά» ούτε τις δικές-του, αλλά ούτε και των επικρινόμενων τις απόψεις. Ίσως αυτό που λείπει απ' το βιβλίο είναι η διάθεση ενός πιο προχωρημένου φιλολογικού διαλόγου που να βγάλει δηλαδή τα προβλήματα από περιγραφικό και αναμνηστικό επίπεδο. Με αυτό τον τρόπο, και οι ερμηνευτικές παρατηρήσεις του συγγραφέα θα συνιστούσαν συμβολή σε μια ευρύτερη προβληματική.

ΒΑΣΩ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

Πολυεθνικές επιχειρήσεις και αναπτυσσόμενες χώρες.
Η περίπτωση της Ελλάδας
Εκδ: Gutenberg, Αθήνα 1981

Αναλυτική μελέτη της φύσης και του ρόλου των πολυεθνικών επιχειρήσεων στις αναπτυσσόμενες χώρες αποπειράται η Β.Π. στο βιβλίο-της αυτό, που βασίζεται στη διδακτορική-της διατριβή.

Η πολυεθνική επιχείρηση, προϊόν και μέσο προώθησης και ενίσχυσης του καπιταλιστικού συστήματος, έχει γίνει η κυρίαρχη οικονομική μορφή στη διεθνή αγορά του κεφαλαίου, των προϊόντων και της τεχνολογίας. Ο διαχωρισμός όμως και η αποστασιοποίηση των οικονομικών φαινομένων από τους μη οικονομι-

κούς παράγοντες και συνισταμένες-τους απαιτεί την αφαίμαξη της πραγματικότητας και δεν είναι παρά η έκφραση μιας συγκεκριμένης θεώρησης της κοινωνίας και της εξέλιξής-της.

Στο Α' μέρος αναλύονται γενικά οι επιπτώσεις των πολυεθνικών επιχειρήσεων στην ανάπτυξη των αναπτυσσόμενων χωρών. Γίνεται εμφανές ότι η ενσωμάτωση των αναπτυσσόμενων χωρών στο παγκόσμιο καπιταλιστικό σύστημα, μέσω των πολυεθνικών επιχειρήσεων μόνον, δεν αποτελεί τον θαυματοποιό τρόπο για να θεραπευτούν οι αιτίες και τα σύνδρομα της υπανάπτυξης. Αντίθετα, με την πολιτική προσέλευσης των πολυεθνικών ενισχύονται οι εσωτερικές κοινωνικο-οικονομικές στρεβλώσεις και ανισορροπίες που αποτελούν ανασταλτικό παράγοντα στον μετασχηματισμό των αναπτυσσόμενων χωρών. Στο Β' μέρος που αναφέρεται στην Ελλάδα απομυθοποιούνται ορισμένες από τις θετικές επιπτώσεις που αναμενόταν σύμφωνα με τους προγραμματιστές της ανάπτυξης.

ΟΛΥΜΠΙΑ Γ. ΠΑΠΑΔΟΥΚΑ
Κεντρικά Γυναικεία Φυλακάι Αβέρωφ
Αθήνα 1981

Ένα συγκλονιστικό βιβλίο, που συνιστάται ιδιαίτερα σε όσους νεώτερους δεν έχουν την άμεση εμπειρία του εμφύλιου πολέμου και του καθεστώτος των ετών που τον ακολούθησαν.

Το βιβλίο χωρίζεται σε τρία μέρη: στο πρώτο η συγγραφέας, κρατούμενη κι η ίδια στο «Αβέρωφ», αποθησαυρίζει στιγμές του ηρωικού και τραγικού αγώνα, που κομμάτι-του ήταν η ζωή — και ο θάνατος — στις φυλακές. Το δεύτερο μέρος είναι στοιχεία και ντοκουμέντα για γενικότερα συμβάντα του εμφύλιου καταγεγραμμένα και επιλεγμένα με τέ-

τοιο τρόπο, ώστε να δίνουν μια τέλεια εικόνα του κλίματος της εποχής. Το τρίτο μέρος είναι μια αναφορά σε γεγονότα, όπως απανθίζονται από τον Τύπο της εποχής.

Συμβολή στο βιβλίο είναι το φωτογραφικό υλικό απ' του «Αβέρωφ», που πρόλαβε και θησαύρισε η συγγραφέας πριν γκρεμιστούν οι δυσώνυμες φυλακές.

ΑΟΥΓΚΟΥΣΤΟ ΡΟΑ ΜΠΑ-ΣΤΟΣ

Ο γυιός του ανθρώπου

Εκδ: Οδυσσεύς, Αθήνα 1981

Ο «γυιός του ανθρώπου» θεωρείται σαν ένα από τα μεγάλα και κλασικά μυθιστορήματα της λατινοαμερικάνικης λογοτεχνίας. Εδώ μπορεί να δει κανείς πού «ακουμπά» ο Μαρκές για τα «100 χρόνια μοναξιάς».

Το βιβλίο θα μπορούσε να χαρακτηριστεί σαν το χρονικό ενός λαού που «αιώνες ολόκληρους ταλαντευόταν ανάμεσα στην αντίσταση και την καταπίεση, ανάμεσα στην ατίμωση από τους δημίους-του και τις προφητείες των μαρτύρων-του».

Πρόκειται για μια σύνθεση ιστορικοκοινωνικών και μυθοποιητικών στοιχείων από την παράδοση της Παραγουάης, που θύμα ορισμένων πλευρών-της υπήρξε κι ο ίδιος ο συγγραφέας.

ΛΕΥΤΕΡΗΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ

Αντίψυχα

Εκδ: Ανδρομέδα, Αθήνα 1982

Τα «αντίψυχα», μια επιλογή από παλιά δουλειά του Λ. Ξ. (1965 - 1972) που πρωτοδημοσιεύτηκαν το 1972, καταφέρνουν να είναι ακόμη σήμερα ζωντανά και διαυγή. Μία αίσθηση ποιητικού λόγου ώριμου, πυκνού και επίμονου.

«είμαι σταγόνα μελανιού / σε κατάσπρο λινό σεντόνι / είμαι αρνητικό ματιού / να βλέπει / το καψάλισμα του φεγγαριού / στη γύρη των ψαριών / να βλέπει / ίδιους τους καιρούς / και το μεγάλο ποταμό / στο δέλτα-του / να κατεβάζει σκέψεις ελεφάντων...»

Καθώς κανείς προσεγγίζει τους στίχους του Λ. Ξ. ξυπνά, χωρίς

να το καταλάβει καν, σε χώρους και χρόνους μόνιμους, στην απεικόνιση μιας νεότητας παρουσίας και γι' αυτό διαρκούς, στη μνήμη μιας ηλικίας πίσω απ' τα βρέφη-όνειρα.

«κι εγώ / παλιό δοκιμασμένο σκαρί / φορτωμένο / σταφίδες και γεννήματα / διαπλέω τον Εύριπο / ώρα δώδεκα νυκτός / με τραμουντάνα».

ΑΟΥΓΚΟΥΣΤΟ ΜΠΟΑΛ

Το θέατρο του καταπιεσμένου

Εκδ: Θεωρία, Αθήνα 1981

Σ' αυτό το βιβλίο, ο Μπόαλ εκθέτει τις βασικότερες αντιλήψεις-του πάνω στα αισθητικά ζητήματα από τον Αριστοτέλη μέχρι τον Μπρέχτ βλέποντάς-τα μέσα από το πρίσμα της δικής-του άποψης, της ποιητικής του καταπιεσμένου, όπως την ονομάζει. Οι ζωντανές εμπειρίες του Α. Μπόαλ από το χώρο της Λατινικής Αμερικής, αυτό το χώρο με την απέραντη αθλιότητα, τη στυγνή καταπίεση και τις κοινωνικοπολιτικές αντιφάσεις είναι πραγματικά χρήσιμες και στη δική-μας χώρα.

ΠΡΑΧΤΙΚΑ ΤΗΣ ΔΙΚΗΣ

Για την ποινική υπόθεση του τροτσοιστοζηνοβιεφικού τρομοκρατικού κέντρου

Εκδ: Οχτώβρης, Αθήνα 1981

Πρόκειται για χρήσιμη έκδοση, καθώς υπομνηματίζει και στηλιτεύει ανεξίτηλα για όλες τις μελλοντικές γενιές, την εγκληματικότητα του σταλινικού καθεστώτος, του νεκροθάφτη της κοινωνικής επανάστασης του αιώνα-μας.

Βέβαια η πρόθεση των εκδωτών είναι διαφορετική καθώς βλέπουν τα ντοκουμέντα σαν «ένα γερό χαστούκι στους τροτσκιστές που θα στερήσουν από τους προστάτες-τους, τους ιμπεριαλιστές και τους ρεβιζιονιστές, ένα χαράκωμα ενάντια στον μολοσ-βικισμό».

Η έκδοση περιλαμβάνει τον Α' τόμο των πρακτικών των περιφημων δικών της Μόσχας, που κα-

ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΕΠΙΛΟΓΗ
ΧΑΜΗΛΟΤΕΡΕΣ ΤΙΜΕΣ

ΠΛΗΡΗΣ ΚΑΙ ΜΟΝΙΜΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ **ΟΛΩΝ** ΤΩΝ ΑΝΤΙΕΞΩΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ ΤΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ "Ελεύθερος Τύπος"

ΖΩΟΔΟΧΨ ΠΛΗΓΗΣ 17, 36-39 980

ΚΑΘΕ ΠΡΟΙ
αφραζε
διαβαζε
διαδιδε
την ΑΥΓΗ
τη δικη 68
φωνη

λύπτει «τη δίκη των συνωμοτών του τροτσκιστο-ζηνοβιφικού κέντρου που διεξάχτηκε απ' τις 19 μέχρι τις 24 Αυγούστου του 1936».

ΠΑΝ. Ι. ΠΑΝΑΓΟΥΛΙΑΣ
Παροιμίες του λαού-μας
Εκδ: Στεφ. Βασιλόπουλος,
Αθήνα 1981

Ο συγγραφέας μας δίνει ένα έργο ευχάριστο και χρήσιμο ακόμα και για το μικρό μαθητή. Η ειδολογική κατάταξη, η συστηματική ερμηνεία των παροιμιών, τα καλολογικά στοιχεία και το πλούσιο ευρετήριο των εννοιών συνιστούν μια εργασία επιμελημένη. Ο φιλόλογος Π.Ι. Παναγούλιας συμβάλει στη διάσωση της λαϊκής πολιτιστικής-μας κληρονομιάς και παρέχει ένα βοήθημα για δασκάλους και μαθητές.

ΤΖΟΥΛΙΑ ΑΝΔΡΕΑΔΟΥ
Α όπως Αστροναύτης
Εκδ: Κέδρος, Αθήνα 1981

Ένα παραμυθο-παιχνίδι με τ' αλφάβητο, για παιδιά 5-8 χρόνων.

Μια συμπαθητική έκδοση βασισμένη στην αντίληψη παιζομαθαίνω, όπου όμως δεν ανανεώνεται η παραδοσιακή άποψη για την εκμάθηση του αλφάβητου, με μία, ίσως, αποδοτικότερη των συλλαβών.

ΠΑΡΙΣ ΒΑΡΒΑΡΟΥΣΗΣ
Εισαγωγή στις διεθνείς σχέσεις
Εκδ: Αντ. Ν. Σάκκουλα
Αθήνα-Κομοτηνή 1981

Το βιβλίο απευθύνεται κύρια στους σπουδαστές των πολιτικών Επιστημών (ο συγγραφέας του είναι επιμελητής, στη Νομική Σχολή Αθηνών, στην έδρα της Πολιτικής Επιστήμης), και, όπως, αναφέρεται στον πρόλογο, «αποτελεί μια πρώτη εισαγωγή στην προβληματική της παγκόσμιας πολιτικής και προσφέρει μια γενική εικόνα τόσο των διαφόρων ερευνητικών κατευθύνσεων που επικρατούν σήμερα στον κλάδο αυτό, όσο και της δομο-λειτουργικής σύστασης του διεθνούς συστήματος». Στα πρώτα κεφάλαια ο συγγραφέας πραγματεύεται ορισμένες όψεις της εξωτερικής πολιτικής (φορείς, αντικείμενα, κτλ.), στη συνέχεια τη σχέση μεταξύ διεθνούς δικαίου και διεθνούς πολιτικής για να καταλήξει σε θέματα που αφορούν τη διεθνή ασφάλεια και τους διεθνείς οργανισμούς (εξετάζονται αναλυτικότερα τα παραδείγματα του ΟΗΕ, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και του Συμβουλίου της Ευρώπης).

ΝΙΚΟΣ ΠΟΛΥΖΟΣ
Δημογραφική πρόκληση
Υπογεννητικότητα και γήρανση στην Ελλάδα
Εκδ: Εξάντας, Αθήνα 1981
Μία εξαιρετικά ενδιαφέρουσα

μελέτη που με επιστημονικό, αλλά συγχρόνως εκλαϊκευτικό τρόπο μας εισάγει στο δημογραφικό πρόβλημα γενικότερα, αλλά και του τόπου-μας ειδικότερα. Είναι φανερό το σοβαρό πρόβλημα της Ελλάδας. Οι γεννήσεις διαρκώς μειώνονται και το πληθυσμιακό σώμα γερνάει. Έτσι, τίθεται και η πολιτική διάσταση του προβλήματος.

ΝΙΚΟΛΑ ΤΣΙΠΟΥΡΛΙΑΝΟΥ
«Σπόλεργκαν»

Εκδ: SOL O.E., β' έκδοση

Μοτίβα από το σύμπαν της επιστημονικής φαντασίας και στοιχεία κάποιου νεανικού κοινωνικού προβληματισμού έχουν συνδυαστεί στις σελίδες του σύντομου μυθιστορήματος του Νικόλα Τσιπουρλιάνου.

Παρά την πρωτόλεια γραφή, το διδακτικό ύφος και την ανεπεξέργαστη, σε μεγάλο βαθμό, προβληματική, το «Σπόλεργκαν» κομίζει οπωσδήποτε μια πρωτοτυπία: κινείται στο χώρο της «πολιτικής φαντασίας», είδος άγνωστο ακόμα στη χώρα-μας, με ιδιαίτερη όμως διάδοση στη γειτονική Ιταλία. Και η πρωτοτυπία αυτή, μαζί με το γεγονός ότι το έργο αποτελεί μαρτυρία για τη μορφή που παίρνει η κοινωνική ευαισθησία μιας μερίδας της σπουδάζουσας νεολαίας, είναι ίσως οι σοβαρότερες αρετές του μυθιστορήματος.

ΓΙΑΝΝΗ ΚΑΛΙΟΡΗ
Παρεμβάσεις

Εκδ: Κέδρος, Αθήνα 1981

Έντεκα δοκίμια γραμμένα στην περίοδο '64-'67 και '77-'81. Θέματα των δοκιμών διάφορα κοινωνικά φαινόμενα ή πολιτιστικά προβλήματα με εξέχον το θέμα της γλώσσας.

Χωρίς να υπόκεινται σε κάποια εύκολη ιδεολογική ή μεθοδολογική ταξινόμηση, τα δοκίμια του Καλιόρη διακρίνονται για την πρωτοτυπία-τους, τη διεισδυτικότητα-τους και οπωσδήποτε ένα κατακτημένο προσωπικό ύφος.

Πρόθεση του συγγραφέα είναι να διατυπώσει ορισμένα ερωτήματα σχετικά με την υφή των σύγχρονων κοινωνιών και τις τύχες των ανθρώπων μέσα-της.

ΔΑΦΝΗ ΝΤΙ ΜΩΡΙΕ
Ρεβέκκα

Εκδ: Καστανιώτη, Αθήνα 1981

Φωτοτυπική ανατύπωση της έκδοσης του 1946 του κλασικού μυθιστορήματος γνωστού και από τις πολλές κινηματογραφικές-του αποδόσεις.

Η μορφή της Ρεβέκκας Ντε Γουίντερ, το Μαντερλέν, το πάθος ενός έρωτα, η σατανική δύναμη επιβολής μιας γυναίκας, η δραματική έκβαση των περιπλοκών που ακόμα και μετά θάνατο προκαλεί, έδωσαν την ύλη γι' αυτό το συναρπαστικό μυθιστόρημα που διαβάζεται πάντα με ενδιαφέρον.

ΚΑΙΣΑΡ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ

Μεταφράσεις

Εκδ: Πρόσπερος, Αθήνα 1981

Περιλαμβάνει μια διεισδυτική ανάλυση του μεταφραστικού έργου του Καίσαρα Εμμανουήλ από τον Τάσο Γιανναρά και μεταφράσεις από ποιήματα των Poe, Valery, Mallarme και Rimbaud. Ο Κ. Ε. μας άφησε λίγα αλλά αξιόλογα δοκίμια, μετέφρασε δε ένα μεγάλο φάσμα ποιητών τους πιο κοντινούς στην ιδιοσυγκρασία-του, αλλά και στις αισθητικές-του απόψεις.

ΕΛΕΝΗ ΣΑΡΑΝΤΙΝΗ - ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ

Ιόλη ή Τη νύχτα που ξεχύλησε το ποτάμι

Εκδ: Καστανιώτη, Αθήνα 1981

Η συγγραφέας, μετά τον «Κήπο με τ' αγάλματα», που αγαπήθηκε από τα παιδιά, κινεί την ιστορία-της μέσα στο ίδιο κλίμα ήρεμης ανθρωπιάς. Δεν είναι μόνο η αφήγηση μιας ωραίας φιλίας ανάμεσα σε δυο κορίτσια που ζουν την εφηβεία-τους σε μια μικρή πόλη της Λακωνίας, αλλά ταυτόχρονα η ιστορία της ζωής των κατοίκων του τόπου αυτού, τα όνειρα, οι χαρές, οι στεναχώριες, οι αγωνίες-τους. Απλές και καθημερινές περιπέτειες των παιδιών, τα παιχνίδια-τους και τα διαβάσματά-τους στο πλαίσιο της ελληνικής επαρχίας.

ΕΥΑΝΘΙΑ ΣΤΑΥΡΙΝΑΔΟΥ

Το όμορφο παραμύθι της βροχής

Εκδ: Κέδρος, Αθήνα 1981

Με ζωγραφική και μουσική της Ροδιανής Βορεάδου, το παραμύθι αυτό κινείται στο χώρο της σχέσης παραμύθι-φύση, χωρίς ιδιαίτερη, όμως, έμπνευση. Τα παιδιά, βέβαια, είναι πιο αρμόδια να κρίνουν τα βιβλία-τους!

ΚΡΙΣΤΙΝΗ ΝΕΣΤΛΙΝΓΚΕΡ

Προσοχή ο Βράνκε φαίνεται τελείως ακίνδυνος

Εκδ: Τεκμήριο, Αθήνα 1982

Ένα πολύ ευχάριστο βιβλίο, γεμάτο χιούμορ και φαντασία, από την Αυστρία. Η Λέλε και η παρέα-της αποφασίζουν να αντιμετωπίσουν τον κίνδυνο της νέας και... τρομερής ανακάλυψης του Βράνκε: της μηχανής που κάνει τα παιδιά φρόνιμα, υπάκουα και μελετηρά! Η προσπάθειά-τους είναι «ιερή»: ποτέ να μη φτάσει η εφεύρεση στα χέρια του υπουργού παιδείας.

ΕΛΕΝΑ ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ

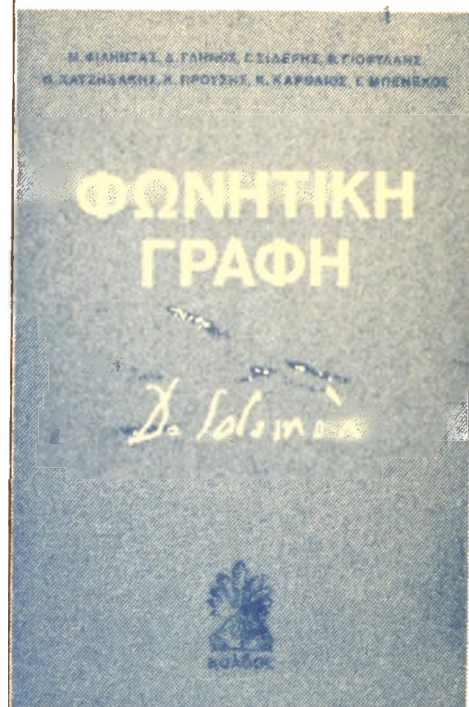
Μυθολογικές διαδρομές

Εκδ: Καστανιώτη, Αθήνα 1981

Είναι η πρώτη ποιητική συλλογή της Έλενας Πατρικίου. Η ποίησή-της συνδυάζει μια ελεύθερη και ενεργοποιημένη αντίληψη του κόσμου με μια δυναμικότητα και ευαισθησία.

Δείγμα γραφής: «Κάπου μέσα στη γη / Κάπου μέσα στον κόσμο / Αναπνέει ένα δένδρο / Άραγες φτάνει / Ένα φιλι / Να εξαγνίσει / Τόσα εκατομμύρια χρόνια / Μοναξιάς».

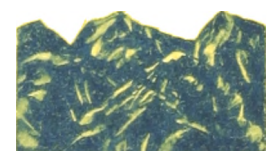
ΔΙΑΒΑΣΕ

Η κατάκτηση του μονοτονικού άνοιξε το δρόμο για την ολοκλήρωση της γλωσσικής λύτρωσης — δημοτική γλώσσα — φωνητική γραφή.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΛΒΟΣ
Αναξαγόρα 1 - Αθήνα 112
Τηλ. 52.46.241

ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΜΗΛΙΩΝΗΣ

ΑΚΡΟΚΕΡΑΥΝΙΑ

ΔΕΥΤΕΡΗ
ΕΚΔΟΣΗ

ΑΘΗΝΑ 1981

ΚΕΛΑΡΟΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ
ΚΑΙ ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ

Ζωδ. Πηγής 17
τηλ. 36.39.980

Ο Χρήστος Κ. Λούκος
γράφει για την «Βιβλιογραφία
Ιωάννη Καποδίστρια (1776 -
1831)» του Παύλου Β.
Πετρίδη - Θεσσαλονίκη 1981

Οι βιβλιογραφίες, όπως και τα ευρετήρια, είναι, αναμφίβολα, από τα σημαντικότερα εργαλεία που χρησιμοποιεί ο ερευνητής στη δουλειά του. Η σημασία τους δεν έχει, όσο έπρεπε, κατανοηθεί στον τόπο-μας, αρκεί να αναφερθεί ότι δεν έχουμε ακόμη τρέχουσα εθνική βιβλιογραφία. Τα τελευταία, ωστόσο, χρόνια ερευνητικά κέντρα (αναφέρω ξεχωριστά το Κέντρο Νεοελληνικών Ερευνών του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών) αλλά και ιδιώτες προσπαθούν, όσο μπορούν, να καλύψουν με τις σχετικές εκδόσεις-τους τις ελλείψεις στον τομέα αυτό. Έμφαση ιδιαίτερα δίνεται στην υποδειγματική σύνταξη αυτών των βοηθημάτων, ώστε και η χρήση-τους να είναι ασφαλής και το περιεχόμενό-τους να ανταποκρίνεται, όσο το δυνατό, στις ζητήσεις των ενδιαφερομένων.

Ο υφηγητής Παύλος Β. Πετρίδης με τη «Βιβλιογραφία Ιωάννη Καποδίστρια»¹ που πρόσφατα εξέδωσε επιχειρεί να προσφέρει στο μελετητή της ζωής και της δράσης του πρώτου Κυβερνήτη της Ελλάδας ένα ουσιαστικό βοήθημα. Το υλικό διαρθρώνεται σε τρεις ενότητες (κάθε μια από τις δύο πρώτες χωρίζεται σε δύο «παραγράφους»): Α. Έργα του Ιωάννη Καποδίστρια: 1. Υπομνήματα και εκθέσεις (1801 - 1831) 2. Εκδόσεις επιστολών και άλλων διπλωματικών εγγράφων. Β. Συνθετικές μελέτες για τον Ι. Καποδίστρια: 1. Αυτοτελείς 2. Μελέτες και άρθρα. Γ. Ο Ι. Καποδίστριας μέσα στα γενικά ιστορικά έργα. Σε παράρτημα δημοσιεύονται, σε ελληνική μετάφραση, 7 υπομνήματα του Καποδίστρια για την πολιτική κατάσταση στην Ευρώπη την εποχή της παλινόρθωσης. Στην εισαγωγή, επιχειρείται «σχετική αξιολόγηση των σημαντικότερων σύγχρονων μελετών» για τον Ι. Καποδίστρια. Στο τέλος, υπάρχει ευρετήριο με τα ονόματα των συγγρα-

Το έργο επιτρέπει στον μελετητή του Καποδίστρια μια πρώτη πρόσβαση στο πλήθος των σχετικών δημοσιευμάτων. Ο πιο ειδικός θα αυξήσει οπωσδήποτε τα βιβλιογραφικά-του δελτία, αλλά, όπως πιστεύω, θα διαπιστώσει γρήγορα ότι δεν μπορεί να βασιστεί με σιγουριά σ' αυτό. Θα υπήρχε, ίσως, διάθεση, μπρος στον κόπο που καταβλήθηκε για τη σύνταξη της βιβλιογραφίας, να επισημανθεί μόνο η χρησιμότητά-της. Ωστόσο, επειδή θέτει προβλήματα μεθόδου και πληρότητας, νομίζω ότι επιβάλλεται

κάποιος αντίλογος. Ιδιαίτερα, μάλιστα, όταν ο συντάκτης-της έχει για πολλά χρόνια ασχοληθεί με τον Καποδίστρια (η διατριβή και άλλα 7 δημοσιεύματά-του είναι σχετικά με τον τελευταίο).

Η βιβλιογραφία δεν συντάχθηκε με την καταλληλότερη μέθοδο: Ο κατακερματισμός των τίτλων σε ενότητες και υπο-ενότητες δεν νομίζω ότι διευκολύνει τον χρήστη. Η τοποθέτηση των λημμάτων στις ενότητες που επιλέχτηκαν δεν είναι πάντοτε ορθή: δύσκολα μπορούν να ενταχθούν στην ενότητα «γενικά ιστορικά έργα» το Καποδιστριακό Αρχείο των ΓΑΚ ή το Καποδιστριακό Τμήμα του Αρχείου της Ιονίου Γερουσίας. Δεν αναλύεται, με μικρή περίληψη, το περιεχόμενο κάθε δημοσιεύματος, ιδιαίτερα όταν ο τίτλος είναι ασαφής. Το εγχείρημα δεν θα ήταν πολύ δύσκολο, αφού, όπως δηλώνεται, έγινε αυτοψία στα περισσότερα δημοσιεύματα. Δεν δίνεται ο αριθμός σελίδων στα αυτοτελείς δημοσιεύματα. Τα λήμματα δεν αριθμούνται. Φαίνεται ότι δεν υπήρξε οποιαδήποτε προβληματική για μια ποσοτική προσέγγιση του θέματος (το κενό προσπάθησε να καλύψει ο καθηγητής Αλ. Δεσποτόπουλος στον πρόλογο). Έλλειψε, έτσι, το ευρετήριο που θα έδινε τον αριθμό των δημοσιευμάτων κάθε χρόνο χωριστά, ώστε να είναι δυνατή συγκεκριμένη μέτρηση του ενδιαφέροντος των Νεοελλήνων για τον Καποδίστρια. Σε μερικά, μάλιστα, δημοσιεύματα αναφέρεται η χρονολογία έκδοσης της ελληνικής μετάφρασης μόνο και όχι του πρωτοτύπου. (βλ. περίπτωση Φρ. Τίρς) ή μνημονεύεται μόνο η τελευταία έκδοση (βλ. περίπτωση Δ. Βερναρδάκη). Μέσα στα δημοσιευόμενα λήμματα υπάρχουν αρκετές συντομογραφίες που δεν αναλύονται στον πίνακα συντομογραφιών. Δεν ξεκαθαρίζεται αν τα σημειούμενα περιοδικά αποδελτιώθηκαν εξαντλητικά. Μια δειγματοληψία που επιχειρήσα σε δύο από αυτά (*Επτανησιακά Φύλλα* και *Μνήμων*) έδειξε ότι δεν καταχωρίστηκαν όλα τα άρθρα τα σχετικά με τον Καποδίστρια. Παραλείφθηκαν υπότιτλοι που ήταν διαφωτιστικοί για το περιεχόμενο του εντύπου.

Ο σ. υπολογίζει σε 400 περίπου τα λήμματα για τον Καποδίστρια. Νομίζω ότι είναι πολύ περισσότερα. Μια ενότητα που σχεδόν καθόλου δεν περιέλαβε είναι τα φιλοκαποδιστριακά φυλλάδια. Αναφέρει μόνο το δεύτερο τόμο των *Συμμίκτων Ελληνικών* κανένα λήμμα για τους αντικαποδιστριακούς διαλόγους του Κοραή ή έστω τις Επιστολές του Κοραή. Λείπει ακόμα και ο *Απόλλων* του Α. Πολυζωΐδη. Ενώ

εμφανίζει ότι είδε σπανιότατα δημοσιεύματα, που θα είμασταν ευτυχείς να γνωρίζουμε σε ποια βιβλιοθήκη υπάρχουν για να σπεύσουμε να τα δούμε και εμείς, σημειώνει με αστερίσκο (σημιάδι ότι δεν μπόρεσε να τα ξεφυλλίσει) τίτλους που βρίσκονται π.χ. στη Γεννάδειο Βιβλιοθήκη. Ο έντυπος κατάλογος της τελευταίας αγνοήθηκε. Αν ο σ. τον είχε συμβουλευτεί (αντιγράφει, χωρίς να υπολογιστούν τα μονόφυλλα, 56 τίτλους στο λήμμα Καποδίστριας), θα είχε προσθέσει στη βιβλιογραφία-του 6 νέα λήμματα, θα είχε διορθώσει χρονολογία και τόπο έκδοσης σε 3, θα είχε αποδώσει ορθά τον συγγραφέα σε 3. Αν είχε μεταβεί στην ίδια τη Βιβλιοθήκη, εκτός από τις παραπάνω βελτιώσεις, θα είχε, κάνοντας αυτοψία, αφαιρέσει τον αστερίσκο από άλλα τρία δημοσιεύματα.

Όπως σημειώνεται (σ.29, σημ.), «η παράθεση (στην πρώτη ενότητα) των υπομνημάτων και των εκθέσεων του Καποδίστρια... δεν είναι εξαντλητική» μνημονεύτηκαν μόνο τα έγγραφα που κρίθηκαν «ιδιαίτερα σημαντικά, λόγω του περιεχομένου και της γενικότερης πολιτικής σημασίας-τους». Νομίζω ότι, όταν καταρτίζεται περιγραφικός κατάλογος εγγράφων, η αντίληψη αυτή της επιλογής δεν είναι ορθή, είναι αντι-ιστορική. Ιδιαίτερα βιαστική ήταν η επιλογή των υπομνημάτων και εκθέσεων του Καποδίστρια μετά το 1821. Για την προηγούμενη περίοδο βασικός οδηγός ήταν σχετικό δημοσίευμα του καθηγητή Ζ. Τσιρπανλή², το οποίο σε μεγάλο βαθμό αναπαράγεται. Δεν υπάρχουν ενιαία κριτήρια για την παρουσίαση των εγγράφων. Άλλοτε ο τίτλος είναι διαφωτιστικός του περιεχομένου, π.χ. «σχέδιο πρωτοκόλλου σχετικά με τα γερμανικά ζητήματα» (αρ. 67). Άλλοτε μεταφέρεται η ορολογία της πηγής από την οποία αντλούνται τα έγγραφα, π.χ. «CAPODISTRIAS MEMORANDUM ON HIS VISIT TO PARIS» (αρ. 116): ο τίτλος αυτός είναι του εκδότη του εγγράφου C.W. Crawley. Άλλοτε ο τίτλος δεν προσδιορίζει το περιεχόμενο, π.χ. «Απάντησις της ελληνικής κυβερνήσεως εις την ανωτέρω διακοίνωσιν του Βρεταννικού Αντιπρέσβους (Ε. Δώκινς)» (αρ. 125): δεν σημειώνεται ποιά είναι η ανωτέρω διακοίνωση του Dawkins ούτε τι περιέχει η απάντηση της Ελληνικής Κυβέρνησης. Εδώ, μάλιστα, λείπει και η χρονολογία του εγγράφου.

Στην εισαγωγή, όπου, όπως σημειώθηκε, επιχειρείται αξιολόγηση των έργων, ιδιαίτερα των σύγχρονων, για τον Καποδίστρια, θα ήταν πολύτιμο αν ο σ. προσπαθούσε να προσδιορίσει τι καινούριο, κυρίως σε ερμηνευτική προσέγγιση, έδωσε, αν πράγματι έδωσε, κάθε νέο δημοσίευ-

μα. Και η αρνητική εδώ διαπίστωση θα είχε τη σημασία-της. Πιο ατυχής φαίνεται η απόπειρά να συγκεντρωθούν κάτω από μια γενική αξιολογική κρίση έργα που, ως τεκμήρια ή συνθετικές μελέτες, έχουν τελείως άνιση βαρύτητα (βλ. σ. 16-18, 82-83).

Ο ίδιος ο κ. Πετρίδης, αναγνωρίζοντας, προφανώς, τις ελλείψεις του έργου-του, είχε σημειώσει στον πρόλογο-του (Μάρτιος 1978) ότι το επόμενο βήμα θα ήταν «η σύνθεση μιας περισσότερου ολοκληρωμένης εργασίας». Αφού, τελικά, η εργασία καθυστέρησε τόσο να τυπωθεί και, όπως φαίνεται, όχι από τον φορέα που αρχικά την είχε αναλάβει, θα ήταν ίσως φρόνιμο, παραμερίζοντας άλλες τυχόν σκοπιμότητες, ο σ. να προχωρήσει, πριν τη δημοσίευσή, σε γενναίες αλλαγές. Προτίμησε, αντίθετα, να επισπεύσει, με το σύστημα της IBM, την έκδοσή-της, και στην προσθήκη (σ.81) να σημειώσει: «Οι εποικοδομητικές παρατηρήσεις-του (του κ. Α. Δεσποτόπουλου), κυρίως σε μεθοδολογικά ζητήματα, με έπεισαν ν' αποτολμήσω την εκπόνηση μιας νέας πιο άρτιας και ολοκληρωμένης βιβλιογραφικής μελέτης με το ίδιο αντικείμενο». Δεν νομίζω ότι οι βιβλιογραφίες γράφονται για να αναθεωρηθούν ριζικά οι μεθοδολογικές-τους αρχές όταν θα ξαναγραφτούν σε λίγο. Συντάσσονται με τέτοιο τρόπο ώστε να είναι δυνατός ο συνεχής εμπλουτισμός-τους. Δεν είναι άθροισμα δελτίων, αλλά εργαλείο που απογράφει τις προηγούμενες προσεγγίσεις των προβλημάτων και διευκολύνει τις καινούριες.

Μια τελευταία παρατήρηση που, ίσως, έχει τη σημασία-της. Το όνομα του σ. αναφέρεται συχνότερα από οποιοδήποτε άλλο. Δεν μπορούσαν, φυσικά, να μην αναφερθούν τα έργα του σ. τα σχετικά με τον Καποδίστρια, που είναι μάλιστα αρκετά. Μπορούσαν όμως να λείψουν φράσεις όπως οι ακόλουθες: «Η ίδια ιστορικός (Ελένη Κούκκου) με τιμήσε δημοσιεύοντας φέτος βιβλιοκρισία για τη διδακτορική-μου διατριβή στο Δελτίο της Ιστορικής και Εθνολογικής Εταιρείας της Ελλάδος. Μια ακόμη βιβλιοκρισία για την ίδια διατριβή πρόκειται να δημοσιευτεί σύντομα από τον ιστορικό Σπύρο Λουκάτο, εξέχοντα ερευνητή του πλούσιου καποδιστριακού έργου» (σ.82).

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Παύλος Β. Πετρίδης, *Βιβλιογραφία Ιωάννη Καποδίστρια 1776-1831*. Κείμενά-του για την ευρωπαϊκή παλινόρθωση, πρόλογος Αλέξανδρου Ι. Δεσποτόπουλου, Θεσ/νίκη 1981, σ. Χ + 119.

2. Ζ. Ν. Τσιρπανλής, «Υπομνήματα και εκθέσεις του Ιωάννη Καποδίστρια (1809-1822) (προβλήματα και έρευνα)», *Δωδώνη* 6 (1977) 99-134 και *Balkan Studies* 19(1978)3-32.

της Ντόρας Ήλαιοπούλου - Ρογκάν

Ορ. Κανέλλη: Βάρκες.

Φόρο τιμής για τον Ορ. Κανέλλη που πέθανε πριν τρία χρόνια (1979) αποτέλεσε η έκθεση με λάδια, ακουαρέλλες και σχέδια του Μυτιληνιού καλλιτέχνη στη «Συλλογή» (Βασ. Σοφίας 4).

Είναι γνωστή η επιμονή και η συνέπεια με την οποία ο ζωγράφος αυτός, αποκρυπτογράφησε τα τοπία και τις μορφές, που τον ενέπνευσαν ιδιαίτερα από τη γενέτειρά του αλλά και από αλλού. Ο Κανέλλης αποτύπωσε τα ερεθισματά του με μια εμφανή διάθεση να απλουστεύσει και συνάμα να τονίσει τα κύρια χαρακτηριστικά τους: εγχέριμα δύσκολο που φυσικό είναι να μη δίνει πάντοτε τα αναμενόμενα αποτελέσματα. Με μια ιδιαίτερη επιτυχία έχει απεικονήσει τους ελαιώνες της Λέσβου και άλλα δέντρα ενορχηστρώνοντας τα μέσ' από τις απειροελάχιστες αποχρώσεις του πράσινου. Η ιδιαίτερα εύγλωττη στη δραματικότητα της μορφής της μητέρας που σκύβει πάνω από το παιδί της, μας φέρνει στη μνήμη τα έργα που ο δημιουργός έχει εμπνευστεί από την Κατοχή: άμεσες αναφορές στην τραγωδία εκείνων των χρόνων που ο Κανέλλης κατόρθωσε να αναπαραστήσει με μια πρωτοφανή ένταση.

Τα σχέδια και τα γλυπτά του νέου καλλιτέχνη Γ. Λάππα στην Γκαλερί Ζουμπουλάκη (Πλ. Φιλικής Εταιρείας) αποτελούν ένα ευοίωνο ξεκίνημα γι' αυτόν. Τα σιδερένια πλέγματα - κατασκευές παρά τις αναφορές σε ορισμένα πρότυπα, κατορθώνουν να τεκμηριώσουν την προσωπικότητα

του δημιουργού, κυρίως σε ό,τι αφορά την προσπάθεια που έχει τάξει κύριο στόχο του: Το μεταίχμιο ανάμεσα στο θετικό - αρνητικό που υποβάλλει ευρηματικά το θεατή. Στις συνθέσεις του από πηλό ο Λάππας αποκαλύπτει τον τρόπο με τον οποίο χειρίζεται το επαγωγικό πλάσιμο της ανθρώπινης μορφής έτσι ώστε να τονίζεται η οργανικότητά της. Τέλος στα σχέδια από τον κόσμο των ζώων ο καλλιτέχνης έχει κατορθώσει να πιάσει κάτι το καιριο από την ιδιοσυγκρασία και τις αντιδράσεις του κάθε είδους.

Εγκαινιάστηκε ο νέος χώρος της Αίθουσας «Δεσμός» (Λεωφ. Συγγρού 4) με την τελευταία δουλειά του Β. Σκυλάκου. Πρόκειται για συνθέσεις - κατασκευές που εντάσσονται στο χώρο του Assemblage Art και του ΝεοΝταντά. Τα έργα αυτά ο Σκυλάκος τα έχει υλοποιήσει μέσ' από κάθε λογής πλαστικό - ευτελές - αντικείμενο από εκείνα που ρυπαίνουν το χώρο μας καθημερινά. Μέσ' από μπουκάλες, σωλήνες, παιδικά παιχνίδια κ.α. ο δημιουργός έχει δώσει την πρωτεύουσα θέση στην πολυχρωμία: κάτι που αποτελεί ένα καινούριο γνώρισμα στη μέχρι τώρα δουλειά του. Παράλληλα ο καλλιτέχνης τεκμηριώνει μια από μέρους του κριτική διάθεση σε σχέση με το σύγχρονό του περιβάλλον.

Τα σχέδια του Ν. Μαρουλάκη στη «Γκαζέτ» (Σόλωνος 30) — συνεργάτη και του «Αντί» — εντυπωσιάζουν για μια ακόμη φο-

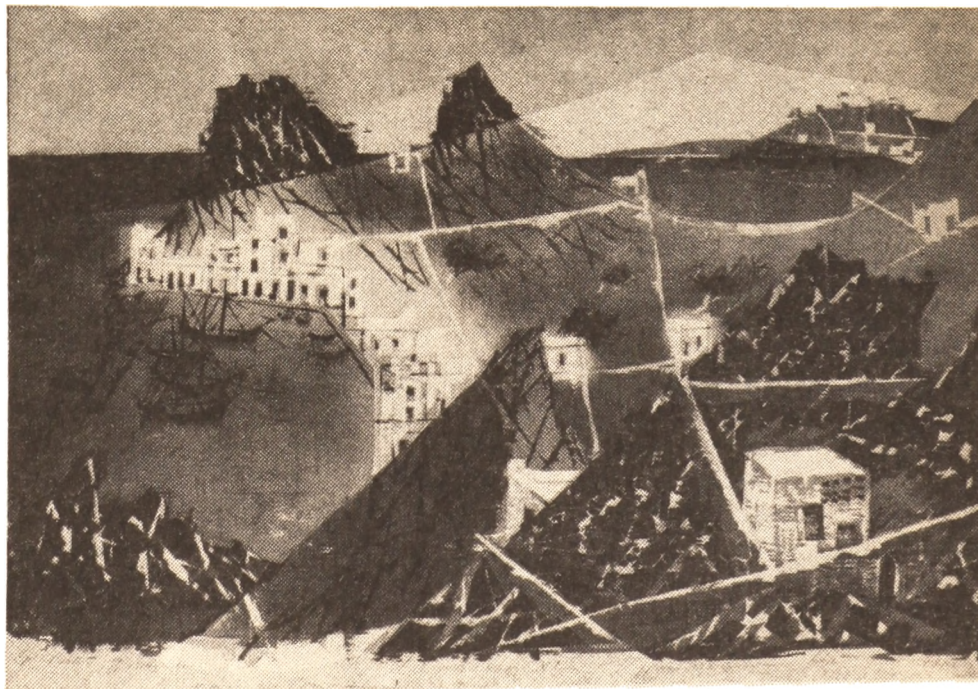
ρά με την ευρηματικότητα των χειρισμών και των λύσεων, κυρίως όμως με το λεπτό, ιδιόμορφο πνεύμα του δημιουργού τους. Δίχως καμιά απολύτως περιττή αφηγηματικότητα αλλά αποκλειστικά μέσ' από τις πλέον απαραίτητες ενδείξεις ο καλλιτέχνης κατορθώνει κάθε φορά ενισχυμένος και από ένα πολύ καλό μετιέ να περάσει στο θεατή το κύριο ερεθισμά του.

Με την τελευταία του δουλειά που παρουσιάζει ο Κ. Κουλεντιανός στη «Μέδουσα» (Ξενοκράτους 7): Γλυπτά βιδωτά σε χρωματιστό σίδερο και σε ξύλο καθώς και γλυπτά σε μπρούντζο, τεκμηριώνει για μια ακόμη φορά την έντονη παρουσία του. Εκείνη που του έχει προ πολλού αναγνωριστεί στο Παρίσι όπου είναι εγκατεστημένος από το 1945.

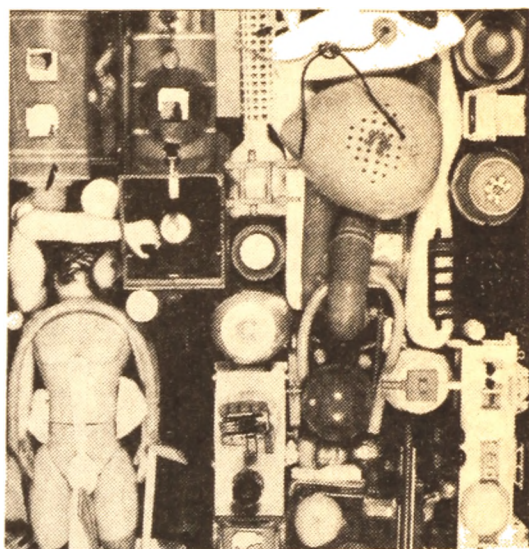
Ο Κουλεντιανός, κατορθώνει με μεγάλη ευχέρεια, να εμψύσει στις φόρμες του την πνοή που εγγυάται τη μεταφορικά εννοημένη κίνησή τους. Τα γλυπτά αυτού του δημιουργού κερδίζουν το χώρο, όχι μόνο με το να εγγράφονται οργανικά σε αυτόν, αλλά και με το να υποβάλλουν σε περισσότερες από μια, εντυπώσεις και ερεθίσματα. Στις ταπισερί που επίσης παρουσιάζει εδώ ο γλύπτης έχει ενορχηστρώσει, στη φορά των σχημάτων και στην υφή των νημάτων με τα οποία είναι υλοποιημένα, έναν ιδιόμορφο ρυθμό. Ανάλογοι και με μια χαρακτηριστική πάντοτε λιτότητα εκφρασμένοι είναι οι προβληματισμοί του δημιουργού στις μεταξοτυπίες και τα papiers Collés του.

Με τον τίτλο «Ματιές στην Ελλάδα» οργανώθηκε στην Αίθουσα Τέχνης Αθηνών (Γλύκωνος 4, Δεξαμενή) μια έκθεση με έργα 31 σύγχρονων ελλήνων δημιουργών. Πρόκειται για μια δειγματοληπτική παρουσίαση μερικών ερεθισμάτων, εντυπώσεων και βιωμάτων που οι καλλιτέχνες αυτοί κρυπτογράφησαν ο καθένας με τον τρόπο του. Μια από τις κα-

Κ. Γραμματόπουλου: Αιγαίο (ξύλογραφία).

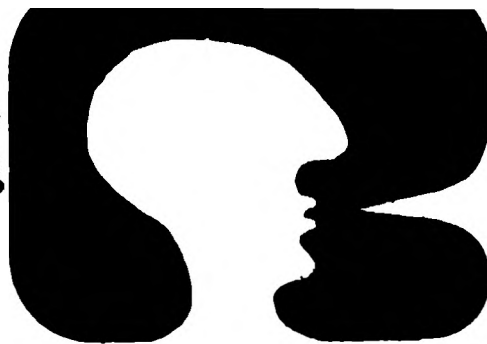

Κ. Κουλεντιανού: Σινιάλο (ορείχαλκος) 1964.

Β. Σκυλάκου: Σύνθεση.

τευθυντήριες γραμμές αυτής της παρουσίας είναι, η εκπροσώπηση καλλιτεχνών από τρεις διαφορετικές γενιές, με έργα που επισημαίνουν διαφορετικές «στιγμές», απόψεις και πτυχές της ατμόσφαιρας του ελληνικού χώρου. Δίχως να είναι απόλυτα αξιοκρατική η έκθεση αυτή, υλοποιεί απλώς μερικές ματιές στην Ελλάδα: ματιές παραστατικά εκφρασμένες τούτη τη φορά. Σε μια επόμενη έκθεση στον ίδιο χώρο θα επιχειρηθεί μια πιο εννοιολογική προσέγγιση των συνειρμών που προκαλεί στους ζωγράφους η ιδιαιτερότητα του χώρου όπου ζουν και εμπνέονται καθημερινά.

ΕΝ. ΔΥΝΑΜΕΙΣ: ΠΡΩΤΑ ΕΚΔΗΜΟΚΡΑΤΙΣΜΟΣ

• Στην πολιτική της κυβέρνησης για τις Ένοπλες Δυνάμεις αναφέρεται το γράμμα ενός «σοσιαλιστή σημειτή».

Σύντροφοι του Αντί,

Η Δεξιά επιτέλους, έπρεπε. Η νέα σοσιαλιστική κυβέρνηση έβαλε μπροστά την πορεία για την κοινωνικοοικονομική ΑΛΛΑΓΗ. Σίγουρα είναι νωρίς να καταδικάσουμε η να πανηγυρίσουμε τις ενέργειές-της. Είναι όμως καθήκον του κάθε αριστερού να κάνει την κριτική-του ανεξάρτητα από κομματική τοποθέτηση, ακόμα κι αν είναι μέλος του κυβερνώντος κόμματος. Είναι γεγονός ότι η μέχρι τώρα πορεία της κυβέρνησης, μπορεί να χαρακτηριστεί θετική. Υπάρχουν όμως ορισμένα σημεία που δεν μας ικανοποίησαν.

Αναφέρομαι συγκεκριμένα στην αντιμετώπιση των προβλημάτων των Ενόπλων Δυνάμεων και στις παροχές προς τους αξιωματικούς - υπαξιωματικούς. Δέχομαι ότι οι αξιωματικοί, απ' τη φύση του επαγγέλματός-τους αντιμετωπίζουν περισσότερα προβλήματα απ' τους άλλους Δ. Υπαλλήλους και είναι λογική,

Δυνάμεων (στρατιωτικός κανονισμός, νοοτροπία αξιωματικών - υπαξιωματικών, αναγνώριση των δικαιωμάτων των φαντάρων), που στο κάτω - κάτω δεν χρειάζονται για να γίνουν, χρήματα, παρά μόνο θέληση και νομοθετικές ρυθμίσεις.

Οι Ένοπλες Δυνάμεις, όπως σωστά τονίζει κι ο Πρωθυπουργός και το ΠΑΣΟΚ, αποτελούν την εγγύηση της εθνικής-μας ανεξαρτησίας. Για να μπορέσουν όμως να παίξουν αυτόν το ρόλο, πρέπει ΟΛΑ τα άτομα που τις απαρτίζουν, να αισθάνονται ικανοποιημένοι απ' την πολιτεία.

Μια σοσιαλιστική κυβέρνηση έχει καθήκον ΝΑ ΔΩΣΕΙ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ σ' αυτά τα θέματα, για να μπορούμε εμείς οι φαντάροι να είμαστε υπερήφανοι που υπηρετούμε την πατρίδα. Γιατί οι αξιωματικοί και οι υπαξιωματικοί προσφέρουν τις γνώσεις-τους (κι αμοιούνται γι' αυτό), εμείς προσφέρουμε (χωρίς αμοιβή) δυο χρόνια από τη ζωή-μας για να δουλέψουμε για την πατρίδα. Φτάνει να πάψουν να μας καταπιέζουν, να εξευτελί-

Έχω την τιμή να αποτελώ μονάδα της μικρής (ή μεγάλης;) εκκείνης «προδοτικής» μειοψηφίας των στρατευμένων τέκνων-σας, τα οποία αντί να προτιμήσουν την αυτοκτονία, την τρέλα ή δήλωση περί παθητικής ομοφυλοφιλίας διάλεξαν κάτι εξίσου επώδυνο: τη λιποταξία.

Υπάρχει βέβαια και η άποψη της συντριπτικής πλειοψηφίας των παιδιών που παραμένουν και αφού γευτούν τα πάντα κι αντέξουν βγαίνουν απ' την άλλη μεριά του ποταμού, βρεγμένοι, στραπατσαρισμένοι, τελικά όμως βγαίνουν. Θέμα αντοχής και ευαισθησίας.

Τώρα να μιλήσω για συνθήκες διαβίωσης στο στρατό κτλ., μοιάζει σαν τόσο παλιό και γνωστό ανέκδοτο όσο και η δημιουργία του Αδάμ απ' τον Πανάγαθο. Άλλωστε τόσες φορές ασχολήθηκες κι εσύ, αγαπητό Αντί.

Τότε θα μου πεις γιατί γράφω. Γιατί βαρέθηκα να περιμένω την Άνοιξη. Και γιατί, αθεράπευτα ρομαντικός, πίστεψα ότι η Αλλαγή ίσως συμπεριλάβει κι εμάς. Θέλω να ξέρω λοιπόν αν υπάρχει ελπίδα να ξεφύγουμε απ' αυτό τον κύκλο με την κιμωλία στον οποίο βρεθήκαμε να υπηρετήσουμε τους υπόλοιπους μήνες που χρωστάμε στη μαμά Ελλάδα και να αποδοθούμε «λευκοί» στην κοινωνία ή αν θα πρέπει να τραγουδήσουμε το τραγούδι «Μέσα στο τραίνο Γερμανίας - Αθηνών...»

Διότι, ας με συγχωρέσει η Δικαιοσύνη της πατρίδας-μου, αλλά καμιά διάθεση δεν έχω να χαλαρώσω τα νιάτα-μου στις φυλακές-της υπακούοντας σε νόμους εγκεφάλων, των οποίων οι γιοί δεν εφτάσαν ποτέ μπρος στο δίλημμα «τραβάμε τη σκανδάλη ή φεύγουμε».

Φιλικά

Ένας λιποτάκτης

ΥΣΤΕΡΟΓΡΑΦΟ:

• Γιατί ξεχάσαν οι στρατιωτικοί να διακόψουν την «κατάσταση επιστρατεύσεως»; Νοιάζονται για την Εθνική Ασφάλεια ή για παχυλά επιδόματα που συνεπάγεται η διατήρηση της πονηρής αυτής κατάστασης;

• Θα μάθατε ότι ένας Δόκιμος Ανθ'γός καταδικάστηκε σε 10 χρόνια φυλακή γιατί παραβίασε κατά 4 μέρες την άδειά-του. Πόσα χρόνια φάγαν όσοι πχ. πουλήσαν την Κύπρο;

Ο ίδιος

Η ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ ΤΟΥ ΠΑΣΟΚ

• Στη φυσιογνωμία του ΠΑΣΟΚ αναφέρεται το γράμμα του φίλου «Γ.Π. από την επαρχία»:

Αγαπητό Αντί,

Ένα ερώτημα βασανίζει τη σκέψη των μελών του ΠΑΣΟΚ που είναι μαρξιστές. Μπορεί το ΠΑΣΟΚ να οδηγήσει στο σοσια-

λιστικό μετασχηματισμό; Ή για να το βάλουμε διαφορετικά, πιο απλά, είναι το ΠΑΣΟΚ σοσιαλιστικό; Η απάντηση είναι ανεπιφύλακτα όχι.

Το ΠΑΣΟΚ προσφέρει μια σοσιαλδημοκρατική μεταρρύθμιση. Πέρα από τις ορισμένες κρατικοποιήσεις (Για κοινωνικοποιήσεις ας μην γίνεται λόγος. Αλλά κι αυτές οι κρατικοποιήσεις έχουν σοσιαλδημοκρατικό χαρακτήρα γιατί αποβλέπουν στην καλύτερη λειτουργία της ελεύθερης αγοράς και όχι χτύπημα της ολιγαρχίας του πλούτου) δεν υπάρχει κανένα άλλο στοιχείο σοσιαλιστικού μετασχηματισμού. Η οικονομία της ελεύθερης αγοράς θα προστατευτεί και θα βοηθηθεί. Βέβαια τα «κακά» μονοπώλια θα χτυπηθούν (πώς όμως;) ενώ οι μικρομεσαίοι θα υποστηριχτούν. Τίποτα όμως δεν αναφέρεται για το πώς θα εμποδιστεί ένας μικρομεσαίος να γίνει μονοπώλιο. Και τελικά είναι δυνατό να περάσουμε στο σοσιαλισμό χωρίς νά έρθουμε σε ρήξη με την ολιγαρχία του πλούτου και είναι σωστό να περιμένουμε την ολιγαρχία να δεχτεί τον σοσιαλισμό χωρίς αντίδραση; Κι επειδή κάποιος θα παρατηρούσε πως όλα αυτά δεν είναι άμεσα προβλήματα θα ρωτούσαμε ο σοσιαλιστικός μετασχηματισμός τι είναι; Μήπως κάποιο πολύ μακρινό πράγμα για το οποίο καλύτερα ας μη μιλάμε μπας και τρομάξει η ολιγαρχία του πλούτου; Όσο για το ΝΑΤΟ και την ΕΟΚ η άποψη που επικρατεί στο ΠΑΣΟΚ είναι πως, σε τελευταία ανάλυση δεν είναι κακό πράγμα να βρισκόμαστε σ' αυτά εφ' όσον έχουμε σχέσεις ισοτιμίας. Αλλά το ίδιο το ΠΑΣΟΚ παλιότερα κατηγορούσε τη «ΝΔ» πως είναι μάταιο να περιμένει κανείς ισότιμη συμμετοχή στο ΝΑΤΟ και την ΕΟΚ.

Μπορεί ν' αλλάξει φυσιογνωμία το ΠΑΣΟΚ; Κι εδώ η απάντηση είναι ανεπιφύλακτα όχι. Κατ' αρχήν η φυσιογνωμία του ΠΑΣΟΚ εξαρτιέται απόλυτα από τι ιδέες έχει ο Α. Παπανδρέου. Κι αυτή τη στιγμή ο Α. Παπανδρέου μιλάει για σοσιαλισμό σαν ένα πολύ μακρινό αντικείμενο και το σπουδαιότερο δεν έχει συγκεκριμένο δρόμο για κει. Διότι και αυτός ο λεγόμενος ειρηνικός δρόμος περνάει αναπόφευκτα από την ανατροπή της ολιγαρχίας του πλούτου. Το πώς ακριβώς θα ξεμπερδέψει με την ολιγαρχία, αλλά και τους μικρομεσαίους που τώρα τους υποστηρίζει δεν μας το λέει πουθενά. Ή μήπως περιμένει πως όλοι αυτοί θα καθίσουν φρόνιμα και θα φάνε τον σοσιαλισμό στη μάπα αν θιχτούν τα συμφέροντά-τους; Το ΠΑΣΟΚ είναι αναμφισβήτητα σοσιαλδημοκρατικό. Και η φυσιογνωμία του αυτή είναι δοσμένη όσο υπάρχει ο Α. Παπανδρέου.

μια ξεχωριστή αντιμετώπιση. Όμως νομίζω ότι υπήρχαν κι άλλα, το ίδιο σημαντικά, θέματα που έπρεπε να αντιμετωπισθούν, αν όχι πριν, τουλάχιστον παράλληλα με τις παροχές των αξιωματικών, υπαξιωματικών.

Και πρώτα ο «μισθός» των στρατευμένων παιδιών του λαού-μας, που είναι γελοίος, για να μην τον χαρακτηρίσω προσβλητικό (85 δρχ. το μήνα). Αναγνωρίζω ότι οι οικονομικές δυνατότητες του κράτους είναι περιορισμένες, όμως εμείς δεν ζητάμε παρά να καλύπτονται, έστω, και οι στοιχειώδεις ανάγκες-μας.

Μετά είναι το πρόβλημα του εκδημοκρατισμού των Ενόπλων

ζουν την προσωπικότητά-μας και να μας αντιμετωπίζουν σαν υπεύθυνα άτομα με υποχρεώσεις, αλλά και με δικαιώματα.

Ένας σοσιαλιστής σημειτής
Γ.Π.Κ.

ΑΝΥΠΟΤΑΚΤΟΙ

• «Λιποτάκτης» υπογράφει αναγνώστης-μας που αναφέρεται στο πρόβλημα των χιλιάδων ανυπότακτων:

Αγαπητό Αντί,

Ανήκω σε μια ειδική κατηγορία «μη προνομιούχων» ελλήνων, για τους οποίους, δικαιολογημένα βέβαια μέσα στο γενικότερο κλίμα ευφορίας, κανένας δεν βρέθηκε να νοιαστεί.

Θα έλεγε κανείς πως έστω και σοσιαλδημοκρατικό η ύπαρξη του ΠΑΣΟΚ στην κυβέρνηση θα ήταν ένα κάποιο κέρδος για το λαϊκό κίνημα. Όμως η πραγματικότητα θα μάς απογοητεύσει κι εδώ. Το ΠΑΣΟΚ έχει 100.000 μέλη και θέλει να τα κάνει 250.000. Αλλά η συντριπτική πλειοψηφία των μελών δεν έχει ιδέα για το τι είναι μαρξισμός, σοσιαλιστικός μετασχηματισμός ούτε για το τι ακριβώς είναι το ΠΑΣΟΚ. Η μοναδική-τους δραστηριότητα είναι να πηγαίνουν μια φορά το μήνα στις γενικές συνελεύσεις (σπάνια όμως η συμμετοχή ξεπερνάει το 40-50 τοις εκατό, εκτός εάν πρόκειται για εκλογές συντονιστικής επιτροπής ή προτάσεις για βουλευτές, δήμαρχους και παρόμοια και τότε γίνεται όργιο προσωπικών ομαδοποιήσεων), ή να δίνουν πότε πότε συνδρομή (αν τη δίνουν, συνήθως τους παρακαλάνε) και να οργανώνουν συνεστιάσεις. Αυτό είναι η μόνη πετυχημένη δραστηριότητα του ΠΑΣΟΚ. Εκτός απ' αυτή τη μεγάλη μάζα των άσχετων μελών υπάρχουν οι κομματάρχες, συνήθως μέλη νομαρχιακών ή συντονιστικών επιτροπών, που δημιουργούν τις ομάδες-τους και προσπαθούν να προωθήσουν τα συμφέροντά-τους. Και τέλος οι μαρξιστές. Αυτοί είναι δυστυχισμένοι άνθρωποι. Διότι ενώ είναι σε όλα συνεπείς κάνουν έναν αγώνα κυριολεκτικά χωρίς ελπίδα. Προσπαθούν να παλέψουν για σοσιαλισμό, προσπαθούν ν' αλλάξουν τη φυσιογνωμία του ΠΑΣΟΚ όταν υπάρχει ένας ογκόλιθος που λέγεται Α. Παπανδρέου, και που είναι σοσιαλδημοκράτης αλλά του αρέσει να περνιέται για μαρξιστής.

Δεν υπάρχει λοιπόν οργάνωση να στηρίξει τις έστω σοσιαλδημοκρατικές μεταρρυθμίσεις. Ούτε ο ίδιος ο Α. Παπανδρέου ξέρει ακριβώς την κατάσταση της οργάνωσης. Όλη η πληροφόρηση που έχει περνάει μέσα από το εκτελεστικό γραφείο. Το εκτελεστικό γραφείο είναι εκλεγμένο από τον ίδιο και οι άνθρωποι αυτοί του είναι γι' αυτό ευγνώμονες. Το ίδιο συμβαίνει και με την κεντρική επιτροπή. Τα περισσότερα μέλη-της έχουνε βγει με πρόταση του ίδιου του Α. Παπανδρέου. Φυσικά και αυτοί του είναι ευγνώμονες. Ο Τζιόλας που βγήκε χωρίς να τον προτείνει ο Α. Παπανδρέου, και που τολμούσε να φέρνει αντιρρήσεις διαγράφηκε. Και είναι χαρακτηριστικό πως όλοι όσοι έχουν διαγραφεί από το ΠΑΣΟΚ — μ' εξαίρεση τη Δημοκρατική Άμυνα — ήταν αριστεροί. Ενώ αντίθετα, για παράδειγμα, η σοσιαλδημοκρατική φράζια της Θεσσαλονίκης (1978 και μετά) που έφτασε να κάνει κανονικές ολομέλειες και να βγάζει πολυγραφημένο έντυπο όχι μόνο δεν διαγράφηκε, αλλά πολλά μέλη-της προωθήθηκαν και ένας από τους ηγέτες-της βγήκε και

βουλευτής Α' Θεσσαλονίκης αν και πέρασε πολλές λαχτάρες μέχρι να ανακηρυχτεί βουλευτής.

Η φυσιογνωμία του ΠΑΣΟΚ δεν μπορεί ν' αλλάξει από τα μέσα. Όσοι αριστεροί διαγράφηκαν από το ΠΑΣΟΚ τό 'παθαν γιατί ακριβώς προσπάθησαν να κάνουν αυτό όταν εξουσιαστής του ΠΑΣΟΚ είναι ο Α. Παπανδρέου. Η φυσιογνωμία του ΠΑΣΟΚ μπορεί ν' αλλάξει όταν σοβαρά εξωτερικά αίτια προκαλέσουν την αποχώρηση ή μείωση της δύναμης του Α. Παπανδρέου. Τέτοια γεγονότα θα ήταν για παράδειγμα μια σοβαρή ήττα στις ερχόμενες δημοτικές εκλογές ή μια συνολική κυβερνητική αποτυχία. Φαίνεται αστείο, αλλά είναι η αλήθεια πως το πρόβλημα, το εμπόδιο του ΠΑΣΟΚ είναι ο Α. Παπανδρέου. Βέβαια αν λείπει ή μειωθεί ουσιαστικά η δύναμη του Α. Παπανδρέου το ΠΑΣΟΚ θα διασπαστεί. Αλλά σίγουρα από μέσα θα ξεπηδήσει μια καινούρια γνήσια σοσιαλιστική δύναμη που τώρα ασφυκτιά κάτω από το σοσιαλδημοκρατικό πέλμα του Α. Παπανδρέου και των YES-MEN του εκτελεστικού γραφείου και της κεντρικής επιτροπής.

Γ.Π.

ΑΝΑΝΕΩΤΙΚΟΙ ΜΟΝΟΛΟΓΟΙ

● Την ανάγκη συνέχισης του διαλόγου και τη διαμαρτυρία-τους προς την «ΑΥΓΗ» εκφράζουν τρεις φίλοι στο γράμμα που ακολουθεί:

Αγαπητό ANTI,

Πριν τις εκλογές έγιναν διάφορες ενέργειες μέσα κι έξω από το ΚΚΕ εσωτερικού, που κλιμακώθηκαν τις τελευταίες μέρες με διάφορα άρθρα ανένταχτων και ανεξάρτητων Αριστερών μέσα από τις σελίδες της ΑΥΓΗΣ (αλλά και του ANTI), για την υποστήριξη αυτού του κόμματος. Η έκκληση ή πίεση ήταν σαφής: έπρεπε να μη διαλυθεί αυτός ο χώρος, για να μπορέσει μετεκλογικά να αναπτυχθεί και να οικοδομηθεί πάνω σε νέες βάσεις.

Δεχτήκαμε να βοηθήσουμε, γιατί πιστεύαμε (και πιστεύουμε ακόμα) πως υπήρχαν ελπίδες για ένα πνεύμα στο Κομμουνιστικό Κίνημα της χώρας-μας, στηριγμένο σ' όλες τις ανανεωτικές δυνάμεις και στο διάλογο ανάμεσά-τους. Πιστέψαμε στο διάλογο και στην ελεύθερη έκφραση κάθε γνώμης. Αμ δε! Άλλα έχουν κατά νουν οι αρμόδιοι της ΑΥΓΗΣ — τουλάχιστον. Στείλαμε ένα γράμμα με ημερομηνία 24-10-81, όπου εκθέταμε σε συντομία τις γνώμες-μας για το ΚΚΕ εσωτερικού προεκλογικά και μετεκλογικά. Χαιρετίσματα! Φωνή βοώντος στην Αγ. Κωνσταντίνου!

Δεν διεκδικούμε το δικαίωμα να χαράζουμε την πολιτική του ΚΚΕ εσωτερικού, ούτε να επηρεάζουμε τη γραμμή της ΑΥΓΗΣ. Ελεύθερο διάλογο ζητάμε — το υ-

ποσχέθηκαν άλλωστε. Ή μήπως ισχύει κι εδώ το γνωστό «ο Ριζοσπάστης γράφει ό,τι συμφέρει το λαό», αλλά στην περίπτωση της ΑΥΓΗΣ, δεν αποτολμάται η εκφώνησή-του;

Ευχαριστούμε για τη φιλοξενία
Φίλιππος Κορφιάτης
Βασίλης Σούλης
Χαρούλα Φερτάκη

Η ΧΟΥΝΤΑ ΤΟΥ ΕΒΡΕΝ

● Ο Τάσος Κάρτας θεωρεί ότι στον ελληνοτουρκικό διάλογο πρέπει να υπολογιστεί και το γεγονός ότι ο τουρκικός λαός καταδυναστεύεται σήμερα από μια φασιστική Χούντα.

Αγαπητό «ANTI»,

Μια εικόνα πολύ άσχημη από τα χρόνια που κυβερνούσε τη χώρα η Δεξιά ήταν κι εκείνη των διάφορων υπουργών-της, που αντάλλασαν κουβέντες, προποσεις κι ευχές. Αυτό γινόταν με την πιο χαρακτηριστική άνεση (σαν να μη συνέβαινε τίποτα...) και με τους εκπρόσωπους των Τούρκων δικτατόρων, όταν υποτίθεται κουβέντιαζαν για ζητήματα σαν την ελληνοτουρκική φιλία ή την ειρήνη μεταξύ των λαών-τους. Τότε εμείς οι πολύ ευαίσθητοι «περί τη δημοκρατία» αισθανόμασταν άσχημα. Αφήναμε ίσως να μας ξεφύγει κάποια βρισιά ή το πιο πιθανό κλείναμε βίαια την TV με ένα «αίσχος» πίσω από τα χείλη. Γιατι ξέραμε τι υπόφερε (και υποφέρει που να πάρει η ευχή...) ο τουρκικός λαός από αυτούς τους ανθρώπους που πήραν με το «έτσι θέλω» την εξουσία στα χέρια-τους.

Τώρα «άλλαξαν» τα πράγματα. Τα «κλαδιά ελιάς» προς το φασιστικό καθεστώς της Τουρκίας τα προσφέρει «μετά βαϊών» ο πρωθυπουργός μιας σοσιαλιστικής κυβέρνησης. Στη γλώσσα ενός ανθρώπου που σκέφτεται και που πιστεύει πραγματικά στον άνθρωπο και στο σοσιαλισμό αυτό το πράγμα, δυστυχώς, εξακολουθεί να ονομάζεται με την ίδια λέξη: ΑΙΣΧΟΣ (ίσως τώρα ειπωμένο πιο δυνατά και με μεγαλύτερη την αγανάκτηση αλλά και την έκπληξη). Έτσι σε κάθε άνθρωπο πρέπει να μπει ένα βασικό ερώτημα: «στο όνομα ποιάς σκοπιμότητας μπορεί ο πρωθυπουργός μιας σοσιαλιστικής κυβέρνησης να στερεί από το λαό την υπεύθυνη ενημέρωση που δικαιούται ανταλλάσσοντας τους "κλάδους ελιάς" με τους ίδιους τους βιαστές της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας;»

Τάσος Κάρτας
Θεσσαλονίκη

Ο ΑΛΛΟΣ ΤΙΤΟ

● Σε άλλες πλευρές του Τίτο αναφέρεται το γράμμα που ακολουθεί. Ο αναγνώστης-μας Αλ. Δραβίνης θεωρεί ότι ο κ. πρωθυπουργός δεν επέλεξε σωστό πρότυπο:

Αγαπητό ANTI,

Σε ραδιοφωνική συνέντευξη, που έδωσε πριν από λίγες μέρες, ο κ. πρωθυπουργός δήλωσε ότι έχει ως πρότυπο τον Τίτο. Θα ήθελα να ρωτήσω: έχει ως πρότυπο τον προπολεμικό Τίτο (πρωτοπαλικάρο του αντεπαναστάτη και δημίου Στάλιν) που έδρασε στην Ισπανία ως επίλεκτος σταλινικός και χειροκρότησε τις δίκες της Μόσχας (1936-8) ή τον μεταπολεμικό Τίτο, επιστήθιο φίλο του Παύλου, της Φρειδερίκης και του Παπάγου και χαϊδεμένο παιδί του αμερικάνικου ιμπεριαλισμού, που άνοιξε τα σύνορά-του στον ελληνικό κυβερνητικό στρατό για να χτυπήσει τους ομοϊδεάτες-του σταλινικούς αντάρτες ή τον εμπνευστή του φιάσκου της δήθεν «αυτοδιαχείρισης» ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΝΩ, που ερχομός-του στην Ελλάδα την 1 Ιουνίου 1954 προκάλεσε τη σύλληψη — ύστερα από απαίτησή-του — 2.000 κομμουνιστών στην Αθήνα; (βλ. λεπτομέρειες στην «Αυγή» από 1-6 Ιουνίου 1954).

Με πολλή τιμή
Αλεξ. Δραβίνης

ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ

● Οι αναγνώστες-μας Α. Στασινόπουλος και Γ. Τσανταφλιώτης από την Πάτρα καταγγέλλουν τους οργανωτές της διαδήλωσης που έγινε στην Πάτρα στις 9-12-81 για τα πυρηνικά:

Αγαπητό «ANTI»,

Στις 9-12-81 έγινε στην Πάτρα συγκέντρωση - πορεία για τα πυρηνικά, οργανωμένη από μια επιτροπή «ειρήνης». Σ' αυτή συμμετείχαν αριστεριστές, οι οποίοι κρατούσαν ένα πανώ με συνθήματα: «ΚΑΝΤΕ ΕΡΩΤΑ ΟΧΙ ΠΟΛΕΜΟ» και «ΑΓΑΠΗ - ΕΙΡΗΝΗ - ΛΕΥΤΕΡΙΑ», «ΣΤΡΑΤΟΙ = ΦΑΣΙΣΜΟΙ».

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ

Ο MONTAIGNE ΚΑΙ ΤΟ ΔΟΚΙΜΙΟ

ο άνθρωπος, η εποχή, οι τόποι, το εidos

ΤΟΥ ΘΑΝΑΣΗ ΝΑΚΑ

Πρωτότυπο έργο θεωρίας
της λογοτεχνίας.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΛΒΟΣ

Αναξαγόρα 1, Αθήνα 112
τηλ.: 52.46.241

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ

η θεωρία της αργοσχολής ταξής

THORSTEIN VEBLEN

Κλασικό κι επίκαιρο έργο που μαστιγώνει την κενότητα της καπιταλιστικής φιλοσοφίας και την απανθρωπιά των κάθε λογής εξουσιαστών.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΛΒΟΣ
Αναξαγόρα 1, Αθήνα 112
τηλ.: 52.46.241

Καταγγέρονται τα ανθρωπάκια - διοργανωτές της συγκέντρωσης γιατί έπνιξαν αυτή την κραυγή διαμαρτυρίας με τα φασιστικά δικαιολογητικά ότι «η διοργάνωση είναι δική-μας» δηλαδή ότι είναι δική-τους υπόθεση μόνο η ειρήνη, ότι «δεν είναι σοβαρά πράγματα αυτά» και στο τέλος με την προειδοποίηση - απειλή «δεν εγγυόμαστε για την ακεραιότητά-σας». Καταγγέρονται οι τραμπούκοι της ΚΝΕ που στην αρχή προβόκαραν με βρισιές και βλαστήμιες μια ομάδα που τόλμησε νά 'χει διαφορετικό σκεπτικό μ' αυτούς και που στο τέλος με ωμή χρήση βίας και ξύλου έσκισαν το πανώ, αποδεικνύοντας άλλη μια φορά ότι δεν έχουν ιδέα για το τι είναι ειρήνη και για το πώς αποχτιέται.

Προκαλούμε και ζητάμε μian απάντηση από τους διοργανω-

τές, κυρίως, στο τι τους πείραξε ένα κακογραμμένο πανώ, τι κακό υπήρχε πάνω σ' αυτό, και τι τέλος πάντων δεν ήταν «σοβαρό».

Γιώργος Τσανταρλιώτης

ΑΓΓΛΟΙ ΕΡΓΑΤΙΚΟΙ

● Στο σημείωμα του κ. Α. Παπανδρόπουλου και στο σχετικό διάλογο με το συνεργάτη-μας Ν. Χριστοδουλάκη που δημοσιεύτηκαν στο τχ. 192 αναφέρεται το γράμμα του Γ. Ανδρεόπουλου από το Καίμπριτζ:

Αγαπητό ΑΝΤΙ,

Ο κ. Παπανδρόπουλος ενδιαφέρεται για τη σοβαρότητα της δημοσιογραφικής-του πέννας αλλά ούτε το άρθρο-του ούτε το σημείωμα που ακολούθησε τον βοηθούν ουσιαστικά. Ο κ. Π. έχει βέβαια κάθε δικαίωμα να εκφράζει τις δικές-του προσωπικές απόψεις (λέτε να υποστηρίζει το Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα;) αλλά αυτό δεν του δίνει το δικαίωμα να διαστρεβλώνει τα γεγονότα. Και, απευθυνόμενος στον κ. Α. Παπανδρόπουλο, συνεχίζει:

Έχω την εντύπωση πως όταν αγγίζετε ένα τόσο σοβαρό θέμα σαν τη φύση και τις θέσεις της αριστερής πτέρυγας του Εργατικού Κόμματος και το ειδικό-της βάρος στην πολιτική σκηνή της Αγγλίας, δεν μπορείτε να μας παραπέμπετε στις συνθηματολογικές κινδυνολογίες ενός Βέλγου δημοσιογράφου και να αφήνετε το θέμα εκεί. Γιατί δεν μας παρουσιάζετε τα συγκεκριμένα στοιχεία πάνω στα οποία βασίστηκε ο δημοσιογράφος αυτός για να φτάσει στο συμπέρασμα της σοβιετοφιλίας; Ή μήπως η δημοσιογραφική-σας δεοντολογία εξαντλείται στο να καταγράφετε απλώς απόψεις χωρίς να ενδιαφέρεστε για το πώς η πηγή-σας έφτασε σε αυτό το συμπέρασμα; Εσείς που διαβάσετε και Paul Johnson και Times και Enco-

unter έχετε ποτέ διαβάσει Militant ή Tribune, δύο από τα βασικά πληροφοριακά δελτία αριστερών τάσεων του Εργατικού Κόμματος; Το πρώτο αντιπροσωπεύει το λεγόμενο... hard left μέσα στο κόμμα ενώ το δεύτερο το λεγόμενο... soft left (η σεβαστή πέννα των Times αρέσκειται σε αναλυτικές κατηγορίες... πορνογραφικών ταινιών για να χαρακτηρίσει ορισμένες πολιτικές τάσεις με τις οποίες διαφωνεί). Αν έχετε πράγματι διαβάσει υλικό από αυτά τα έντυπα θα ήταν ενδιαφέρον να μας πληροφορήσετε σε ποιο τεύχος και σε ποιά από τις βασικές-τους θέσεις εκφράστηκαν φιλοσοβιετικές απόψεις.

Αναφέρεστε στο report του Λόρδου Άντερχιλ (Underhill). Γιατί δεν μας δώσατε ένα απόσπασμα από αυτή την έκθεση «καταπέλτη»; Πολύ το αμφιβάλλω γιατί θα πρέπει να ξέρετε ότι το report αυτό δεν έχει δημοσιευθεί απλώς ορισμένες γενικές-του θέσεις διαρρέυσανε στον αστικό Τύπο. Είναι γνωστό βέβαια πόσο διαστρεβλώνουν το νόημα ενός κειμένου ορισμένα ad hoc απομονωμένα αποσπάσματα όταν μας λείπει το όλο κείμενο. Αλλά και αν δεχτούμε ότι η έκθεση αυτή κρούει τον κώδωνα του κινδύνου για επικείμενη εξωκοινοβουλευτική άλωση του Εργατικού Κόμματος (την οποία ακόμη περιμένουμε) πώς εσείς, το θεωρείτε τέτοιο καταπέλτη, όταν δεν το έχετε στα χέρια-σας για να μπορέσετε να αξιολογήσετε την επιχειρηματολογία-του και τα στοιχεία πάνω στα οποία βασίζεται για να αποδείξει τη βασική-του θέση;

Όπως θα έλεγε και ο φίλος-μας ο Paul Johnson "you have not done your homework". Δεν είναι έγλημα να παραδεχόμαστε τα λάθη-μας που και που.

Ευχαριστώ το «ΑΝΤΙ» για τη φιλοξενία.

Γιώργος Ανδρεόπουλος

αντι

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ
Δημοχάρους 60
Αθήνα 601
Τηλ. 732.713 - 732.819

- Εκδότης:
ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗΣ
Δεινοκράτους 131
Αθήνα 601
- Υπεύθυνος τυπογραφείου:
Ιωάννης Δημητρόπουλος
Σπαρτάκου 9, Καλλιθέα
- Καλλιτεχνική επιμέλεια:
ΝΕΝΗ ΡΑΪΪΣ
- Δημόσιες σχέσεις
Διαφημίσεις:
ΤΑΚΗΣ ΜΩΡΑΪΤΗΣ
- Φωτοστοιχειοθεσία:
«ΠΟΛΥΤΥΠΟ» ΕΠΕ
Δεινοκράτους 131
Τηλ. 729.237
- Αναπαραγωγή φιλμς:
«ΠΟΛΥΤΥΠΟ» ΕΠΕ
Δεινοκράτους 131
Τηλ. 729.237
- Εκτύπωση:
«Εκδοτικά επιχειρήσεις
Ν. ΘΕΟΦΑΝΙΔΗΣ» Α.Ε.
Πειραιώς 52, Μοσχάτο
Τηλ. 48.12.558 - 48.22.779

- Κάθε ενυπόγραφο άρθρο εκφράζει την προσωπική άποψη του συγγραφέα-του.
- Χειρόγραφα δεν επιστρέφονται

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Εσωτερικού

Εξαμ. 500δρχ. - Ετήσια 1.000
Ετήσια Οργανισμών
Τραπεζών, κτλ: 3.000δρχ.
Φοιτητική έκπτωση 15%

Εξωτερικού

Ευρώπη - Μεσογ. χώρες:
εξάμηνη:..... απλή δολ. 18
"..... αεροπ. δολ. 20
ετήσια:..... απλή δολ. 36
"..... αεροπ. δολ. 40
Η.Π.Α. - Καναδάς - Αν. Ασία:
εξάμηνη:..... απλή δολ. 18
"..... αεροπ. δολ. 27
ετήσια:..... απλή δολ. 36
"..... αεροπ. δολ. 53
Αυστραλία - Ωκεανία:
εξάμηνη:..... απλή δολ. 18
"..... αεροπ. δολ. 35
ετήσια:..... απλή δολ. 36
"..... αεροπ. δολ. 70

- Εμβάσματα, επιταγές:
ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗΣ
Δημοχάρους 60, ΑΘΗΝΑ 601

- ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ: δρχ. 40
- ΠΑΛΙΑ ΤΕΥΧΗ: δρχ. 60

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ

- για τα βιβλιοπωλεία της Αθήνας
Στα γραφεία του «ΑΝΤΙ»
Δημοχάρους 60, τηλ. 732.713
- για τα βιβλιοπωλεία Β. Ελλάδας:
Βιβλιοπωλείο
Μ. Κοτζιά και Σία Ο.Ε.
Τσιμισκή 78, τηλ. 279.720
Θεσσαλονίκη

Στά Σύγχρονα Θέματα πού κυκλοφορούν

- Προγραμματικές δηλώσεις: ποιές προοπτικές διαγράφονται
- ΤΙΤΛΟΜΑΧΙΕΣ: πώς δόθηκε ή μάχη των εκλογών από τόν αθηναϊκό τύπο
- ΠΟΛΩΝΙΑ: Συνδικαλιστικές μεταρρυθμίσεις
πρίν από τήν επέμβαση του στρατού
- Ναρκωτικά: Ή αναγωγή τους σέ κοινωνικό πρόβλημα
- Τό ελληνικό κράτος ως έθνικό κέντρο
- Αρχιτεκτονική καί παράδοση

ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΘΕΜΑΤΑ

Τριμηνιαία έκδοση επιστημονικού προβληματισμού καί παιδείας
Βαλαωρίτου 12, Αθήνα, τηλ. 3628501

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

του 15ου τόμου (Β' εξάμηνο του 1981) της Β' περιόδου
• περιλαμβάνονται τα τεύχη 181 - 195 (3.7.1981 - 25.12.1981) •

Στους δύο πίνακες — ύλης και συνεργατών — τα λήμματα αναγράφονται κατ' απόλυτη αλφαβητική σειρά.

Στην παραπομπή ο πρώτος αριθμός δηλώνει το τεύχος και ο δεύτερος τη σελίδα.

ΕΙΔΙΚΑ ΤΕΥΧΗ

ΠΟΛΩΝΙΑ: 181, 195
ΔΗΜ. ΧΑΤΖΗΣ: 183
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ: 184
ΝΙΚΟΣ ΠΟΥΛΑΝΤΖΑΣ: 185

EAM 40 ΧΡΟΝΙΑ: 187
ΕΚΛΟΓΕΣ '81: Γελοιογραφίες και κείμενα 188
ΕΚΛΟΓΕΣ '81: Αναλύσεις - έρευνες 189, 190, 191

ΜΟΝΙΜΕΣ ΣΤΗΛΕΣ

ΑΝΤΙΘΕΜΑΤΑ

Ζορρό, Αριστείδης: Πώς διασκεδάζουν οι γραικοί 193/40

Καραμάνος, Γ: Αμ, στα Μέθενα καημένε 187/40

Μαγκάκης, Γ - Α: Η απόγνωση της Ρωμοσύνης 191/44

ΑΝΤΙΘΕΣΕΙΣ

181/6, 182/6, 183/6, 184/6, 185/6, 186/6, 187/6, 189/6, 190/6, 191/6, 192/6, 193/6, 194/7, 195/6

ΑΝΤΙΘΕΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

183/33, 191/36, 192/35, 194/30

ΒΟΥΛΗ

Το ΠΑΣΟΚ ψήφισε υπέρ της απλής αναλογικής που — «ευτυχώς» — καταψηφίστηκε 181/9
Πτώμα οδωδός και τυμπανιαίον 185/9

Με τρία «ασανσέρ» και τρεις — τουλάχιστον — απόντες 193/11

Μια ερώτηση που δεν έγινε 194/11

ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ • ΕΜΦΥΛΙΟΣ

— Ντοκουμέντα του ΕΑΜ: Ο γιορτασμός των δίχρονων του ΕΑΜ, ο γιορτασμός των τριχρονων του ΕΑΜ, οι έλληνες καλλιτέχνες στις γραμμές του ΕΑΜ, Πρωτοπόροι (ανατύπωση), κουπόνια του ΕΑΜ - ΕΛΑΣ, εκλογές για το «Εθνικό Συμβούλιο», το BBC για το ΕΑΜ 187/24-32

— Πολιτική λογοτεχνία - κομματική κριτική 183/23

— Γυναίκες στην εξορία 189/46

Αποστόλου, Λ: Νεκρολογία 193/7

Αποστόλου, Λ: Πώς ανδρώθηκε το ΕΑΜ 194/33
Γρίβας, Κλεάνθης: Ανοικτή επιστολή προς Α-βέρωφ 192/43

Ευαγγελίδης, Ερμής: Τα Γιάννενα στα χρόνια του εμφύλιου 183/20

Κατηφόρης, Γ: Για τη θεωρία των δύο πόλων 187/33

Παπουτσάνης, Γ: Πολιτικοί πρόσφυγες 193/27
Παπουτσάνης, Γ: Τρεις γενιές πρόσφυγες 193/29

Στίνας, Άγις: Βρεθήκαμε αντιμέτωποι 194/38

Φλάμπουρας, Δ: ΕΑΜ - 40 χρόνια 187/23-32

Φ.Δ: Μια άγνωστη μαρτυρία του Λ. Αποστόλου 194/32

Χατζής, Θ: Δημ. Χατζής - μια πολυσήμαντη ζωή 183/14

Χιωτάκης, Κώστας: Νεκρολογία 193/9

— Τα σπίτια της Αντίστασης 195/39

— Μια ταινία για το ΔΣΕ 183/52

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Αποστόλου, Λευτέρης: 193/7, 194/32-39,

Χατζής, Δημήτρης: αφιέρωμα στο τεύχος 183/13-26

Πουланτζάς, Νίκος: αφιέρωμα στο τεύχος

ΔΙΑΛΟΓΟΣ

181/51, 182/52, 183/51, 184/51, 184/51, 185/50, 186/47, 187/52, 189/52, 190/51, 191/50, 192/50, 193/53, 194/50, 195/50

ΨΗΦΟΘΗΡΙΚΑ

187/8, 189/8, 190/9

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

181/3, 182/3, 183/3, 184/3, 185/3, 186/3, 187/3, 188/5, 189/3, 190/3, 191/3, 192/3, 193/3, 194/3, 195/3

ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΟΥΜΕ

181/43, 182/45, 183/45, 184/45, 185/47, 186/38, 187/45, 189/46, 190/45, 191/43, 192/42, 193/39, 194/41, 195/39

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ

181/8, 182/8, 183/5, 184/5, 185/5, 186/5, 187/5, 189/5, 190/7, 192/5, 193/5, 194/6

ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ

181/4, 182/4, 183/4, 184/4, 185/4, 186/4, 187/4, 189/4, 190/6, 191/4, 192/4, 193/4, 194/4, 195/4

185/15-46

Πουланτζάς, Νίκος: βιογραφικά 185/16

Πουланτζάς, Νίκος: εργογραφικά 185/20

Λακάν, Ζακ: άρθρο Γ. Βέλτσου 187/46

Χιωτάκης, Κ: 193/9

Βουλευτές του ΠΑΣΟΚ: σύντομα σημειώματα του Ηλ. Καρρά 193/14-21

ΕΝΟΠΛΕΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ • ΑΜΥΝΑ

— Εάν θέλεις πόλεμο, προπαρασκεύαζε πόλεμο 186/17

— Ποιοί κίνδυνοι απειλούν το ναυτικό-μας; η άποψη του κ. Κονοφάου 191/30

— Γραφτά στις σκοπιές 191/33

— Συνεχίζεται η ίδια πολιτική; 195/7

Ρεπόρτερ: Οι κακές συνέπειες του χαφιεδισμού 191/30

Σχολίδης, Στρ: Φυτρώνουν γαρίφαλα στις λόγχες; 191/32

Χριστοδουλάκης, Ν: Τα τακτικά πυρηνικά όπλα και η Ευρώπη 186/18

Χριστοδουλάκης, Ν: Η βόμβα Νετρονίου 186/26

Χ. Ν: Νετρονική δημοσιογραφία 186/27

ΕΠΤΑΕΤΙΑ • ΧΟΥΝΤΑ

— Ελεύθερο Πανεπιστήμιο, στη Γενεύη (αφήγηση Γ. Βουδούρη) 183/20

Γιουτζέλ, Τζαν: Επίσημη φωτογραφία 192/9

Εργατικός, Αντ: Όταν οι «θεματοφύλακες» του ελεύθερου συνδικαλισμού, συναγελάζονταν με τη Χούντα 195/32

Καρυώτης, Κ: Το χουντικό παρελθόν της «Αυριανής» 186/41

Στάγκος, Π: Η λεηλατημένη μνήμη του Γ. Τσαρουχά 185/9

Τουρκοθόδωρος, Β: «Τα πολιτικά κόμματα μετά το 1967»

Σε λίγες μέρες
κυκλοφορεί
ο 15ος τόμος του ΑΝΤΙ
Β' εξάμηνο 1981
(τεύχη 181 - 195)

Σε 780 σελίδες αποτυπώνεται η πολιτική και πολιτιστική-μας ζωή.

Στον τόμο περιλαμβάνονται τα τεύχη - αφιερώματα για τον Ν. Πουλαντζά και τον Δ. Χατζή, ντοκουμέντα για το ΕΑΜ και ντοκουμέντα για την Πολωνία, επισκόπηση των εκλογών του '81 και το ειδικό - γελοιογραφικό τεύχος.

Ζητείστε-τον στα γραφεία του περιοδικού «ΑΝΤΙ»:

Δημοχάρους 60 (Τ.Τ. 601)

Τηλ. 732.713 και 732.819

Ακόμη μπορείτε να βρείτε τους παλιότερους τόμους του περιοδικού, με εξαίρεση τους Α' και Β' που έχουν ήδη εξαντληθεί.

Το «ΑΝΤΙ» παραμένει σταθερά ένα πλούσιο ενημερωτικό περιοδικό που με τους τόμους, σας προσφέρει μια άμεση πρόσβαση στο πλούσιο υλικό της πρόσφατης ελληνικής ιστορίας.

ΕΡΓΑΤΙΚΑ • ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΜΟΣ

— Αλλαγή και Συνδικαλισμός' η ώρα της κά-
θαρσης 192/22
— Αυτοδιαχείριση και διαδικασία παραγωγής
194/43
— Τι σημαίνει ανεξάρτητο και αυτοδιαχειριζό-
μενο συνδικάτο 181/24
— Αλληλεγγύη: Έκκληση στους εργάτες της
Ανατολικής Ευρώπης 195/19
Εργατικός, Αντ: Ο εργατοπατερισμός βαδίζει
προς το τέρμα-του; 192/23
Εργατικός, Αντ: Όταν οι «θεματοφύλακες»
του ελεύθερου συνδικαλισμού συναγελάζον-
ταν με τη Χούντα 195/32
Κίτσος, Κ: Ο πληθωρισμός ροκανίζει την εισο-
δηματική πολιτική 195/8
Κραβαρίτου - Μανιτάκη, Γ: Ελληνικός συνδι-
καλισμός' προτάσεις μελέτης 184/41
Ρεπόρτερ: Γενική Τράπεζα' πιστωτικό ίδρυμα
ή στρατόπεδο; 182/16

ΕΥΘΥΜΟΓΡΑΦΗΜΑ • ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ειδικό τεύχος αρ. 188: Εκλογές '81 - σκίτσα και
κείμενα
— Πολωνικό χιούμορ και σκίτσα (στο αφιέρω-
μα ειδικού τεύχους) 181/18-33
— Μαγική εικόνα 186/8
Ακκοκαλίδης, Γ: Ο μαγικός κύβος και η λύση-
του 188/8
«Αριστοφάνης»: Οι αιώνιοι υποψήφιοι 188/36
Ασμοδαίος: Εις πρωθυπουργόν (1956 μ.Χ.)
188/46
Βουνάς, Χρ: Όταν οι εκλογές ήταν πιο ευχάρι-
στες 188/23
Γήσης: Ο περιθωριακός 188/44-49
Γιαλαμάς, Ασημ: Η ζουμερή ντομάτα 188/47
Γκείβελς: Τι θα έκαμνα αν ήμουνα Τσαλδά-
ρης 188/46
Δέψης, Δ: Ήταν ο Νέρων αριστερός; 182/10
Ιωάννου, Γ: Ο Ευρωπαίος 181/15, 182/17,
183/12, 183/12, 186/16, 187/14, 189/17, 190/5,
191/35, 192/29
Ιωάννου, Γ: Εκλογικά 188/25, 191/12, 20, 23
Ιωάννου, Γιώργος: Κυμαινόμενοι 188/17
Κακουλίδης, Γ: Εμπρός για το 17% της «ΝΔ»
188/10
Καλαϊτζής, Γ: 181/37, 182/9, 183/8, 184/8, 185/8,
188/12 189/20, 190/12, 191/27, 192/14, 193/10,
194/10, 195/10
Καραμάνος, Γ: Ο Ιούδας της κάλπης 188/41
Κλυνν, Χάρρυ: Εμπρός για το 17% της «Ν.Δ.»
188/10
Λασκαράτος, Α: Ο υποψήφιος βουλευτής, Ο ε-
κλογεύς 188/9
Μηνάς: Στου «Ζώναρς» 188/20
Μητραλιά, Σόνια: Εν στενώ οικογενειακώ κύ-
κλω 188/16
Μητρόπουλος, Κ: Με βήμα ταχύ προς την ΑΛ-
ΛΑΓΗ 188/6
Μποστ: Όνειρον φθινοπωρινής νυκτός 188/33
Σαββόπουλος, Διον: Ο πολιτευτής 188/24
Σκόκος, Κων: Ο πολιτευόμενος 188/24
Σκούρας, Μίλτος: Allegro ma non troppo
188/37
Τιτίνα: Η κάλπη 188/32
Τσαμαντάς, Γιάννης: Ομιλώντας από κιβωτίου
188/22

ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Αντήνωρ: Η φωνή της σοσιαλιστικής Γαλλίας
μέσα στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο 181/5
Μαρτίνος, Νίκος: Οι θέσεις του ΚΚΕ εσωτ. για
τις Ευρωπαϊκές Κοινότητες 182/30
Μαρτίνος, Νίκος: Οι θέσεις του ΚΚΕ για τις Ευ-
ρωπαϊκές Κοινότητες 184/38
Π.Χ: Από την ΕΟΚ στο ΝΑΤΟ - που είναι το άλ-

λο συνδικάτο 194/14
Στάγκος, Π: Κρίσιμο ευρω-φθινόπωρο 185/9
Στάγκος, Π: Ευρωεκλογές - ευρωβουλευτές
191/10
Στάγκος, Π: Συμβολική παρουσία στην «πρε-
μιέρα» 192/11

ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

— Πολιτική λογοτεχνία - κομματική κριτική
183/23
— Λόγοι και αντίλογοι για μια άλλη ανάπτυξη
184/17
— Αυτοδιαχείριση - διαδικασία παραγωγής
194/43
Αθκαράτε, Μ: Τα ευρωκομμουνιστικά κόμματα
στη δεκαετία του '80 194/29
Βέλτσος, Γ: Θεωρητικές αντιστοιχίες στη σκέ-
ψη του Φουκώ και του Πουλαντζά 185/32
Βέλτσος, Γ: Για τον J. Lacan 187/46
Ευθυμίουπουλος, Ηλίας: Το Κράτος της Ανά-
πτυξης ή η Ανάπτυξη του Κράτους; 184/22
Καζεπίδης, Α.Χ: Παιδεία, Δόγματα και Δημο-
κρατία 190/25
Κατηφόρης, Γ: Για τη θεωρία των δύο πόλων
187/33
Κονιαβίτης, Θ: Ο Ν. Πουλαντζάς και ο σουηδι-
κός μαρξισμός 185/41
Οικονομίδης, Φ: Οι κινέζοι μαρξιστές για τον
Ν. Πουλαντζά 185/38
Παπασηληδιόπουλος, Σπ: Για μια απομυθοποίη-
ση της οικονομικής ανάπτυξης 184/18
Πουλαντζάς, Νίκος: Ιστορία και Ηθική 185/23
Σημίτης, Κ: Διαφήμιση και πολιτική 187/10
Σμόλαρ, Αλ: Το παλιό καθεστώς και η Επανά-
σταση στην Πολωνία 182/26, 183/41
Τζέσοπ, Μπόμπ: Η ελληνική εμπειρία στο έρ-
γο του Ν. Πουλαντζά 185/29
Τουιαβι: Ο Παπαλάνγκι με τα μπαουλάκια-του
184/31
Χάμπερμας, Γ: Ο ριζοσπαστικός ρεφορμισμός
(συνέντευξη στον Ζακ Ριντέρ) 182/36

ΙΣΤΟΡΙΑ

α. Χρονικό
(Βλέπε και **Αντίσταση - Εμφύλιος**)
Φλώρος, Γ: Το κίνημα ειρήνης στην Ελλάδα
(1950 - 1967) 186/28
β. Δοκίμιο
Πουλαντζάς, Ν: Ιστορία και Ηθική 185/23
Σμόλαρ, Αλ: Το παλιό καθεστώς και η επανά-
σταση στην Πολωνία 182/26, 183/41

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ • ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΖΩΗ

α. Ειδήσεις — έρευνες
— Βιασμοί και φεμινισμός 181/43
— Άλλοι γδύνονται και άλλοι όχι 185/47
Δέψης, Δ: Ήταν ο Νέρων αριστερός; 182/10
Κούλογλου, Στ: Δυτ. Βερολίνο - καταλήψεις
182/20, 183/40
Κούλογλου, Στ: Δεν παλεύουμε μόνον για στέ-
γη 182/23
Κούλογλου, Στ: Αυτοί οι περίεργοι πράσινοι
186/32
Λιάρος, Διον: Η ψυχολογία των ανθρώπων
σαν συντελεστής ανάπτυξης 184/28
Νιτσόπουλος, Μ: Καβάλα - η μόλυνση επέρχε-
ται 184/36
Ξηροκώστας, Κώστας: Η αλλαγή στον αθλητι-
σμό 193/22
Παπουτσάνης, Γ: Πρόσφυγες στην ίδια-τους
την πατρίδα 193/27
Παπουτσάνης, Γ: Τρεις γενιές πρόσφυγες
193/29
Ραγκούσης, Τάσος: Σκοτώστε την πλάνη πριν
μας σκοτώσει 187/7
Τσεκούρα, Χρ. - Φουργιώτης, Θ: Πλάτσα Μεσ-

σηνίας 190/18
Φλώρος, Γ: Καταλήψεις - αυθεντική έκφραση
ή εισαγωγή ευρωπαϊκών αναζητήσεων; 193/30
Χόπλιτσεκ, Έρνστ, συνέντευξη στον Στ. Κού-
λογλου: Οι πράσινοι προσανατολίζονται
186/34

β. Άρθρα — μελέτες
Γρίβας, Κλ: Η ψυχιατρική και η αμφισβήτησή-
της 181/38
Λύκας, Γ: Ο γιατρός της βάσης 187/36
Λύκας, Γ: Τα εκλογικά προγράμματα θα θερα-
πεύσουν την υγεία 189/10
Λύκας, Γ: Ο νοσοκομειακός γιατρός 192/40
Ροσάντα, Ροσάνα (συνέντευξη στη Μυρσίνη
Ζορμπά): Πολιτική κρίση, τρομοκρατία, αυτο-
κριτική και οι δυστυχισμένοι άντρες 181/34

ΚΥΠΡΙΑΚΟ

— Κυπριακές εκλογές 181/51
Δημόνικος: Το «σκληρό χαρτί» λέγεται Κύ-
προς 194/13
Ιωαννίδης, Γ: (συνέντευξη στον Γ. Τσαλακό):
Το περιεχόμενο του «δέματος» θα δείξει
184/14
Λυσσαρίδης, Β: Το Ισραήλ φορέας της αμερι-
κανικής πολιτικής στην Κύπρο 194/22
Ξύδης, Αλ: Η αποτυχία μιας εξωτερικής πολι-
τικής 185/12
Σέρβας, Πλ: (συνέντευξη με τον Β.
Λυσσαρίδη): Αφετηρία νέας πορείας 191/9
Τσαλακός, Γ: Ένα «δέμα» από την Άγκυρα
στο τραπέζι των διακοινοτικών 184/12

ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΑ

— Πολωνία: Κείμενα και σκίτσα από εφημερί-
δες της «Αλληλεγγύης» 181/26
— Αντίσταση: Ντοκουμέντα του ΕΑΜ 187/23
— Πρωτοπόροι: Το πρώτο τεύχος (Αύγουστος
'43) - φωτομηχανική αναπαραγωγή 187/28-29
Αποστόλου, Λ: Πώς ανθρώθηκε το ΕΑΜ 194/33
Καρράς, Ηλίας: Οδηγός εκλογών '81 189/21

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ • ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

— Οι Πολωνοί αρχιτέκτονες διακηρύσσουν
τις θέσεις-τους 186/42
— Μοτόπια: Ένα όραμα του μέλλοντος 184/26
Γρηγορίου, Ν: Όπου υπάρχει καπνός... 184/10
Ζαλαώρας, Ν: Η έλλειψη θεσμικών μέτρων πι-
σω από τον αφανισμό των δασών 184/9
Κλουτσινιώτου, Ράνια: «Καλύτερες συνθήκες
ζωής» — οι θέσεις των κομμάτων για το οικι-
στικό 189/12
Κούλογλου, Στ: Δυτ. Βερολίνο-καταλήψεις
182/20
Κούλογλου, Στ: Δεν παλεύουμε μόνον για στέ-
γη 182/23
Κούλογλου, Στ: Αυτοί οι περίεργοι πράσινοι
186/32
Λύκας, Γ: Ενιαίος φορέας για τη ρύπανση;
193/33
Μοδινός, Μ: Για τον προγραμματισμό του χώ-
ρου 184/25
Παπουτσάνη, Γ: Οι κυβερνητικές αυθαιρεσίες
και τ' αυθαίρετα κτίσματα 182/12
Ραγκούσης, Τάσος: Σκοτώστε την πλάνη πριν
μας σκοτώσει 187/7
Χαϊκάλης, Στ: Πάσο ουδέτερη, άχρωμη και άο-
σμη είναι η τεχνολογία; 184/33
Χόπλιτσεκ, Έρνστ (συνέντευξη στον Στ. Κού-
λογλου): Οι πράσινοι προσανατολίζονται
186/34

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ • ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

— Λόγοι και αντίλογοι για μια «άλλη» ανάπτυ-
ξη 184/17

— Τι θα γίνει με την Πεσινέ; 194/8
Ευθυμιόπουλος, Ηλίας: Το Κράτος της Ανάπτυξης ή η Ανάπτυξη του Κράτους; 184/22
Κίτσος, Κ: Ο πληθωρισμός ροκανίζει την εισοδηματική πολιτική 195/8
Μαρτίνο, Ν: Οι θέσεις του ΚΚΕσ για την ΕΟΚ 182/30
Μαρτίνο, Ν: Οι θέσεις του ΚΚΕ για την ΕΟΚ 184/38
Παπασπηλιόπουλος, Σπ: Για μια απομυθοποίηση της οικονομικής ανάπτυξης 184/18
Ρεπόρτερ: Γενική Τράπεζα: Πιστωτικό ίδρυμα ή Στρατόπεδο; 182/16
Χαϊκάλης, Στ: Πόσο ουδέτερη, άχρωμη και άοσμη είναι η τεχνολογία; 184/33

ΠΑΙΔΕΙΑ ● ΦΟΙΤΗΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ

— Οι 117 «επίλεκτοι» 194/41
Καζεπίδης, Α. Χ: Παιδεία, Δόγματα και Δημοκρατία 190/25
Κ., Στ: Σε ένα ελεύθερο σχολείο 182/22
Πουλαντζάς, Ν: Εισήγηση για τη συμμετοχή του ΕΔΠ και του Φ.Κ. στα διοικητικά όργανα των ΑΕΙ 185/22
Φουριώτης, Θ: Οι καταλήψεις στη ΦΜΣ της Πάτρας 194/18

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ ● ΔΙΕΘΝΗΣ

Γενικά

— Τρίτος κόσμος: άλλη μια διάσκεψη τέλειωσε 192/35
— Οι διαπραγματεύσεις της Γενεύης 194/30
Αθκαράτε, Μ: Τα ευρωκομμουνιστικά κόμματα 194/29
Κούλογλου, Στ: Η «άνοιξη της Πράγας» και οι προοπτικές για τη δημοκρατική εξέλιξη του σοσιαλισμού 193/46
Πάγκαλος, Θ: Το Ισλάμ και ο αραβικός κόσμος 186/38
Χριστοδουλάκης, Ν: 'Αν θέλεις πόλεμο, προ-παρασκεύαζε πόλεμο 186/17
Χριστοδουλάκης, Ν: Τα τακτικά πυρηνικά όπλα και η Ευρώπη 186/18
Χριστοδουλάκης, Ν: Βόμβα Νετρονίου 186/26
Αίγυπτος
Πάγκαλος, Θ: Η Αίγυπτος σε κρίση και αποσύνθεση 191/39
Χριστοδουλάκης, Ν: Η Αίγυπτος μετά το θάνατο του Σαντάτ 191/38

Βέλγιο

— Νεοφασιστική τρομοκρατία 182/7

Βρετανία

Χριστοδουλάκης, Ν: Τα συνέδρια τέλειωσαν, η κρίση συνεχίζεται 193/35

Γαλλία

— Συνοριακά επεισόδια με την Ελβετία 182/33
— Το συνέδριο του Γαλλικού Σοσιαλιστικού Κόμματος 194/31

Γερμανία

Κούλογλου, Στ: Δυτ. Βερολίνο — καταλήψεις 182/20
Κούλογλου, Στ: Δεν παλεύουμε μόνον για στέγη 182/23
Κούλογλου, Στ: Αυτοί οι περιεργοί πράσινοι 186/32
Χόπλιτσεκ, Έρνστ: Οι πράδινοι προσανατολίζονται 186/34

Ελβετία

— Συνοριακά επεισόδια με την Γαλλία 182/33

ΕΣΣΔ

— Συναλλαγές χρυσού με τη Ν. Αφρική 182/34
— Δημοσκοπήσεις 191/37

ΗΠΑ

— Κάποιες αφυπνίσεις 191/36
Αιητζη, Φ: Διαβατήρια, πολιτική και υπηρεσίες πληροφοριών 192/38

Ιράκ

Χαλιντέϊ, Φρέντ: Οι δυσκολίες δεν κρύβονται

πια 193/38

Ιράν

Κούλογλου, Στ: Η αντίσταση στους μουλάδες κερδίζει έδαφος 192/30.
Ρατζαβί, Μ: Θεέ-μου αυτόν μας έστειλες; 192/31
Ρατζαβί, Σαντρ: Μήνυμα προς τον ελληνικό λαό 192/32

Ιρλανδία

— Μετά τις απεργίες πείνας 191/36

Ισπανία

Αθκαράτε, Μ: Υποστηρίζουμε κυβέρνηση κέντρου-σοσιαλιστών 183/37
Καρίγιο, Σ: Η δεκαετία του '80, κρίσιμη για την εδραίωση της δημοκρατίας 183/36
Μητραλιάς, Γ: Τι διαφέρουμε από τη σοσιαλ-δημοκρατία; 194/26
Μποφίλ, Π: Να αλλάξουμε το κράτος 183/39
Οικονομίδης, Φ: Το συνέδριο των Ισπανών κομμουνιστών 183/35
Οικονομίδης, Φ: Ακόμα μια πύρρεια νίκη σ. Καρίγιο 194/25

Ιταλία

Ροσάντα, Ρ: Πολιτική κρίση και τρομοκρατία 181/34

Κοσταρική

— Καφές και δημοκρατία 192/37

Λιβύη

Γρηγορίου, Ν: Ο κ. Καντάφι, ο κ. Μητσοτάκης, η σοβαρότητα και η Αριστερά 186/10

Νότιος Αφρική

— Συναλλαγές χρυσού με την ΕΣΣΔ 182/34

Παλαιστίνη

— Αυτοδιάθεση τώρα 194/24
Λουσαρίδης, Β: Το Ισραήλ φορέας της αμερικανικής πολιτικής 194/22
Οικονομίδης, Φ: Ελλάδα, Κύπρος, Παλαιστίνη 194/21
Ραυτοπούλου, Κ: Χασάν Καναφάνι — ένας Παλαιστίνιος διανοούμενος και αγωνιστής 195/40

Πολωνία

— Το μέλλον της Ευρώπης κρίνεται στην Πολωνία 181/16
— Η ηγεσία του ΠΕΕΚ 181/18
— Η κομματική συνέλευση στα ναυπηγεία του Γκντανσκ 181/20
— Το κομματικό Φόρουμ στο Κατόβιτσε 181/22
— «Αλληλεγγύη»: Τι σημαίνει ανεξάρτητο και αυτοδιαχειριζόμενο συνδικάτο 181/24
— Κείμενα από τον περιφερειακό Τύπο της «Αλληλεγγύης» 181/26
— Η αντιπαράθεση μέσα στην «Αλληλεγγύη» 181/30
— Διακήρυξη των αρχιτεκτόνων Πολωνίας 186/42
— Έκκληση στους εργάτες της Ανατολικής Ευρώπης 195/19
Αρβανίτης, Φ: Η Πολωνία δεν πέθανε ακόμα 195/18
Βαλέσα, Λεχ: Απάντηση στον Γκβιάζντα 181/33
Γιαρουζέλσκι: «Αλληλεγγύη» και σοσιαλιστική Πολωνία 181/21
Γκβιάζντα, Α: Επιστολή στον Βαλέσα 181/32
Κλαουντίν, Φ: Ο υπαρκτός σοσιαλισμός 183/38
Κούλογλου, Στ: Το χρονικό της κρίσης 195/11
Κούλογλου, Στ: Αλληλεγγύη — ρεύματα και τάσεις 195/22
Κουρόν, Γιάτσεκ: Περιμένουμε αλλαγές 181/33
Κυριαζής, Χρ: Πολωνικά και ελληνικός Τύπος 195/16
Μητραλιάς, Γ: Η μοναδικότητα της πολωνικής επανάστασης 195/30
Μίχνικ, Άνταμ: Οι πρώτοι κεραυνοί άστραψαν στη Βαλτική 181/25
Οικονομίδης, Φ: Ο σοσιαλισμός ανοίγει τους ορίζοντες 181/17
Ρακόφσκι: Η «Αλληλεγγύη» σε συνυπευθυνό-

τητα 181/21

Ραυτόπουλος, Δ: Είμαστε όλοι Πολωνοί 195/14
Σμύλαρ, Αλ: Το παλιό καθεστώς και η επανάσταση στην Πολωνία 182/26, 183/41
Στάγκος, Αστ: Το πάντρεμα του νερού με τη φωτιά 195/26
Φραγκάκης, Ν: Sic transit Polonia 195/28

Τουρκία

— Τουρκική χούντα και Δυτική συνείδηση 182/33
— Ενθουσιασμένοι φιλότουρκοι 182/33
Ερντόστ, Μουτζαφέρ: Μαρτυρία για τα βασανιστήρια της χούντας 182/18

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ ● ΕΛΛΗΝΙΚΗ

α. Κόμματα

Αλεξανδρόπουλος, Στ. — Κούλογλου, Στ. — Πιτουρόπουλος, Γ: Γι' αυτούς που δεν έχουν Κόμμα να ψηφίσουν 190/37
Βλάχος, Χρ: 17% για την αλλαγή ή για την ενίσχυση του κόμματος; 186/12
Γουνέλης — Κυριακίδης — Ρωσσέτος: Για το ΚΚΕ εσ. 194/50
Γρηγορίου, Ν: Οι διεργασίες στο ΚΚΕ εσ. 182/14
Δέψης, Δ: ΚΚΕ εσ. — μετεκλογικά αδιέξοδα 191/24
ΕΚΚΕ—Μ-Α ΚΚΕ: Οι θέσεις για τις εκλογές 189/44
Ζουράρις, Κ: Ανανεωτικές, Ανέντακτες, Ανυπότακτες 187/20
Καρράς, Ηλ: Η συνέχεια και η αλλαγή (1964-1981) 193/12
Καρράς, Ηλ: Πολιτική προσωπογραφία του ΠΑΣΟΚ 193/14
«Κίνηση για μια Επαναστατική Αριστερά»: Οι θέσεις για τις εκλογές 189/42
Κυριαζής, Χρ: ΚΚΕ: Μετά την αποτυχία των ποσοστών 191/28
Κωστόπουλος, Π: Η επαγγελία της αδύνατης (χωρίς εμάς) Αλλαγής 190/20
Λαζαρίδης, Χρυσ: Αλλαγή και Αριστερά 190/33
Λιναρδάτος, Σπ: Ελληνικά κόμματα και γαλλικές εκλογές 181/12
Λιναρδάτος, Σπ: Επελέγη ο νέος αρχιερέας στη «ΝΔ» 194/4
Μαρτίνο, Ν: Οι θέσεις του ΚΚΕ εσ. για την ΕΟΚ 182/30
Μαρτίνο, Ν: Οι θέσεις του ΚΚΕ για την ΕΟΚ 184/38
Μπριλάκης, Αντ: Η ανανεωτική Αριστερά και η προοπτική του σοσιαλισμού 190/22
Μωροπούλου, Τώνια: Η συγκυρία οδηγεί Αριστερά; 190/40
Πάγκαλος, Θ: Το ΠΑΣΟΚ και τα δύο ΚΚ 187/15
Παππάς, Ανδρέας: Ανανεωτική Αριστερά και ΠΑΣΟΚ 192/18
Παπουτσάνης, Γ: Το έκτακτο συνέδριο της «ΝΔ» 181/10
Παπουτσάνης, Γ: Οι πολιτικές δυνάμεις του Κέντρου σε αναζήτηση νέας προοπτικής 183/9
Παπουτσάνης, Γ: «ΝΔ» μετά την ήττα οι επίγονοι αναμένουν 191/21
Ρεπόρτερ: «ΝΔ»: φαρσοκωμωδία και δράμα 192/18
Τρικούκης, Μ: Η ανάγκη για παρέμβαση της Αριστεράς 189/18
β. Διεθνείς σχέσεις
Βλέπε και **Ευρωπαϊκές Κοινότητες**
— Δώρα προς την τουρκική χούντα 182/18
— Ενθουσιασμένοι φιλότουρκοι 183/33
— Ελληνοαμερικανικά και ο αρχιεπίσκοπος Ιάκωβος 194/8
— Ελλάδα - Κύπρος - Παλαιστίνη 194/21
Γρηγορίου, Ν: Ο κ. Καντάφι, ο κ. Μητσοτάκης, η σοβαρότητα και η Αριστερά 186/10
Δημόνικος: Το «σκληρό χαρτί» λέγεται Κύπρος 194/13

Ιωαννίδης, Γ: Οι διακοινοτικές: Το περιεχόμενο θα δείξει 184/14

Κυριαζής, Χρ: Πολωνικά — μια περιδιάβαση στον αθηναϊκό Τύπο 195/16

Μποφίλ, Π: PSOE και ΠΑΣΟΚ 183/39

Ξύδης, Αλ: Η αποτυχία μιας εξωτερικής πολιτικής 185/12

Πάγκαλος, Θ: Το Ισλάμ και ο αραβικός κόσμος 186/38

Π., Χ: Από την ΕΟΚ στο ΝΑΤΟ 194/14

Σαντρ, Μπανί — Ρατζαβί, Μ: Μήνυμα προς τον ελληνικό λαό 192/32

γ. Ειδήσεις — έρευνες

— Το σύνταγμα και οι εκλογές 184/6

— «ΝΔ»: Ένα συνοικέσιο που δεν πέτυχε 186/5

— «Κόμματα αρχών» και μεταστάσεις Αλλαγής 187/8

Γρηγορίου, Ν: Όπου υπάρχει καπνός... 184/10
Δώδος, Δημ: Ενδοκομματική σταυροδοσία 189/37

Καρράς, Ηλ: Οδηγός εκλογών 189/21

Κιουρτσόγλου, Γ: Πόσο αλήθεια λένε τα Γκάλλοπ; 190/13

Κλουτσινιώτου, Ράνια: Οι θέσεις των κομμάτων για το οικιστικό 189/12

Λογικός, Ε.Κ: Διαβάζοντας τον καινούριο εκλογικό χάρτη 191/13

Λύκας, Γ: Τα εκλογικά προγράμματα θα θεραπεύσουν την υγεία; 189/10

Λύκας, Γ: Ενιαίος φορέας για τη ρύπανση; 193/33

Ξηροκώστας, Κ: Αλλαγή και αθλητισμός 193/22

Παναγιώτου, Γ: Το κοινοβουλευτικό 1980 182/33

Παπουτσάνης, Γ: Το κίνημα Ειρήνης σήμερα 186/30

Π., Γ: Ο κ. Αβέρωφ και οι «έξαλλοι» της Δεξιάς 193/28

Πάσκος, Λάκης: Τα προβλήματα της Αλλαγής στην πράξη 191/18

Σημίτης, Κ: Διαφήμιση και πολιτική 187/10

Τσεκούρας, Χρ. — Φουργιώτης, Θ: Πλάτσα Μεσσηνίας 190/16

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΖΩΗ

Γενικά

— Ποντικοί των βιβλιοθηκών 181/43

— «Διαβάζω» ό,τι κι ό,τι... 186/45

Βαλλιανάτου, Μιχάλη: Για έναν παλιό καραγκιοζοπαίχτη - Βασίλης Βασιλικός (1865-1940) 183/50

α. Αρχαιολογία

— Ανασκαφές στον Πειραιά 193/39

β. Αρχιτεκτονική

— Μοτόπια 184/26

— Διακήρυξη των Πολωνών αρχιτεκτόνων 186/42

γ. Βιβλιοκριτική

Αδαμόπουλου, Θοδ: Αγλαΐας Μητροπούλου, «Ο ελληνικός κινηματογράφος» 181/49

Γκρίτση-Μιλλιέξ, Τατιάνα: Έκτ. Κακναβάτου, «Τα μαχαίρια της Κίρκης» 184/50

Γρίβα, Κλεάνθη: Ανοικτή επιστολή Αβέρωφ προς Αβέρωφ 192/43

Δίπλα, Αγγ: Εμμ. Ζάχου, «Λεξικό της Πιάτσας» 182/48

Ιατρού, Μιχαήλα: «Νεοελληνική Λογοτεχνία», επιμέλεια Μανόλη Μοσχονά 193/52

Πάγκαλου, Θ: Θεοδ. Κατσανέβα, «Το σύγχρονο συνδικαλιστικό κίνημα στην Ελλάδα» 187/49

Τουρκοθόδωρος, Βασ: Ρ. Τουρκοβασίλη - Γαλανού, «Τα πολιτικά κόμματα μετά το 1967» ή... η... απολαυστική ανάλυση της κόρης και συζύγου 186/40

δ. Βιβλιοπαρουσίαση

181/50, 182/49, 183/48, 184/48, 185/49, 186/46,

187/49, 189/50, 190/48, 192/49, 193/48, 194/48, 195/47

ε. Δοκίμιο-κριτική

— Διάλογος για το Συμπόσιο Ποίησης 183/51, 185/50, 191/50

Αργυρίου, Αλέξανδρου: Προσθέσεις και αφαιρέσεις στο έργο του Χατζή 183/19

Κεχαγιόγλου, Γ: Πρώτο συμπόσιο νεοελληνικής ποίησης 181/46

Πατρίκιου, Τίτου: Δημήτρης Χατζής, ένας αγώνας ως το τέλος 183/16

Ραφτοπούλου, Κατερίνα: Χασάν Καναφάνι — ένας παλαιστίνιος διανοούμενος και αγωνιστής 195/40

Χατζή, Θανάση: Μια πολυσήμαντη ζωή (για το Δημήτρη Χατζή) 183/14

στ. Εικαστικά

— Καλλιτεχνικό Επιμελητήριο 186/38

— Οι Έλληνες καλλιτέχνες στις γραμμές του ΕΑΜ 187/28

— Διάλογος για το Καλλιτεχνικό Επιμελητήριο 189/52

— «Περιβάλλον - Δράση» (διάλογος) 184/51

Δεληγιάννη, Δημ: Σύγχρονη γλυπτική 189/47

Ηλιοπούλου-Ρογκάν, Ντ: Α. Γιαννίση — Μια γνήσια καλλιτεχνική προσφορά στο ελληνικό περιβάλλον και τη λαογραφία 181/46

Ηλιοπούλου-Ρογκάν, Ντ: Έκθεση του Γιάννη Τσαρούχη 192/48

Ηλιοπούλου-Ρογκάν, Ντ: Εικαστικό χρονικό 195/44

Ξύδης, Αλ. Γ: Η έκθεση «Περιβάλλον - Δράση» στο Ζάπειο 181/44

Ξύδης, Αλ. Γ: Η «καλλιτεχνική συλλογή» της Εθνικής Τράπεζας 191/46

ζ. Θέατρο

Κολτσιδοπούλου, Άννη: Περιμένοντας το «τέλος του παιχνιδιού» 192/46

Κουρετζή, Λ: Το θέατρο — πολιτιστικό κύτταρο στην κοινότητα και στο δήμο 184/47

Μέξη, Αλ: Θέατρο μέσα στο θέατρο — Θεατρική Συντεχνία 181/47

η. Κινηματογράφος

— Βαγγέλη Δημητρίου: «Γυναίκες στην εξορία» 189/46

Ξανθόπουλου, Λευτέρη: Κινηματογραφικές κοινότητες μέρος Ε' 183/49

Ξανθόπουλου, Λευτ: Κοινός τόπος. Φεστιβάλ κινηματογράφου Θεσσαλονίκης, Μέρος Α' 191/48

Ξανθόπουλου, Λευτ: Οι ταινίες του 22ου Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης, Μέρος Β' 193/43

Παπαϊωάννου, Αχιλ: «Κόκκινο Άλογο», γιουγκοσλάβικη ταινία για τον Δημοκρατικό Στρατό 183/52

θ. Λογοτεχνία

— Πρωτοπόροι: Ένα παράνομο λογοτεχνικό περιοδικό της Κατοχής (ανατύπωση του τχ. 1, Αύγουστος 1943) 187/29

Γιουτζέλ, Τζαν: Επίσημη φωτογραφία (ποίηση) 192/9

Δούκα, Μάρω: Για τα παιδιά της «Φυρονεριάς» (για το Δημήτρη Χατζή) 183/18

Ζορρό, Αριστ: Πώς διασκεδάζουν οι γραικοί 193/40

Ιωάννου, Γιώργου: Κυμαινόμενοι 188/17

Καναφάνι, Χασάν: Ουμ Σαάντ — ο πόλεμος που τελειώνει 195/41

Καραμάνου, Γ: Αμ' στα Μέθενα καημένε 187/40

Καραμάνου, Γ: Ο Ιούδας της κάλπης 188/41

Λασκαράτου, Ανδρέα: Ο υποψήφιος βουλευτής, Ο εκλογεύς... 188/9

Μπζέχβα, Γιαν: Ομιλητές (ποίηση) 181/23

Σκόκου, Κωνσταντίνου: Ο πολιτευόμενος 188/24

Σκρούμπελου, Θαν: Φίδια στον Κολωνό 195/39

Τουιαβί: Παπαλάνγκι 184/31

Φραγκιάς, Ανδρέας: Αγάπησε βαθιά την Ελλάδα (για το Δημήτρη Χατζή) 183/13

ι. Μουσική

Λεωτσάκου, Γ: Μουσικό χρονικό 181/48

Λεωτσάκου, Γ: Ένας σχεδόν άγνωστος Ριάδης 182/51

Λεωτσάκου, Γ: Η «Σκάλα» στην Επίδαυρο 183/46

Λεωτσάκου, Γ: Σύγχρονα ελληνικά έργα 185/48

Λεωτσάκου, Γ: Ορχήστρα «Τόνκυστλερ» 186/44

Λεωτσάκου, Γ: Χορός και μουσική στο Ηρώδειο 189/48

Λεωτσάκου, Γ: Το ελληνικό κοινό και ο «μείζων» Βάγκνερ 192/44

Λεωτσάκου, Γ: Αρχίζει ο χειμώνας... 193/50

Λεωτσάκου, Γ: Συναυλίες και ρεσιτάλ 194/46

Μανίκα, Θοδ: Για τη γιορτή του τραγουδιού, που την είπαν «αγώνες»... 190/46

Πολιτοπούλου, Μαριλένα: Ο «Μουσικός Αύγουστος» στο Ηράκλειο 190/50

ια. Τηλεόραση

Μανιάτη, Κ. Α: Η έσχατη κωμωδία 184.46

Μανιάτη, Κ. Α: Περιμένοντας τους βαρβάρους 191/47

ΤΥΠΟΣ • ΜΕΣΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

— «Αλληλεγγύη»: Ντοκουμέντα από τον περιφερειακό Τύπο 181/26

— Από στόμα σε στόμα... 181/43

— Ανελευθεροτυπίας λήπασμα 183/45

— Τι Γιαννόπουλος, τι Παπαδόπουλος 184/45

— Η Μαγική εικόνα 186/8

— «Πρωτοπόροι» — το πρώτο φύλλο (Αύγουστος '43) 187/28-29

— Οδηγός για τους αναγνώστες του παρελθόντος 187/39

— «Διαβάζω» ό,τι κι ό,τι 187/45

— Ο «ΡΙζοσπάστης» και η αλήθεια 191/28-29

— Οι κυβερνήσεις πέφτουνε μα οι εφημερίδες μένουν 191/43

Μανιάτης, Κ: Περιμένοντας τους βαρβάρους 191/47

— Δημοσιογραφικά 192/50

Κυριαζής, Χρ: Πολωνικά — μια περιδιάβαση στον αθηναϊκό Τύπο 195/16

Καριώτης, Κ: Η ασάλευτη εικόνα του Τύπου 185/10

Καριώτης, Κ: «Αυριανή» — όταν το παρελθόν βοά 186/41

Καριώτης, Κ: Ο Τύπος «αλλάζει»; 187/38

Κιουρτσόγλου, Γ: Πόσο αλήθεια λένε τα Γκάλλοπ; 190/13

Μανιάτης, Κ. Α: Η έσχατη κωμωδία 184/46

Νιτσόπουλος, Μ: Καβάλα — η μόλυνση επέρχεται (και ο Τύπος) 184/36

Ξανθάκης, Σπ: Η συγκέντρωση πληροφορίας 190/43

Πουλαντζάς, Ν: Σχέδιο για ένα επιστημονικό περιοδικό 185/18

Σημίτης, Κ: Διαφήμιση και πολιτική 187/10

Σ., Π: Μια εκδήλωση «εθνικής» δημοσιογραφίας 191/6

Σ., Π: Το παιδί μίλησε και πάλι «εθνικά» 192/7

Χ., Ν: Ολισθήματα 186/6

Χ., Ν: Νετρονική δημοσιογραφία 186/27

ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ • ΨΥΧΑΝΑΛΥΣΗ

— Ο μέγας ασθενής 182/45

Βέλτσος, Γ: Θεωρητικές αντιστοιχίες στη σκέψη του Μ. Φουκώ και του Ν. Πουλαντζά 185/32

Βέλτσος, Γ: Μνήμη J. Lacan 187/46

Γρίβας, Κλεάνθης: Η Ψυχιατρική και η αμφισβήτησή-της 181/38, 182/40

Λιάρος, Διον: Η Ψυχολογία των ανθρώπων σαν συντελεστής Ανάπτυξης 184/28

Νιτσόπουλος, Μ: Το νέφος της Καβάλας και οι ψυχολογικές-του συνέπειες 184/36

Ἡ Ὀλυμπιακή κατακτᾷ τοὺς αἰθέρες με νέο στυλ

Ἀπολαῦστε ἓνα πραγματικὰ
μοντέρνο ταξίδι με τὰ AIRBUS A300
τῆς Ὀλυμπιακῆς Ἀεροπορίας.

Ἀπλετος χώρος γιὰ σᾶς καὶ τὶς
ἀποσκευές σας. Λιγότερος θόρυβος.

Πολυτέλεια. Ἄν προσθέσετε
καὶ τὴν Ὀλυμπιακὴ φιλοξενία,
καὶ τὴν ἄνεση ἐνὸς ἀποκλειστικὰ
δικοῦ μας ἀεροσταθμοῦ στὴν Ἀθήνα,

γιὰ τὶς ἄμεσες ἀνταποκρίσεις σας
ἐσωτερικοῦ-ἐξωτερικοῦ, ἔχετε ἓνα
τελείως διαφορετικὸ ταξίδι.

Γιὰ δουλειὰ ἢ γιὰ ἀναψυχὴ, ὁ ἐπι-
βάτης μας, πρώτης ἢ οἰκονομικῆς θέ-
σεως, ἔχει μία ἀξέχαστη ἐμπειρία,
εἴτε πετάει στὸ ἐσωτερικὸ, εἴτε πρὸς
τὰ μεγάλα κέντρα τῆς Εὐρώπης.

ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ
ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ

Airbus A300

ΑΝΤΩΝΗΣ ΛΙΒΑΝΗΣ ΚΑΙ ΣΙΑ «ΝΕΑ ΣΥΝΟΡΑ»

Σόλωνος 94, τηλ. 36.10.589 — 36.00.398

Τώρα και σε ελληνική έκδοση το βιβλίο ντοκουμέντο:

ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ ΣΤΟΝ ΕΜΦΥΛΙΟ

Ολόκληρο το υλικό από τη συνάντηση που οργάνωσε το Μάιο του 1978 στο Λονδίνο η ΕΛΕΜΕΠ.

Με εισηγήσεις και συζητήσεις που «φωτίζουν» αποκαλυπτικά πρόσωπα και γεγονότα της περιόδου 1941-44.

Το βιβλίο που συμβάλλει στην απόδοση του αντιστασιακού δικαίου.

Μια έκδοση πλουτισμένη και με τα νεότερα στοιχεία των Βρετανικών και Γερμανικών αρχείων.

Το βιβλίο που η κυκλοφορία-του συμπίπτει με την αναγνώριση της αληθινής εθνικής αντίστασης από τη νέα κυβέρνηση της αλλαγής.

Το έργο συμβάλλει στην άλλη αναγνώριση: του αληθινού προσώπου της εθνικής-μας αντίστασης.

Την επιμέλεια της έκδοσης είχε η **Μάριον Σαράφη** χήρα του Στρατηγού - Αρχηγού του ΕΛΑΣ.

**Παραγγελίες-Πληροφορίες
Αντώνης Λιβάνης «Νέα Σύνορα»
Σόλωνος 94, Τηλ. 3610.589-3600.398**